

Міністерство освіти і науки України
Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Представництво фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні
Всеукраїнська молодіжна громадська організація
студентів з інвалідністю «Гаудеамус»

ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ: ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА КРАЩІ ПРАКТИКИ

Тези доповідей

XXII міжнародної науково-практичної конференції
м. Київ, 30 листопада — 1 грудня 2022 р.
У двох частинах

Частина 2

Київ
Університет «Україна»
2022

Ministry of Education and Science of Ukraine
Open International University of Human Development «Ukraine»
Friedrich Ebert Fund in Ukraine
All-Ukrainian youth public organization
of students with disabilities «Gaudeamus»

INCLUSIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT: PROBLEMS, PROSPECTS, BEST PRACTICES

Materials

of XXII Annual International Conference
Kyiv, November 30 – December 1, 2022

Part 2

Kyiv
University «Ukraine»
2022

**Затверджено до друку
Вченою радою Відкритого міжнародного університету
розвитку людини «Україна»
(протокол № 9 від 29.12.2022 р.)**

Відповідальний за випуск: Анастасія ГРЕБЕНЮК.

Редакційна група Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»: Петро ТАЛАНЧУК (головний редактор), Ганна ДАВИДЕНКО (заступник головного редактора), Оксана КОЛЯДА, Антоніна КОРОТЄЄВА, Ірина ТАЛАНЧУК, Сослан АДІРХАЄВ, Світлана НЕСТЕРЕНКО, Марк ЗАЛЮБОВСЬКИЙ, Тетяна ФЕДОРЕНКО, Валерій САМАРАЙ, Валентина МОВЧАН, Анастасія БАЗИЛЕНКО, Аліме ОСМАНОВА, Людмила АДІРХАЄВА, Ірина МАСЛЯНІКОВА, Ростислав ДУБАС, Петро ІЗУЇТА, Олексій ФАСТ, Тихон ЯРОВОЙ, Віра ПІДДЯЧА, Олександр ДУБОВСЬКИЙ.

I-65 **Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики:** тези доповідей ХХІІ Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 30 листопада — 1 грудня 2022 р.), у 2-х частинах. Ч. 2. — К.: Університет «Україна», 2022. — 291 с.

У збірнику вміщено тези доповідей ХХІІ Міжнародної науково-практичної конференції «Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики», в яких відображено широке коло нагальних питань, пов'язаних з освітою, правовим статусом, адаптацією в суспільстві, професійною та фізичною реабілітацією людей з інвалідністю.

Розрахований на науковців, освітян, аспірантів, студентів, працівників служб соціальної допомоги, реабілітаційних центрів, а також всіх осіб, хто дотичний до надання послуг людям з інвалідністю.

УДК 376-044.247(082)

ВСТУПНЕ СЛОВО

Вельмишановні колеги! Дорогі друзі — учасники XXII Міжнародної науково-практичної конференції: «Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики». Усвідомлюючи умови, в яких нам вдалось зібратись на Пленарному та секційних засіданнях, розуміючи скільки людей та зусиль стоїть за тим, щоб ми змогли зустрітись у форматі онлайн в рамках Конференції, я щиро хочу подякувати всім і вітаю нас з цією подією, яка відбулась попри все!

Така завидна стабільність у інклюзивній тематиці на протязі багатьох років, як і постійно наростаючий контингент учасників — як представників вітчизняної освітянської спільноти так і багатьох зарубіжних країн переконує всіх нас у важливості розвитку інклюзивного освітнього середовища й дозволить проаналізувати виконану роботу в цьому напрямку протягом року та розробити нові плани.

До складу учасників та організаторів Конференції спільно з Відкритим міжнародним університетом розвитку людини «Україна» в цьому році долучились: Представництво фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні; Міністерство освіти і науки України; Міністерство соціальної політики України; Київська міська державна адміністрація; Київська міська рада; Посольство Литовської Республіки в Україні; Сенат Республіки Польща; Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю; Національна Асамблея людей з інвалідністю України; Святошинська районна в місті Києві державна адміністрація; Vilnius University Їbiauliai Academy (Литва); Klaipeda University (Литва); Vilnius University Їbiauliai Academy (Литва); Eastern Switzerland University of Applied Sciences (Швейцарія); Research of Georgian National University SEU (Грузія); Mykolas Romeris University (Литва); Бельвуар Подологічна Клініца (Велика Британія); Фундація «Європейська родина» (Польща); Міжнародна Академія Екології та Здоров'я (Литва); Міжнародна академія культурології і комунікації Ф. Кафки (Чехія); ABC Czepczy ski (Польща); NOW-A sp.zo.o (Польща); Туристичний комплекс «SOL NESSEBR» (Болгарія); Миколаївський інститут розвитку людини Університету «Україна»; Всеукраїнська молодіжна громадська організація студентів з інвалідністю «Гаудеамус»; Благодійний фонд «Добробут XXI століття»; ГО «Соціальна перспектива»; Дитячий реабілітаційний центр Святошинського району; Вертебрально-оздоровчий центр Євмінова.

Особливо хочу відмітити, що в останні шість років до підготовки і проведення нашої конференції дуже активно долучається

Фонд імені Фрідріха Еберта в Україні, за що ми дуже вдячні директору Представництва Фонду Феліксу Хетту. Дякуючи підтримці фонду, захід у форматі онлайн було забезпечено розширеними можливостями платформи zoom та сприянням у підготовці матеріалів Конференції, що для ефективності роботи такого масштабного заходу є надважливим.

За 22 роки у Конференції взяло участь більше 7000 учасників. Цього року ми маємо близько 500 зареєстрованих учасників, зібрано 200 тез доповідей, які зібрані в цьому збірнику. До Пленарного засідання приєдналися близько 1000 учасників з різних куточків України та Світу.

До того ж, в Університеті «Україна» стало вже доброю традицією проводити Міжнародну Конференцію «Інклюзивне освітнє середовище» напередодні Міжнародного дня людей з інвалідністю. А значимість цієї Конференції ще й підсилюється тим, що поки наші мужні збройні сили боронять нас від ординської нечисті, а керівництво держави тримає економіку, ми виконуємо свої задачі на освітньому фронті, зокрема на інклюзивному.

Я глибоко переконаний, що таке потужне об'єднання учасників ХХІІ міжнародної конференції, які долучилися до роботи, спроможні глибоко проаналізувати теоретико-методологічні та організаційні засади навчання й виховання людей, в том числі з інвалідністю в інклюзивному середовищі, щоб віднайти нові конструктивні підходи до практичного вирішення нагальних освітянських і життєвих проблем людей з інвалідністю.

Актуальність вирішення цієї проблеми значно загострилася в результаті воєнних дій. Кількість дітей з інвалідністю, взятих на облік в Україні, нині становить біля 160.0 тисяч дітей і продовжує зростати, незважаючи на скорочення чисельності дитячого населення.

Багато з них не мають доступу до навчання навіть у загальноосвітніх закладах, я вже не кажу про ЗВО. Україна ще далека від створення безбар'єрного та інклюзивного середовища особливо в дошкільних та навчальних закладах сільських громад. І тут нам усім є над чим працювати!

Я переконаний, що світова гармонія в житті людей наступить тоді, коли будуть створені такі системи освіти й виховання, коли кожна людина матиме можливість максимально розвинути свої індивідуальні здібності і готова буде об'єднати свої можливості з зусиллями інших людей щоб отримати синергетичний ефект — максимум щастя для максимальної кількості людей. Стрижнем поведінки буде принцип: не роби людині те неприємне, що не хочеш, аби тобі

його робили. Внесок у це досягнення інклюзивних принципів і дистанційних технологій та цифровізації навчання буде дуже вагомим, якщо не вирішальним. До речі, сьогодні, коли йде війна, онлайн навчання чи не єдине місце, де студенти, учні і всі інші учасники процесу найменше відчують, що ведуться бойові дії. Необхідно тільки організувати кваліфіковану соціо-емоційну підтримку.

Нехай ця Конференція Університету «Україна» буде тим майданчиком, де народжуються нові ідеї та творяться інклюзивні дива. За 23 роки Університет «Україна» накопичив унікальний досвід організації навчально-виховного процесу в інклюзивному освітньому середовищі офлайн і онлайн та готовий ділитися своїми напрацюваннями з громадськістю так само, як і ініціювати низку змін в організації освітнього процесу у вищій школі загалом, включитися в роботу щодо подолання наслідків пандемії COVID-19, повномасштабної війни та ознайомитись з думками й напрацюваннями інших науковців у збірнику тез доповідей учасників XXII Міжнародної науково-практичної конференції: «Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики».

**Петро ТАЛАНЧУК,
доктор технічних наук, професор,
дійсний член Академії педагогічних наук України,
заслужений діяч науки і техніки України,
Президент Університету «Україна»**

СЕКЦІЯ V

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО КОНВЕНЦІЇ ООН «ПРО ПРАВА ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ»

Андрухів Андрій Вікторович
IV курс, група ЗПЗ-1-if, спеціальність «Право»
Івано-Франківська філія Університету «Україна»
Науковий керівник: Чічеріна М. О., ст. викладач
кафедри права та гуманітарних дисциплін
masha.chicherina@gmail.com

Анотація. За останні роки в Україні відбулися політичні й соціально-економічні зміни, що зумовили значний розвиток національного законодавства, в тому числі й законодавства про працю. Такі зміни викликали необхідність подальшого вдосконалення трудового законодавства у сфері правового регулювання трудових відносин з інвалідами. Особлива увага до проблем зайнятості інвалідів і соціального захисту цієї категорії осіб обумовлена тим, що вони не в змозі нарівні з усіма конкурувати на ринку праці через зниження рівня працездатності. Люди з інвалідністю належать до найбільш соціально не захищених верств населення.

Annotation. In recent years, political and socio-economic changes have taken place in Ukraine, which led to significant development of national legislation, including labor legislation. Such changes made it necessary to further improve labor legislation in the field of legal regulation of labor relations with the disabled. Special attention to the problems of employment of the disabled and social protection of this category of persons is due to the fact that they are unable to compete on an equal footing with everyone on the labor market due to a decrease in the level of work capacity. People with disabilities belong to the most socially unprotected strata of the population.

Національне законодавство та юридична наука поняття «інвалідність» відносять більше до соціальної проблеми, а не акцентують увагу на питаннях дотримання прав цієї категорії людей. Основний спеціальний Закон у цій сфері — «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» орієнтується в основному на «соціальний захист» людей з інвалідністю (надання адресної матеріальної допомоги, забезпечення спеціальними технічними засобами тощо). [3] Українське законодавство категорію «інвалідність» пов'язує зі ступенем втрати здоров'я й обмеженням життєдіяльності. На відміну від цього, міжнародні норми зазначають таке становище людини як результат взаємодії між наявними порушеннями її здоров'я й оточенням (середовищем) як бар'єрних чинників, що заважають таким особам нарівні з іншими повністю й ефективно реалізовувати свої права щодо участі в суспільному житті.

Міжнародна спільнота намагається наблизити сприйняття досліджуваної категорії з точки зору соціальної моделі, коли вона сприймається як особа рівних прав і можливостей з урахуванням її потреб у сторонньому нагляді й у допомозі. Конвенція ООН про права інвалідів від 13 грудня 2006 р. [2] (ратифікована Законом України від 16 грудня 2009 р., № 1767-VI) до інвалідів відносить осіб зі стійкими фізичними, психічними, інтелектуальними або сенсорними порушеннями, які при взаємодії з різними бар'єрами й негараздами можуть заважати їх повній, ефективній участі в житті суспільства нарівні з іншими. Мета цієї Конвенції полягає в заохоченні, захисті й забезпеченні можливостей повного й рівного користування людям з інвалідністю всіма правами людини й основоположними свободами, а також у вимозі до суспільства поважати їх гідність. Держави зобов'язуються забезпечувати повну реалізацію всіх прав людини й основоположних свобод усім інвалідам й заохочувати їх здійснення без будь-якої дискримінації за ознакою інвалідності.

Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні» [4] під робочим місцем інваліда розуміє місце або виробничу ділянку постійного або тимчасового знаходження особи у процесі трудової діяльності на підприємствах, в установах та організаціях; спеціальним же робочим місцем інваліда є окреме робоче місце або ділянка виробничої площі, що потребує додаткових заходів з організації його праці з урахуванням індивідуальних функціональних можливостей, обумовлених інвалідністю, шляхом пристосування основного й додаткового устаткування, технічного обладнання тощо [4, с. 122–125].

М. П. Лукашевич і Д. О. Пузіков вважають, що реалізація права інвалідів на працю вимагає створення низки умов — економічних, правових, фінансових, організаційних, науково-методичних, інформаційно-освітніх і соціально-психологічних. Ключовою проблемою реалізації такого права є забезпечення оптимального й раціонального працевлаштування таких осіб відповідно як до їх потреб, соціальної реабілітації й інтеграції, так до потреб і можливостей суспільства й ринку праці [8, с. 30].

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Конвенція про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів) Редакція від 06.07.2016.
3. Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю» № 2249-VIII від 19.12.2017.
4. Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні» № 2249-VIII від 19.12.2017.
5. Кодекс законів про працю України (редакція від 29.10.2022).
6. Усенко Т. В. Особливості правового регулювання працевлаштування інвалідів в Україні. Право і безпека. 2018. № 2 (№ 5/2). С. 122–125.
7. Про реабілітацію інвалідів в Україні : Закон України від 06 жовтня 2005 р. № 2961-IV. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 2. Ст. 36.
8. Лукашевич М. П. Критерії ефективності працевлаштування інвалідів. Актуальні проблеми професійної самореалізації осіб з особливими потребами на ринку праці : матеріали кругл. столу, Київ, 12 груд. 2017 р. Київ, 2019. С. 29–38.

ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Василенко Дмитро Костянтинович

II курс, група МН-21-1-зп, спеціальність «Менеджмент»

Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»

Анотація. У статті аналізуються проблеми щодо працевлаштування інвалідів України та шляхи їх вирішення на державному рівні.

Annotation. The article analyzes problems related to the employment of disabled people in Ukraine and ways to solve them at the state level.

В Україні багато законодавчих та нормативних актів закріплюють право осіб з інвалідністю на участь в активному житті суспільства та

захист своїх інтересів. Вони спрямовані на створення рівних з іншими громадянами можливостей для реалізації своїх громадянських, політичних та інших конституційних права і свободи. Основний закон держави не передбачає права та свободи інвалідів окремо, а надає їх усім громадянам України, тим самим наголошуючи на їх рівності.

В Україні за останні роки збільшилася кількість інвалідів, і сьогодні в органах праці та соціального захисту обслуговується 2,6 млн осіб.

Проблема в тому, що майже половина від загальної кількості інвалідів перебуває у працездатному віці та потребує реабілітації та подальшого працевлаштування.

Тому для вдосконалення цієї співпраці, спрямованої на підвищення стандартів зайнятості інвалідів, потрібне створення єдиної інформаційної бази інвалідів. Він складається із трьох взаємопов'язаних компонентів. Інваліди, у тому числі умовні кількісні та якісні характеристики осіб з інвалідністю, які бажають працювати 2) Банк даних з працевлаштування інвалідів. Накопичити інформацію про кількісний та якісний склад установ, де можуть працювати інваліди.

Система безперервного моніторингу працевлаштування осіб з обмеженими можливостями та процесу працевлаштування з метою підтримки заданої інформації про процес та аналіз. Для цього потрібно:

- Зміцнення взаємодії МСЕК, органів праці та соціального захисту, Фонду соціального захисту інвалідів та роботодавців для вирішення проблем професійної реабілітації інвалідів та їхнього працевлаштування, зокрема інвалідів Ефективна система сприяння працевлаштуванню випускників загальноосвітніх установ з великою кількістю інвалідів.

- Координувати заходи щодо професійної реабілітації та працевлаштування інвалідів із місцевими програмами зайнятості.

- Збільшити кількість робочих місць для високоосвічених фахівців та кваліфікованих робітників для працевлаштування інвалідів за встановленими нормами.

- Розробити методичку атестації робочих місць для інвалідів та типові документи, що видаються під час атестації робочих місць, призначених для працевлаштування інвалідів.

- Впровадити політику для ефективної підтримки дистанційної роботи та самозайнятості для людей з обмеженими можливостями.

– Надалі передбачити створення та підтримання робочих місць для працевлаштування інвалідів на спеціалізованих підприємствах, збільшення їх чисельності та вдосконалення механізмів державної допомоги у вигляді кредитів та розміщення державних мандатів.

– Розширення місцевих банків зайнятості за рахунок надання роботодавцям найповніших даних про вакансії для інвалідів у місцевих службах зайнятості.

Список використаних джерел

1. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Закони України від 21 березня 1991 року.
2. Див.: Майбутнє за нами / ред.-упор. В. О. Карпенко. — К. : Університет «Україна», 2008. — 256 с.
3. Бондарчук К. Формування банку даних для працевлаштування інвалідів // Соціальний захист. — 2004. — № 12. — С. 25–29.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Гусейнов Раміз Тофізович

*І курс магістратури, група ПЗ-21-Ім, спеціальність «Право»
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Федоренко Т. В., к. ю. н., доцент,
доцент кафедри галузевого права та загальноправових дисциплін, директор
Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Анотація. Люди з інвалідністю потребують справедливого соціального захисту і створення таких умов життя, щоб успішно інтегруватися у суспільстві.

Службою зайнятості приділяється особлива увага та впроваджуються нові підходи до вирішення проблем зайнятості та працевлаштування людей з інвалідністю.

Державна служба зайнятості відповідно до законів України «Про зайнятість населення» та «Про основи соціальної захищеності людей з інвалідністю в Україні» сприяє трудовій реабілітації та працевлаштуванню громадян з інвалідністю з урахуванням рекомендацій медико-соціальної експертної комісії (МСЕК) на вільні та новостворені або пристосовані для них робочі місця, заявлені підприємствами.

З цією метою постійно ведеться облік осіб з інвалідністю, які звернулися за сприянням у працевлаштуванні, та облік робочих місць,

на які, за інформацією підприємства, можуть бути працевлаштовані громадяни цієї категорії.

Annotation. *People with disabilities need fair social protection and the creation of such living conditions to successfully integrate into society.*

The Employment Service pays special attention and introduces new approaches to solving the problems of employment and employment of people with disabilities.

The State Employment Service, in accordance with the Laws of Ukraine «On Employment of the Population» and «On the Fundamentals of Social Protection of People with Disabilities in Ukraine», promotes the labor rehabilitation and employment of citizens with disabilities, taking into account the recommendations of the medical and social expert commission (MSEC) to vacant and newly created or adapted jobs declared by enterprises.

To this end, a record of persons with disabilities who have applied for assistance in employment and a record of jobs that, according to the enterprise, can be employed by citizens of this category is constantly maintained.

Сприяння працевлаштуванню людей з інвалідністю відбувається з урахуванням висновків МСЕК (для повнолітніх людей з інвалідністю) та лікарсько-консультативних комісій лікувально-профілактичних закладів (для неповнолітніх).

Так, МСЕК і ЛКК проводять експертизу професійної придатності осіб з інвалідністю, що здійснюється насамперед для професій (спеціальностей), за якими вони працювали, навчалися, а також для професій (спеціальностей), здобуття яких можливе в майбутньому.

Указується перелік професій і рівень кваліфікації, який збережений у тому чи іншому ступені професійної придатності.

Обов'язково вказуються відомості про придатність до відповідної професії:

1) у повному обсязі;

2) з обмеженням обсягу виконуваних робіт та визначенням тривалості робочого дня.

Ззначається перелік професій, спеціальностей, що рекомендується до освоєння при професійному навчанні, перепідготовці.

Обов'язково надаються рекомендації щодо форми організації навчання: 1) у загальноосвітньому навчальному закладі; 2) у спеціально організованих умовах (спеціальна загальноосвітня школа, школа-інтернат, спеціальний клас (група у відповідному навчальному закладі), 3) спеціальна навчальна програма, легкий режим навчання та інше.

МСЕК та ЛКК здійснюють докладний опис усіх чинників та елементів майбутньої трудової діяльності особи з інвалідністю, в якому обов'язково зазначаються протипоказання за станом здоров'я людини з інвалідністю до певних видів професійної діяльності, зазначені умови праці (важкість, напруженість, режим праці та відпочинку, форма організації праці, санітарно-гігієнічні чинники) тощо.

Право на призначення допомоги по безробіттю мають лише люди з інвалідністю, визнані в установленому порядку безробітними, які протягом 12 місяців, що передували початку безробіття, працювали на умовах повного або неповного робочого дня (тижня) не менше ніж 26 календарних тижнів і сплачували страхові внески.

Право на професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації, на працевлаштування з урахуванням надання дотації роботодавцю з коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, на участь в оплачуваних громадських роботах мають лише ті люди з інвалідністю, які визнані в установленому порядку безробітними і мають право на призначення допомоги по безробіттю.

Під час обговорення було названо основні проблеми інвалідів при працевлаштуванні:

- відсутність фахівців у Медико-соціальних експертних комісіях (МСЕК), які розробляють індивідуальні програми реабілітації для інвалідів, у зв'язку з чим у розділі програми «трудова реабілітація» інваліду пишуть «потребує спеціальних умов праці» без конкретизації, що викликає питання в роботодавця при прийнятті такої особи на роботу;

- наявність фіктивного працевлаштування (зادля уникнення штрафів за невиконання нормативу з працевлаштування інвалідів на підприємстві);

- сфера праці для інвалідів обмежується розумовою працею та сферою послуг;

- низька активність самих інвалідів у пошуках роботи;

- стереотипи суспільства щодо інвалідів і їхнього потенціалу;

- неефективність чинного законодавства про права інвалідів.

Під час обговорення голова Харківської організації незрячих юристів Олег Лепетюк зауважив: «У суспільстві досі не знають, як ставитися до людини з інвалідністю. Конвенція ООН про права інвалідів проголошує рівне ставлення до інвалідів. На практиці роботодавці не бажають мати справу з інвалідами, оскільки їм необхідно

підготувати низку паперів для працевлаштування інваліда, пристосувати робоче місце. Легше працевлаштувати фіктивно чи сплачувати адміністративні санкції».

Учасники дійшли висновку, що починати зміни треба одночасно з законодавства та з формування нової громадської думки щодо людей з обмеженими можливостями.

Список використаних джерел

1. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/5067-17> (дата звернення: 27.11.2022).

2. Конвенція про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів): Конвенція; ООН від 13.12.2006 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_g71 (дата звернення: 29.11.2022).

3. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991 № 875-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/875-12> (дата звернення: 29.11.2022).

4. Стаття під назвою «Основні проблеми інвалідів при працевлаштуванні» URL: https://www.irf.ua/osnovni_problemi_invalidiv_pri_pratsevlash-tuvanni/ (дата публікації 12 березня 2013).

БЕЗПЕКА ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ПРИ РОБОТІ З УСТАТКУВАННЯМ В ЗАКЛАДАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Канівець Наталія Віталіївна

*викладач Тернопільського коледжу Університету «Україна»
kanivetsnata@gmail.com*

***Анотація.** Студенти повинні не тільки знати правила роботи із устаткуванням в закладах ресторанного господарства, але й вміти працювати на ньому. А якщо взяти осіб з інвалідністю, то для них мають бути розроблені ще й додаткові правила, які б допомагали працювати з різними видами устаткування без сторонньої підтримки. Викладачам, маючи діло із особами з інвалідністю, потрібно приділяти увагу при вивченні правил експлуатації устаткування і давати можливість їм проявляти себе в роботі.*

***Annotation.** Students should not only know the rules of working with equipment in restaurants, but also be able to work on it. And if we take people*

with disabilities, then additional rules should be developed for them, which would help them work with various types of equipment without external support. Teachers, dealing with persons with disabilities, need to pay attention to the learned rules for the use of equipment and give them the opportunity to express themselves in their work.

Робоче місце особи з інвалідністю — це місце або виробнича ділянка постійного або тимчасового знаходження особи у процесі трудової діяльності в закладах ресторанного господарства.

Спеціалізоване робоче місце особи з інвалідністю — окреме робоче місце або ділянка виробничої площі, яка потребує додаткових заходів з організації праці особи з урахуванням його індивідуальних функціональних можливостей, обумовлених інвалідністю, шляхом пристосування основного і додаткового устаткування тощо.

Безпечність виробничого устаткування — це властивість виробничого устаткування відповідати вимогам безпеки під час експлуатації в умовах, установлених нормативною документацією.

До роботи на устаткуванні в закладах ресторанного господарства допускаються особи з інвалідністю, якщо вони мають відповідну кваліфікацію, знають принцип роботи, правила експлуатації устаткування і пройшли відповідний інструктаж і медичний огляд. Крім того для таких осіб, дозволяється робоче місце оснащати необхідними предметами (табличками з правилами роботи устаткування, додатковими сигнальними пристроями) для облегшення роботи. Але якщо устаткування є несправним, то забороняється працювати таким особам на ньому, особливо якщо знято огороження рухомих частин чи не працюють сигнальні пристрої, блокування.

При роботі з механічним устаткуванням, особам з інвалідністю, необхідно бути особливо обережними і уважними. Робочими органами такого устаткування є гострі ножі, подрібнювальні механізми, шнеки і т.п. Крім того механічне устаткування створює вібраційний і шумовий ефект, який теж не є бажаним для таких осіб. Обережним потрібно бути особам, у яких є порушення координації рухів, щоб випадково не включити устаткування.

Теплове устаткування хоч і є не таким небезпечним, але температура жарових поверхонь і жарових камер, яких може досягати від 120 до 280° С не всім може підійти для осіб з інвалідністю. Працюючи із таким устаткуванням працівник стикається в процесі роботи із гарячою парою, гарячою водою чи нагрітою олією до 180° С.

При неправильній експлуатації теплового устаткування може призвести до опіків. Не всім підходить і підйомно-транспортне устаткування, особливо тим у кого є фізичні вади. Встановлені норми переміщення та піднімання вантажів одним працівником вручну: для молоді віком від 17 до 18 років — 16 кг та 8 кг, віком від 16 до 17 років при короткочасній роботі 14 та 7 кг для хлопців та дівчат відповідно.

Найбезпечнішим устаткуванням є торгівельне (контрольно-касові апарати і електронні ваги), а також холодильне, якщо низька температура не є протипоказана таким особам за станом здоров'я. Особи з інвалідністю допускаються до роботи на реєстраторах розрахункових операцій, якщо вони засвоїли правила експлуатації в обсязі технічного мінімуму і уклали договір про матеріальну відповідальність.

Отже, працювати з устаткуванням в закладах ресторанного господарства особам з інвалідністю можна. Головне знати з яким і дотримуватися всіх правил техніки безпеки, а також готовність роботодавців сприяти і допомогти таким особам реалізувати себе в житті.

Студенти нашого коледжу, які підуть працювати в різні заклади ресторанного господарства, знають, що вивчення дисципліни «Устаткування закладів готельно-ресторанного господарства» їм пригодиться у подальшому житті.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Карпенко Андрій Сергійович

II курс, група ЗПЗ-21-Ім, спеціальність «Право»

Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»

Науковий керівник Ізуйта П. О., к. ю. н., доцент

Анотація. *У сучасній Україні, яка боронить свою суверенність та незалежність, актуалізується питання працевлаштування військовослужбовців з інвалідністю, які отримують її під час війни 2022 року. Тому, реалізуючи Конституційне право громадянина на працю та положення Конвенції ООН про права інвалідів, держава має вже зараз спрямувати зусилля на створення Національної програми дій щодо економічного, соціального захисту та забезпечення належного рівня життя таких людей.*

Annotation. *In modern Ukraine, which defends its sovereignty and independence, the issue of employment of servicemen with disabilities, who receive them during the 2022 war, is an actual issue. Therefore, implementing the*

Constitutional right of a citizen to work and the provisions of the UN Convention on the Rights of the Disabled, the state should already direct its efforts to create a National Program of Actions for economic, social protection and ensuring the proper standard of living of such people.

Видатний англійський філософ Дж. Локк стверджував, що основним завданням кожної держави є створення таких умов життя в країні, де кожна людина могла б вільно користуватися своїми природними правами за умови, що це не буде суперечити таким же правам і свободам іншої людини. Якщо ж державна влада не виконує це основоположне завдання, тобто не захищає прав і свобод людини, вона не має права здійснювати владу від імені народу.

Конституційне право на працю — це забезпечена законом можливість людини заробляти собі на життя працюю, яку вона вільно обирає або на яку вільно погоджується, а обов'язок держави — створювати умови для повноцінної реалізації зазначеного права, гарантувати рівні можливості у виборі професії й роду трудової діяльності, реалізовувати програми професійно-технічного навчання, підготовки й перепідготовки кадрів згідно із суспільними потребам. Одним з аспектів соціальної захищеності таких осіб є їх право працювати на підприємствах, в установах, організаціях, а також займатися підприємницькою чи іншою діяльністю, не забороненою законодавством країни.

Проте, якщо звернути увагу на військовослужбовців, які сьогодні боронять наше конституційне право на вільну суверенну та незалежну країну, то в найближчий період часу після перемоги ми зможемо спостерігати таку ситуацію, яка буде дещо іншою. Сучасна війна внесла корективи і в цьому аспекті нашого буття. Якщо на конкретному прикладі, то хлопчик, який завжди мріяв стати захисником своєї країни, з 24 лютого 2022 року виконує свій обов'язок. В один момент він стає інвалідом, але не хоче залишати Збройні Сили... І тут виникає перше питання — «навіщо такий захисник Збройним Силам?», та одразу ж можна задати інше — «що можна зробити для людини, яка бачить себе тільки військовим, але стала інвалідом?».

У теорії трудового права загальноприйнятим є розмежування права на працю в широкому й вузькому розумінні. Право на працю інваліда в широкому значенні слід розглядати як право індивіда-члена суспільства, як право особистості. Декларація про права інвалідів, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 9 грудня 1975 р., наголошує, що ці особи мають такі ж громадянські й політичні права, як і інші.

Перш за все люди з обмеженими фізичними можливостями мають право на економічний і соціальний захист, як і на задовільний рівень життя. Згідно зі своїми можливостями вони володіють правом отримувати і зберігати за собою робоче місце, займатися корисною діяльністю, бути членами профспілкових організацій тощо. При цьому в п. 8 цього міжнародного акту зауважується, що інваліди мають право на те, щоб їх особливі потреби бралися до уваги при економічному й соціальному плануванні. Отже, Декларація вказує, що право цих осіб на працю треба розглядати й у вузькому сенсі даного поняття.

Стан здоров'я враховується для встановлення фізичної та психічної придатності особи до роботи за конкретно визначеною професією, спеціальністю чи посадою, тобто для її працездатності. Працездатність — соціально-правова категорія, яка відбиває здатність людини до праці, що визначається рівнем її фізичного й духовного розвитку, станом її здоров'я, професійними знаннями, уміннями й досвідом.

Працездатність є: загальна, професійна, спеціальна та обмежена. В теорії ці типи діють у нашому українському суспільстві, але на практиці — дуже не значний відсоток військових при отриманні інвалідності має змогу продовжити працювати у Збройних Силах. Варто зважати і на специфіку освіти, яку можна застосувати лише у силових структурах. І якщо до 24 лютого 2022 р. у сфері Збройних Сил це питання не звучало так гостро, то на сьогодні, це проблема, яку потрібно буде розв'язувати на практичному та законодавчому рівні.

Проте, українське законодавство щодо соціального захисту людей з інвалідністю ще не повною мірою відповідає положенням Конвенції ООН про права інвалідів, його практичне впровадження має певні складнощі у деяких питаннях. Зокрема, відсутня заборона дискримінації на підставі інвалідності відносно питань, що стосуються усіх форм зайнятості. Крім того, результати наукових досліджень, які здійснює НДІ праці і зайнятості населення, свідчать, що хоча особи з інвалідністю отримують рівну винагороду за працю рівної цінності по відношенню до інших працівників, можливості інвалідів щодо отримання роботи, яка відповідає їхнім побажанням щодо рівня заробітної плати, умовам праці, режиму праці, не можна вважати рівними. На сьогодні дискримінація осіб з інвалідністю у цьому питанні в Україні існує [56, с. 249]. Принципово новим заходом для України, передбаченим пунктами «g» та «h» пункту 1 статті 27 Конвенції є найм людей з інвалідністю у державному секторі та стимулювання їх найму в при-

ватному секторі за допомогою належних стратегій і заходів. Такий підхід є цілком виправданим, тому що саме держава повинна брати на себе основні зобов'язання з працевлаштування інвалідів, а приватний сектор потребує додаткового стимулювання.

Таким чином, ратифікація Україною Конвенції ООН про права інвалідів в Україні вимагає приведення у відповідність з нею діючих нормативно-правових документів з питань інвалідів військовослужбовців шляхом затвердження Національної програми дій щодо реалізації положень чинного національного законодавства відповідно до Конвенції. Необхідно визначити основні завдання держави, які сприяли би приведенню у відповідність діючих нормативно-правових актів до положень Конвенції, зокрема це:

- закріплення в українському законодавстві принципів Конвенції ООН про права інвалідів у сфері забезпечення й реалізації їх прав на працю та гарантії на справедливі та сприятливі умови праці, рівні можливості, рівну винагороду за працю рівної цінності, безпечні й здорові умови праці;

- визначення понять «дискримінація за ознакою інвалідності», «розумне пристосування робочого місця», «спілкування», «мова»;

- розроблення та впровадження механізму захисту громадян виконавчими органами влади від дискримінації за ознакою інвалідності;

- розроблення порядку фінансового забезпечення індивідуальних програм реабілітації військовослужбовців інвалідів;

- реальне виконання нормативу працевлаштування інвалідів на підприємствах усіх форм власності, у тому числі й на ті, що утримуються за рахунок державного та місцевого бюджету;

- створення механізму стимулювання приватних підприємств для працевлаштування військовослужбовців інвалідів.

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА РИНКУ ПРАЦІ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Луцкевич Наталія Іванівна

старший викладач

Неклюєнко Тетяна Василівна

старший викладач

Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»

Анотація. В сучасних умовах особливої актуальності набувають проблеми ефективної зайнятості населення України, стабілізація ринку робочої сили і запобігання масового безробіття. Ринок праці посідає центральне місце серед інших ринків. Він перебуває під впливом багатьох факторів, проте війна внесла суттєві зміни у функціонування вітчизняного ринку праці. За цей час ринок праці встиг адаптуватися до нових умов і почав поступове відновлення. Позитивна динаміка незначна, адже нинішня криза на ринку праці найпотужніша за останні 10 років.

Annotation. In modern conditions, the problems of effective employment of the population of Ukraine, stabilization of the labor market and prevention of mass unemployment are gaining special relevance. The labor market occupies a central place among other markets. It is under the influence of many factors, but the war brought significant changes in the functioning of the domestic labor market. During this time, the labor market managed to adapt to new conditions and began a gradual recovery. The positive dynamics are insignificant, because the current crisis in the labor market is the most powerful in the last 10 years.

Війна стала причиною появи нових тенденцій ринку праці, змін у поведінці як роботодавців, так і безробітних. Війна примусила бізнес скорочувати та оптимізувати свою діяльність, частина компаній взагалі припинила існування. Українські спеціалісти, які втратили роботу через переїзд у інші міста або через скорочення чи звільнення, активно шукають роботу.

Хмельниччина — з тих областей, інфраструктура якої мало постраждала від військових дій. На відміну від прифронтових областей тотальної зупинки роботи підприємств не має. Компанії багато експериментують, шукають нові моделі бізнесу, оптимізують штат. А тому перевагу надають високомобільним та професійним працівникам, які пристосовуються до змін та допомагають їх утілювати.

Станом на 1 листопада 2022 року мали статус безробітного 7,3 тис. осіб, що на 20% менше ніж на відповідну дату минулого року. По-

слугами обласної служби зайнятості у січні-жовтні 2022 року скористалося 29,3 тис. зареєстрованих безробітних. Зокрема, зареєстровано з початку року 17,2 тис. осіб (зменшення на 8% або на 1,5 тис. осіб). Допомогу по безробіттю отримували 27,8 тис. осіб (зменшення на 17% або 5,8 тис. осіб).

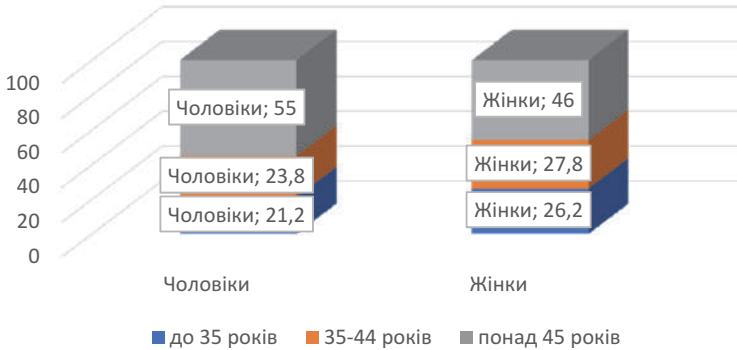

Рис. 1. Структура зареєстрованих безробітних Хмельницької області, станом на 01.11.2022 року, %

У зв'язку мобілізацією та з обміном даними центру зайнятості з військкоматом, а також неможливістю працювати за кордоном відбулося зменшення випадків реєстрації чоловіків як безробітних.

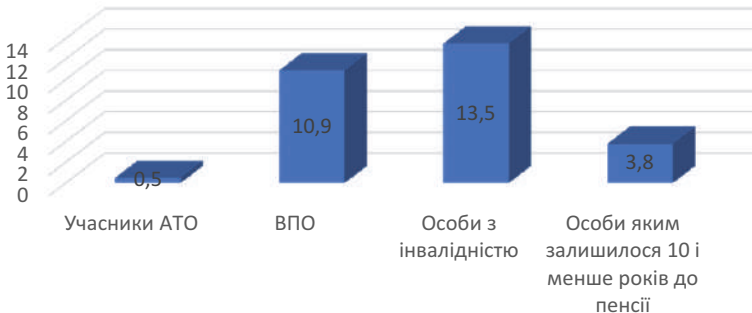

Рис. 2. Особливі категорії зареєстрованих безробітних Хмельницької області, станом на 01.11.2022 року, %

Станом на 1 листопада 2022 року кількість вакансій, заявлених роботодавцями до обласної служби зайнятості, становила 1,5 тис. одиниць, що на 38% менше, ніж на відповідну дату минулого року

(2,4 тис. одиниць). В області стабільно, як і до 24 лютого на ринку праці переважає попит на фахівців робітничих спеціальностей: швачок, водіїв, продавців, токарів. Інноваційною тенденцією в центрі зайнятості є наявність вакансії лікарів.

Негативні наслідки кризи на ринку праці відчувають більше працівники, аніж роботодавці. Компанії оптимізують витрати, скорочують заробітні плати та бонуси чи взагалі звільняють співробітників. Відтак конкуренція серед безробітних зростає. У роботодавців в свою чергу з'являється більший вибір спеціалістів на свої вакансії, ринок праці перетворюється на «ринку роботодавця».

Середня зарплата за різними вакансіями у Хмельницькій області залишилася незмінною — 9 тис. гривень. Зокрема, серед видів економічної діяльності найвищою заробітна плата була у закладах охорони здоров'я (12,2 тис. грн), у сфері транспорту, складського господарства (11,1 тис. грн), сфері мистецтва, спорту, розваг та відпочинку (10,3 тис. грн), сільському господарстві (10,2 тис. грн), у сфері водопостачання; каналізації, поводження з відходами (10,1 тис. грн), сфері постачання електроенергії, газу (9,4 тис. грн), у переробній промисловості (9,1 тис. грн).

Отже, за час війни український бізнес встиг адаптуватися до нових умов. Проте збитки від воєнної агресії РФ великі, частина компаній була змушена припинити своє існування. Попит на роботу перевищує пропозиції, рівень безробіття високий.

Здійснити прогнозування тенденцій ринку праці досить важко, його стан залежатиме від успіхів ЗСУ, тривалості бойових дій, інвестицій в економіку України. Проте є перспективи, що позитивна динаміка відновлення ринку праці збережеться та після закінчиться війни розпочнеться відбудова, стартує і бум на ринку праці.

Список використаних джерел

1. Аналітична та статистична інформація Хмельницького обласного центру зайнятості. URL : <https://khm.dcz.gov.ua/analitics/70> (дата звернення: 29.11.2022).

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ В МАКДОНАЛЬДЗ

Мариношенко Дмитро Юрійович

III курс, група МК-20, спеціальність «Маркетинг»

Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»

Науковий керівник: Кутліна І. Ю., к. техн. н.

***Анотація.** Досліджено основні вимоги щодо працевлаштування осіб з інвалідністю в ресторанах швидкого харчування МакДональдз. Встановлено, що в ресторанах МакДональдз працевлаштовують осіб з різними видами захворювань. Наведено особливі умови праці людей з інвалідністю.*

***Annotation.** The main requirements for the employment of persons with disabilities in McDonald's fast food restaurants were studied. It has been established that McDonald's restaurants employ people with various types of illnesses. The special working conditions of people with disabilities are given.*

Згідно з офіційною статистикою в Україні налічується понад 3 млн. людей з інвалідністю, і тільки 10% з них — працевлаштовані. На ділі ж, як кажуть експерти, ситуація ще гірше. Незважаючи на законодавчу квоту про працевлаштування інвалідів, часто все це носить лише фіктивний характер.

Керівництво МакДональдз впроваджує рівність та інклюзивність і надає однакові можливості для роботи і розвитку кар'єри для всіх, незалежно від віку, статі, віросповідання, стану здоров'я тощо.

Компанія МакДональдз має власний корпоративний тренінговий центр, який навчає та розвиває свої команди. Кожен працівник компанії має доступ до навчальної платформи і має план розвитку та можливість зростати професійно.

До початку широкомасштабного вторгнення російських військ в Україну в МакДональдз працювало майже 10 000 працівників, з них більше 4% — це люди з інвалідністю, 64% з яких — з вадами слуху, проте вони успішно працювали та керували ресторанами. В компанії немає вікових обмежень, крім тих, які встановлені законодавством.

МакДональдз залишається однією з найпопулярніших мереж ресторанів швидкого харчування. На думку керівництва компанії, бізнес повинен давати можливість кожному реалізувати себе і стати частиною життя суспільства.

Люди з інвалідністю іноді обмежені тільки зовнішніми обставинами. При цьому у них може бути високий потенціал і бажання

самореалізуватися. У довоєнний час в МакДональдз було працевлаштовано 410 людей з інвалідністю, що становить 4,68% від загальної кількості співробітників.

Незважаючи на законодавчу квоту, згідно з якою компанії повинні працевлаштовувати не менше 4% людей з інвалідністю від загального штату, МакДональдз протягом усієї своєї діяльності в Україні цю квоту завжди перевищував.

Найчастіше в компанії працюють люди з порушенням слуху — 64% від загальної маси людей з інвалідністю, з загальними захворюваннями — 13%, люди з інвалідністю дитинства — 10%, з порушеннями зору — 7%, з порушеннями опорно-рухового апарату — 3,5%.

Плинність кадрів серед працівників з інвалідністю була відчимо менше на відміну від загальних середньорічних показників. За тривалістю роботи в компанії є 64 рекорсмена з інвалідністю, які працювали в компанії більше 10 років, 82 людини — від 5 до 10 років.

Робота для людей з інвалідністю підбирається індивідуально.

У МакДональдз люди з інвалідністю займають найрізноманітніші посади і мають такі ж можливості для кар'єрного розвитку, як і всі інші співробітники. Так, серед них є касири, інструктори з навчання, менеджери, директор ресторану і експерт по гостинності. Переважно ж це працівники ресторану, які працюють в залі, у вузлах розрахунку, на кухні та МакДрайві.

Керівництво МакДональдз індивідуально підходить до кожної особи з інвалідністю, розуміючи його потреби і обмеження: люди з порушенням слуху не можуть спілкуватися з клієнтами, тому найчастіше працюють в залі або в нічні зміни, допомагають готувати ресторани до відкриття; якщо людині не можна піднімати важкі вантажі, то таку людину не будуть відправляти на доставку продукції, де передбачено рух будь-яких вантажів та пересування їх в складських приміщеннях.

При працевлаштуванні в компанії особа з інвалідністю обов'язково надає медичний висновок, в якому прописані всі обмеження, згідно з якими для кожної особи з інвалідністю складається індивідуальна посадова інструкція.

Що стосується того, як клієнти реагують на людей з інвалідністю, то ніякої екстраординарної реакції з боку відвідувачів в компанії не помітили.

Компанія МакДональдз надає рівні умови праці для всіх співробітників.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Суханова Анастасія Олександрівна

*II курс заочної форми навчання, група ЗПЗ-21-Ім, спеціальність «Право»
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Анотація. *Нормативно-правове забезпечення соціального захисту людей з обмеженими можливостями, проблеми, які зустрічаються з їх працевлаштуванням на ринку праці, а також методи та шляхи їх вдосконалення.*

Annotattion. *Normative and legal security of social security of people with limited potentialities, problems with their employment and methods of its improvement.*

Із загального числа інвалідів — майже половина знаходиться у працездатному віці і потребує реабілітації та подальшого працевлаштування. Як свідчить досвід практичної діяльності, особи з обмеженими фізичними можливостями не можуть на рівних конкурувати на ринку праці, особливо в сучасних економічних умовах, коли перехід до ринкових відносин вимагає інтенсифікації виробництва, підвищення вимог до загального фізичного та інтелектуального стану працюючих. Тому професійна реабілітація інвалідів стала на сьогодні однією з найважливіших проблем суспільства.

На заваді в пошуку роботи інвалідам, крім фізичних бар'єрів, певні проблеми для їх професійної інтеграції створюють і розбіжності в законодавстві, неоднозначне ставлення суспільства до цієї категорії громадян.

Головним чинником, який стримує зайнятість осіб з обмеженими фізичними можливостями є низький, порівняно із здоровими, освітній та професійний рівень. На ринку праці відокремлюється суттєва проблема в подоланні дисбалансу між попитом і пропозицією цієї специфічної робочої сили. Практично така сама ситуація склалася і щодо співпраці з питань укомплектування новостворених робочих місць для працевлаштування інвалідів за рахунок коштів Фонду. Одним із чинників стримування зайнятості також є: відсутність інформації про те, які підприємства створюють нові робочі місця для працевлаштування інвалідів за рахунок Фонду; відсутність гнучких форм організації праці та механізму зацікавлення роботодавців у працевлаштуванні інвалідів; низька оплата праці на

запропоновані роботодавцем робочі місця та невідповідності обмежень в роботі з вимогами роботодавцями.

Існують і проблеми з якими стикаються роботодавці при працевлаштуванні інвалідів. Роботодавець є головним стратегічним партнером служби зайнятості, від якого безпосередньо залежить, чи поповнюватиметься ринок праці новими робочими місцями і чи зростатиме заробітна плата, а, отже, й добробут населення. Роботодавець — клієнт номер один центрів зайнятості, який визначає замовлення на робочу силу й ситуацію на рику праці взагалі.

Попит на якісну робочу силу постійно зростає. На жаль, ринок освітніх послуг не встигає повністю задовольнити попит роботодавців у професійних кадрах (саме робочих професій), оперативно реагувати на зміни попиту ринку праці, а отже, забезпечувати кадрові проблеми його підприємства й виходячи з цього пропонувати реальну послугу. Не дивлячись на те, що держава стоїть на охороні інтересів людини з обмеженими можливостями: законодавством обумовлено, що 4% робочих місць заброньовано саме для цих осіб і при невиконанні цієї норми підприємства, і установи, незалежно від форм власності, сплачують значні штрафи до Фонду соціального захисту інвалідів, усе ж вирішенню проблеми це замало допомагає. Одна з головних труднощів полягає в тому, що кількість працездатних інвалідів менше ніж кількість заброньованих робочих місць і щоб виконати бронь підприємства вимушені застосовувати різні не зовсім законні заходи, а саме, приймають на роботу осіб з 1 групою інвалідності (заздалегідь знаючи, що людина не може працювати) формально з символічною зарплатнею.

Одним із питань, які ставлять на зустрічах в ЦЗ роботодавці є небажання працівників сповіщати роботодавцю про призначення йому інвалідності. В такому разі підприємство вимушено сплачувати в Пенсійний фонд 32% внесків, а не 4%.

Необхідно створити централізований банк даних щодо інвалідів, які потребують професійної реабілітації та працевлаштування. Цей банк формується на базі даних регіональних інформаційних банків зайнятості та працевлаштування інвалідів (реєстрів інвалідів). Основою під час формування таких регіональних банків має стати впровадження індивідуальної картки для організації автоматизованої системи управління забезпеченням зайнятості та працевлаштування інвалідів, НДІ праці і зайнятості населення.

Інформаційною основою формування банку даних осіб з обмеженими можливостями з метою працевлаштування, з одного боку,

є їх потенційна здатність до трудової діяльності, що ґрунтується на висновках медико-соціальних експертних комісій щодо показаних видів професійної діяльності, а також професійно-кваліфікаційний рівень, індивідуально-психологічні властивості, бажання, готовність працювати, а з іншого — потреби підприємств, установ, організацій різних форм власності й господарювання у робітниках і фахівцях за професіями, спеціальностями, освітньо-кваліфікаційними рівнями.

Список використаних джерел

1. Маршавін Ю.М., Фокас Л. М., Ляміна Л.Є., Методичні рекомендації щодо надання центрами зайнятості соціальних послуг роботодавцям. — К.:ІПК ДСЗУ. — 2006. — 55 с.

2. Бондарчук К. Забезпечення трудової зайнятості інвалідів в Україні: стан, проблеми та перспективи.// Соціальний захист. — 2004. — № 1. — С. 21–26.

3. Бондарчук К. Формування банку даних для працевлаштування інвалідів // Соціальний захист. — 2004. — № 12. — С. 25–29.

4. Колешня Л. Основні напрями розвитку трудової зайнятості осіб з обмеженими можливостями в контексті Плану дій Ради Європи // Україна: аспекти праці. — 2007. — № 4. — С. 22–26.

5. Козачук О. Соціально — економічне становище інвалідів в Україні та проблеми їх соціального захисту за умови трансформації економіки // Україна: аспекти праці. — 2005. — № ; — С. 12–16.

6. Купалова Г., Лесько О. Зайнятість та професійна реабілітація осіб з обмеженими фізичними можливостями: проблеми і шляхи вирішення // Україна: аспекти праці. — 2004. — № 5. — С. 4–11.

ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ І СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ МОЛОДІ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В ДИЗАЙНЕРСЬКІЙ СФЕРІ

Сухорукова Неля Степанівна
викладач

Овчарик Євген Ярославович
викладач, заслужений художник України
Тернопільський фаховий коледж *ternopil_tcdn@ukr.net*

***Анотація.** Правові принципи працевлаштування осіб з інвалідністю закріплені у низці законодавчих актів, які зобов'язують роботодавця створити спеціальні робочі місця для таких осіб і сприяти їх працевлаштуванню з урахуванням особливих потреб. В дизайнерській*

сфері є певні проблеми, які потребують вирішення. Від цього залежить соціальна адаптація молодих людей з інвалідністю, які отримали дизайнерську спеціальність, в суспільне середовище.

Annotation. *The legal principles of employment of persons with disabilities are enshrined in a number of legislative acts, which oblige the employer to create special workplaces for such persons and to facilitate their employment taking into account special needs. In the field of design, there are certain problems that need to be solved. This depends on the social adaptation of young people with disabilities, who received a design specialty, into the public environment.*

Щорічно десятки випускників спеціальності «Дизайн» нашого навчального закладу отримують дипломи і працевлаштовуються за спеціальністю. Є серед наших випускників успішні дизайнери, засновники дизайнерських бюро і фірм. Також, окремі знайшли себе в дизайнерській сфері у відомих рекламних установах, виробничих фірмах, будівельних підприємствах. Це здебільшого стосується тих випускників, які не мають фізичних обмежень.

Утім, у нас інклюзивна освіта, і серед студентів є діти з особливими освітніми потребами. Під час навчального процесу вони нарівні з іншими оволодівають дизайнерськими науками, проявляють свої здібності і таланти. Нас, викладачів, турбує їх подальша доля і ми провели дослідження на предмет їх подальшої трудової діяльності як дипломованих спеціалістів. Та, на жаль, картина невтішна. 20% випускників, які мають нозологічні проблеми, не змогли працевлаштуватись і, в кращому випадку, займаються онлайн-фрилансом.

Право осіб з інвалідністю на працю закріплено, зокрема, у Конституції України, Кодексі законів про працю України та низці законів, окремі положення яких спрямовані на створення для інвалідів реальних можливостей продуктивно працювати. Для підприємств, установ, організацій, у тому числі й громадських організацій інвалідів, а також фізичних осіб, які використовують найману працю, встановлюється норматив робочих місць для працевлаштування інвалідів у розмірі 4% середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за рік. Та чи реально працевлаштуватись на роботу молодій людині з особливими потребами? Шансів небагато. Не всі роботодавці обізнані із законодавчими вимогами щодо створення робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, або просто ігнорують встановленими нормами. Їх насторожує те, що вони по-

винні забезпечувати особливі умови праці, які відповідали б вимогам їх індивідуальних програм реабілітації. Також небажаними для роботодавців є наявність додаткових гарантій захисту трудових прав працівників з інвалідністю, зокрема: при прийнятті на роботу осіб, направлених відповідно до рекомендації МСЕК, випробувальний строк не встановлюється; робота осіб з інвалідністю у нічний час, а також залучення інвалідів до надурочних робіт допускається лише за їх згодою і за умови, що це не суперечить медичним рекомендаціям; надається триваліша відпустка і зручний для особи з інвалідністю час до закінчення шестимісячного терміну безперервної роботи; за бажанням, можуть узяти додаткову відпустку без збереження заробітної плати; роботодавець зобов'язаний на прохання працівника з інвалідністю або за вимогами його індивідуальної програми реабілітації, встановити йому неповний робочий день або неповний робочий тиждень та створити пільгові умови праці.

Вищенаведені бар'єри з працевлаштування спричиняють те, що переважна більшість дипломованих молодих людей з інвалідністю не мають можливості застосувати свої знання за освітою і практично не можуть адаптуватися у суспільному середовищі.

Питання соціальної інтеграції людей з особливими потребами в Україні стоїть надзвичайно гостро, бо не досягнуто стратегічної мети — забезпечення повноцінної участі людей з інвалідністю в суспільному житті та вирішення питань, пов'язаних із їх залученням до всебічно активного життя.

Турбота про працевлаштування молодих людей з інвалідністю, сприяння їм у реалізації свого конституційного права на працю має стати найважливішою функцією кожного центру зайнятості. Проте, такі установи не повністю вирішують такі проблеми.

Безперечно, вирішення проблем працевлаштування молодих людей з інвалідністю неможливе перш за все без активної участі у цьому процесі роботодавців. Саме вони створюють робочі місця і приймають на роботу ту чи іншу особу. Вони зобов'язані згідно чинного законодавства створити робочі місця для осіб з інвалідністю. І, зрештою, треба проявляти гуманність і людяність до людей з особливими потребами, зрозуміти їх, повірити в їх здібності, працьовитість і старанність. Молоді люди з інвалідністю не становлять однорідної групи. Серед них є яскраві й талановиті особистості. Вони можуть мати фізичні, медичні чи інші розлади, що можуть бути у них як від народження, так і набутими у дитинстві, підлітковому віці або

пізніше, під час навчання чи вже у період зайнятості. Можуть набути проблеми зі здоров'ям під час перебування із зони бойових дій. Треба усім подати руку допомоги і дати шанс інтегруватись у суспільне середовище, перш за все, через працевлаштування. Трудовий колектив, улюблена робота, відчуття обов'язку і підвищення самооцінки — це найкращі ліки та запорука успішної соціальної адаптації.

Список використаних джерел

1. Конституція України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1996. — № 30. — с. 141. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кодекс законів про працю України // затверджений Законом № 322-VIII від 10.12.71 ВВР, — 1971 Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» від 21 березня 1991 р. № 875-XII-ВР.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ, В ТОМУ ЧИСЛІ Й ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Федоренко Тетяна Вікторівна

*кандидат юридичних наук, доцент, директор
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Анотація. *Запровадження воєнного стану, що був введений з 24 лютого 2022 р. по всій території України через вторгнення росії на нашу територію, змусив українців пристосовуватися до нових реалій. Змін зазнали чи не всі сфери діяльності в Україні. Найбільш актуальними на сьогодні є особливості трудових правовідносин, що виникають при прийнятті на роботу, переведенні чи звільненні працівників в умовах воєнного стану.*

Війна вносить суттєві корективи не лише в ринок вакансій та рівень заробітних плат, а й у юридичну площину відносин роботодавців та працівників. Тому, що кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом і кожному громадянину гарантується захист від незаконного звільнення.

Annotation. *The introduction of martial law, which was imposed on the entire territory of Ukraine from the 24th of February 2022 due to russia's invasion of our territory, forced Ukrainians to adapt to new realities. Almost all spheres of activity in Ukraine have undergone changes. The most relevant today are the peculiarities of labor relations that arise when hiring, transferring or dismissing employees under martial law.*

The war makes significant adjustments not only to the job market and the level of wages, but also to the legal sphere of relations between employers and employees. Because everyone has the right to proper, safe and healthy working conditions, to wages not lower than those determined by law, and every citizen is guaranteed protection against illegal dismissal.

Воєнний стан кардинально вплинув на всі сфери життя українців, включно з трудовою діяльністю. Тому 23.03.2022 було підписано та опубліковано Закон України «Про організацію трудових відносин в період воєнного стану» [1]. Цим законом визначаються особливості трудових відносини працівників усіх підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, виду діяльності і галузевої належності, а також осіб, які працюють за трудовим договором з фізичними особами, на період дії воєнного стану, введеного відповідно до Закону «Про правовий режим воєнного стану». Всі ці зміни стосуються різних аспектів від питань оплати праці до звільнення.

По-перше: під час воєнного стану роботодавець звільняється від відповідальності за порушення строків оплати, якщо це сталося через ведення бойових дій або інші обставини непереборної сили. В такому випадку виплати можуть бути перенесені до моменту відновлення діяльності підприємства, організації чи установи.

По-друге: роботодавець має право перевести працівника на іншу роботу без його згоди для запобігання чи ліквідації наслідків бойових дій або інших обставин, що становлять загрозу життю людей. Однак лише за умови, що ця робота не протипоказана за станом здоров'я, а оплата праці буде не нижчою, ніж середній заробіток за попередньою позицією.

По-третє: робочий тиждень може бути збільшений до 60 годин, а тривалість щотижневих вихідних може бути скорочена до 24 годин.

По-четверте: роботодавець має право надати працівникам відпустки тривалістю не більше ніж 24 календарні дні. Проте, за згоди роботодавця працівник може піти у більш тривалу відпустку за власний рахунок. Крім того, працівнику можуть відмовити у наданні відпустки, якщо він залучений до робіт на об'єктах критичної інфраструктури.

По-п'яте: працедавець може звільнити тимчасово непрацездатного працівника, а також співробітника у відпустці (крім декретної та з догляду за дитиною) з першого дня після закінчення непрацездатності або відпустки. Сам же працівник має право звільнитись за

власним бажанням без попередження про це роботодавця за 14 днів у районах, де відбуваються бойові дії, та у випадку існування загрози життю і здоров'ю.

Також, зміни торкнулись не лише відносин між роботодавцями та працівниками, а й процесу працевлаштування. Наприклад, працедавці, яким бракує співробітників, можуть укласти з новачками строкові трудові договори у період дії воєнного стану або на час заміщення тимчасово відсутнього робітника. Крім того, нині роботодавці мають право укласти трудовий договір з працівниками у словесній формі. Водночас вони зобов'язані повідомити податкові органи та завершити процедуру оформлення працівника за першої можливості або після припинення дії воєнного стану. А внутрішньо переміщені співробітники, які через війну не мають оригіналу трудової книжки, можуть отримати її дублікат за новим місцем роботи.

Щодо працевлаштування осіб з інвалідністю, то 6 листопада 2022 р. набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту соціальних, трудових та інших прав фізичних осіб, у тому числі під час воєнного стану, та спрощення обліку робочих місць для осіб з інвалідністю», цим Законом було внесено декілька змін. А саме, були внесені зміни до ст. 18 і 19 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» [2].

Тепер підприємства, установи, організації, фізичні особи, які використовують найману працю, не повинні:

- звітувати про зайнятість та працевлаштування осіб з інвалідністю у Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю (за підсумками 2022 р. звіт про зайнятість осіб з інвалідністю подавати вже не потрібно).

- реєструватися за своїм місцезнаходженням у відповідних відділеннях Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю.

Однак, попри це, роботодавці й надалі зобов'язані виділяти та створювати робочі місця для працевлаштування осіб з інвалідністю, в т. ч. спеціальні робочі місця, створювати для таких осіб умови праці з урахуванням індивідуальних програм реабілітації та забезпечувати інші соціально-економічні гарантії, передбачені законодавством та надавати державній службі зайнятості інформацію, необхідну для організації працевлаштування осіб з інвалідністю, у порядку, встановленому КМУ.

Ще одним оновленням є те, що інформація до Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю надходитиме автоматично з даних

Пенсійного фонду України, що містяться в Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування та Централізованого банку даних з проблем інвалідності.

Також, особа з інвалідністю через воєнний стан може пропустити повторний медогляд. Не дивлячись на це, їй продовжать виплату пенсії з інвалідності на період воєнного стану та одного місяця після його завершення.

Отже, завдяки законодавчим змінам, змінилися деякі правила трудових відносин між роботодавцями та працівниками, спростилась процедура прийому на роботу, стала більш простішою.

Список використаних джерел

1. Про організацію трудових відносин в період воєнного стану. Закон України від 15 березня 2022 року № 2136-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text> (дата звернення 27.11.2022)

2. Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту соціальних, трудових та інших прав фізичних осіб, у тому числі під час воєнного стану, та спрощення обліку робочих місць для осіб з інвалідністю. Закон України від 18.10.2022 № 2682-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2682-20#n9> (дата звернення 28.11.2022)

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО ЯК ФАКТОР РЕПРОДУКУВАННЯ ДІТЕЙ З ДЕВІАНТНОЮ ПОВЕДІНКОЮ

Чорнобай Оксана Вікторівна

II курс магістратури, спеціальності «Психологія»

Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

Анотація. *Насильницькі дії в сім'ї, свідками або жертвами яких стають діти, призводять, перш за все, до дефектів їх правової соціалізації, тобто недоліків щодо засвоєння ними морально-правових норм, прийнятих у суспільстві.*

Ключові слова: *девіантна поведінка, аб'юз, насильство.*

Annotation. *Violent actions in the family, of which children are witnesses or victims, lead, first of all, to defects in their legal socialization, that is, deficiencies in their assimilation of moral and legal norms accepted in society.*

Key words: *deviant behavior, abuse, violence.*

Сім'ї з дефектами правової соціалізації провають дитину на здійснення правопорушень і злочинів. Таким чином, досліджуючи

насильство в сім'ї як одну із детермінант девіантної поведінки дітей та молоді, ми наголошуємо на необхідності раннього профілактичного впливу на причини та умови, що породжують сімейні конфлікти, розглядаємо можливість застосування відновлюючих практик для їх розв'язання. Стан дослідження. Наукові дослідження українських правників, управлінців, психологів, кримінологів, педагогів В. І. Антіпова, О. М. Бандурки, Н. В. Барахтяна, І. П. Голосніченка, С. Т. Гончарука, О. М. Джужі, Є. В. Додіна, М. М. Дорогих, А. В. Іщенка, Я. М. Квітки, М. Й. Коржанського, В. П. Казміренка, Я. Ю. Кондратьєва, В. К. Колпакова, Ф. А. Лопушанського, Н. Р. Нижник, О. І. Остапенка, В. І. Олефіра, В. М. Синьова, В. Д. Сушенка, Л. П. Тузова, В. І. Шакуна та інших свідчать про комплексний характер, а також багатоаспектність проблеми дослідження детермінант протиправної поведінки дітей з метою профілактичного впливу на її формування.

Жертви домашнього насильства піддаються колосальній та хронічній психологічній травматизації, внаслідок котрої часто страждають від психічних розладів, найпоширеніші з яких: синдром навченої безпорадності, стокгольмський синдром, синдром Діогена та посттравматичний стресовий розлад [4]. У постраждалих може зростати схильність до суїциду, депресії, тривожних розладів, розладів харчової поведінки, алкоголізму, наркоманії, бродяжництва, патологічного накопичення.

Діти і підлітки, що стали свідками вчинення домашнього насильства, переймають гендерну модель насильницької поведінки і відтворюють її в дорослому житті [1].

Ключовим з факторів сімейного насильства є уявлення, що аб'юз чи насильство будь-яких форм є прийнятними. Інші фактори включають зловживання психоактивними речовинами, безробіття, проблеми з психічним здоров'ям, нестачу навичок копінгу, ізоляцію, залежність від аб'юзера та ряд інших характеристик [8].

Спільним для аб'юзерів є те, що вони були свідками насильства у дитинстві, іншими словами, були учасниками міжпоколінних циклів домашнього насильства [9]. Це не означає, що всі діти, які бачать насильство, стануть аб'юзерами. Розуміння та руйнування патернів міжпоколінного насильства може дати більше для його ліквідації, ніж інші підходи до менеджменту насильства. Чим більше дітей фізично карають, тим вірогідніше вони діятимуть насильницьки щодо своїх рідних [7]. Численні дослідження довели, що

фізичні покарання пов'язані з «вищими рівнями агресії між батьками, сиблінгами, ровесниками та подружжям», навіть коли спричинені іншими факторами [6]. Тоді як ці дані не підтверджують причинних зв'язків, численні лонгітюдні дослідження показали, що досвід фізичних покарань має прямий причинний вплив на подальшу агресивну поведінку. Так, фізичні покарання дітей є предикторами слабшого засвоєння таких цінностей, як емпатія, альтруїзм, опір спокусам, і більшої антисоціальної поведінки [6].

За переглянутими у вересні 2021 року даними, ВООЗ означає наступні обсяги проблем:

– Щорічно відбувається 41 000 вбивств дітей віком до 15-ти років.

– Кожна четверта доросла людина зізнається, що у дитинстві зазнала фізичного насильства.

– Одна із п'яти жінок і один із тринадцяти чоловіків пережили сексуальне насильство в дитячому віці.

Найбільш поширеними формами насильства над дітьми є нехтування та емоційне знущання.

Наслідки жорстокого поводження з дітьми впливають на фізичне та психічне здоров'я населення, соціальне життя та зайнятість, сповільнюють соціальний та економічний розвиток країн. Згідно з дослідженнями Ради Європи, кожна 5-та дитина в Україні зазнає різних форм сексуального насильства (від розбещення до згвалтування). Кожна 3-тя дитина стає жертвою фізичного насильства, а кожна 2-га — жертвою психологічного [3].

Фізичне, емоційне та психологічні види насильства батьків над дітьми у сукупності підсилюють дію кожного з них, зумовлюючи виникнення в дитини певних ознак, що характеризують її переживання і поведінку. В дітей, що потерпали від насильства, занижена самооцінка, вони вважають себе не вартими любові, мають проблеми у співпраці з іншими та вмінні відрізнити добро від зла.

Аналізуючи висновки психологів та кримінологів, ми відзначали, що сучасна сім'я все більше виявляє тенденцію до замкнутого, відокремленого життя, особливо у великих містах. Результати дослідження неблагополучних сімей, в яких діти скоювали злочини, показали, що найчастіше зустрічаються «алкогольні» сім'ї (67%), асоціально-аморальні (18%), кримінальні (7%), конфліктні (5%), сім'ї, в яких є психічно хворі люди (2%), сім'ї наркозалежних (1%) [2, с. 58].

Як бачимо, найбільш небезпечними для формування девіантної поведінки є алкогольно-аморально-асоціальні сім'ї, в яких

процвітає пияцтво і алкоголізм всіх членів, залучення дітей до випивки, систематичні конфлікти, розпусні дії батьків, застосування насильства, фізичного покарання, часом в жорстокій формі.

Якщо між дітьми та батьками немає взаємозв'язку, панує постійна атмосфера напруженості між самими батьками, це приводить до того, що дитина прагне якомога менше перебувати вдома, втрачає емоційний контакт з батьками, виходить з-під соціального контролю дорослих. У таких дітей розвиваються соціально-психологічні якості потенційного правопорушника. Значна кількість конфліктів та форм соціально неадекватної поведінки як удома, так і в школі, провокується дорослими. Підлітки, які стають жертвами фізичного та психічного насильства в сім'ї — в школі поповнюють категорію «важких учнів».

Стаття 19 Конвенції ООН про права дитини підкреслює, що «держави-учасниці повинні вживати всіх необхідних законодавчих, адміністративних, соціальних і просвітніх заходів з метою захисту дитини від усіх форм фізичного та психологічного насильства, образи чи зловживань, відсутності піклування чи недбалого і брутального поводження та експлуатації, включаючи сексуальні зловживання, з боку батьків, законних опікунів чи будь-якої іншої особи, яка турбується про дитину». Також правам дитини на свободу від сімейного насильства присвячені розділи Стамбульської конвенції, Декларації про усунення насильства проти жінок та інші міжнародні правозахисні документи.

Таким чином, протидія насильству в сім'ї, одним із наслідків якого є репродукування дітей з девіантною поведінкою, набуває актуальності та злободенності як морально-правової проблеми держави та суспільства.

Список використаних джерел

1. Мария Муньоз Канта. Домашнее насилие с точки зрения вашего ребенка. *The Westchester Guardian*. 2012.
2. Стратегії міліції щодо профілактики правопорушень серед неповнолітніх: методичний посібник для викладачів. За заг. ред. Л.І. Мороз. Київ, Вид. Паливода А.В., 2008. 104 с.
3. УкрІнформ. Лікарів навчатимуть розпізнавати ознаки насильства у дітей. 2018.
4. Федоришин Г. Нехтування потребами дитини як вид насильства та його наслідки. Збірник наукових праць: психологія. Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. 2014. 182-190 с.

5. Форвард С. «Токсичні батьки». Susan Forward. *Toxic Parents: Overcoming Their Hurtful Legacy and Reclaiming Your Life*. 1989.

6. Durrant, Joan; Ensom, Ron. Physical punishment of children: lessons from 20 years of research. *Canadian Medical Association Journal* № 184 (12). 2012. 1373–1377 с.

7. Gershoff, E.T. *Report on Physical Punishment in the United States: What Research Tells Us About Its Effects on Children (PDF)*. Columbus, OH: Center for Effective Discipline. 2016. с. 16.

8. Newman, Willis C.; Newman, Esmeralda. *What is domestic violence? (What causes domestic violence?)*. Domestic violence: causes and cures and anger management. Tacoma, Washington: Newman International LLC. 2015. с. 11.

9. Simons, Ronald L., Johnson, Christine. *An examination of competing explanations for the intergenerational transmission of domestic violence*. International handbook of multigenerational legacies of trauma. New York London: Plenum Press. 1998 с. 553–570.

10. WHO. *Elder abuse*. Geneva, Switzerland: World Health Organization. 2015.

СЕКЦІЯ VI

ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА

INKLUSIVE BILDUNG. DEUTSCHLAND ERLEBEN

Рябокінь Наталія Олександрівна

*доцент, к. ф. н., завідувач кафедри філології та соціально-гуманітарних наук
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
nwerbowa161@gmail.com*

***Анотація.** Інклюзивною світою в Німеччині опікується кожна окрема федеральна земля. Децентралізована система управління в освіті Німеччини — це складний механізм взаємодії федерації, земель і громад. Конституційне право верховенства належить землям. Федерація обмежена законодавчою і фінансовою компетентністю.*

Зміст навчально-методичних програм, критерії оцінювання знань, кількість і спеціалізація освітніх закладів — усе це вирішується на місцевому рівні. Кожна школа в Німеччині є інклюзивною та скоординує навчальну програму відповідно до принципів інклюзивної освіти. Також посилює підготовку вчителів і заохочує їх до обміну досвідом.

***Annotation.** An inclusive world in Germany is taken care of by each individual federal state. The decentralized management system in German education is a complex mechanism of interaction between the federation, states and communities. The constitutional right of supremacy belongs to the lands. The Federation is limited by legislative and financial competence.*

The content of educational and methodological programs, criteria for evaluating knowledge, the number and specialization of educational institutions — all this is decided at the local level. Every school in Germany is inclusive and coordinates the curriculum according to the principles of inclusive education. It also strengthens the training of teachers and encourages them to share their experiences.

Bildung wird in Deutschland nicht von einem nationalen Ministerium wahrgenommen, sondern von jedem einzelnen Bundesland. Das dezentrale Verwaltungssystem im deutschen Bildungswesen ist ein komplexes Zusammenspiel von Bund, Ländern und Gemeinden (Kommunen). Das verfassungsmäßige Vorherrschaftsrecht gehört den Ländern. Der Bund ist durch Gesetzgebungs- und Finanzkompetenz begrenzt.

Der Inhalt von Bildungs- und Methodenprogrammen, Kriterien zur Bewertung von Wissen, die Anzahl und Spezialisierung von Bildungseinrichtungen — all dies wird auf lokaler Ebene entschieden.

Deutschland hat 2009 die UN-Behindertenrechtskonvention ratifiziert, dann haben alle Bundesländer ein Gesetz verabschiedet, das alle Schulen zur Inklusion verpflichtet. Es gibt keine offiziellen Statistiken darüber, ob Bildungseinrichtungen die Anforderungen an eine komfortable Bildung von Kindern mit sonderpädagogischem Förderbedarf erfüllen. In Deutschland gibt es kein bundesweites Programm oder Kursangebot für Kinder mit sonderpädagogischem Förderbedarf. Auch diese Frage wird von jedem Bundesland gesondert entschieden.

2015 haben die Kultusminister der Länder auf einer gemeinsamen Konferenz eine allgemeine «Empfehlung für Lehrerinnen und Lehrer zur gelebten Vielfalt» erarbeitet. Das Dokument betont, dass jede Schule den Lehrplan in Übereinstimmung mit den Prinzipien der inklusiven Bildung koordinieren sollte. Nämlich: mehr Studienstunden für den praktischen Unterricht vorzusehen, neue Formate zur Kompetenzbewertung zu entwickeln. Und auch — um die Ausbildung von Lehrern zu stärken und sie zu ermutigen, ihre Erfahrungen zu teilen.

Insgesamt besuchten nach Angaben der Bertelsmann Stiftung im Jahr 2015 31,4% der Kinder mit sonderpädagogischem Förderbedarf in Deutschland Regelschulen. Zum Vergleich: 2008–2009 besuchten 18,4% dieser Kinder reguläre Schulen. Insgesamt betrug die Schülerzahl von der 1. bis zur 10. Klasse im Schuljahr 2016/2017 7,33 Millionen. Davon sind 523,81 Tausend Kinder mit sonderpädagogischem Förderbedarf. 318.000 Schüler besuchten Fachschulen und 205.81 Regelschulen.

Die Form der Erziehung des Kindes wird von den Eltern nach Empfehlung des Schularztes gewählt. In schwierigen Fällen ist es notwendig, Empfehlungen des Schulpsychologischen Zentrums und anderer Spezialisten einzuholen. Die Wahl der Ausbildungsform ist jederzeit möglich.

ПРОБЛЕМИ ОСІБ ІЗ ІНВАЛІДНІСТЮ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Аванесян Геннадій Миколайович

доцент кафедри правознавства та фінансів

Лісовенко Алла Володимирівна

I курс, група ЗПЗ-22-2м-р1, спеціальність «Право»

Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»

Анотація. У тезах розглядаються три складові проблематики осіб із інвалідністю в освітньому інклюзивному середовищі, а саме: питань поваги та гідності; питання архітектурної доступності до навчальних закладів; сервіс Zoom як елемент дистанційного навчання.

Annotation. The theses consider three components of the problems of persons with disabilities in an inclusive educational environment, namely: issues of respect and dignity; issues of architectural accessibility to educational institutions; Zoom service as an element of distance learning.

У поняття «інклюзивне освітнє середовище» включається і поняття «інклюзивне навчання». В свою чергу, інклюзивне навчання — це система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників. Тому втілення у практику ідеї створення інклюзивного освітнього простору кожного навчального закладу та впровадження інклюзивної освіти.

Питанням інклюзивного освітнього середовища приділяли увагу В. Сухомлинський, Т. Кузьменко, П. Таланчук, В. Козуля, Н. Заборчук та ін.

Конституція України (ст. 53) та Закон України «Про освіту» визначили, що «інклюзивне освітнє середовище» — це сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

Ще Василь Сухомлинський зазначав, що дітей з порушенням психофізичного розвитку потрібно вчити у загальноосвітній школі, тобто разом з усіма і що створювати спеціальні навчальні заклади немає потреби.

Під інклюзивним навчанням розуміють такий навчально-пізнавальний процес, у який включені всі, в тому числі і діти з інвалідністю.

Саме інклюзивний освітній простір у закладі вищої освіти, на думку Т. Кузьменко, є фундаментом гармонійно розвитку майбутніх фахівців та їх емоційної стабільності, якісної підготовки до успішної професійної самореалізації в суспільстві.

Навчання в інклюзивному середовищі допомагає особі із інвалідністю не тільки здобути якісну вищу освіту, а й інтегруватися у соціальне середовище, здобути впевненість у собі, всебічно розвинути свої здібності, підготуватись до гідного працевлаштування.

Питання поваги та гідності в освітньому інклюзивному середовищі полягає у тому, щоб правильно вживалась термінологія у навчальному процесі. 2 жовтня 2018 року було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо застосування терміна «особа з інвалідністю» та похідних від нього».

Варто звернути увагу на один із принципів інклюзивного навчання, який звучить як «діти з особливими освітніми потребами повинні мати доступ до навчання у звичайних освітніх установах». З цих слів зрозуміло, що всі, хто навчаються повинні мати доступ, до свого класу, до свого навчального місця у класі, до самого навчального закладу. Цей вид доступності називається архітектурним.

Доступність — це заходи по забезпеченню людей з інвалідністю доступу на рівні з іншими до фізичного оточення, транспорту, інформації та спілкування, включаючи інформаційно — комунікаційні технології і системи, а також до інших об'єктів і послуг, відкритих для населення, або, що надаються населенню, як в міських, так і в сільських районах. Перш за все, архітектурна доступність — це наявність пандусу до закладу освіти, інакше якщо здобувач освіти з особливими освітніми потребами буде на кріслі колісному, то він не потрапить до навчального закладу.

Третє питання, яке хотілось би порушити, це про сервіс Zoom як елемент дистанційного навчання. *Zoom — це програма для відео-конференцій з яскравою назвою і зручними функціями. Вона створена в 2013 році і сьогодні її використовує багато компаній, однак протягом останніх років виявилося, що вона добре підходить і для онлайн-навчання. Онлайн — навчання або дистанційне навчання дуже добре підходить особам з інвалідністю. Цю програму можна розцінювати, як елемент розумного пристосування. Але є один недолік, коли у класі/студентській групі є людина з порушенням слуху, то у перекладачів жестової мови навчального закладу немає можливості виходити в Zoom та перекладати учневі жестовою мовою все, що сказав викладач іншим.*

Згідно статті 5 Конвенції про права осіб з інвалідністю забороняється будь-яка дискримінація за ознаками інвалідності й гарантується особам з інвалідністю рівний та ефективний правовий захист від дискримінації на будь-якому ґрунті.

Список використаних джерел

1. Конституція : Закон України від 28. 06. 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4369> (дата звернення 25.11.2022).
2. Про освіту : Закон України від 05.09. 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 25.11.2022).
3. Конвенція про права осіб з інвалідністю від 06. 03. 2010 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text (дата звернення 25.11.2022).
4. Козуля В. Інклюзивне освітнє середовище: сутність та особливості. Молодь і ринок. 2020. № 5. С. 131–136.
5. Архітектурна доступність шкіл: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. Байди Л. Ю., Красюкової-Еннс О. В. Київ : 2012. 88 с.
6. Як працювати й поводитися в Zoom: поради для учнів і вчителів. : веб-сайт. URL: <https://osvita.ua/school/method/85398/> (дата звернення 25.11.2022).

СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ АРТИКУЛЯЦІЙНОГО АПАРАТУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Анастасова Наталя Миколаївна

*старший викладач кафедри прикладної психології та логопедії
Бердянський державний педагогічний університет
Inatusya@i.ua*

Анотація. У статті розглядається важливість соціально-емоційного розвитку дітей з тяжкими порушеннями артикуляційного апарату та вивчення цієї проблеми у науковому світі. Здійснений теоретичний аналіз та узагальнення результатів досліджень з проблеми соціально-емоційного розвитку та з'ясовані основні підходи до процесу його інтенсифікації. Проаналізовані поняття соціального та емоційного розвитку. Визначено взаємозалежність процесу соціалізації та емоцій дитини з порушеннями артикуляційного апарату.

Annotation. The article considers the importance of social and emotional development of children with severely impaired of the speech apparatus

and studying of this problem in the scientific world. This article provides the theoretical analysis and generalization of research results on the problem of social and emotional development. There are determined the interdependence of the process of socialization and emotions of the child with disorders of speech apparatus in the article.

Одна із засад нового Базового компонента дошкільної освіти — це надання пріоритету соціально-моральному розвитку особистості, формування в дітей уміння узгоджувати особисті інтереси з колективними. Так, зміст освітньої лінії «Дитина в соціумі» передбачає формування в дітей навичок соціально визнаної поведінки, розуміння людських взаємин і переживань, готовності до співпереживання та співчуття іншим, вміння долучатися до спільної діяльності з однолітками й дорослими, оцінювати власні можливості, розуміти і поважати емоції, бажання й інтереси людей з оточуючого їх соціального середовища [2, с. 40–41].

Аналіз та узагальнення результатів наукових досліджень з проблеми порушень мовленнєвого розвитку показують, що в її вирішенні досягнуто значних успіхів: обґрунтовано вчення про загальний недорозвиток мовлення, здійснено диференціацію вад мовленнєвого розвитку, розроблені наукові основи корекційно спрямованого розвитку мовлення у різних категорій дітей переддошкільного, дошкільного і шкільного віку (Н. В. Базима, О. М. Гопіченко, Г. А. Каше, Ю. В. Коломієць, С. Ю. Конопляста, Р. Є. Левіна, Г. О. Лопатіна, Є. М. Мастюкова, І. С. Марченко, Н. Ю. Пахомова, Є. Ф. Собонович, Л. Ф. Спірова, В. К. Орфінська, О. В. Ревуцька, В. В. Тарасун, Н. В. Чердніченко, Г. В. Чиркіна, М. К. Шеремет та ін.).

Процес соціального та емоційного розвитку є предметом дослідження психологів, філософів, соціологів, дефектологів, соціальних психологів, які розкривають різні аспекти цих процесів, вивчають їхні механізми, етапи, стадії і фактори соціально-емоційного розвитку дітей з психофізичними порушеннями. Соціальний розвиток — це послідовний, багатоаспектний процес, що забезпечує прилучення дитини до загального соціального і одночасно сприяє постійному утвердженню себе як суб'єкта соціальної культури. Соціально-емоційний розвиток особистості є засобом, результатом та одним із аспектів її успішної соціалізації, що визначає і значною мірою забезпечує процес успішної інтеріоризації дитиною цінностей соціальної культури, засвоєння та активне відтворення нею соціально-емоцій-

ного досвіду (О. Л. Кононко, В. Т. Кудрявцев, А. М. Богуш, Ю. В. Богінська, Л. А. Варяниця, Н. В. Гавриш, О. В. Караман, С. А. Козлова, В. У. Кузьменко, С. М. Курінна, О. В. Малахова, Т. І. Поніманська, Р. М. Пріма, С. А. Сайко).

Одним з основних чинників процесу соціалізації дитини є її емоції. У ході усього життя дитина, а надалі доросла людина вчиться управляти успадкованою емоційністю, трансформувати її відповідно до вимог соціуму та культури. Розвиток соціальності здійснюється в тісному взаємозв'язку з розвитком емоцій, оскільки емоційна експресія виконує важливі комунікативні функції. Специфічною особливістю процесу соціалізації дитини дошкільного віку є саме соціалізація її емоцій: в діяльності дитина не лише пізнає об'єкти, ситуації, стосунки як такі, але і залучається до певних стосунків, до цілей, предмета й умов діяльності [1, с. 93–95].

Розвиток емоційної сфери дошкільників з особливими освітніми потребами, зокрема дітей з тяжкими порушеннями артикуляційного апарату, відбувається завдяки розширенню уявлень малюків про світ людських почуттів: радості, інтересу, подиву, горя, презирства, страху, провини, сорому, заздрості, жадібності, прикрості, гніву. Разом з тим, у результаті переважно недостатнього емоційного досвіду на ранніх етапах розвитку у таких дітей згодом виникають проблеми в адаптації, нездатність висловити й описати власні емоційні переживання, невміння розпізнавати та враховувати почуття інших людей «емоційна неприйнятність» [3, с. 13].

Незважаючи на розширення напрямів досліджень загальносоціалізаційної проблематики, соціально-емоційне становлення дитини з тяжкими мовленнєвими порушеннями не знайшло належної науково-методичної розробки, що дає нам підставу для більш детального та комплексного вивчення і покращення соціального розвитку дитини з порушеннями артикуляційного апарату.

Список використаних джерел

1. Вербовская Е. В., Кольцова И. Н. Социально-эмоциональный статус старшего дошкольного возраста. Мир психологии. 2010. № 1. С. 93–95.
2. Виговська О. Є. Соціалізація дитини з мовленнєвими порушеннями. Логопед. 2013. № 5. С. 40–43.
3. Т. Яценко. Соціальна адаптація дітей з освітніми потребами. Психолог довілля. 2012. № 3. С. 13–14.

УСІ МИ РІЗНІ, ТА ПРАВА В НАС РІВНІ

Гевчук Анастасія Ігорівна

I курс, спеціальність «Право»

Тернопільський фаховий коледж Університету «Україна»

Науковий керівник: Скільська М. І., викладач

m.skilska@gmail.com

Анотація. Важливою ознакою демократичного суспільства є не лише уважене ставлення до осіб з особливими потребами, а й задоволення цих основних особливих потреб. Кожен індивід має відчувати себе повноправним членом суспільства. Питання інклюзії варто розглядати не тільки в аспекті створення доступного освітнього середовища для осіб з інвалідністю. Інклюзивна освіта в широкому сенсі передбачає створення рівних можливостей для всіх категорій дітей в Україні. Усі ми різні, але рівні в правах.

Annotation. The important sign of democratic society is not only attentive attitude toward persons with the special necessities but also satisfaction of these basic special necessities. Every individual must feel the full-fledged member of society. It costs to examine the question of inklyuzii not only in the aspect of creation of accessible educational environment for persons with disability. Inklyuzivna education in wide sense foresees creation of equal possibilities for all categories of children in Ukraine. All of us are different, but levels are in rights.

Соціальний захист людей з обмеженими можливостями є складовою діяльності держави щодо забезпечення прав і можливостей цих людей нарівні з іншими громадянами та полягає у наданні пенсії, державної допомоги, компенсаційних та інших виплат, пільг, соціальних послуг, здійсненні реабілітаційних заходів, встановленні опіки (піклування) або забезпеченні стороннього догляду.

Одним із основних конституційних прав громадян з інвалідністю, проголошених державою, є право на освіту. Держава має забезпечити доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах, а також професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання, надання державних стипендій та пільг учням і студентам.

Законами України «Про дошкільну освіту», «Про освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» за особами з інвалідністю

також закріплюється право та встановлюються державні гарантії на здобуття освіти на рівні, що відповідає їх здібностям і можливостям, бажанням та інтересам з урахуванням медичних показань та протипоказань до наступної трудової діяльності.

В Україні набуває поширення впровадження інклюзивного навчання, в основу якого покладено право на рівний доступ до якісної освіти за місцем проживання всіх дітей, в тому числі з інвалідністю.

ЮНЕСКО визначає **інклюзивне навчання** як *«процес звернення і відповіді на різноманітні потреби учнів через забезпечення їхньої участі в навчанні, культурних заходах і житті громади, та зменшення виключення в освіті та навчальному процесі»* [1].

Метою інклюзивного навчання є покращення навчального середовища, в якому вчитель і учні відкриті до різноманіття, де гарантується забезпечення потреб учнів і повага до їх здібностей та можливостей бути успішними. Але питання інклюзії варто розглядати не тільки в аспекті створення доступного освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами. Інклюзивна освіта в широкому сенсі передбачає створення рівних можливостей для всіх категорій дітей в Україні.

Одною з проблем освіти є невирішеність питання залучення до інклюзивного навчання дітей з різними функціональними порушеннями. Більшість дітей з особливими потребами навчаються у спеціальних навчальних закладах інтернатного типу. Також доволі великою проблемою є те що місцеві органи виконавчої влади, у підпорядкуванні яких перебувають дошкільні, загальноосвітні та позашкільні навчальні заклади, не докладають особливих зусиль для створення в них належних умов для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Сьогодні, внаслідок воєнної агресії Росії, проблема інвалідів набуває для України ще актуальнішого значення. Українські воїни, котрі отримали під час бойових дій в АТО та ООС поранення, потребують реабілітації і соціальної допомоги. Потрібно створювати інвалідам такі умови праці, навчання які б автоматично інтегрували їх до повноцінного життя у всіх спектрах і напрямках суспільної діяльності.

Відповідно до ст. 19 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» в державі діє квота на працевлаштування людей з інвалідністю. Вона становить 4% робочих місць [2]. Існує також питання першого робочого місця — у багатьох компаніях людину з особливими потребами бажають бачити вже високим класним фахівцем з досвідом роботи, а от вперше влаштувати на

роботу — не поспішають. В Україні на державному рівні не впроваджуються активні заходи щодо розвитку для людей з інвалідністю надомної форми організації праці, відсутня інформація щодо суб'єктів господарювання, що використовують надомну працю, про чисельність зайнятих на надомних робочих місцях тощо.

На мою думку, Україні варто розпочати нову реформу з невеликих кроків. З надання можливості людям з особливими потребами нормально пересуватися у всіх видах транспорту, без проблем потрапляти до громадських будівель, рухатися вулицями, отримувати роботу, здобувати освіту, задовольняти свої культурні потреби. У такому разі ми наблизимо не тільки їх, а й себе до сучасного європейського цивілізаційного рівня.

Список використаних джерел

1. ЮНЕСКО Саламанкська декларація і рамки дій з освіти осіб з особливими потребами, Іспанія, 1994 р.
2. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» від 21 березня 1991 р. № 875-ХІІ-ВР

ВИКЛАДАЧ ЯК ОСНОВНИЙ СУБ'ЄКТ ТОЛЕРАНТНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Добровіцька Олена Олександрівна

*к. пед. н., доцент кафедри правових та інформаційних технологій
Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»
libaddobr@gmail.com*

***Анотація.** Розглянуто роль викладача в освітньому процесі як основного суб'єкта формування толерантного простору закладу вищої освіти. А також вплив гуманістичних цінностей на міжособистісну взаємодію учасників навчального процесу.*

***Annotation.** The role of the teacher in the educational process as the main subject of the formation of a tolerant space of a higher education institution is considered. And also the influence of humanistic values on the interpersonal interaction of participants in the educational process.*

Інноваційний розвиток освітніх закладів передбачає обов'язкове проектування освітнього простору, який характеризується обсягом освітніх послуг, а також потужністю та інтенсивністю формування

особистості і сучасного професіонала, набуттям молодого людиною соціального досвіду поведінки, ціннісних орієнтацій, розвитком індивідуальних якостей особистості, які допомагали б їй активно вступати у міжособистісну взаємодію з іншими людьми й підтримувати її на засадах гуманізму, емпатії і толерантності.

Розуміючи під толерантним освітнім простором «організацію та реалізацію взаємовідносин всіх суб'єктів навчально-виховного процесу побудованого на принципах «педагогіки толерантності» і спрямованого на гармонійні взаємини, безконфліктне спілкування, поваги до оточуючих», зазначимо, що його проектування у вишій доцільно здійснювати на основі комплексного підходу який полягає в продуктивній взаємодії всіх суб'єктів освітнього процесу: адміністрації закладу вищої освіти, викладачів, студентів, їхніх батьків, спеціалістів з баз практик, громадських організацій, що охоплюють всі аспекти освітньої та соціальної взаємодії.

Зважаючи на те, що толерантний освітній простір є динамічним, як і освітній процес загалом, визначимо основні ознаки даного простору:

– цілісність навчального процесу — передбачає формування даного простору в досить широкій сфері, яка охоплює не лише власне освітні інтереси, безпосередньо пов'язані з процесом навчання, а й більш широкі інтереси, що виходять за межі урочної частини (організація позанавчальної діяльності, участь у вузівських заходах і т.д.);

– відкритість — для молоді, різної за соціальним статусом, станом здоров'я, власними інтересами, тощо. Заклад має бути відкритим для діалогу, міжособистісного і групового спілкування, сприяти збагаченню життєвого досвіду студентів. Адже саме відсутність досвіду та інформації — дві найпоширеніші причини розвитку у студентів негативних стереотипів відносно «інших»;

– доступність — архітектурна доступність є однією з головних ознак толерантного простору. Кожен студент має безперешкодно потрапити в будівлю та переміщуватися всередині. В першу чергу це стосується студентів з особливими освітніми потребами. Зручний інтер'єр, предметні структури, візуальне наповнення, позначки зрозумілі для усіх без винятку, створюють особливу ауру в навчальному корпусі, організовують життєвий простір студентів;

– гуманність — передбачає співпрацю та діалог викладача зі студентами. Соціальна ситуація — нова нетрадиційна для вишу співпраця, в яку включаються здорові студенти та студенти з особливими

освітніми потребами, батьки студентів, а також педагоги. Адже, якщо не проводити цілеспрямовану педагогічну роботу з вибудовування толерантних взаємин між всіма учасниками навчального процесу, то вони й не виникнуть, а взаємодія й співробітництво матимуть лише формальний характер;

— взаємодія з інституціями, що опікуються дітьми та молоддю з особливими освітніми потребами — постійна та тривала співпраця вишу з реабілітаційними центрами, навчальними закладами, що впроваджують інклюзію, УТОГ, УТОС, іншими організаціями, що сприяють дітям та молоді з особливими освітніми потребами. Залучення їх до навчально-виховного процесу закладу через участь у семінарах, круглих столах, конференціях, виховних заходах, а також, як баз практик.

Відомо, що основними суб'єктами толерантного освітнього простору виступають викладачі та студенти. Адже така взаємодія є одним із найважливіших чинників, які впливають на становлення особистості молодої людини, оскільки дуже багато з того, що людина набуває в студентські роки, залишається з нею на все життя і визначає її життєву траєкторію. Педагог власним прикладом демонструє молодим людям, які формуються у новому оточенні, толерантні риси та правильні взаємовідносини, перш за все, до студентів з інвалідністю. Домінуюча роль у формуванні толерантного простору належить педагогу, від його особистісного потенціалу, професійних знань та навичок, від переконань, поглядів залежить ефективність, продуктивність спілкування та спільної діяльності.

Саме толерантний педагог усвідомлює, що його сприймають як взірць опанування і використання відповідних навичок для розвитку діалогу й мирного вирішення конфліктів; заохочує творчі підходи до вирішення проблем; створює умови до спільної конструктивної активності учасників освітнього процесу; не підтримує агресивну поведінку чи загострене суперництво; поважає почуття та позицію кожного, формує почуття справедливості, створює вільну та демократичну атмосферу на заняттях, готовий до діалогу, розуміння та солідарності, спроможний розвивати почуття взаємної прихильності. Більш того, толерантний викладач, сам відмінно володіє навичками безконфліктного спілкування, створює на заняттях атмосферу взаємодовіри та невимушеності, набуває авторитет в очах студентів. Гуманістична спрямованість освітнього простору передбачає, що незалежно від майбутньої спеціальності і дисципліни які вивчаються, людина стає в центрі процесу навчання, тобто відбувається «олюднення» освіти.

Отже, з усією очевидністю можна стверджувати, що тільки терпимий по відношенню до інших і до себе педагог може створити певні умови для формування толерантної взаємодії серед студентського колективу. Толерантний викладач, який сам відмінно володіє навичками безконфліктного спілкування, створюючи атмосферу взаємодовіри та невимушеності, сприяє розвитку емпатії та гуманізму, відіграючи таким чином важливе значення в процесі розвитку толерантного освітнього простору у ЗВО.

ПРОЄКТ «ГРОМАДА, ДРУЖНЯ ДО ДІТЕЙ» ЯК ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ МІСЦЕВИХ ГРОМАД

Ігнатенко А. Д.

група ЗПУ-21-1М, спеціальність «Публічне управління»

Рейнська В. Б.

к.е.н., доц.

Рівненський інститут Університету «Україна»

vikrein@ukr.net

Анотація. *Тези присвячені проблемі ефективної системи захисту прав та інтересів дитини на рівні громади в умовах децентралізації, створенні дружнього до дітей середовища відповідно до міжнародних стандартів та пріоритетів Стратегії Ради Європи з прав дитини. Наголошується на необхідності впровадження даного проєкту для розвитку інклюзивної освіти громади.*

Annotation. *The thesis is devoted to the problem of an effective system of protection of the rights and interests of the child at the community level in the context of decentralization, the creation of a child-friendly environment in accordance with international standards and priorities of the Council of Europe Strategy on the Rights of the Child. The need to implement this project for the development of inclusive community education is emphasized.*

Соціальна ініціатива «Громада, дружня до дітей та молоді» — це глобальний рух, який об'єднує місцеву владу, громадянське суспільство та бізнес у досягненні консенсусу в ключових напрямках розвитку добробуту всіх дітей та молоді. Сьогодні нею охоплено понад 30 мільйонів дітей. Партнерами ініціативи в Україні є Фонд ООН у галузі народонаселення (ЮНФПА); Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства Украї-

ни; Міністерство соціальної політики України; Міністерство молоді та спорту України; Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України»; Асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація об'єднаних територіальних громад»; Громадська спілка «Національна молодіжна рада України». Девіз проекту — «Діти — у серці громади. Діяти для дітей. Діяти разом з дітьми».

Мета — досягнути лідерства за кількістю громад, дружніх до дітей та молоді, таким чином поліпшуючи імідж країни, яка не лише поважає права дітей та молоді, а й ставить інвестиції в них на перше місце. Важливо зауважити, що в цьому процесі немає місця формальному підходу: статус «Громада, дружня до дітей та молоді» та відповідний логотип отримують лише ті муніципалітети, які справді заслуговують на це почесне звання і підтвердять його конкретними діями.

Громада, дружня до дітей, це: гарантія того, що в громаді немає «невидимих» дітей та молоді. Фокусуючись на інноваційних рішеннях, ініціатива стимулює соціальні ініціативи й надає нові можливості дітям та молоді з уразливих груп; можливість позиціонувати муніципалітет як місце, де поважають права дітей та молоді, а також, завдяки акредитаційній процедурі ЮНІСЕФ, реальна перспектива спрямувати інвестиції до муніципалітету; зміна пріоритетів в ухваленні всіх рішень: приєднуючись до ініціативи, місцева влада визнає, що благополуччя дітей та молоді, повага до їхніх інтересів є ключовими цілями її діяльності; дружнє середовище, у якому створено сприятливі умови для розвитку і де кожна дитина та молода людина може повністю реалізувати свій потенціал; участь дітей та молоді в житті громади. Ініціатива сприяє залученню дітей та молоді до співпраці на всіх етапах місцевого розвитку. Отже, діти й молодь можуть постійно змінювати свою громаду на краще.

Зміст поняття «суспільство, дружнє до дітей» постає в тому, що порядок у суспільстві вимагає контролю, який набагато переоцінено і який стає джерелом болю й страху невідповідності чи відторгнення. Останнім часом багато говорять про толерантність, щоб зменшити тиск необхідності відповідати певним «золотим» стандартам життя людини. Справа в тому, що такий стандарт суто гіпотетичний, а усередненої людини не існує. На щастя, право людини бути собою визнано Конвенцією про права людини, Конституцією і законами, а право дитини бути дитиною — відповідними документами. Суспільство, на жаль, не ідеальне і періодично вирощує форми тієї чи тієї дискримінації. Дедалі частіше постає питання: як

створити суспільство від найменшої одиниці (сім'ї) до найбільшої (нації) максимально комфортним і придатним для життя, враховуючи особливі потреби окремих його членів і свободу бути собою? [1]

Відповідно до Меморандуму Міністерство соціальної політики України розробило ряд заходів, що безпосередньо стосуються і дітей з особливими потребами у забезпеченні розбудови ефективної системи захисту прав та інтересів дитини на рівні громади в умовах децентралізації, створенні дружнього до дітей середовища відповідно до міжнародних стандартів та пріоритетів Стратегії Ради Європи з прав дитини (2016–2021 роки) шляхом реалізації заходів Концепції Державної соціальної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини», зокрема в :упровадженні мінімальних стандартів благополуччя та безпеки дитини; інтеграції дітей, які утримуються в інтернатних закладах, у соціальний простір громади; інтеграції дітей з інвалідністю в соціум; упровадженні інтегрованих послуг для дітей зазначеної категорії в громаді; розвитку соціальних послуг для сімей з дітьми на рівні громади, у першу чергу превентивних, навчанні відповідних фахівців; забезпеченні організації навчання для посадових осіб органів місцевого самоврядування щодо впровадження міжнародних стандартів у рамках реалізації програми «Громада, дружна до дітей та молоді»; проведенні семінарів-тренінгів для служб у справах дітей громад; проведенні семінарів-тренінгів для спеціалістів громад щодо охоплення дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування сімейними формами виховання; сприянні будівельно-ремонтним роботам, придбанню житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпеченню житлом дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа за рахунок субвенції з державного бюджету; підготовці державної доповіді про становище дітей в Україні та розробленні рекомендацій, спрямованих на формування обґрунтованої політики захисту прав дітей у громадах; здійсненні моніторингу діяльності громад щодо питань захисту прав дітей та розвитку послуг у громаді [2].

Список використаних джерел

1. Бурмака Н. Зробіть щось зі своєю дитиною!»: чи дружнє наше суспільство до дітей і їхніх батьків?»<https://genderindetail.org.ua/season-topic/mater-batkiv/zrobit-schos-zi-svoeyu-ditinoyu-chidruzzhne-nashe-suspilstvo-do-ditey-i-ihnih-batkiv-134512.html>.

2. Орієнтація соціальних послуг на потреби та в інтересах дитини — важливе завдання Мінсоцполітики, 1 червня, 2018 р. www.msp.gov.ua/news/.html.

3. Конкурсна робота. Особливості інклюзивного соціального середовища: досвід України і Литви. https://uu.edu.ua/upload/Наука/Concursi_naukovih_robit/2020/3st_goncharuk_spravzhnN_schastja_v_ditinstvi.pdf

ОСВІТА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Клик Світлана Едуардівна

*старший викладач кафедри психології та соціальної роботи
Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»
svitlanaklyk@ukr.net*

***Анотація.** Авторкою визначено проблеми освіти в Україні в умовах воєнного часу та розкриті особливості форм організації освітнього процесу в умовах воєнного стану, а саме: пошук нових підходів до навчання, інноваційних форм організації освітнього процесу на прикладі Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна».*

***Annotation.** The author identified the problems of education in Ukraine in wartime conditions and revealed the peculiarities of the forms of organization of the educational process in the conditions of war, namely: the search for new approaches to learning, innovative forms of organization of the educational process using the example of the Khmelnytskyi Institute of Social Technologies of the University «Ukraine».*

Вступ України на шлях інноваційного розвитку економіки зумовив модернізацію всіх галузей, в тому числі й освітньої сфери. Заклади освіти, які впроваджують у свою діяльність інноваційні розробки, активно використовують досягнення науки є рушійною силою для просування інноваційного розвитку та необхідних сутнісних перетворень у системі освіти [2, с. 5].

Сутність постіндустріального інформаційного суспільства стали суттєві зміни в усіх сферах людського життя. Поширення інноваційних технологій в освітній галузі стало об'єктивною закономірністю, зумовленою новою філософією освіти. Інновації варто розглядати як ефективні та результативні нововведення у змісті, методах, засобах і формах навчання та виховання особистості, в управлінні системою освіти, в організації освітнього процесу, у структурі закладів освіти. Особливої актуальності набули інновації з початком

широкомасштабної війни, розв'язаної російською федерацією на території України, коли стало життєво необхідним приймати швидкі, нестандартні, по суті — інноваційні рішення. Функціонування системи освіти в умовах воєнного стану характеризується інтенсивним пошуком нових підходів до навчання, інноваційних форм організації освітнього процесу, ефективних педагогічних та інформаційних технологій. Саме тому підтримка активного упровадження інновацій в освітню галузь під час війни стала одним із ключових напрямів роботи Міністерства освіти і науки України та його підрозділів. Варто зазначити, що в цей складний час і самі освітяни стали більш активно вести пошук шляхів вирішення проблем в організації навчання здобувачів освіти. Багато закладів освіти відкрили у вільному доступі платформи зі своїми навчальними матеріалами [2, с. 7].

Найбільш оптимальна та безпечна форма організації освітнього процесу в умовах воєнного стану — дистанційна. Корисними у цій ситуації будуть напрацьовані під час пандемії коронавірусу моделі змішаного та дистанційного навчання у синхронному й асинхронному режимах. Також можна організовувати змішане навчання. У загальному розумінні змішане навчання — це навчання, за якого частина пізнавальної діяльності учнів відбувається на уроці під безпосереднім керівництвом учителя, а інша — у самостійній роботі з електронними ресурсами. Є кілька варіантів «змішування»: поєднання очної форми із дистанційною; поєднання різних форматів навчання у межах однієї групи (основне очне навчання із використанням технологій дистанційного навчання та різних форм роботи з електронними ресурсами, онлайн-курсами тощо); поєднання самостійного навчання та співпраці в групі; змішування основного навчального контенту (підручників та навчальних матеріалів) із зовнішніми матеріалами (електронними ресурсами). Найбільш застосованою в Україні наразі є практика поєднання очної форми із дистанційною [1].

Наприклад, здобувачі освіти Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», які мають доступ до інтернету, мають можливість працювати самостійно на платформі Moodle. Moodle — це платформа для навчання, яка надає викладачам, здобувачам освіти та адміністраторам великий набір інструментів для комп'ютеризованого навчання, в тому числі дистанційного. Тобто, ця платформа містить велику кількість «модулів», які забезпечують діалог та співпрацю між викладачем та здобувачами освіти. За допомогою платформи викладач може обирати будь-

який з модулів, розмішувати його на сайті, редагувати, оновлювати, використовувати для інформування, навчання та оцінювання здобувачів освіти. Платформа дозволяє використовувати в межах навчальної дисципліни форуми, слідкувати за активністю здобувачів освіти, містить зручний для користування електронний журнал оцінок. Moodle можна використовувати не лише в навчанні здобувачів освіти, а й для підвищенні кваліфікації, тощо.

І під час війни, і після її завершення головним завданням освітньої галузі є і буде забезпечення якості освіти на всіх рівнях. Тому цілком закономірним є проведення наукових досліджень в освіті та втілення їх результатів у практику роботи, впровадження інноваційних технологій, забезпечення закладів освіти новими засобами навчання, науково-методичною та навчальною літературою [1, с. 8]. Дистанційне навчання в умовах війни значно відрізняється від дистанційки, яка була в період карантину, спричиненого коронавірусною інфекцією. Нарізі всі учасники освітнього процесу переживають надмірне психологічне навантаження, що стає причиною проявів апатії у здобувачів освіти, перевтомлення та вигорання у викладачів.

Як бачимо, незважаючи на складні умови, в яких знаходиться наша країна сьогодні, інноваційна та дослідно-експериментальна діяльність в системі освіти продовжується, а її результатом є нове педагогічне мислення, нові педагогічні ідеї, форми навчання та моделі організації освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Змішане навчання : як організувати якісний освітній процес в умовах війни, Державна служба якості освіти України. 2022.
2. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проектна діяльність : науково-методичний збірник / за загальною ред. С. М. Шкарлета. Київ-Чернівці «Букрек». 2022. 140 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ

Коваленко Володимир Федорович

старший викладач кафедри правознавства та фінансів

Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»

Анотація. У тезах розглядаються питання працевлаштування осіб із інвалідністю, а саме: порядок прийняття на роботу, перелік необхідних документів, гарантії працевлаштування та відповідальність роботодавців за порушення прав осіб з інвалідністю.

Annotation. Theses deal with issues of employment of persons with disabilities, namely: hiring procedure, list of necessary documents, employment guarantees and employers' responsibility for violating the rights of persons with disabilities.

Дискримінація — це ситуація, за якої особа та/або група осіб за їхніми ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Проблемні питання охорони здоров'я є надзвичайно важливою для будь-якої людини. В дотриманні прав людей з інвалідністю, не допускається дискримінація за цією ознакою.

Обов'язок застосувати усі можливі заходи з боку держави — є забезпечення доступу людей з інвалідністю до послуг у сфері охорони здоров'я, враховуючи тендерну специфіку, у тому числі до реабілітації за станом здоров'я.

У статті 24 КЗпП містить чіткий перелік документів, які громадянин повинен подати для укладання трудового договору. Одним із них є документ про стан здоров'я.

Згідно із КЗпП підприємствам заборонено укласти трудовий договір з громадянином, якщо відповідно до медичного висновку йому за станом здоров'я протипоказана запропонована робота (ч. 7 ст. 24 КЗпП). Законодавство України вимагає від роботодавця ство-

рити безпечні та нешкідливі для здоров'я особи з інвалідністю умови праці (ч. 1 ст. 25 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» від 21.03.1991 № 875-ХІІ).

Встановлення ступеня втрати здоров'я, тобто інвалідність, шляхом експертного обстеження встановлюють органи медико-соціальної експертизи центрального органу виконавчої влади (ч. 1 ст. 3 Закону № 875).

Особа з інвалідністю при прийнятті на роботу подає роботодавцю такі документи, видані медико-соціальною експертною комісією (МСЕК):

– індивідуальну програму реабілітації. У розділі 5 «Трудова реабілітація» ІПР докладно описані всі чинники та складники подальшої трудової діяльності особи з інвалідністю (п. 2.7.5. Порядку складання форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини-інваліда, затвердженого наказом МОЗ від 08.10.2007 № 623);

– довідку до акта огляду МСЕК про встановлення групи інвалідності (форма № 157-1/о, затверджена наказом МОЗ від 30.07.2012 № 577); у ній мають бути зазначені характер та умови праці особи з інвалідністю — на зворотному боці.

У випадку якщо вказаних документів немає, роботодавець не зможе гарантувати при прийнятті на роботу інваліда безпечні та нешкідливі умови праці і відповідно порушить вимоги Закону № 875.

Винні особи за порушення Закону № 875 нестимуть матеріальну, дисциплінарну, адміністративну чи кримінальну відповідальність (ст. 42 Закону № 875).

При пред'явленні пенсійного посвідчення особі з інвалідністю роботодавець може забезпечити пільги та гарантії. Наприклад, включити такого працівника до нормативу з працевлаштування інвалідів та надати пільги щодо відпусток. За умови, що у пенсійному посвідченні вказані група і причина інвалідності, за потреби — основні нозологічні форми захворювань (слуху, зору, ураження опорно-рухового апарату). Так скеровує частина 4 статті 4 Закону № 875.

За відсутності укладеного трудового договору, затвердженого наказом чи розпорядженням роботодавця, та сповіщення про це ДПС, роботодавець не має права допустити працівника до роботи (ч. 4 ст. 24 КЗпП).

Для наказу про прийняття на роботу підставою буде заява працівника. При укладанні письмового трудового договору, як підставу до наказу вкажіть його реквізити. Про приймання в наказі зазнача-

ються всі можливі особливі умови праці, як зайнятість на умовах неповного робочого дня.

Жодну дискримінацію у сфері праці КЗпП забороняє, зокрема за станом здоров'я, інвалідністю, підозрою чи наявністю захворювання на ВІЛ/СНІД (ст. 2-1 КЗпП).

Формується особова справа на працівника, якщо він є сумісником або належить до однієї з категорій — службовці, менеджери, керівники, фахівці, професіонали (ст. 493 Переліку типових документів, що створюються під час діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів, затвердженого наказом Мін'юсту від 12.04.2012 № 578/5).

У випадку якщо середньооблікова чисельність працюючих осіб з інвалідністю менша, ніж встановлено нормативом, роботодавці мають щороку сплачувати до Фонду соціального захисту інвалідів штрафні санкції відповідно до статті 20 Закону України від 21.03.1991 № 875-ХІІ.

Для фізичних осіб — підприємців, де працює від 8 до 15 осіб, розмір таких санкцій визначається в розмірі половини середньої річної заробітної плати на відповідному підприємстві чи у фізичної особи, яка використовує найману працю. Вказані положення не поширюються на підприємства, що повністю утримуються за кошти державного або місцевих бюджетів.

Список використаних джерел

1. Конституція : Закон України від 28. 06. 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4369> (дата звернення 27.11.2022).

2. Кодекс законів про працю : Закон України від 28. 06. 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення 27.11.2022).

3. Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» від 21.03.1991 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text> (дата звернення 27.11.2022).

4. Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» від 06.10.2006 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text> (дата звернення 27.11.2022).

5. Перелік типових документів, що створюються під час діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів, затвердженого наказом Мін'юсту від 12.04.2012 № 578/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0571-12#Text>

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Лісний Іван Анатолійович

*старший викладач кафедри правознавства та фінансів
Полтавського інституту економіки і права Університету «Україна»*

Анотація. Вперше міжнародний документ визнає, що інвалідність є не медичною проблемою, а соціальною, а отже, проблемою прав людини. Важливим чинником запровадження інклюзивної освіти є визначення основних принципів формування національної політики щодо людей з інвалідністю, яка має притягувати уряди до відповідальності за впровадження інституційної дискримінації, спрямованої на усунення умов, що призводять до захворювань, дискримінації та обмеження можливостей для досягти того самого рівня життя, що й інші співгромадяни, включаючи доступ до освіти.

Annotation. For the first time, an international document recognizes that disability is not a medical problem, but a social one, and therefore a human rights problem. An important factor in the introduction of inclusive education is the determination of the main principles of the formation of a national policy for people with disabilities, which should hold governments accountable for the implementation of institutional discrimination aimed at eliminating conditions that lead to diseases, discrimination and limiting opportunities to achieve the same standard of living that and other fellow citizens, including access to education.

Дослідження прав людей з інвалідністю в зарубіжних наукових колах почалися лише наприкінці 1950-х років. Більшість наукових робіт зосереджуються лише на інвалідності в національному законодавстві. Вивчення міжнародного права в цій темі охоплює лише окремі аспекти прав осіб з інвалідністю у сфері міжнародного захисту прав людини.

Окремі дослідження проводилися до прийняття Конвенції про права інвалідів, яка була прийнята 2006 року, але незважаючи на їх важливість, не змогли відобразити всю проблематику захисту прав людей з особливими потребами [1].

Існуючі міжнародні стандарти у сфері основних прав людини передбачають, що кожна людина має можливість брати участь у суспільному житті, і це стосується, зокрема, осіб з фізичними чи розумовими вадами.

Термін «діти з особливими потребами» стосується дітей віком до 18 років, які потребують додаткової освітньої, медичної та соціальної підтримки для зміцнення свого здоров'я, розвитку, навчання та участі в громадському житті. Основним джерелом захисту прав осіб з особливими потребами є Конвенція про права людей з інвалідністю, яку Україна ратифікувала у 2009 році. Конвенція передбачає, що всі країни-учасниці вживають усіх необхідних заходів для забезпечення повного здійснення всіх прав людини та основних свобод, якими діти з обмеженими можливостями користуються нарівні з іншими дітьми правом на освіту.

Вперше це було наголошено в Загальній декларації прав людини в 1948 році і таким чином знайшло подальше відображення в усіх міжнародних документах у сфері освіти [2].

Інклюзивна освіта — це система освітніх послуг, яка базується на принципі гарантування базового права дітей на освіту та права навчатися за місцем проживання та забезпечує освіту дітей з особливими освітніми потребами, особливо дітей з інвалідністю. Спеціальний фізичний і розумовий розвиток в умовах загальноосвітніх навчальних закладів.

В інклюзивному навчанні робота з дітьми середнього шкільного віку проводиться за спеціальними методиками, які враховують загальні здібності кожної дитини [6, с.48].

Декларація ООН про права розумово відсталих осіб, прийнята 20 грудня 1971 року, була одним із перших нормативно-правових документів, у якому особи з вадами розвитку були визнані соціально значущими меншинами, які потребують соціального та правового захисту.

Крім того, важливу роль у розвитку інклюзивної освіти відіграють міжнародні організації, які проводять дослідження у сфері розробки інклюзивної політики в різних країнах.

Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) у тісній співпраці з ЮНЕСКО та Євростатом є найбільшим статистичним центром Європейського Союзу. Одним із підрозділів є Центр досліджень та інновацій в освіті, який ініціює дослідження та реалізує проекти, спрямовані на впровадження реформ. Серія досліджень, проведених ОЕСР у різних країнах, прийшла до таких основних висновків:

а) Концепції соціальної справедливості, засновані на правах людини, стверджують, наскільки це можливо, що діти з особливи-

ми потребами повинні отримувати загальну освіту, а не окремі навчальні заклади;

б) Різні національні підходи до включення дітей з особливими потребами в загальноосвітні заклади дають цінні уроки для ширшої дискусії щодо різноманітності та справедливості в освіті [7, с. 169].

Міжнародний досвід інклюзивної освіти показує, що всі діти з особливими потребами повинні отримувати такі ж освітні результати, як і їхні однолітки. Тому виникає багато питань щодо правильної методики виховного процесу, яка має бути доступною, зрозумілою та ефективною для таких людей. Не кожна дитина може впоратися з цим тягарем, тому деякі діти просто відмовляються вчитися, оскільки система не повністю готова задовольнити особливі потреби таких дітей.

Необхідно розуміти, що діти з особливими потребами відірвані від загальноосвітньої системи, позбавлені можливості розвиватися та спілкуватися на загальних засадах. Ми віримо, що лише інклюзивний підхід і принципи дозволять цим студентам досягти успіху в навчанні та, можливо, у суспільстві.

Висновки. Основу міжнародно-правових обов'язків держав повинні становити норми юридичного характеру, які містяться у Конвенції про права інвалідів. Держави мають визнавати усі принципи, які закріплені у міжнародних документах, щодо рівних можливостей в галузі початкової, середньої та вищої освіти для дітей, молоді та дорослих, що мають інвалідність в інтегрованих структурах, та створити всі умови щодо уникнення дискримінації осіб з особливими потребами. Усі держави повинні сприяти здобуттю вищої освіти, зробити її доступною для всіх на основі врахування інтелектуальних здібностей та створити всі умови щодо дотримання положень Конвенції про права інвалідів.

Визначення інклюзивної освіти не знайшло свого закріплення у міжнародному праві, однак є багатоаспектним явищем, яке існує і потребує подальшого дослідження та чіткого правового регулювання.

Список використаних джерел

1. Про права інвалідів : Конвенція, ратифікована Законом № 1767-VI (1767-17) від 16.12.2009 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

2. Загальна декларація прав людини: Декларація прийнята і проголошена в Резолюції 217 А (III) Генеральної Асамблеї від 10.12.1948 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

3. Про права дитини : Конвенція, ратифікована Постановою ВР № 789-ХІІ від 27.02.91 від 20.11.1989 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

4. Декларація прав дитини : Декларація прийнята і проголошена в Резолюції 1386(ХГТ) Генеральної Асамблеї ООН від 20.11.1959 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

5. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів від 20.12.1993 затверджені 20 грудня 1993 року на 48 сесії Генеральної Асамблеї ООН [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

6. Карпушенко А.В. Організація інклюзивної освіти в загальноосвітніх навчальних закладах : підручник. — Канів, 2013. — 123 с.

7. Колупаєва А.А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи : монографія. — К. : Педагогічна думка, 2007. — 458 с.

БАТЬКИ, ЯКІ ВИХОВУЮТЬ ДИТИНУ З ІНВАЛІДНІСТЮ. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З НИМИ

Лісовець Марія Андріївна

І курс, група ЗПЗ-22-Ім-рІ, спеціальності «Право»

Товста Світлана Петрівна

старший викладач кафедри правознавства та фінансів

Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»

Анотація. У тезах піднімаються актуальні проблеми надання соціально-педагогічної підтримки батькам, які виховують дитину з інвалідністю.

Ключові слова: дитина з інвалідністю, соціально-педагогічна робота з батьками, які виховують дітей з інвалідністю.

Annotation. The urgent problem of providing social and pedagogical support to parents raising a child with a disability is raised in the paper.

Key words: child with disability, social pedagogical work with families raising children with disabilities.

Сім'я як соціальне утворення дуже важлива в житті не тільки людини, а й суспільства, і держави в цілому. Саме сім'я стає для людини джерелом любові, підтримки, збереження традицій і звичаїв, природним середовищем для виховання дитини. Для стабільності і процвітання громадянського суспільства в системі суспільних взаємозв'язків важлива наявність здорової і міцної родини.

Народження дитини в сім'ї завжди велика радість для батьків і в той же час величезна відповідальність. Дитина концентрує на собі увагу і турботу оточуючих її дорослих, адже дорослі мають забезпечити її базові потреби, сформувані необхідні навички та вміння, підготувати до самостійного дорослого життя і разом з тим, не боятися в потрібний момент відпустити. Але буває і так, що народжуються діти з інвалідністю. Можливо, це вселяє почуття страху, невизначеності, безпорадності.

Показник дитячої інвалідності в розвинених країнах становить 250 випадків на 10 тис. дітей і має тенденцію до збільшення. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, особи з інвалідністю складають 10% населення земної кулі, з них 120 млн. — діти і підлітки. Станом на початок 2018 року загальна чисельність осіб з інвалідністю в Україні становила 2 млн. 635 тис. осіб. За даними МОЗ України, кількість дітей з інвалідністю віком до 18 років із загального числа осіб з інвалідністю склало 159,0 тис. осіб [2].

До категорії дітей з інвалідністю відносяться діти до 18 років, які мають значні обмеження життєдіяльності, що призводять до соціальної дезадаптації внаслідок порушень розвитку і росту дитини, здібностей до самообслуговування, пересування, орієнтації, контролю за своєю поведінкою, навчання, спілкування, трудової діяльності в майбутньому [1].

При появі в родині дитини з інвалідністю змінюється звичний і розмірений побут сім'ї, відбувається пере направлення інтересів сім'ї на заходи, спрямовані на проведення реабілітаційних і підтримуючих дій на благо дитини. Фахівцю важливо побудувати конструктивний діалог з батьками у визначенні загальної стратегії надання підтримки, забезпечити партнерство для досягнення визначених цілей. Науковці наголошують на необхідності обов'язково брати до уваги стадії емоційних переживань батьків, коли вони дізнаються, що дитина має проблеми в розвитку. Це дає можливість добирати найбільш ефективні форми та методи роботи з батьками відповідно стадії переживань, на яких вони знаходяться. Серед них: бесіди; інтерактивні лекції; інформаційні заняття; тематичні зустрічі; індивідуальні та сімейні консультації; просвітницькі заняття для батьків; клуби сімейного спілкування; тренінгові заняття; творчі майстер-класи; конкурси; фестивалі [4, с. 182].

Дослідниками визначено соціально-педагогічні засади роботи з батьками, які виховують дітей з інвалідністю: врахування соціальної

специфіки явища дезадаптації батьків; удосконалення змісту, форм і методів соціально-педагогічної роботи з батьками; особистісно-орієнтований та комплексний підходи [3, с. 14].

Такий підхід дає підстави сприймати соціально-педагогічну роботу з даною категорією сімей як комплекс заходів, спрямованих на поліпшення соціального статусу сім'ї, матеріального становища, психофізичного стану всіх членів сім'ї, в якій росте дитина з інвалідністю.

Для розвитку і надання більш продуктивної допомоги сім'ям з дітьми з інвалідністю, необхідно залучати до взаємодії і роботи державні організації та установи, комерційні структури, благодійні фонди, громадські організації.

Слід зазначити, що в останні роки в Україні намітилася тенденція удосконалення системи соціальної підтримки сімей, які виховують дітей з інвалідністю. Цьому передували ряд факторів, зокрема, зміцнення законодавчої та нормативно-правової бази, запровадження європейських стандартів соціальної підтримки сімей з дітьми з інвалідністю, зміна свідомості громадян до проблеми інвалідності, активне зростання числа установ реабілітаційного профілю для дітей з інвалідністю.

Список використаних джерел

1. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України. Редакція від 03 липня 2019 р. / Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15> (дата звернення 28.10.2019).
2. Державна служба статистики України. Соціальний захист населення України. Статистичний збірник. Київ, 2018. [Електронний ресурс]. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/07/zb_szn_2017.pdf (дата звернення 28.10.2019).
3. Соловійова Т. Соціально-педагогічні засади роботи з батьками дітей з особливими потребами: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05. Київ, 2009. 22 с.
4. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб. у 2-х ч.; Ч. 2 (Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми) / А. Аносова, О. Безпалько, Т. Цюман та ін. / За заг. ред.: Т. Журавель, З. Кияниці. К.: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 354 с.

ФІЛОСОФІЯ НАУКИ У СИСТЕМІ ВІЙСЬКОВО-ПРОМИСЛОВИХ ІННОВАЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА

Лісовський Петро Миколайович

доктор філософських наук,

професор кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу

Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна»

Анотація. *За сучасних умов розвитку інклюзивного середовища висвітлено якісний професіоналізм мудрих рішень щодо змісту та форми філософії науки в системі військово-промислових інновацій. При цьому, філософія науки позначається в інклюзивному середовищі завдяки її ентропійним та балістичним процесам, а також квантовим кореляціям. Обґрунтовано в філософії науки, що війна — це не лише енциклопедія людських вболівань, а й дискретна (цифрова) математика. Стверджено гносеологічні, аксіологічні та праксеологічні аспекти для розвитку інклюзивного середовища, в якому нанотехнологічні розробки у сфері військово-промислових інновацій відіграють стратегічну роль. Прогнозовано криптографічні алгоритми достовірної інформації у розвитку інклюзивного середовища як захист мирного неба України.*

Annotation. *Under the modern conditions of the development of an inclusive environment, the qualitative professionalism of wise decisions regarding the content and form of the philosophy of science in the system of military-industrial innovations is highlighted. At the same time, the philosophy of science is marked in an inclusive environment thanks to its entropy and ballistic processes, as well as quantum correlations. It is justified in the philosophy of science that war is not only an encyclopedia of human passions, but also discrete (digital) mathematics. The epistemological, axiological and praxeological aspects for the development of an inclusive environment, in which nanotechnological developments in the field of military-industrial innovations play a strategic role, are confirmed. Cryptographic algorithms of reliable information in the development of an inclusive environment as a protection of the peaceful sky of Ukraine are predicted.*

У кіберсучасних умовах розвитку інклюзивного середовища повномасштабна фаза війни в Україні з путінсько-російською ордою стрімко здійснює всеохоплюючі перетворення світу. При цьому, саме якісний професіоналізм мудрих рішень щодо змісту та форми філософії науки в системі військово-промислових інновацій позначається

для розвитку інклюзивного середовища завдяки її ентропійним та балістичним процесам, а також квантовим кореляціям.

З огляду на це, ентропійні процеси (стан та наміри нелінійного самовизначення) та балістичні (відповідна траєкторія руху у повітрі) кіберсучасності надають потенційну можливість розвитку Людини дедалі відходити від традиційно-усталених норм та форм життя, які склалися за доби панування монархічного принципу державного устрою, що окреслювали інноваційний лише формат політико-ідеологічних та політичних уподобань. Оскільки за тодішніх радянських часів у силу таких політико-ідеологічних нашарувань марксистсько-ленінська філософія гармонійно не наповнювала, а на практиці лише частково сприяла творчим можливостям креативної особистості.

Однак, сучасні докорінні зміни в самій природі, обумовлені розповсюдженням глобальної пандемії коронавірусу та поствоєнним часом, змусили кожную людину, державу та суспільство дуже швидко пристосовуватись до нових режимних рейок життя, що є сприянням для розвитку інклюзивного середовища. Така боротьба за виживання людства в надзвичайно непередбачених нових суспільних умовах переломної кризи, конфліктогенних ситуацій та повномасштабно-озброєної фази війни в Україні і спричинила формуванню саме філософії науки як інноваційної *формули* кодифікованого пізнання щодо якості професіоналізму мудрих рішень в інклюзивному середовищі. Ось чому у такій суспільній риторичній креативно-творчих знань, як діаманту мудрого слова, важливими критеріями постають вище означені **ентропійні та балістичні процеси, а також квантові кореляції**.

Намагаючись пояснити циклічно-історичний механізм світобудови, що перегукується час із часом, та визначити місце людини для розвитку інклюзивного середовища, варто формувати першооснови *онтологічних* засад людського буття. Це, насамперед, позначається на трансцендентально-релігійних вимірах **народної мудрості**: міфологічний тотемізм — віру в спільного для конкретного колективу предка — певної тварини, рослини тощо; анімізм — віру в існування душі та духів, що нібито управляють світом суцільних речей; фетишизм — поклоніння предметам неживої природи, віру в надприродні властивості матеріальних речей; таємничу магію — обряди, пов'язані з чаклунством, віщуванням, вірою в уміння людини викликати надприродні явища. При цьому, сили природи здаються первісній людині чимось чужим, таємничим, гнітючим. На певному ступені, через який проходять всі культурні народи, вона освоюється з ними шляхом уособ-

лення. Саме це прагнення до уособлення створило всюди богів, на яку посилається доказ буття Бога. На наш погляд, майже вся галузь квантової хімії і вся органічна природа залишилися таємничими і незрозумілими. За допомогою ретрансляторного передавача відповідної інформації (нейроінтерфейса) у людському мозку (свідомості, мисленні) відбувається комбінаційна можливість шифрування молекул-ДНК як *квантової вакцинації*, що імунно-модуляторним чином протидіє епідеміологічним захворюванням саме в умовах війни. Адже сама жива природа розстилає нам розвиток інклюзивного середовища як деяка система діалектичних зв'язків і ентропійних процесів у циклічній еволюції людини та Всесвіту.

Якщо говорити про квантову кореляцію щодо захисту рослини в своєму рості, то вона вибирає такий шлях, на якому дістає найбільшу кількість світла. Проте, фізичні сили і хімічні агенти діють в кожній рослині по-різному і сприяють тому, що рослина, яка є щось інше, ніж ці хімічні і фізичні реакції, дістає необхідне для неї світло тим шляхом, який став для неї характерним завдяки тривалому попередньому розвитку. Саме таке квантове світло, що має корпускулярно-хвильову структуру, сприяє виробленню нової молекули (сукупність кальцію, фосфору та кисню) для розвитку інклюзивного середовища. Тому, це квантове світло діє як подразнення на клітини рослини і викликає в них позитивну реакцію на білок. Адже діяльність саме цих сил та агентів квантового (сонячно випромінювального) впливу значною мірою сприяє зростанню та зміцненню імунно-модуляторної системи Людини, що є надто актуальним для розвитку інклюзивного середовища поствоєнного часу.

Виходячи з цього, квантова кореляція у світовому ефірі (субстанційному наповненні) є інструментальним носієм світлового випромінювання, що складається з дискретних дрібних частинок та ефективно проявляється в переломно-кризові та воєнні періоди життєвого світу (зокрема, в період глобальної пандемії, а також поствоєнного часу), коли безкінцево кінцеве постає таємничо абстрагованим.

Крім того, диференціально-діагностичне кіберчислення надає можливість здійснювати нейромоделювання, безпосередньо, математичним апаратом не тільки «сплутані» водночас стани, норми та безпекові правила поведінки відповідних суб'єктів суспільної діяльності, а й відслідковувати глобальний вплив ентропійних процесів на людину (людей, людство) як хаотичний та термодинамічний саморух. *Адже будь-яка війна з огляду філософії науки у системі*

військово-промислових інновацій — це не лише енциклопедія людських вболівань та страждань, а й дискретна (цифрова) математика. Саме така парадигмальна система дискретної математики важлива для фізики твердих тіл у контексті військово-промислових інновацій, що становить мудрі рішення багатопараметричних завдань на рівні особи з інклюзивною освітою, цифрової держави та інформаційного суспільства знань.

У відношенні **академічної мудрості** епістемологічний інтерес щодо імперативу філософської проблематики фундаментальних знань ідентифікується початком та першою половиною сімдесятих років ХХ століття, коли темпорально обумовлений космічний прогрес чергово набув зрілої інтелектуальної маси у розвитку людини. За цих *аксіологічних* аспектів пізнання життєвого світу особливі сподівання покладались на науково-технічні розробки вчених, конструкторів-інженерів та технологів, зокрема у сфері військово-промислового комплексу. Так, наприклад, на той час значна кількість випускників Київського політехнічного інституту гідно працювала на так званій у народі «Космос», яке і присвятив усе своє життя автор означеної проблематики.

Тому, у кожному вічному мить істини як цифровий формат безсмертя людської клітини на атомно-молекулярному рівні мікро та макросвіту має відкриватись щось нове, щось цікаве для всіх нас. Так... Цей Час вибрав нас. А ми увібрали в собі цей Час... Про такий імператив новонародженої автором філософії науки у системі військово-промислових інновацій для розвитку інклюзивного середовища, варто обговорювати в міжнародних наукових дослідженнях, зокрема щодо сфери нанотехнологій у Протиповітряному військовому комплексі держав світу як захисту мирного неба України. Саме в них криптографічні алгоритми достовірної нейроінформації, що мають міжнародний воєнно-інтеграційний статус із наявного людського буття, обґрунтовані квантовими кореляціями теорії чисел та кіберобчислень. Все це робить інклюзивне середовище геронтологічно тривалим, якісно продуктивним та превентивним.

З огляду на це, деякі вчені вважають за якість дискутувати щодо ще не розв'язаних проблем філософії науки у системі військово-промислових інновацій для розвитку інклюзивного середовища. Суттєво, що прибічники кожної з численних дефініцій такої постнекласичної філософії науки, які утворюють сукупне різнобарв'я розумінь її, без зусиль знаходять в історії переконливі приклади, що

або підтверджують, або спростовують будь-яке з наявних усвідомлень. На наш погляд, філософія — це духовний капітал мудрості як опанування дійсності для розвитку інклюзивного середовища, в межах якого Людина якісно переосмислює граничні підстави явного та прихованого буття, оскільки творчо шукає відповіді про сенс існування. Адже філософія починається там, де закінчується сфера компетенції науки. Але разом із тим філософія тісно пов'язана з наукою, оскільки адресується не чистій (рафінованій) волі, а ієрархічній побудові розуму. Бо справжній філософ — це той, хто реально творить духовний капітал мудрості, хто вносить власну частку до сукупного здобутку культури певного народу, цивілізації, людства. В цьому розумінні добротворчий мудрець не лише пізнає істинний сенс людського буття, а й живе в істині, перетворюючи власне життя на аргумент істинності своєї філософської позиції.

Таким чином, сучасна філософська думка повинна не кульгати «слідом», а бути превентивною (випереджальною, далеконосною тощо). Крім того, саме така генеративно-цілісна думка Людини має добродійно ініціювати нові смислотворчі обрії для розвитку інклюзивного середовища і захистити таку Людину від перетворення на зловмисно діючого масового споживача («модного невігласа», «токсичного вірусу»), що є лютим ворогом духовної особистості.

Список використаних джерел

1. Лісовський П.М, Лісовська Ю.П. Оборона України : стратегія і тактика : навч. посібник. — Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. — 176 с.
2. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Поствоєнна Україна : квантова філософія та захист мирного неба : навч. посібник. — Київ : Університет «Україна», 2022. — 172 с.
3. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Світова філософія поствоєнного часу : навч. посібник. — Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. — 472 с.

ТАКТИЛЬНІ ПОСІБНИКИ ЯК ОБ'ЄКТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Луговський Олександр Федорович

*кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну
Черкаський державний технологічний університет
saga-al@ukr.net*

***Анотація.** Будь-яка творчість це цілеспрямована пошукова діяльність людини, результатом якої має стати якісно новий продукт, що вирізняється неповторністю, оригінальністю і суспільно-історичною унікальністю. Тому часто творчість визначають як інтелектуальну діяльність в яку вкладено багато сил та таланту. Завершення процесу творчості пов'язано зі створенням нових результатів у сфері науки, техніки, літератури і мистецтва запускає механізм, що регулюється нормами цивільного права, котрі забезпечують суспільне визнання відповідного об'єкта, встановлюють його правовий режим, а також охорону прав і законних інтересів його творця. Знайомство із цими правилами є важливою складовою професійного становлення майбутніх дизайнерів. Цьому питанню і присвячується цей матеріал.*

***Annotation.** Any creativity is a purposeful search activity of a person, the result of which should be a qualitatively new product, distinguished by uniqueness, originality and socio-historical uniqueness. Creativity is often defined as an intellectual activity in which a lot of effort and talent is invested. The completion of the creative process with the creation of new results in the field of science, technology, literature, and art triggers a mechanism regulated by civil law norms that ensure public recognition of the relevant object, establish its legal regime, and protect the rights and legitimate interests of its creator. Familiarity with these rules is an important component of the professional development of future designers. This material is devoted to this issue.*

Формування у здобувача вищої освіти сукупності знань, умінь і компетенцій, які дозволяють йому фахово розбиратися у питаннях, пов'язаних з інтелектуальною власністю відбувається під час отримання знань щодо загальних положень права інтелектуальної власності, її інститутів, понять та видів, об'єктів і суб'єктів, підстав виникнення, умов і порядку використання її результатів, порядку та способів захисту порушених прав. Такі знання сприяють формуванню навичок використання нормативно-правових джерел, набуттю досвіду задля роботи за майбутньою професією. Також така підготовка сприятиме вирішен-

ню проблеми дотримання учасниками навчального процесу норм академічної доброчесності, адже інколи трапляється так, що самостійно виконати творче завдання з якихось причин стає проблематичним і це спонукає студентів до академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. Виправити таку ситуацію можна лише тоді, коли у студента настане усвідомлення того, що він сам може стати суб'єктом інтелектуальної власності. Академічну доброчесність можна виховати тільки в умовах громадянського суспільства.

Цей аспект стає дедалі актуальнішим для студентів творчих спеціальностей, зокрема дизайнерів. Дизайнерська діяльність — це творча робота, результат якої є об'єктом інтелектуальної власності та перебуває під захистом авторських прав. Авторське право поширюється від завдань, що студенти виконують на заняттях до ідей, які вони подають на конкурси. Тут важливо пам'ятати, що використання матеріалів для створення своїх творів, що вже знаходяться під захистом авторського права є не лише помилкою а й порушенням законодавства. Тобто дизайнери намагаються створювати свої об'єкти інтелектуальної власності, використовуючи при цьому чужі. І це не прийнятно, особливо якщо робота виконується на замовлення бо так можуть виникнути правові наслідки у співпраці із роботодавцем. Разом із тим і самі дизайнери повинні бути готовими до того, що їхні ідеї, проекти, фото теж можуть незаконно запозичити не добросовісні конкуренти. Тому інтелектуальну власність, в яку вкладено багато сил та таланту, варто захищати заздалегідь та знати прості дії, які допоможуть у вирішенні суперечок.

Перший такий досвід студент-дизайнер може отримати уже під час навчання. Так, студенти кафедри дизайну Черкаського державного технологічного університету освітньої програми «Промисловий дизайн» протягом кількох років виготовляють тактильні посібники для дітей з порушеннями зору та незрячих, що навчаються у Коштовому закладі «Черкаська спеціальна школа Черкаської обласної ради». Призначення таких посібників — покращення ефективності проведення уроків та корекційних занять для незрячих дітей та дітей з залишковим зором. За допомогою тактильних макетів незрячі учні, використовуючи компенсаторні властивості організму, а саме тактильні відчуття, сенсорні відчуття можуть покращити своє орієнтування у просторі та поліпшити соціальну адаптацію. Проводячи постійні консультації із тифлопедагогами, студенти і викладачі кафедри створили унікальні об'ємні дидактичні посібники,

оскільки для навчання осіб з порушеннями зору надзвичайно необхідні об'ємні засоби навчання: моделі, макети, муляжі. Тільки вони дозволяють відтворити реальність у мініатюрі, дають можливість вивчати принципи дії і взаємодії частин, отримати чітку уяву про зовнішній вигляд, будову, форму і розмір об'єктів.

При створенні згаданих дидактичних посібників студенти доклали зусилля не лише для покращення матеріальної бази спеціальної школи, а ще й набували цілий ряд важливих особистісних якостей. Зокрема це: розвиток співчуття, співпереживання, розуміння потреб дітей з особливими освітніми потребами, формування активної соціальної позиції; набуття практичних навичок виконання конкретного потрібного для громади замовлення, робота із замовником; окреслення напрямків для створення власних дизайнерських виробів та визначення подальших напрямків професійної діяльності.

Так студентами освітньої програми «Промисловий дизайн» були створені кілька макетів і на деякі із них були отримані свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір. Зокрема:

1. Багатофункціональний об'ємний макет «Гірський ландшафт». Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 91164 від 31.07.2019 р.

2. Багатофункціональний об'ємний макет «Зріз шару земної кори». Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 92613 від 08.10.2019 р.

3. Об'ємний макет «Черкаський міст». Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 92293 від 20.09.2019 р.

Таким чином, створивши під керівництвом досвідчених педагогів унікальний за багатьма показниками продукт інтелектуальної творчості, студенти-дизайнери ще отримали підтвердження про державну реєстрацію авторського права на твір у формі «Свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір». Так відбулося знайомство учасників освітнього процесу з основними засадами авторського права. Усвідомлення учасниками освітньо-процесуальної цінності в інтелектуальній власності — обов'язкова складова формування в освітніх спільнотах поваги до праці, до навчання як самостійної продуктивної діяльності, як важливої умови професійного становлення та перспектив кар'єрного зростання.

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Мозолюк-Боднар Людмила Миколаївна

*к. ю. н., доцент, доцент кафедри правових та інформаційних технологій
Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»
lmbodnar@ukr.net*

Анотація. В даних тезах викладені правові положення щодо організації освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами в умовах воєнного стану. Зазначено, що діти з особливими освітніми потребами є найбільш вразливою категорією громадян, які потребують виняткової підтримки та уваги. Тому, заклади освіти, незалежно від місця їх перебування мають докладати всі зусилля аби такі діти продовжили здобуття освіти та отримали необхідну психолого-педагогічну допомогу у безпечних умовах. Акцентовано увагу на Методичних рекомендаціях щодо організації освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами у 2022/2023 навчальному році Міністерства освіти і науки України від 06.09.2022 року.

Annotation. These theses outline the legal provisions regarding the organization of the educational process of children with special educational needs under martial law. It is noted that children with special educational needs are the most vulnerable category of citizens who need exceptional support and attention. Therefore, educational institutions, regardless of their location, must make every effort to ensure that such children continue their education and receive the necessary psychological and pedagogical assistance in safe conditions. Attention is focused on the Methodological recommendations for the organization of the educational process of children with special educational needs in the 2022/2023 academic year of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated September 6, 2022.

В умовах воєнного стану діти з особливими освітніми потребами є найбільш вразливою категорією громадян, які потребують виняткової підтримки та уваги. Тому, заклади освіти, незалежно від місця їх перебування мають докладати всі зусилля аби такі діти продовжили здобуття освіти та отримали необхідну психолого-педагогічну допомогу у безпечних умовах [1].

Відповідно до Методичних рекомендацій щодо особливостей організації освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному

році Міністерства освіти і науки України основним пріоритетом в умовах військових дій залишається безпека всіх учасників освітнього процесу [2].

Міністерством освіти і науки України розроблено чотири моделі організації освітнього процесу в залежності від місця перебування здобувачів освіти:

– учні, які перебувають на безпечній території України, можуть здобувати освіту за очною, дистанційною, сімейною, екстернатною формами навчання, або у змішаному форматі, що передбачає поєднання очного навчання та навчання з використанням дистанційних технологій;

– учні, які є внутрішньо переміщеними особами, можуть здобувати освіту за очною (за новим місцем проживання), дистанційною (у закладах освіти за новим місцем проживання, або у закладі освіти, в якому навчалися раніше), сімейною (за попереднім або новим місцем проживання), екстернатною (за місцем фактичного перебування) формами навчання або у змішаному форматі, що передбачає поєднання очного навчання та навчання з використанням дистанційних технологій (за новим місцем проживання);

– учні, які перебувають за кордоном, мають можливість здобувати освіту за очною (у закладах освіти країни перебування або українських школах та класах з використанням технологій дистанційного навчання або екстернату (за дистанційною формою) з окремих предметів (українська мова та література, історія України, географія), дистанційною (у своєму закладі освіти або у будь-якій школі на безпечній території, екстернат у Міжнародній українській школі (МУШ) та навчання у недільній школі відповідного філіалу МУШ), сімейною (за рішенням батьків та отримання дозволу відповідного органу в країні, у якій перебуває дитина з обов'язковим прикріпленням до закладу освіти, який надає послуги екстернату або дистанційної приватної школи), екстернатною (у своїй школі, якщо заклад надає такі послуги, або у будь-якій школі на підконтрольній території України) формами;

– учні які знаходяться у зоні проведення активних бойових дій або на тимчасово окупованій території, можуть здобувати освіту за дистанційною формою (у закладах освіти на підконтрольній території), екстернатною (у будь-якому закладі на безпечній території), сімейною формою (у закладах, розташованих на підконтрольній Україні території).

Керівники закладів освіти несуть персональну відповідальність за організацію захисту здобувачів освіти, педагогічних та інших працівників закладу освіти під час освітнього процесу в закладі освіти, створення безпечних умов.

Другим незмінним пріоритетом для Міністерства освіти і науки України залишається забезпечення сталості навчання та викладання, незалежно від того чи здобувачі освіти вимушено переміщені до більш безпечних регіонів України, чи виїхали за кордон, залишаються на тимчасово окупованих територіях чи територіях ведення активних бойових дій.

Діти з особливими освітніми потребами є найбільш вразливою категорією серед здобувачів освіти, які в умовах воєнного стану потребують особливої підтримки та уваги. Важливо забезпечити продовження здобуття освіти такими дітьми із створенням всіх необхідних умов з наданням психолого-педагогічного супроводу та корекційно-розвиткових послуг незалежно від місця перебування таких учнів.

Наступним пріоритетом є дотримання трудових прав педагогічних працівників закладів освіти, в т.ч. спеціальних, ІРЦ, асистентів вчителів (недопущення скорочення, своєчасна виплата заробітної плати) з метою збереження кадрового потенціалу висококваліфікованих фахівців.

Щодо забезпечення дистанційного навчання для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, які перебувають на тимчасово окупованій території, то Міністерство освіти і науки України звертає увагу керівників закладів освіти, що будь-яка дитина, не зважаючи на місце проживання, має право на здобуття освіти [2].

Список використаних джерел

1. Інклюзивна освіта. Особливості організації освітнього процесу учнів із ООП у 2022/2023 навчальному році. URL : <https://naurok.com.ua/post/osoblivosti-organizaci-osvitnogo-procesu-uchniv-iz-oor-u-2022-2023-navchalnomu-roci> (дата звернення: 28.11.2022).

2. Про організацію освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами у 2022/2023 навчальному році від 06.09.2022 № 1/10258–22. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1025729-22#n9> (дата звернення: 28.11.2022).

АМЕРИКАНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ*Овчарова Аліна Валеріївна**VI курс, група ЗМІ-21-1м, спеціальність «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»**Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Анотація. В даних тезах описується Американсько- Польські відносини. Сполучені Штати Америки перші визнали незалежність Польщі. Польщу та Сполучені Штати пов'язують міцні економічні відносини. Хоча польські та американські статистичні дані суттєво відрізняються один від одного, в обох випадках очевидний динамічний розвиток торговельної співпраці в останні роки.

Annotation. These theses describe American-Polish relations. The United States of America was the first to recognize Poland's independence. Poland and the United States have strong economic relations. Although the Polish and American statistical data are significantly different from each other, in both cases the dynamic development of trade cooperation in recent years is evident.

Польщу та Сполучені Штати пов'язують міцні економічні відносини. Хоча польські та американські статистичні дані суттєво відрізняються один від одного, в обох випадках очевидний динамічний розвиток торговельної співпраці в останні роки. Відносно сильне економічне зростання, великий внутрішній ринок, безмитний доступ до Європейського Союзу, політична стабільність і відносно недорога високоосвічена робоча сила є основними причинами того, що американські компанії ведуть бізнес у Польщі. Можливості для торгівлі та інвестицій привабили іноземних інвесторів у всі сектори, і Сполучені Штати є головним інвестором Польщі з-за меж ЄС. У 2020 році імпорт американських товарів із Польщі склав 8,3 мільярда доларів. Як член ЄС, Польща застосовує загальний зовнішній тариф ЄС до товарів з інших країн, включаючи Сполучені Штати. Сполучені Штати та Польща підписали угоду про уникнення подвійного оподаткування, угоду відповідно до Закону про дотримання оподаткування іноземних рахунків (FATCA) і двосторонню угоду про ділові та економічні відносини, яка включає механізм суперечок між інвестором і державою.

Допомога США у сфері безпеки посилює здатність Польщі виконувати свої зобов'язання перед НАТО, розгортати та підтримувати професійні сили в багатосторонніх операціях в Іраку, Косово,

Афганістані та в операціях проти ІДІЛ. Сполучені Штати виділили значні кошти на посилення польських військових об'єктів і підтримку присутності американських військ у Польщі через Європейську ініціативу стримування (ЕДІ).

Також Польща спільно розміщує північно-східний штаб багатонаціонального корпусу та дивізії НАТО, розміщує підрозділ інтеграції збройних сил НАТО, є рамковою країною під дією об'єднаної оперативної групи дуже високої готовності на 2020 рік, і буде приймати передовий командний пункт США щойно створений штаб V корпусу армії. Польща виступила приймаючою країною для саміту НАТО у Варшаві у 2016 році та продовжує виконувати свої зобов'язання щодо витрат на оборону

Польща та Сполучені Штати належать до низки одних і тих самих міжнародних організацій, включаючи ООН, Організацію Північноатлантичного договору, Раду євроатлантичного партнерства, Організацію з безпеки та співробітництва в Європі, Організацію економічного співробітництва та розвитку, Міжнародний валютний фонд, Світовий банк і Світова організація торгівлі. Польща є спостерігачем в Організації американських держав. Крім того, Польща та Сполучені Штати співпрацюють у рамках Ініціативи трьох морів.

За останні роки Польща вже підписала низку великих контрактів на закупівлю американського зрідженого природного газу, поставки якого збільшаться після 2022 року.

Польща є вірним союзником у Центральній Європі та одним із найсильніших партнерів Сполучених Штатів у зміцненні безпеки та процвітання на регіональному рівні, у всій Європі та світі. Сполучені Штати та Польща тісно співпрацюють у питаннях потенціалу НАТО, боротьби з тероризмом, нерозповсюдження зброї, протиракетної оборони, прав людини, економічного зростання та інновацій, енергетичної безпеки та регіональної співпраці в Центральній та Східній Європі.

Список використаних джерел

1. U.S. Relations With Poland. Official website of the United States Government / Bilateral relations fact sheet / Bureau of European and Eurasian Affairs, 2021. URL: <https://www.state.gov/u-s-relations-with-poland/>.
2. The United States. Diplomatic relations between Poland and the United States were established on 2nd May 1919 / Official website of the Republic of Poland, 2022. URL: <https://www.gov.pl/web/usa-en/bilateral-relations>.
3. M. B. B. Biskupski, The origins of a relationship: The United States and Poland, 1914–1921 / University of Illinois Press, Vol. 54, No. 2 (2009), pp. 147–158 (12 pages). URL: <https://www.jstor.org/stable/25779808>.

4. Jones, Seth G. *A Covert Action: Reagan, the CIA, and the Cold War Struggle in Poland* (WW Norton, 2018).

5. Jones, J. Sydney. «Polish Americans.» *Gale Encyclopedia of Multicultural America*, edited by Thomas Riggs, (3rd ed., vol. 3, Gale, 2014), pp. 477–492.

6. Halina Parafianowicz, Herbert C. Hoover and Poland: 1919–1933. *Between Myth and Reality*. in: *Great Power Policies Towards Central Europe, 1914–1945*. Bristol: e-International Relations, 2019; pp. 176–198.

ЄВРОПЕЙСЬКА ПОЛІТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Орловська Ірина Григорівна

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри галузевого права та загально-правових дисциплін Інституту права та суспільних відносин
Університету «Україна»*

***Анотація.** У даних тезах сформовано напрям європейської політики реалізації прав осіб з інвалідністю. Надано коротку характеристику Стратегії з прав осіб з інвалідністю на 2021–2030 роки. Сформовано авторський висновок.*

***Annotation.** In these theses, the direction of the European policy for the realization of the rights of persons with disabilities was formed. A brief description of the Strategy for the Rights of Persons with Disabilities for 2021–2030 is provided. The author's conclusion has been formed.*

17 листопада 2017 році на Соціальному саміті в Гетеборзі Європейський Парламент, Рада та Комісія після тривалих багаторічних дискусій за участю європейських соціальних партнерів проголосили Європейський стовп соціальних прав (далі — ЄССП), який складається із 20 ключових принципів [1].

Принцип 17 ЄССП стосується інклюзії людей з інвалідністю та їхнього права на підтримку доходу, який забезпечує гідний рівень життя, доступ до послуг, які дозволяють їм брати участь на ринку праці та в житті суспільства, а також на робоче середовище, адаптоване до їхніх потреб. Впроваджуючи цей принцип, Єврокомісія прийняла Стратегію з прав осіб з інвалідністю на 2021–2030 роки (далі — Стратегія) [2], Європейський акт про доступність: Директиву про вимоги щодо доступності до продуктів та послуг [3], що сприяє розбудові Союзу рівності загалом.

Нова Стратегія спирається на свою попередницю, Європейську стратегію з питань інвалідності на 2010–2020 рр. [4], та підтримує реалізацію ЄС та його державами-членами Конвенції ООН про права людей з інвалідністю як на рівні ЄС, так і на національному рівні.

Стратегія визначає вісім сфер регулювання:

1. доступність, фактор, який уможлиблює права, автономію та рівність.

2. реалізація прав ЄС. До 2023 року Європейська комісія пропонує створити Європейську карту інвалідності для свободи пересування та проживання, яка визнається у всіх державах-членах. Схема заохочуватиме участь у демократичному процесі шляхом реалізації виборчих прав недостатньо представленими групами, включаючи людей з інвалідністю.

3. гідність, незалежність та якість життя. Європейська комісія пропонує розвивати незалежне життя та зміцнювати послуги, засновані на рівні територіальних громад. Доступ до стійких, якісних робочих місць буде просуватися через пакет заходів щодо покращення результатів людей з інвалідністю на ринку праці.

4. рівний доступ та недискримінація. Європейська комісія прагне покращити доступ до правосуддя, правового захисту, свободи та безпеки за допомогою дослідження щодо захисту вразливих категорій осіб, у т.ч. осіб з інвалідністю, у транскордонних ситуаціях. Для рівного доступу до соціального захисту, охорони здоров'я, освіти та товарів і послуг, включаючи житло, Європейська комісія закликає держави-члени ЄС застосовувати принцип рівного ставлення поза сферою зайнятості та підтримувати співробітництво між ЄС та національними рамками Конвенції про права інвалідів та членами Європейських мереж захисників прав.

5. просування прав людей з інвалідністю в усьому світі. Європейська комісія посилить свою роль глобального захисника прав людей з інвалідністю шляхом співпраці, гуманітарних дій та діалогу з міжнародною спільнотою Конвенції.

6. Забезпечення ефективної реалізації стратегії. Для зміцнення співпраці між інституціями ЄС та державами-членами Європейської комісії пропонується всім інституціям та органам ЄС та делегаціям призначити координаторів з питань інвалідності для своїх відповідних установ, а також прийняти стратегій з питань інвалідності.

7. інклюзивні процеси відбору, найму, працевлаштування та обслуговування робочих місць з точки зору інвалідності. Європейська

комісія прийме нову стратегію людських ресурсів, яка включає дії щодо сприяння різноманітності та інклюзії людей з інвалідністю, забезпечення постійного усунення та запобігання бар'єрів для осіб з інвалідністю у всіх службах, а також посилить управлінські звіти всіх служб ЄС щодо різноманітності, включаючи розумне пристосування для персоналу з інвалідністю.

8. підвищенню обізнаності, управлінню та вимірюванню прогресу. Європейська комісія розпочне роботу щодо оновленням декларації ЄС про компетенцію Союзу з питань, що регулюються Конвенцією про права осіб з інвалідністю.

Отже, подальша інтеграція України до ЄС та наближення до їх стандартів щодо реалізації прав осіб з інвалідністю можливе лише шляхом впровадження європейської соціальної моделі в нашій країні на основі Стратегії з прав осіб з інвалідністю на 2021–2030 роки.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Європейського Союзу Європейський стовп соціальних прав. URL: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights_en

2. Стратегія з прав осіб з інвалідністю на 2021–2030 роки. URL: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1137&furtherNews=yes&newsId=9938>

3. Директива (ЄС) 2019/882 Європейського Парламенту та Ради від 17 квітня 2019 року про вимоги до доступності продуктів та послуг. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0882>

4. Європейська стратегія з питань інвалідності (2010–2020). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Aem0047>

5. Giampiero Griffo. The new European Strategy on the Rights of Persons with Disabilities. URL: <https://eurosocial.eu/en/bitacora/la-nueva-estrategia-europea-sobre-los-derechos-de-las-personas-con-discapacidad/#>

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ДЖЕРЕЛА ТА ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ІНКЛЮЗИВНО-ОСВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Пасічник Ярослав Сергійович

*к. ю. н., доцент кафедри правових та інформаційних технологій
Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»
iaroslav.pasichnyk@gmail.com*

Анотація. *Тези присвячені проблематиці міжнародно-правового регулювання інформаційних технологій мережі Інтернет у сфері інклюзивної освіти. Наводяться найсуттєвіші аспекти юридичної регламентації інтернету, як основного засобу інформаційних технологій сучасності. Звертається увага на складність регулювання правовідносин, пов'язаних з мережею Інтернет. Визначаються основні питання міжнародно-правового регулювання інклюзивно-освітніх інформаційних технологій мережі Інтернет. Зроблено висновок, що вдосконалення регулювання інформаційних технологій можливо ефективно вирішити шляхом співробітництва основних суб'єктів міжнародного права — держав і міжнародних організацій.*

Annotation. *Theses are devoted to the problems of international legal regulation of information technologies of the Internet in the field of inclusive education. The most essential aspects of the legal regulation of the Internet, as the main means of modern information technologies, are given. Attention is drawn to the complexity of regulating legal relations related to the Internet. The main issues of international legal regulation of inclusive educational information technologies on the Internet are determined. It was concluded that the improvement of the regulation of information technologies can be effectively solved through the cooperation of the main subjects of international law — states and international organizations.*

Проблематика міжнародно-правового регулювання інформаційних технологій мережі Інтернет, зокрема, у сфері інклюзивної освіти, набула значної актуальності на межі XX і XXI століть.

У цьому зв'язку, низка документів міжнародних міжурядових організацій, таких як: ООН та її спеціалізованих установ, особливо Міжнародного союзу електрозв'язку (МСЕ), а також актів законотворчих органів на національному рівні, набувають статусу джерел, які регулюють застосування інформаційних технологій мережі Інтернет та встановлюють особливості цього регулювання.

При цьому, до найсуттєвіших і найгостріших аспектів юридичної регламентації інтернету, як основного засобу інформаційних технологій сучасності, можна віднести: формулювання базисних міжнародно-правових основ функціонування та подальшого розвитку Інтернету; правовий статус суб'єктів правовідносин, що виникають із застосування мережі Інтернет; захист персональних даних суб'єктів правовідносин у мережі Інтернет; правовий режим об'єктів інфраструктури мережі Інтернет; міжнародно-правові засоби та гарантії попередження застосування інформаційних технологій мережі Інтернет з протиправною метою.

Складність регулювання правовідносин, пов'язаних з мережею Інтернет, зумовлює необхідність на міжнародному рівні світового співтовариства узгодити публічні інтереси держав шляхом можливого створення спеціалізованої міжнародної міжурядової організації або укладання спеціального міжнародного договору, що врегулює правові аспекти інформаційних технологій мережі Інтернет, в тому числі у сфері інклюзивної освіти.

У міжнародно-правовому регулюванні і управлінні інформаційними технологіями мережі Інтернет особливе становище займає Міжнародний союз електрозв'язку. Головними документами Міжнародного союзу електрозв'язку є Статут, Конвенція та Адміністративні регламенти.

Міжнародний союз електрозв'язку здійснює законодавчі, управлінські та виконавчі функції, виконує роль консультанта, посередника та з'єднувальної ланки між державами-членами, надає технічну підтримку, розробляє правила й стандарти у сфері електрозв'язку та формулює рекомендації, спрямовані на активізацію розвитку телекомунікацій та підвищення якості послуг [1].

Серед джерел правового регулювання інформаційних технологій мережі Інтернет у Європейському Союзі необхідно виділити Загальний регламент про захист даних (General Data Protection Regulation, GDPR; Regulation (EU) 2016/679). Це регламент в межах законодавства Європейського Союзу врегулює відносини щодо захисту персональних даних усіх осіб у межах Європейського Союзу та Європейської економічної зони [2]. GDPR за формою нормативного акту ЄС є регламентом, а не директивою, тому він містить норми прямої дії.

Крім цього, міжнародно-правове регулювання інформаційних технологій мережі Інтернет, зокрема у сфері інклюзивної освіти, покликане врегулювати:

- питання діяльності постачальника послуг Інтернету;
- питання, пов'язані зі створенням веб-сайтів;
- способи вирішення спорів стосовно доменних імен;
- питання застосування посилань і гіпер-посилань на веб-сторінки [3].

У цілому міжнародно-правове регулювання інформаційних технологій мережі Інтернет, зокрема, у сфері інклюзивної освіти, знаходиться на етапі свого розвитку. Незважаючи на те, що темпи вдосконалення інформаційних технологій випереджують їхнє правове регулювання, питання цієї проблематики можливо ефективно вирішити шляхом співробітництва основних суб'єктів міжнародного права — держав і міжнародних організацій.

Список використаних джерел

1. «Міжнародний союз електров'язку» на офіційному сайті Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. URL : <https://cip.gov.ua/ua/news/mizhnarodnii-soyuz-elektrozv-yazku>

2. Presidency of the Council: «Compromise text. Several partial general approaches have been instrumental in converging views in Council on the proposal for a General Data Protection Regulation in its entirety. The text on the Regulation ...». URL : <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9565-2015-INIT/en/pdf>

3. What Is Internet Regulation? Your Guide To The Internet And Its Rules. URL : <https://www.easylama.com/blog/what-is-internet-regulation/>

ІНКЛЮЗІЯ В ОСВІТІ: ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Попович Юлія

*III курс, група МК-20-1фмб, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Кулік А.В., канд.екон.наук*

Анотація. Розглянуто і проаналізовано законодавство України щодо запровадження та розвитку інклюзивної освіти.

Annotation. The legislation of Ukraine regarding the introduction and development of inclusive education was reviewed and analyzed.

Розвиток сучасного суспільства України і процеси інтеграції в європейську спільноту гостро ставлять питання забезпечення со-

ціального захисту громадян країни, і особливо тих, хто потребує його найбільше, зокрема, це діти з особливими освітніми потребами. Актуальність проблеми інклюзивної освіти пов'язана насамперед, з тим що чисельність дітей, які потребують корекційного навчання, неухильно зростає.

Право на освіту гарантується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про інклюзивну освіту» та іншими нормативними актами України. Відповідно до Конституції в Україні, обов'язковою є загальна і середня освіта. Однак реальні можливості отримати середню освіту для дітей з інвалідністю є обмеженими.

На міжнародній конференції ООН з питань освіти, науки і культури «Інклюзивна освіта: шлях у майбутнє», яка проходила у Женеві у 2008 р., відмічалось, що запровадження інклюзії в освітній сфері є не другорядним, а центральним питанням для забезпечення високоякісної освіти і створення більш інклюзивних суспільств.

Інклюзивна освіта — термін, який вперше прозвучав у Саламанкській декларації про принципи, політику та практичну діяльність у сфері освіти осіб з особливими потребами, яка була прийнята на Всесвітній конференції з питань освіти осіб з особливими потребами у червні 1994 року. Саме цей документ і став першим міжнародним документом, який наголосив на необхідності проведення освітніх реформ у напрямі інклюзивної освіти. У зверненні до всіх урядів наголошується, що пріоритетним з точки зору політики та бюджетних асигнувань має бути «реформування системи освіти, яке б дало змогу охопити навчанням усіх дітей, незважаючи на індивідуальні відмінності та труднощі; законодавчо визнати принцип інклюзивної освіти, який полягає в тому, що всі діти перебувають у звичайних школах, за винятком тих випадків, коли не можна вчинити інакше; всіляко заохочувати обмін досвідом з країнами, що мають інклюзивну систему навчання; сприяти участі батьків, громад, громадських організацій осіб з інвалідністю в процесах планування та прийняття рішень, що стосуються задоволення особливих навчальних потреб; всіляко сприяти розробці стратегій діагностування та визначення особливих потреб у дітей, а також розробляти науково-методичні аспекти інклюзивного навчання; значну увагу варто приділити підготовці педагогів до роботи в системі інклюзивної освіти».

В Україні немає досконалої системи навчання дітей з особливими освітніми потребами. У світі взагалі немає нічого ідеального, адже досконалості немає меж. Варто зазначити, що ця система освіти

офіційно почала впроваджуватися в нашій країні з 2017 року і стрімко набирає своїх обертів. У провідних країнах світу особливі учні навчаються у звичайних школах і в них вже немає як такого поняття «інклюзивна освіта», це є для них нормою. Інклюзивна освіта дає дітям з особливими освітніми потребами та їхнім батькам шанс навчатися у звичайному класі, з дітьми з нормотиповим розвитком.

На даний час Закон України «Про освіту», відкриває широке поле впровадження інклюзії у системі освіти. Одним з ключових напрямків спільної ініціативи є експертна підтримка розробки та впровадження ефективної державної політики в сфері інклюзивної освіти в Україні.

У 2017 р. почав діяти Закон «Про інклюзивну освіту» («Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг»). Цим законом, зокрема, закріплюється право на освіту осіб з особливими освітніми потребами і надається їм можливість здобувати освіту в усіх навчальних закладах, у тому числі безоплатно в державних і комунальних навчальних закладах, незалежно від «встановлення інвалідності». Також, передбачається можливість запровадження дистанційної та індивідуальної форми навчання; визначаються поняття «особа з особливими освітніми потребами», «інклюзивне навчання»; надається можливість особам з особливими освітніми потребами отримати психолого-педагогічну та корекційно-розвиткову допомогу, створити для таких осіб інклюзивні та спеціальні групи (класи) у загальноосвітніх навчальних закладах.

Треба зазначити, що базовим документом для створення інклюзивної освіти в Україні є концепція «Нової української школи», яку затвердила Національна Рада Реформ. У новій українській школі кожен вчитель вмітиме працювати з дітьми з особливими освітніми потребами. Завдання «розроблення та запровадження обов'язкового курсу для всіх педагогічних працівників щодо особливостей роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в рамках інклюзивного навчання» включено до Плану заходів на 2017–2029 роки із запровадження «Нової української школи».

Державна підтримка розвитку інклюзивного навчання в Україні продовжується. 1 січня 2022 року набирало чинності зміни до постанов Кабінету Міністрів України, що регулюють організацію інклюзивного навчання: «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими

освітніми потребами» та «Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти».

Нововведення посилюють співпрацю між закладами освіти та інклюзивно-ресурсними центрами (ІРЦ). Так, школи отримуватимуть більше підтримки й допомоги під час навчання дітей з особливими освітніми потребами. Відтепер створення інклюзивних класів та розподіл освітньої субвенції здійснюватиметься за рівнями надання підтримки.

ІНВАЛІДНІСТЬ ТА ДОКУМЕНТИ В ГАЛУЗІ ПРАВ ЛЮДИНИ

Рачинський Руслан Юрійович

*аспірант кафедри галузевого права та загальноправових дисциплін
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Анотація. Розробці багатьох основних документів у галузі прав людини допоміг пришвидшитися особливий тиск з боку людей з інвалідністю. При тому, що основні міжнародні документи в галузі прав людини мають значний потенціал для просування та захисту прав людей з інвалідністю, досі цей потенціал так і не був використаний на достатньому рівні. Це стало основною причиною розробки нової Конвенції ООН про права інвалідів.

Annotation. Special pressure from people with disabilities helped accelerate the development of many major human rights documents. Despite the fact that the main international documents in the field of human rights have a significant potential to promote and protect the rights of people with disabilities, this potential has not yet been used. This became the main reason for the development of the new UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities.

Про інвалідність не йдеться конкретно в жодному з основних міжнародних документів у галузі прав людини, розроблених до 1961 року, коли було прийнято Європейську соціальну хартію — перший міжнародний договір, який містив конкретні положення про права людей з інвалідністю. На додаток до Міжнародного біллію про права, права людей з інвалідністю безпосередньо розглядаються у таких основних документах:

- 1971 р. Декларація про права розумово відсталих осіб;
- 1975 р. Декларація про права людей з інвалідністю;
- 1982 р. Всесвітня програма дій щодо людей з інвалідністю;

- 1983–1992 рр. Міжнародне десятиліття людей з інвалідністю;
 - 1993 р. Стандартні правила ООН забезпечення рівних можливостей людей з інвалідністю;
 - 1993 р. Віденська декларація з прав людини;
 - 2006 р. Конвенція ООН про права інвалідів (КПІ ООН).
- Конвенція ООН про права інвалідів.

Ця Конвенція була прийнята в 2006 році і є першим юридично зобов'язуючим міжнародним документом ООН з питань інвалідності, у якому викладаються ті мінімальні стандарти, які зобов'язані дотримуватись уряди для забезпечення того, щоб люди з інвалідністю могли б ефективно користуватися своїми цивільними, політичними, економічними та соціальними правами.

Конвенція безпосередньо визнає інвалідність як питання прав людини. Оскільки Конвенція не створює нових прав, вона чітко забороняє дискримінацію щодо людей з інвалідністю у всіх сферах життя, у тому числі щодо цивільних прав, доступу до правосуддя та права на освіту, послуг охорони здоров'я та доступу до транспорту. Факультативний протокол до КПІ дає можливість звертатися до Комітету КПІ з боку окремих осіб та груп осіб, які заявляють, що їхні права було порушено державами — сторонами Протоколу.

Конвенція підкреслює вищий ризик бідності серед людей з інвалідністю і наголошує на множинній дискримінації, з якою стикаються меншості, люди з інвалідністю жіночого роду. Особливо важливим є те, що Конвенція підкреслює унікальне зобов'язання активно залучати організації громадянського суспільства людей з інвалідністю до виконання її положень. У статті 3 Конвенції визначаються основні засади, які є тлумаченням і дотриманням Конвенції:

1. Повага властивої людині гідності, її особистої самостійності, включаючи свободу робити свій власний вибір, та незалежності осіб.

2. Недискримінація.

3. Повне та ефективно залучення та включення до суспільства.

4. Повага до особливостей людей з інвалідністю та їх прийняття як компонент людського різноманіття та частини людства.

5. Рівність можливостей.

6. Доступність.

7. Рівність чоловіків та жінок.

8. Повага до розвитку здібностей дітей з інвалідністю та повага до їх права зберегти свою індивідуальність.

Особливе занепокоєння викликає той факт, що стосовно людей з інвалідністю рішення часто ухвалюють інші люди. Стаття 12 КПІ ООН спрямована на те, щоб виправити такий підхід, визнаючи правоздатність людей з інвалідністю та передбачаючи заходи щодо надання підтримки їх праву здійснювати свою правоздатність, наприклад, ліквідовуючи практику призначення опікунів, які приймають рішення від імені людей з інвалідністю та натомість забезпечуючи їм підтримку таким чином, щоб вони могли самі ухвалювати свої власні рішення. Дотримання Статті 12 КПІ ООН є попередньою умовою реалізації деяких інших прав, передбачених у Конвенції, таких як право на участь у політичному житті, доступ до правосуддя або право на сім'ю.

Список використаних джерел

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про права людей з інвалідністю (неофіційний стислий виклад). URL : <https://www.coe.int/uk/web/compass/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities> (дата звернення 24.11.2022)

2. Маринець В.С. Конвенція ООН про права інвалідів та її вплив на українське законодавство у сфері соціального захисту осіб з порушенням слуху. Держава і право. Вип. 56. URL : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/-123456789/64469/94-Marynets.pdf?sequence=1> (дата звернення 18.11.2022)

РОЛЬ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ФОРМУВАННІ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Рейнська В. Б.

к. е. н., доц.

Рівненський інститут Університету «Україна»

vikrein@ukr.net

Борзенков С. І.

група ЗПУ-21-1М, спеціальність «Публічне управління»

Борзенкова К. О.

група ЗПУ-21-1М, спеціальність «Публічне управління»

Анотація. *Тези відображають сучасний стан допомоги дітям, які потребують корекції фізичного та розумового розвитку. Громадам пропонується ефективний інструмент, який допомагає впроваджувати механізми захисту інтересів, зростання благополуччя, безпеки дітей*

та молоді, а також поваги до їхньої точки зору. Досліджуються етапи співпраці місцевих громад із зарубіжними партнерами.

Annotation. *The theses reflect the current state of assistance to children in need of correction of physical and mental development. Communities are offered an effective tool that helps to implement mechanisms to protect the interests, increase the well-being, safety of children and youth, as well as respect for their point of view. The stages of cooperation of local communities with foreign partners are explored.*

Досвід багатьох країн світу свідчить, що інтеграція дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, найкраще відбувається в навчальних закладах, що приймають на навчання всіх дітей без будь-яких обмежень. Саме в таких умовах діти можуть досягти найвищих результатів в навчанні та соціальній інтеграції. Однією з форм навчання дітей з особливими потребами є нова, але визнана в багатьох країнах світу інклюзивна форма освіти, яка забезпечує безумовне право кожної дитини навчатися в загальноосвітньому закладі за місцем проживання із забезпеченням усіх необхідних для цього умов.

29 березня 2018 року в Україні підписано Меморандум між Урядом України та ЮНІСЕФ щодо реалізації Міжнародної програми «Громада дружня до дітей та молоді». Участь у програмі дає можливість долучитися до досвіду багатьох країн-учасниць та мати інвестиційні перспективи від ЮНІСЕФ [1] «Громада, дружня до дітей та молоді» — це глобальний рух, започаткований 1996 року як практичне втілення резолюції, що була прийнята на Другій Конференції ООН з населених пунктів (Хабітат II). Нині ініціатива поширюється в усьому світі, її підтримали вже понад 3000 муніципальних округів у 38 країнах на п'яти континентах. Сьогодні ініціативою «Громада, дружня до дітей та молоді» охоплено понад 30 мільйонів дітей. У найменшому з муніципалітетів, що беруть участь, мешкають 337 осіб (Бене-Ларіо, Італія), а населення найбільшого становить 12 мільйонів (Сан-Паулу, Бразилія).

За підтримки ЮНІСЕФ, з 2006 року перші кроки до реалізації цієї ініціативи здійснюються і в окремих областях України. Незважаючи на попередні успіхи в таких містах, як Вінниця, Рівне, Львів, Харків та інші, ініціатива не отримала значного поширення через відсутність децентралізації влади та недостатню кількість повноважень у місцевого самоврядування.

ЮНІСЕФ, Уряд України та партнери підтримують амбітну мету — досягнути лідерства за кількістю громад, дружніх до дітей та молоді, таким чином поліпшуючи імідж країни, яка не лише поважає права дітей та молоді, а й ставить інвестиції в них на перше місце. 20% суспільства в Україні — діти, 27% — молодь. Усі вони мають права, визначені в Конвенції ООН про права дитини й Переглянутій Європейській хартії про участь молодих людей у місцевому та регіональному житті, але не всі з них мають рівні можливості. Саме діти — наше майбутнє, про що часто можна почути з уст політиків різних рівнів. Однак які реальні дії повинні стояти за цими словами? Як ефективніше працювати заради не тільки майбутнього, а й сьогодення? Усі діти та молоді люди живуть у міських, сільських, селищних або новостворених об'єднаних громадах. Наскільки рішення влади й суспільства в них захищають інтереси, відповідають потребам та враховують голоси дітей та молоді? Громадам пропонується ефективний інструмент, який допомагає впроваджувати механізми захисту інтересів, зростання благополуччя, безпеки дітей та молоді, а також поваги до їхньої точки зору.

Девіз проекту — «Діти — у серці громади. Діяти для дітей. Діяти разом з дітьми». Соціальна ініціатива «Громада, дружня до дітей та молоді» — це глобальний рух, який об'єднує місцеву владу, громадянське суспільство та бізнес у досягненні консенсусу в ключових напрямках розвитку добробуту всіх дітей та молоді. Сьогодні нею охоплено понад 30 мільйонів дітей. Партнерами ініціативи в Україні є Фонд ООН у галузі народонаселення (ЮНФПА); Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України; Міністерство соціальної політики України; Міністерство молоді та спорту України; Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України»; Асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація об'єднаних територіальних громад»; Громадська спілка «Національна молодіжна рада України».

Мета — досягнути лідерства за кількістю громад, дружніх до дітей та молоді, таким чином поліпшуючи імідж країни, яка не лише поважає права дітей та молоді, а й ставить інвестиції в них на перше місце. Важливо зауважити, що в цьому процесі немає місця формальному підходу: статус «Громада, дружня до дітей та молоді» та відповідний логотип отримують лише ті муніципалітети, які справді заслуговують на це почесне звання і підтверджують його конкретними діями [2].

Список використаних джерел

1. Порахдіди А.Г. Створення інклюзивного соціального середовища в сучасних навчальних заклада «Наука і освіта», № 6, 2016-82. <http://www.dspara.ce.pdpu.edu.ua/bitstream>.

2. Конкурсна робота. Особливості інклюзивного соціального середовища: досвід України і Литви. https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Concursi_naukovih_robit/2020/3st_goncharuk_spravzhnN_schastja_v_ditinstvi.pdf

ПЛИВ УКРАЇНО-РОСІЙСЬКОГО КОНФЛІКТУ НА СЕРЕДОВИЩЕ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Рикова Валерія Віталіївна

*Другий (магістерський) рівень вищої освіти, спеціальності 291
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

***Анотація.** Автором досліджено значення війни в Україні для міжнародної спільноти. Проаналізовано реакцію основних міжнародних організацій на воєнний конфлікт. Охарактеризовано особливості міжнародних відносин України у воєнний період. З'ясовано основні позиції держав ЄС та США щодо україно-російського конфлікту. Зосереджено увагу на способах завершення війни.*

***Annotation.** The author investigated the significance of the war in Ukraine for the international community. The reaction of the main international organizations to the military conflict is analyzed. The peculiarities of Ukraine's international relations during the war period are characterized. The main positions of the EU and the USA regarding the Ukrainian-Russian conflict have been clarified. The focus is on ways to end the war.*

Масові вбивства, знищені населені пункти, численні мародерства внаслідок російського вторгнення є трагедією всіх українців. Однак російсько-українська війна негативно впливає на Україну, але і на розвиток всіх цивілізованих держав.

У свою чергу, «План Маршалла» також привів до історичного перевороту в архітектурі світу. Сьогодні відбувається черговий епохальний злам, однак ще не усі країни визначались зі своєю позицією в україно-російському конфлікті.

Варто зазначити, що практика міжнародних відносин свідчить, що фундаментом появи протиріч завжди є не лише не єдиний фактор,

а декілька. Зазвичай міжнародні відносини загострюються у випадку виникнення військово-політичних угрупувань, економічних союзів, неспівпадіння інтересів держав тощо. При цьому результативне вирішення конфліктів є можливим у разі визнання учасниками конфлікту потреби стосовно поступок, компромісів та взаємних компенсацій.

Так, Європейський Союз та НАТО дали досить ефективну реакцію у перші місяці російсько-української війни. Лідерство США також підтвердили свою значимість, за допомогою успішної мобілізації міжнародних зусиль, зокрема стосовно координації забезпечення Україні військової підтримки. Водночас реакція НАТО на воєнні події в Україні була неоднозначною, оскільки їй доводилось балансувати між суттєвішою допомогою Україні та нівелюванням відкритого конфлікту із російською федерацією. Майже всі європейські країни скористались перевіреною захисною парасолькою НАТО, яка підтримується силами та засобами Америки. Натомість Велика сімка та ЄС посилили санкції проти росії [1].

Між тим ні ОБСЄ, ні ООН не спроможні надати суттєву відповідь перш за все через спиняючий ефект вето російської федерації. Тим більше, солідарність з нашою країною поки що не є загальною для всіх учасників ООН.

Співробітництво росії із Заходом можливе виключно шляхом демократичних реформ у країні-агресорі, оскільки саме демократичні інститути забезпечують в першу чергу надійність. В той же час Китай не вимагає від росії будь-яких трансформацій та продовжує співпрацювати з путінським режимом. До того ж США почали використовувати «кримське питання» в якості розмінної монети у перемовинах із росією стосовно становища у Венесуелі та Північній Кореї, на Близькому Сході,

Не дивлячись на критику зі сторони США та запровадження відповідних санкцій, держави усвідомлюють, що потрібно виокремлювати красномовство та довготривалі інтереси, у здійсненні яких можна співпрацювати. У міжнародній політиці гнучкість принципів виправдовується потребами. В таких обставинах росія, усвідомлюючи, що не має можливості відразу вивести військових із Донбасу або ж повернути Крим, торгується Україною як інструментом збільшення ставок за участь на стороні Сполучених Штатів Америки чи Китайської Народної Республіки [2].

Відтак Україна першопочатково повинна бути зосереджена на завершенні війни, розраховуючи на власні сили, що можливо за допомогою:

- 1) зупинення воєнних дій та термінове виведення збройних сил росії із окупованих територій;
- 2) відновлення державних кордонів, припинення квазідержавних утворень;
- 3) відшкодування всіх збитків завданих росією;
- 4) покарання винних осіб у воєнних та кримінальних злочинах;
- 5) визначення зон безпеки на всіх кордонах;
- 6) забезпечення діяльності флоту;
- 7) пришвидшена процедура вступу України до ЄС та НАТО;
- 8) стратегічне партнерство із балто-чорноморськими країнами, Великобританією, Канадою та США;
- 9) збереження економічних санкцій [3].

При цьому виключити майбутні війни можна тільки реформою парадигми капіталізму, чистий прибуток не є основною задачею, адже тут істотне значення має збалансований розвиток, побудований на рівноцінному розподілі соціальних благ, охороні довкілля повazi до оточуючого середовища обмеженому споживанні ресурсів [4].

Таким чином, для України як одного із суб'єктів воєнного конфлікту основними завданнями є розробка стратегії його врегулювання та створення надійних відносин із державами, які мають вплив на міжнародній арені.

Список літератури:

1. Pszczel R. Наслідки російського вторгнення в Україну для міжнародної безпеки — НАТО і не тільки [Електронний ресурс] // NATO REVIEW. — 2022. — Режим доступу: <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2022/07/07/nasldki-rosjs-kogo-vtorgnennya-v-ukranu-dlya-myonarodno-bezpeki-nato-ne-tl-ki/index.html>.
2. Парахонський Б.О., Яворська Г.М. Породження війни з безсилля миру: смислова логіка війни [Електронний ресурс] // НІСД. — 2022. — Режим доступу: <https://niss.gov.ua/news/statti/porodzhennya-viyny-z-bezsylyya-mygu-smyslova-lohika-viyny>.
3. Вовозич А. Цілі Російської Федерації в російсько-українській війні [Електронний ресурс] // Аналітичний центр ADASTRA. — 2020. — Режим доступу: <https://adastra.org.ua/blog/cili-rosijskoyi-federaciyi-v-rosijsko-ukrayinskij-vijni>.
4. Корсунський С. Причини і наслідки війни Росії проти України: що буде далі? [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. — 2022. — Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/rosiya-viyna-ukrayina-shcho-dali/31739012.html>.

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ
В УМОВАХ ВОЄННОГО НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ****Сердюк Василь Павлович**

кандидат юридичних наук, доцент кафедри галузевого права та
загальноправових дисциплін, доцент
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»

Анотація. У тезах показані напрямки дослідження сучасного стану законодавчого закріплення кримінального провадження в умовах воєнного надзвичайного стану.

Узагальнення введених змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення окремих положень досудового розслідування в умовах воєнного стану» від 27 липня 2022 року № 2462-IX яким внесені істотні зміни та доповнення до ст. 165 КПК України може збільшити ефективність даного етапу кримінального провадження та виконання його завдань.

Аналіз вітчизняної наукової думки підтверджує позитивну сторону реформування організації досудового слідства в умовах воєнного надзвичайного стану.

Дослідник даної проблеми пропонує додаткове проведення дослідження статистичних даних положень цього етапу досудового розслідування та судової практики і зарубіжного законодавчого досвіду.

Annotation. The theses examine the current state of legislative consolidation of criminal proceedings under the conditions of a military emergency.

Generalization of the introduced changes to the Criminal Procedure Code of Ukraine regarding the improvement of certain provisions of the pre-trial investigation in the conditions of martial law» dated July 27, 2022 No. 2462-IX, which made significant changes and additions to Art. 165 of the Criminal Code of Ukraine can increase the effectiveness of this stage of criminal proceedings and the performance of its tasks.

The analysis of domestic scientific opinion confirms the positive side of reforming the organization of pretrial investigation in the conditions of a military emergency.

The researcher of this problem proposes an additional study of the statistical data of the provisions of this stage of pre-trial investigation and judicial practice and foreign legislative experience.

На протязі війни України з Росією з 24 лютого 2014 року по даний час, в юридичній літературі нашої країни та інших держав

досліджуються питання притягнення до кримінальної відповідальності громадян сусідньої держави які організували та ведуть бойові дії на території нашої держави.

25 серпня 2022 р. набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення окремих положень досудового розслідування в умовах воєнного стану» від 27 липня 2022 року № 2462-IX (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2462-20#Text>), яким внесені істотні зміни та доповнення до КПК України. Частина з них торкається давно наболілих та проблемних питань кримінального провадження, інша — є продовженням оперативних змін до «воєнного» розділу КПК України (Розділ IX-1. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану) [1. с. 1].

У статті 615 КПК України істотно змінено перелік повноважень, які може здійснювати керівник органу прокуратури, якщо відсутня об'єктивна можливість виконання слідчим суддею повноважень.

З'явилася норма, що рішення керівника органу прокуратури приймається у формі постанови та має містити обґрунтування правомірності здійснення ним повноважень слідчого судді. Рішення керівника органу прокуратури приймається у формі постанови та має містити обґрунтування правомірності здійснення ним повноважень слідчого судді.

Уточнено і порядок затримання. Якщо наявні випадки для затримання особи без ухвали слідчого судді, суду, визначені статтею 208 КПК України, або виникли обґрунтовані обставини, які дають підстави вважати, що можлива втеча з метою ухилення від кримінальної відповідальності особи, підозрюваної у вчиненні злочину, — уповноважена службова особа має право без ухвали слідчого судді, суду затримати таку особу. Строк затримання особи без ухвали слідчого судді, суду не може перевищувати строк, визначений статтею 211 КПК України.

Змінено механізм здійснення судового контролю стосовно скарг: скарги на будь-які рішення, дії чи бездіяльність прокурора, слідчого, прийняті або вчинені ним на виконання повноважень, визначених ст. 615 КПК України, можуть бути подані до суду.

Скорочено 72 годинний строк в умовах воєнного стану повідомлення про підозру, який був застосований у разі наявності об'єктивних обставин, що унеможливають вручення затриманій особі письмового повідомлення про підозру у строки, встановлені статтею 278 КПК України.

Змінено підсудність кримінальних проваджень, зокрема, передбачено, що під час дії воєнного стану обвинувальні акти, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності скеровуються та розглядаються судами, у межах територіальної юрисдикції яких вчинено кримінальне правопорушення, а в разі неможливості з об'єктивних причин здійснювати відповідним судом правосуддя — судом, у межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, що закінчив досудове розслідування, або іншим судом, визначеним у порядку, передбаченому законодавством.

Як видно, цими змінами та доповненнями було відновлено ряд процесуальних гарантій для підозрюваного, зокрема, щодо забезпечення права на свободу та особисту недоторканність, а також повідомлення про підозру. Проте, є і норми, стосовно яких є зауваження, що можуть бути підґрунтям для їх удосконалення [2. с. 1].

Висновок. Аналіз вітчизняної наукової думки підтверджує позитивну сторону реформування організації досудового слідства в умовах воєнного надзвичайного стану.

Пропозиції. Дослідник даної проблеми пропонує додаткове проведення вивчення статистичних даних практики положень цього етапу досудового розслідування та судової практики і зарубіжного законодавчого досвіду.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України 13.04. 2012 р. — Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 13.04.2012 № 4651-VI (Редакція станом на 06.11.2022).

2. Вебінар Ірини Гловюк 25.08.22 року. КПК України: огляд новітніх змін та доповнень. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.hsa.org.ua/blog/kpk-ukrayiny-oglyad-novitnih-zmin-ta-dopovnen/>

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ЮРИДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Сердюк Євгеній Васильович

кандидат юридичних наук, доцент кафедри галузевого права та загальноправових дисциплін
Інститут права та суспільних відносин університету «Україна»

***Анотація.** У тезах показані напрямки історичного розвитку та сучасного стану юридичної психології.*

Узагальнення періодів історичного розвитку юридичної психології свідчить про її формування та становлення як сучасної прикладної науки, навчальної дисципліни. Аналіз історичної вітчизняної наукової думки підтверджує позитивну сторону юридичної психології як важливої складової науки для забезпечення ефективного розвитку суспільства.

Дослідник цього питання пропонує додаткове проведення дослідження психології свідка з використанням аналізу статистичних даних, судової практики і зарубіжного досвіду з метою удосконалення ефективного використання показань свідків. Є необхідність розширення законодавчого регулювання досліджень за допомогою юридичної психології.

***Annotation.** The theses show the directions of historical development and the current state of legal psychology.*

Generalization of periods of historical development of legal psychology, influence on its formation and development as a modern applied science, educational discipline. The analysis of historical domestic scientific opinion confirms the positive side of legal psychology as an important component of science to ensure the effective development of society.

The researcher of this issue proposes an additional study of the psychology of the witness using the analysis of statistical data, court practice and foreign experience in order to improve the effective use of witness testimony. There is a need to expand the legislative regulation of research with the help of legal psychology.

Юридична психологія — порівняно молода галузь психологічної науки. Однак правова регуляція людської поведінки досліджувалася ще видатними давньогрецькими філософами: Сократ (469–399 рр. до н.е.), Платон (427–347 рр. до н.е.), Аристотель (384–322 рр. до н.е.).

У XVIII–XIX ст. зароджується кримінальна, потім — судова, а пізніше юридична психологія. Вперше широке вивчення фактів, які торкаються психології злочинної поведінки, психології особистості злочинця і психології показань свідків, відбулося в Німеччині.

Слід назвати антропологічний підхід в кримінології, закладений італійським психіатром Ч.Ломброзо (1835–1909) і його послідовниками Е.Феррі (1856–1929) і Р.Гарофало (1847–1926). У книзі «Злочинна людина, вивчена на основі антропології, судової медицини і тюрмознавства» (1876 р.) Ч.Ломброзо робить висновок про те, що злочини неможна виправити. Боротьба із злочинністю повинна здійснюватися шляхом фізичного знищення чи довічної ізоляції «вроджених» злочинців. Біологізаторський підхід у поясненні природи злочинної поведінки був підданий серйозній критиці.

Князь М.М.Щербатов (1733–1790) одним із перших авторів наголосив на необхідності розробки законів з врахуванням психології народу. Позитивно оцінював фактор праці у перевихованні злочинця. Підняв питання про можливість дострокового звільнення злочинця від покарання.

Розвиток психології, психіатрії і права привів до необхідності оформлення юридичної психології як самостійної наукової дисципліни. П.І.Ковалевський в 1899 р. ставить питання про поділ психопатології і правової психології, а також введення цих наук в курс юридичної освіти.

Психологічні основи помилок дуже відмінні і висновок із співставлення картини, відтвореної свідком, з дійсністю виходить дуже сумний. Свідок не дає точної копії, а тільки сурогат її. О. Гольдовський.

На початку ХХ ст. в юридичній психології з'являються експериментальні методи дослідження. Значна кількість праць цього періоду присвячена психології показань свідків. Це праці І.Н.Холчева «Мрійлива брехня» (1903), Г.Р.Португалова «Про покази свідків» (1903), Є.М.Кулішера «Психологія показів свідків і судове слідство» (1904).

У 1902 р. експерименти по визначенню достовірності показань свідків проводив німецький психолог Вільям Штерн. Його завданням було не вишукування науково обґрунтованих прийомів отримання показань свідків, як у А.Біне, а встановлення ступеня достовірності показань. В.Штерн стверджував, що показання свідків принципово недостовірні, порочні, оскільки «забування є правилом, а спогад — винятком».

Значний вклад у розвиток юридичної психології вніс А.Ф.Коні (1844–1927) — юрист і суспільний діяч, видатний судовий оратор. Узагальнивши свій практичний досвід він висловив багато цікавих положень і порад з психології судової діяльності і психології судді як головної фігури в кримінальному процесі, психології прокурора і адвоката.

У 1924 р. при юридичному факультеті Київського інституту народного господарства з'явилася кримінальна клініка.

У 1925 р. вперше у світі був організований Державний інститут по вивченню злочинності і злочинця. На протязі перших п'яти років існування цим інститутом «Була опублікована значна кількість праць з юридичної психології. Спеціальні кабінети по вивченню злочинця і злочинності були організовані в Києві, Харкові, Мінську, Баку та інших містах. Одночасно проводилися дослідження з психології показів свідків, психологічної експертизи та деяких інших проблем. У цей же період багато уваги приділяв питанням психології показів свідків відомий судовий психолог харківської школи А.Є. Брусилівський.

У даний час в Україні продовжується розвиток юридичної психології насамперед з наступних проблем: — загальні питання юридичної психології (система, методи, зв'язки з іншими науками); — психологічні проблеми протиправної поведінки; — психологія слідчого і слідчої тактики; — психологічні особливості неповнолітніх правопорушників; — психологія організованої злочинності та ін.

Дослідження розвитку науки юридичної психології дає підстави зробити висновок про те, що у процесі історичного розвитку стала окремою прикладною наукою. Вона вивчає закономірності людської психіки, які пов'язані з участю людей в суспільних відносинах, що регулюються правом.

Список використаних джерел

1. Бедь В.В. Юридична психологія. Навчальний посібник. — Львів: «Новий світ — 2002», К.: «Каравела». 2002, с. 12.

2. Юридична психологія. Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії. Електронний ресурс. Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%AE%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F

МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА ДОПОМОГИ ЛЮДЯМ ПОХИЛОГО ВІКУ

Скільська Марія Іванівна

викладач

Тернопільського фахового коледжу Університету «Україна»

m.skilska@gmail.com

***Анотація.** 1 жовтня у світі відзначають Міжнародний день людей похилого віку. За міжнародною класифікацією до цієї категорії відносять людей віком старше 65 років. В Україні їх понад 7 млн осіб. Вони складають особливу частину нашого інклюзивного суспільства і потребують всесторонньої уваги і поваги.*

***Annotation.** On October 1, the world celebrates the International Day of Older Persons. According to the international classification, people over 65 years of age belong to this category. There are more than 7 million of them in Ukraine. They are a special part of our inclusive society and need comprehensive attention and respect.*

Жорстока несподівана війна внесла свої корективи і ускладнила життя найуразливіших верств населення нашої країни, до яких в основному належать літні люди. Багато з них залишилося на територіях, по яких пройшлися руйнівні дії агресора. Дехто з них уже пережив колись важкі воєнні і післявоєнні роки Другої світової війни. Ці люди не могли уявити, що у XXI ст. на їх долю випаде ще одна страшна війна, з якою прийде на Україну «старший брат» і зруйнує та спустошить їхні домівки, залишить без тепла, світла та води.

Людям пенсійного віку особливо важко тікати від війни і залишати свої міста і села. Вони працювали ціле життя для того, щоб на старості літ жити спокійно і затишно. Тому зараз більшість людей похилого віку не спішають покидати місця проживання. Від того ще більше терплять морально, психологічно фізично і матеріально.

Міжнародні організації з перших днів російської агресії надають всебічну благодійну допомогу малозабезпеченому і постраждалому від війни населенню України, і в першу чергу — людям похилого віку. Всесвітня продовольча програма ООН з початку великої війни також розпочала окрему програму і надає 2220 грн на місяць на одну людину три місяці поспіль. Це спільний проєкт з українським урядом. Отримують ці гроші ті, хто має статус малозабезпечених і переважна більшість з них люди літнього віку. Велика допо-

мога надається волонтерськими міжнародними та українськими організаціями. Під їх опікою знаходяться геріатричні центри, які теж опинились у скрутному становищі через воєнні дії.

Українських пенсіонерів найчастіше цікавить самозахист, адже вони, на жаль, є представниками однієї з найуразливіших категорій населення. Їм потрібна медична, соціальна, матеріальна, правова допомоги. Їм потрібна людська увага і повага.

У мирний час місцеві адміністрації і органи місцевого самоврядування активно здійснювали заходи для організації дозвілля пенсіонерів. Для прикладу, тернопільські пенсіонери — учасники клубу «Золотий вік» мали можливість безоплатно відвідувати театральні вистави, кіно, навчатись рукоділлю, відвідувати цікаві майстер-класи, навчатись іноземним мовам, комп'ютерним технологіям, танцям, хоровому та вокальному співу. І все це за рахунок місцевого бюджету. Зараз цей клуб займається волонтерством: випікають пиріжки, в'яжуть маскувальні сітки і теплі речі для воїнів ЗСУ. До тернопільських активних пенсіонерів прилучились пенсіонери-переселенці. Разом надають посильну допомогу нашим захисникам і водночас змістовно проводять свій час. Такий приклад варто наслідувати в інших областях, адже є місцевості, де літні люди почуваються покинутими і нікому не потрібними.

У країнах Європи пенсіонери ведуть активний спосіб життя, займаються спортом і підтримують гарну фізичну форму, а тому й способи допомоги їм відрізняються від прийнятих у нас.

Починаючи з 90-х років в Італії щороку зменшують кількість будинків престарілих. Утримування будинків для літніх людей потребує значних витрат. Тому в Італії вирішили піти іншим шляхом — створили мережу для допомоги стареньким удома. У Римі діє програма, яка опікується людьми, старшими, ніж 75 років, активно залучаючи громадськість до піклування про них.

За допомогою телефонів та інших засобів зв'язку навколо кожного старенького створюють «мережу солідарності». До неї входять усі, хто оточує людину — родичі, сусіди, лікарі, волонтери соціальної служби, навіть продавці місцевих крамниць. Ці люди постійно наглядають за життям старенького, допомагаючи йому в усіх сферах життя, підтримують із ним зв'язок та у разі необхідності надають термінову допомогу.

Ідея літніх таборів для стареньких з'явилася в США наприкінці 50-х років, і відтоді не втрачає своєї популярності. На сьогодні в США

існує близько 800 літніх таборів для стареньких, і їхня кількість щороку зростає приблизно на 10%. Такий відпочинок може стати чудовою альтернативою, скажімо, мандрівкам на море або в гори, позаяк є значно дешевшим і доступнішим. Як і дитячі, такі табори мають програми розваг доступні людям похилого віку. Це можуть бути різні види мистецтва, активного відпочинку або навчання чомусь новому, наприклад, аргентинському танго. Понад 10 тисяч стареньких у США щороку відпочивають у таборах для літніх людей, отримуючи шанс на незабутні літні канікули.

У світі, де панують ідеї, старість не повинна бути очікуванням смерті. Цей вік може стати часом для освоєння нової галузі. І якщо раніше старість сприймали як пору розчарувань, то сьогодні, завдяки тенденції безперервної впродовж життя освіти, похилий вік може стати періодом здійснення юнацьких мрій та нових відкриттів. Саме тому по всьому світі діє мережа університетів «третього віку», де старенькі мають змогу знову опинитися на лавах студентів. У кожному такому університеті є свої програми, адаптовані під потреби літніх людей, їхні вміння та зацікавлення. Завдяки цьому люди похилого віку можуть здобувати знання з різноманітних галузей — від основ володіння комп'ютером до сміхотерапії та історії мистецтва. Окрім запрошення конкретних людей із виступами, для літніх людей також проводять майстер-класи, до проведення яких можуть долучитися всі охочі: як самі старенькі, так і волонтери та громадські організації.

НАБУТА ПОТРЕБА В ІНКЛЮЗІЇ

Слободян Олександр Олександрович

*І курс, група ПЗ-22-1-if, спеціальність «Право»
Івано-Франківська філія Університету «Україна»*

Науковий керівник Слободян І. Ю.

slobodanirina65@gmail.com

Анотація. Науково-педагогічна спільнота України спільно з спеціалістами системи охорони здоров'я розробили чимало програм, практик, концепцій, стратегій щодо продуктивного навчання, однак більшість з них розраховані на коректне, вікове, нозологічне застосування. Однак, ми живемо у війні. Війна не обирає час, не дає можливості тривалої реабілітації. Тому науковій спільноті нашої країни слід приймати цей виклик, та починати боротьбу на своєму фронті — розробляти

концепцію «екстернатної інклюзії в освітньому середовищі». Запроваджувати практики прийняття себе по новому. Навчати та навчатися в новій реальності.

Annotation. *The scientific and pedagogical community of Ukraine, together with specialists of the health care system, have developed many programs, practices, concepts, strategies for productive learning, but most of them are designed for correct, age-related, nosological application. However, we live in a war. War does not choose a time, does not give the possibility of long-term rehabilitation. Therefore, the scientific community of our country should accept this challenge and start the struggle on its front — to develop the concept of «external inclusion in the educational environment». To introduce new self-acceptance practices. Teach and learn in a new reality.*

Протягом останніх десяти років українська свідома громадськість, беручи приклад з європейської, характеризується посиленням гуманістичних тенденцій, прагненням до досягнення рівноправності всіх категорій громадян. Важливим аспектом створення гармонійно розвинутого суспільства є повноцінне включення в соціальне життя вразливих груп населення, які виступають як суб'єкти, нездатні увійти в значимі для їх соціалізації зв'язки та відносини у сформованих в суспільстві умовах. Одним із фундаментальних завдань, що стоять перед вітчизняною наукою в сучасних умовах, є методологічне та інструментальне забезпечення розроблення і реалізації стратегії соціальної інклюзії осіб з обмеженими можливостями, що дає змогу максимально враховувати особливості їхньої особистості. Зазначені чинники окреслюють проблему інклюзії не тільки у соціальний, а й людський вимір, пов'язаний з урахуванням потреб та інтересів конкретного індивіда, включеного в конкретне соціальне середовище, що забезпечує його соціальне функціонування і розвиток [1].

Інклюзивна освіта — пріоритетний канал для впровадження практик і цінностей соціальної інклюзії, оскільки в систему освіти людина потрапляє майже відразу ж після народження і знаходиться там до закінчення вишу.

Науково-педагогічна спільнота України спільно з спеціалістами системи охорони здоров'я розробили чимало програм, практик, концепцій, стратегій щодо продуктивного навчання, однак більшість з них розраховані на коректне, вікове, нозологічне застосування. Однак, ми живемо у війні. Війна не обирає час, не дає можливості тривалої реабілітації. Станом на ранок 10 жовтня 2022 року

більше ніж 1226 дітей постраждали в Україні внаслідок повномасштабної збройної агресії російської федерації. За офіційною інформацією ювенальних прокурорів 422 дитини загинуло та понад 804 отримали поранення різного ступеню тяжкості. Ці дані не остаточні, оскільки триває робота з їх встановлення в місцях ведення активних бойових дій, на тимчасово захоплених та звільнених територіях[2]. Згідно з отриманими ювенальними прокурорами даними, найбільше постраждало дітей у Донецькій області — 405, Харківській — 252, Київській — 116, Миколаївській — 76, Чернігівській — 68, Луганській — 64, Запорізькій — 68, Херсонській — 57, Дніпропетровській — 30. Оцінюючи масштаби трагедії ми повинні розуміти, що значна частина постраждалих дітей отримують статус осіб з інвалідністю. Інвалідність вроджена та інвалідність набута — це абсолютно різні речі. В першу чергу набута інвалідність супроводжується сильнішим емоційним спектром. Залежно від віку та обставин реабілітація психологічна може тривати в рази довше ніж фізична. Тому науковій спільноті нашої країни слід приймати цей виклик, та починати боротьбу на своєму фронті — розробляти концепцію «екстернатної інклюзії в освітньому середовищі». Запроваджувати практики прийняття себе по новому. Навчати та навчатися в новій реальності.

Список використаних джерел

1. http://psae-jrnl.nau.in.ua/journal/4_72_2_2019_ukr/4_72_2_2019.pdf#page=86
2. <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3589666-v-ukraini-vnaslidok-zbrojnoi-agresii-rosii-zaginuli-422-ditini.html>

АКТУАЛЬНІТЬ ФОРМУВАННЯ ВІДНОСИНИ МІЖ ОСОБАМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ І СОЦІАЛЬНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ

Стеца Наталія Володимирівна

ст. викладач

Рівненський інститут Університету «Україна»

nataliatrofsmcutk66@gmail.com

Анотація. В даних тезах викладено основні умови роботи соціального працівника з клієнтом. Соціальним працівникам має бути властивий значний комунікативний потенціал — об'єктивні і суб'єктивні можли-

вості здійснення зв'язків і взаємодії, обміну інформацією; співпереживання, взаєморозуміння, сприймання, відтворення, вплив на індивіда, групу.

Annotation. *These theses outline the basic conditions of work of a social worker with a client. Social workers should have a significant communicative potential — objective and subjective opportunities for communication and interaction, information exchange; empathy, mutual understanding, perception, reproduction, influence on the individual, group.*

Людина, що стала жертвою соціалізації, несе в собі невіршені проблеми, а тому є потенційним *клієнтом* соціальних служб. Використання в соціальній роботі терміну «клієнт» зумовлюється його семантичним значенням, яке тлумачиться як користувач, замовник та отримувач послуг. В системі соціального захисту населення більш уживаними є поняття підопічний, відвідувач, заявник, отримувач допомоги тощо. Проте, термін «клієнт» є найбільш узагальненим і визнаним на міжнародному рівні соціальної роботи.

Скрутна життєва ситуація — це ситуація, яка суб'єктивно сприймається людиною як складна особисто для неї та є такою, що об'єктивно порушує нормальну життєдіяльність.

Людина, що стала жертвою соціалізації, несе в собі невіршені проблеми, а тому є потенційним *клієнтом* соціальних служб. Використання в соціальній роботі терміну «клієнт» зумовлюється його семантичним значенням, яке тлумачиться як користувач, замовник та отримувач послуг. В системі соціального захисту населення більш уживаними є поняття підопічний, відвідувач, заявник, отримувач допомоги тощо. Проте, термін «клієнт» є найбільш узагальненим і визнаним на міжнародному рівні соціальної роботи.

Клієнт соціальної роботи — людина чи група осіб, що знаходяться у скрутній життєвій ситуації внаслідок труднощів у вирішенні завдань соціалізації та потребують, у зв'язку з цим, соціальної допомоги і захисту.

Скрутна життєва ситуація — це ситуація, яка суб'єктивно сприймається людиною як складна особисто для неї та є такою, що об'єктивно порушує нормальну життєдіяльність. Особи, які мають соматичні (тілесні), психічні захворювання або інвалідність; термінально (безнадійно) хворі; залежні від алкоголю, наркотиків особи та їхні родини; мігранти і меншини, що мають недостатні ресурси, можливості, жертви расизму, сексизму (статевої дискримінації) або інших форм дискримінації; особи із затримками розвитку (інваліди розвитку) та

їхні родини; особи похилого віку, які не можуть адекватно функціонувати; мігранти і біженці, яким не вистачає необхідних для життя ресурсів; діти, які залишилися без піклування батьків або які зазнають насилля; діти, які мають проблеми у навчанні, та їхні родини; особи, які перебувають у стресовому стані, а також діти, які покинули родину.

В Україні не всі перелічені вище групи є потенційними клієнтами соціальної роботи, але Закон України «Про соціальні послуги» говорить, що соціальна допомога має надаватися людям, котрі потрапили у складні життєві обставини [2]. Цінності соціальної роботи — ідеї та переконання, на які спираються соціальні працівники у процесі прийняття фахових рішень.

Будучи солідарними у поглядах на моральні універсали, засадничі моральні принципи соціальної роботи, визнаючи особливу значущість для неї специфічних цінностей, які визначають поведінку фахівців соціальної роботи, дослідники нерідко витлумачують їх по-різному, втілюючи у своїх формулюваннях певні відтінки смислу, встановлюючи певну їх пріоритетність. Наприклад, професор Брістольського університету Філлайда Парслоу вважає, що найважливішими є такі цінності соціальної роботи: віра у цінність кожної особистості; віра у право кожного індивіда на самостійний вибір у житті; віра у можливість індивіда змінюватись. В іншому ракурсі розглядає їх сучасний британський фахівець із соціальної роботи Шуламїт Рамон [1]. На його погляд, у роботі з людьми з функціональними обмеженнями й проблемами психічного здоров'я соціальний працівник має дотримуватися таких цінностей: повага до особистості, право на самовизначення, право на залежність.

Благотворно впливає на фахівця соціальної роботи сповідування ним таких цінностей:

- визнання пріоритету особистості над суспільством;
- повага конфіденційності у відносинах із клієнтами;
- здатність відокремлювати особисті почуття і потреби від професійних відносин;
- прагнення до соціальних змін, подолання соціальних проблем;
- готовність до передавання знань і вмінь іншим;
- повага до індивідуальних і групових відмінностей;
- прагнення до розвитку здатності клієнта допомагати самому собі;
- готовність діяти від імені клієнта, незважаючи на можливу його фрустрацію;

– прагнення до соціальної справедливості, економічного, фізичного і розумового благополуччя всіх членів соціуму;

– прагнення до високих стандартів особистої моралі та професійної етики.

Етичні принципи роботи:

1) партнерство (налагодження партнерських стосунків із сім'ями, громадами і конкретними індивідами для вирішення їх соціальних проблем);

2) увага (уважне ставлення до клієнтів, вислуховування дітей, усіх членів сімей, окремих груп людей, та вжиття заходів, щоб їх почули представники влади громадськості);

3) представництво інтересів (захист і представництво інтересів найнезахищеніших громадян і груп перед органами влади, громадськістю, а також захист інтересів і прав дітей);

4) визнання рівності (зосередження уваги на проблемі нерівності і дискримінації, яких можуть зазнавати люди через свій вік, стать, національність, рівень заможності, сексуальну орієнтацію, інвалідність тощо, намагання, наскільки це можливо, подолати дискримінацію, від якої страждає клієнт);

5) визнання відмінностей (прийняття факту, що клієнти мають різну статеву, расову належність, релігійні переконання, здібності, культуру, матеріальне становище, сексуальну орієнтацію, вік; повага до цих відмінностей, недопущення, щоб особисті переконання і цінності впливали на професійне ставлення до клієнтів);

Спілкування — сукупність зв'язків і взаємодій людей, спільнот, суспільств, у процесі яких відбувається обмін інформацією, досвідом, уміннями, навичками і результатами діяльності.

У процесі спілкування налагоджується контакт з клієнтом, з'ясовуються проблеми, відбувається накопичення інформації, необхідної для їх розв'язання. Під час спілкування здійснюється цілеспрямований вплив на клієнта. Від володіння методами спілкування часто залежить результат ділових переговорів соціальних працівників із представниками структур влади, ділових кіл, різних закладів та організацій. Усе це свідчить, що спілкування є однією з найважливіших і найскладніших сфер діяльності в соціальній роботі.

Список використаних джерел

1. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. К.: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. — 275 с.

2. Закон України «Про соціальні послуги» від 28 квітня 2019 року.

3. Богданова І.М. Соціальна педагогіка: [навч.посібник] / І.М. Богданова; рек. МОН України як навч. посібник для студ. ВНЗ / Богданова І.М. Державний заклад «Південноукраїнський нац. пед. ун-т імені К.Д. Ушинського». — Харків: Бурун Книга, 2013. — 149с.

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Шуклін Олексій Вікторович

IV курс, група ЗПЗ-20.2-2-тк, спеціальність «Право»

Миколаївський Інститут розвитку людини Університету «Україна»

Науковий керівник: Половченя А. Б., к. юр. н, доцент

***Анотація.** В тезах проаналізований стан правового забезпечення державної підтримки осіб з особливими освітніми потребами в Україні. Визначені правові механізми державної підтримки здобувачів дошкільної та загальної середньої освіти з особливими освітніми потребами. Розглянуті питання реалізації корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами в умовах воєнного стану.*

***Annotation.** Theses analyze the state of legal provision of state support for persons with special educational needs in Ukraine. Legal mechanisms of state support for pre-school and general secondary education students with special educational needs are defined. Considered issues of providing correctional and developmental services to children with special educational needs in the conditions of martial law.*

Особи з особливими освітніми потребами (ООП) є найбільш вразливою категорією здобувачів освіти і в умовах воєнного стану потребують особливої підтримки та уваги. Сьогодні одним із головних пріоритетів державної політики є забезпечення сталості освітнього процесу, незалежно від того чи здобувачі освіти вимушено переміщені до більш безпечних регіонів, виїхали за кордон або залишаються на тимчасово окупованих територіях чи територіях ведення активних бойових дій. Іншим пріоритетом є забезпечення продовження здобуття освіти особами з ООП із створенням всіх необхідних умов з наданням психолого-педагогічного супроводу і корекційно-розвиткових послуг незалежно від місця перебування [6].

Державна політика в сфері підтримки осіб з ООП регулюється низкою нормативно-правових актів України. Кожному громадяни-

ну України гарантується право на освіту, доступність освіти на принципах рівності, що визначено статтями 24 та 53 Конституції України [2]. Це означає, що нікому не може бути відмовлено у праві на освіту, і держава має створити можливості для реалізації цього права. Закон «Про освіту» визначає засади державної політики в сфері освіти, в тому числі забезпечення прав осіб з ООП на освіту через створення і розширення мережі *інклюзивних закладів освіти* або спеціалізованих закладів освіти. Закон впроваджує поняття *інклюзивного навчання* як системи освітніх послуг, гарантованих державою, а також *корекційно-розвиткових послуг (допомоги)* як комплексної системи заходів супроводження особи з ООП у процесі навчання, спрямованих на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери та мовлення. Затверджені КМУ Порядки організації інклюзивного навчання у ЗДО [3] та ЗЗСО [4] вводять для осіб з ООП *рівні підтримки* в освітньому процесі. Рівень підтримки, тип особливих освітніх потреб, рекомендації щодо обсягу корекційно-розвиткових занять у годинах на тиждень для кожного фахівця за окремим напрямом оцінки встановлюється у *висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи* інклюзивно-ресурсного центру. Висновок ІРЦ формується лише за заявою батьків або законних представників особи з ООП після проведення комплексної оцінки і має рекомендаційний характер. В закладі освіти за заявою батьків на основі висновку ІРЦ формується команда супроводу особи з ООП, яка затверджує *індивідуальну програму розвитку*. Надання корекційно-розвиткових послуг здійснюється відповідно до індивідуальної програми розвитку з урахуванням рекомендацій ІРЦ.

Корекційно-розвиткові послуги (допомога) є важливою складовою в реалізації державної підтримки осіб з ООП. Особливого значення це набуває в умовах воєнного стану і ведення активних бойових дій на території нашої держави, що безпосередньо впливає на психологічний та психофізичний стан дітей даної категорії. Правовий механізм надання корекційно-розвиткових послуг врегульований ст. 103-3 БКУ [1] та Постановою № 88 [5]. Стаття 103-3 БКУ встановлює, що субвенція з державного бюджету спрямовується на надання державної підтримки для здобуття освіти дітьми з визначеними типами порушень фізичного та психічного розвитку, які здобувають освіту в інклюзивних класах (групах) закладів дошкільної та загальної середньої освіти, або закладах позашкільної, професійної

(професійно-технічної) та фахової передвищої освіти державної та комунальної власності. Розподіл субвенції на надання державної підтримки особам з ООП здійснюється між місцевими бюджетами відповідно до *кількості осіб з ООП*. Розпорядниками субвенції за місцевими бюджетами є *структурні підрозділи з питань освіти і науки* місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Фактично впроваджується принцип *«гроші ідуть за дитиною»*. За рахунок субвенції здійснюються видатки на 1) оплату праці фахівців (перелік яких затверджений Постановою № 88 [5]) на основі *цивільно-правових договорів* за проведення корекційно-розвиткових занять укладених між фахівцем та відповідним структурним підрозділом з питань освіти і науки, потребу у фахівцях формують заклади освіти; 2) придбання спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку (типовий перелік затверджений Наказом № 414 [7]); 3) оснащення кабінетів, ресурсних кімнат у відповідних закладах освіти та ІРЦ. Оплата за проведені корекційно-розвиткові заняття здійснюється щомісяця на підставі *актів приймання проведених корекційно-розвиткових занять*.

Отже, в Україні створений дієвий механізм державної підтримки осіб з особливими освітніми потребами з метою забезпечення їх конституційного права на освіту шляхом створення мережі інклюзивних закладів освіти та надання корекційно-розвиткових послуг.

Список використаних джерел

1. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#n3726> (дата звернення: 17.11.2022).

2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 17.11.2022).

3. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти: Постанова КМУ від 10.04.2019 р. № 530. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-2019-п#Text> (дата звернення: 17.11.2022).

4. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти: Постанова КМУ від 15.09.2021 р. № 957. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-п#Text> (дата звернення: 17.11.2022).

5. Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами: Постанова КМУ від 14.02.2017 р. № 88. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/88-2017-п#n8> (дата звернення: 17.11.2022).

6. Про організацію освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами у 2022/2023 навчальному році: Лист МОН від 06.09.2022 р. № 1/10258-22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1025729-22#Text> (дата звернення: 17.11.2022).

7. Про затвердження Типового переліку допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти: Наказ МОН від 23.04.2018 № 414. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0582-18#Text> (дата звернення: 17.11.2022).

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЖИТЛОВИХ ПРАВ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Якименко Андрій Анатолійович

Голова циклової комісії з права

Хмельницького фахового коледжу Університету «Україна»

khmel76@gmail.com

***Анотація.** Забезпечення житлом осіб з інвалідністю є важливою проблемою сьогодення в нашій державі. На новому проблемному рівні дана проблема існує в період війни. Генеральною Асамблеєю ООН була прийнята Конвенція про права осіб з інвалідністю. Цей важливий документ містить 50 статей, де чітко прописані обов'язки країн-учасниць задля дотримання прав людей з інвалідністю. Україна, як країна-учасник Конвенції, зобов'язується забезпечувати і заохочувати повну реалізацію всіх прав і основоположних свобод, у тому числі й житлових, усім особам з інвалідністю, уникаючи будь-якої дискримінації за ознакою інвалідності. Безумовно, розуміємо, що поки наша держава далека від повної реалізації соціальних гарантій в сьогоденні, але, безперечно, маємо рухатися в напрямку дотримання прав і свобод осіб з інвалідністю.*

***Annotation.** Provision of housing for persons with disabilities is an important problem in our country today. At a new problematic level, this problem exists during the war. The UN General Assembly adopted the Convention on the Rights of Persons with Disabilities. This important document contains 50 articles that clearly spell out the obligations of participating countries to respect the rights of people with disabilities. Ukraine, as a party to the Convention, undertakes to ensure and encourage the full realization of*

all rights and fundamental freedoms, including housing, to all persons with disabilities, avoiding any discrimination based on disability. Of course, we understand that while our state is far from the full implementation of social guarantees in the present, we must certainly move in the direction of observing the rights and freedoms of persons with disabilities.

Основний текст. В Україні кожен 18-й громадянин — інвалід, тобто людина, яка потребує допомоги та підтримки від держави не лише в грошовому еквіваленті, а й особливого планування житла, облаштування під'їздів, громадського транспорту, забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації, виробами медичного призначення, сприяння у здобутті освіти, професійних знань, працевлаштування, медичних і культурних послуг.

У грудні 2006 року Генеральною Асамблеєю ООН резолюцією 61/106 була прийнята Конвенція про права осіб з інвалідністю. Цей важливий документ містить 50 статей, де чітко прописані обов'язки країн-учасниць задля дотримання прав людей з інвалідністю.

Стаття 9 Конвенції присвячена питанню доступності осіб з інвалідністю, аби вони мали змогу вести незалежний спосіб життя та приймати участь у всіх його аспектах. У статтях 18 та 19 Конвенції йдеться про право особи з інвалідністю на свободу пересування та вибору місця проживання [1].

Україна, як країна-учасник Конвенції, зобов'язується забезпечувати і заохочувати повну реалізацію всіх прав і основоположних свобод усім особам з інвалідністю, уникаючи будь-якої дискримінації за ознакою інвалідності. Безумовно, всі ми розуміємо, що поки наша держава далека від повної реалізації засад Конвенції, але ми, безперечно, маємо рухатися в цьому напрямку.

Інваліди війни, чорнобильці 1 категорії, інваліди праці мають право на позачергове забезпечення житлом на нижніх поверхах та в будинках з ліфтом (ст. 45 Житлового кодексу України, ст. 20 п.10 Закону України «Про статус чорнобильців...»; ст. 18 п.18 Закону України «Про статус ветеранів війни...»).

Право на позачергове отримання житла і матеріальну допомогу на його благоустрій мають (якщо за висновком МСЕК самостійно себе обслуговують і можуть самостійно жити) молоді інваліди-сироти після закінчення інтернату (ст. 46 Житлового кодексу України). Додатковою житловою площею, кімнатою можуть бути забезпечені інваліди, діагноз яких входить до «Переліку захворювань, які дають

право особам які страждають на ці захворювання, на позачергове отримання житлової площі» та переліку хронічних захворювань при яких особи, які хворіють на це захворювання, не можуть проживати в комунальних квартирах або в одній кімнаті з членами своєї сім'ї (Наказ Міністерства охорони здоров'я УРСР № 52 від 08.02.85 р. п. IV). Інваліди та сім'ї, в яких є діти-інваліди, мають переважне право на поліпшення житлових умов в порядку, передбаченому чинним законодавством. (Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», статті 29,30).

Першочергове значення після реформування системи матеріальної допомоги та соціальних послуг має для інвалідів відповідне житло. Їм надано переважне право на поліпшення житлових умов у порядку, передбаченому чинним законодавством. Житлові приміщення повинні бути обладнані спеціальними засобами та пристосуваннями, відповідно до індивідуальної програми реабілітації, а також телефонним зв'язком. При відсутності цих норм може проводитись заміна житлової площі. Як відомо, черга на житло розтягується на десятиліття і нині держава практично не надає пільгове житло. Але коли житло отримується, це право не використовується повною мірою, на невідповідність певних норм не звертається належна увага, — інваліди не знають, як захищати свої права. Аналогічна ситуація з гаражами для автомобілів з ручним керуванням інвалідам із захворюваннями опорно-рухового апарату — будівництво таких гаражів має відбуватися лише поблизу місця їхнього безпосереднього проживання. Проте вони не будуються і не надаються в належній кількості та згідно з чинними правилами [2].

У новому процесуальному законодавстві необхідно втілювати сучасні підходи у вирішенні житлових потреб громадян. Як зазначив Європейський Суд з прав людини задоволення житлової потреби є однією з актуальних у європейському просторі. Для України ця проблема має складний характер, оскільки житлова потреба стосується не тільки громадян, які потребують житла або поліпшення житлових умов; а й дітей, молоді, інвалідів, людей похилого віку, мігрантів та інших соціально незахищених осіб. Задоволення потреб останньої категорії осіб є необхідним елементом європейських стандартів, які реалізуються в процесі адаптації законодавства України до стандартів ЄС. В Україні має бути створений окремий цивільно-процесуальний механізм захисту житлових прав громадян України, і відображений у проекті Закону про внесення змін до

Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів [3, с. 107].

Таким чином, згідно із статтею 47 Конституції України кожен громадянин має право на житло. Громадянам, які потребують соціального захисту, житло повинне надаватися відповідно до законодавства державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату. Розроблення Державної комплексної програми «Житло — інвалідам» зумовлено необхідністю прискорення розв’язання такої важливої соціальної проблеми, як забезпечення реалізації прав людей з обмеженими фізичними можливостями, які потребують соціального захисту, житлом, пристосованим до їх потреб. З урахуванням значущості соціальних результатів, яких реалізація житлових прав осіб з інвалідністю є одним з пріоритетних напрямів діяльності держави.

Список використаних джерел

1. Конвенція про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006 р. // Офіційний вісник України. — 2010 р. — № 17. — ст. 799.
2. Кравченко М. В., кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри соціальної і гуманітарної політики НАДУ Актуальні проблеми соціального захисту інвалідів в Україні. — Режим доступу : <http://academy.gov.ua/ej/ej12/txts/10kmvziu.pdf>.
3. Галянтич М. К. Проблеми захисту житлових прав громадян в цивільному судочинстві. Україна на шляху до Європи: реформа цивільного процесуального законодавства. Зб. наук. праць. Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 7 лип. 2017 р.) / за заг. ред. І. О. Ізарової, Р. Ю. Ханик-Посполітак. — Київ : ВД Дакор, 2017. — С. 104–107.

СЕКЦІЯ VII

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ІНЖЕНЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА

ЕЛЕКТРОКОНТАКТНІ МЕТОДИ ОБРОБЛЕННЯ М'ЯСНИХ ФАРШІВ З МЕТОЮ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ПРИГОТУВАННЯ СОСИСОК БЕЗ ОБОЛОНКИ В ЗАКЛАДАХ ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ

Бабанов І. Г.
доц., к.т.н.

Ратушенко А. Т.
доц. к.т.н.

*Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Базова структура (м.Київ), Кафедра технології харчування*

***Анотація.** Особливістю розвитку сучасного виробництва є всебічна інтенсифікація його процесів та на цій основі досягнення високої економічної ефективності. У зв'язку зі зростанням потреб у продуктах харчування у вигляді готових виробів, розширення виробництва сосисок як продукту масового споживання є актуальним завданням. Використання електрофізичних методів обробки харчових продуктів стало одним із найперспективніших способів вирішення цього важливого завдання. Використання висококонцентрованих джерел енергії, а саме електронагріву при генерації тепла безпосередньо до продукту, дозволяє отримати готовий продукт покращеної якості в громадському харчуванні.*

Ми запропонували малогабаритну шафу для виробництва сосисок без оболонки, для термічної обробки м'ясних виробів для отримання готових обсмажуваних сосисок.

***Annotation.** A feature of the development of modern production is the comprehensive intensification of its processes and, on this basis, the achievement of high economic efficiency. In connection with the growing demand for food products in the form of ready-made products, expanding the production of sausages as a product for mass consumption is an urgent task. The use of electrophysical methods of food processing has become one of the most promising ways to solve this important task. The use of highly concentrated energy sources, namely electric heating when generating heat directly to the product, allows you to obtain a finished product of improved quality in public catering.*

We have proposed small-sized plant for the production of sausages without the shell, for thermal treatment of sausage products to produce ready-to-eat roasting sausages.

Вступ. Використання електрофізичних методів обробки харчових продуктів, а саме інфрачервоного випромінювання стало одним з найбільш перспективних способів вирішення задачі інтенсифікації виробництва ковбасних виробів.

Застосування струму промислової частоти технічно є більш простим і економічно доцільним порівняно з методами контактного і безконтактного нагріву струмами підвищених, високих частот і НВЧ, а також можливість забезпечення санітарно-гігієнічної безпеки готових виробів, отримання більш високих показників вологоутримуючої здатності білків, зменшення тривалості процесу, підвищення органолептичних показників якості.

Матеріали і методи. На основі аналітичних досліджень встановлено, що електроконтактний нагрів м'ясних фаршів струмами промислової частоти, з наступною обжаркою продукту, може бути успішно використаний для теплової обробки м'ясних хлібів, сосисок, сардельок і інших варених ковбасних виробів з закладах громадського харчування.

У наслідок проведення подібної обробки м'ясний фарш здобуває смак, колір, запах властиві готовому продукту. Одним з найважливіших технологічних параметрів обжарки є мінімальні вагові втрати оброблюваного продукту, які залежать від температури, відносної вологості, швидкості руху робочого середовища, часу обробки.

Попередній техніко-економічний розрахунок показав економічну доцільність використання такого способу нагрівання, особливо при виготовленні сосисок без оболонки — продукту, виготовлення якого досить перспективне.

Результати. Нами запропоновано створення малогабаритної шафи для обжарювання з трубчатими електронагрівачами, який доцільно встановити в лінію виробництва сосисок. Запропоноване обладнання призначене для швидкого розігріву й обжарювання продуктів харчування в киплячій олії, а також для нетривалого не більше 5...10 хв. відварювання сосисок у воді в залежності від технологічного процесу. Це значно спростить технологічний процес, приведе до зменшення тривалості виготовлення кінцевого продукту без оболонки, підвищить економічну ефективність, а також покращити його якісні та органолептичні показники.

У запропонованій шафі сосиски без оболонки проходять остаточну термічну обробку та обсмажування в киплячому маслі. Час розігріву номінальної кількості харчової олії від 18 до 150 ° С трохі більше 20 хв.

Шафа є цільнозварною, пересувною ємністю з листової нержавіючої сталі 12Х18Н10Т з панеллю для установки тенів. У нижній частині ємності вварено зливну горловину.

Набір тенів складається з електричних нагрівачів, встановлених у нижній частині бака.

Висновки. Нами запропонована малогабаритна шафа для виробництва сосисок без оболонки, яка призначена для теплової обробки, з отриманням готових до вживання, сосисок в обсмаженому вигляді в закладах громадського харчування.

Пропонований пристрій призначений для швидкого розігріву та обсмажування продуктів харчування в киплячому маслі, а також для нетривалого не більше 5...10 хв. варіння сосисок у воді залежно від технологічного процесу. Рекомендований час теплової обробки продукту: обсмажування в олії не більше 1...2 хв.; варіння у воді — 3...8 хв.

Розроблену шафу доцільно використовувати на підприємствах невеликої потужності, в закладах швидкого харчування, їдальнях тощо.

Список використаних джерел

1. Михайлов В. М. Аналіз способів та обладнання електроконтактної обробки у галузі харчових виробництв / В. М. Михайлов, І. В. Бабкіна, А. О. Шевченко // Прогресивні техніка та технології харчових виробництв ресторанного господарства і торгівлі : зб. наук. праць. — Х. : ХДУХТ, 2007. — Вип. 1 (5). — С. 318–324.

2. Бабанов І., Михайлов В., Шевченко А. Моделювання зміни теплового стану харчового напівфабрикату в умовах комбінованого жарення з елект-

роконттактним нагріванням, 81 міжнародна наукова конференція молодих учених, аспірантів і студентів «Наукові здобутки молоді — вирішенню проблем харчування людства у ХХІ столітті», НУХТ, Київ, 2015, 32 с.

3. І. Бабанов, В. Михайлов, С. Шевченко, Розробка раціональних умов теплової обробки котлет способом двобічного обжарювання ІV міжнародна науково-технічна конференція «Перспективи розвитку м'ясної, молочної та олієжирової галузей у контексті євроінтеграції», НУХТ, Київ, 2015, 14–16 с.

ХАРЧУВАННЯ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Врублевська Роксолана Олегівна

*II курс, група ЗТХ-21. Ім, спеціальність « Харчові технології»
Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Ратушенко А. Т., доцент, к.т.н.*

Анотація. У зв'язку з новою реальністю, повномасштабною війною, ми зіткнулись зі складнощами організації навчання дітей та їх харчування. Батьки повинні організувати харчування дітей між онлайн уроками, перервами, і збагатити їх раціон.

Annotation. In connection with the new reality, a full-scale war, we faced the difficulties of organizing children's education and their nutrition. Parents should organize children's meals between online lessons, breaks, and enrich their diet.

У сучасних реаліях дистанційного навчання школярів виникають проблеми пов'язані з раціональним харчуванням дітей. Планування прийомів їжі відіграє велику роль у харчуванні дітей та підлітків. Під час онлайн навчання перерви на приймання їжі потрібно узгоджувати з адміністрацією школи та класним керівником, а також потрібно встановити час на перерви та їх тривалість для обіду та перекусу. Для дітей необхідно передбачити перерву на другий сніданок, який бажано організувати з 10.00 до 11.00, а її тривалість має становити не менше 20 хв. Ці моменти потрібно враховувати при плануванні навчального графіку. Орієнтовно з 13.00 до 14.00 має бути передбачена перерва на обід тривалістю 25–30 хвилин. Зазвичай протягом дня дітям та підліткам шкільного віку необхідно мати три стандартні прийоми їжі та ще один-два перекуси. Також потрібно враховувати питний режим, що є важливою складовою раціонального харчування. Потрібно забезпечи-

ти потребу дитини у питній воді, яку не можуть замінити гарячі напої, такі як чай, какао, гарячий шоколад і тому подібне. Вони не несуть користі організму, а частіше сприймаються організмом як їжа. Тому вживати їх потрібно у помірній кількості і бажано без цукру. Вживання фруктових соків, необхідно обмежити до однієї склянки (200мл) на день. Також є продукти які бажано регулярно споживати дітям. Це продукти, що містять кальцій, магній, залізо та інші макро- та мікроелементи. Раціон дітей та підлітків повинен складатись з білків, жирів і вуглеводів що регламентуються в залежності від віку дитини, її особливостей та фізичної активності. Під час кожного прийому їжі діти повинні споживати якомога більше овочів. Особливу увагу необхідно приділити свіжим плодам та овочам приготуваним на пару. Фрукти і ягоди також необхідно додавати в раціон основного прийому їжі або перекусу. Якщо ж немає сезонних фруктів і ягід, їх можна замінити мороженими або консервованими, також можна взяти висушені ягоди та фрукти. Щоденне меню школярів всіх вікових груп має включати цільнозернові продукти (каші, цільнозерновий хліб, макаронні вироби) а також бобові. Загальна кількість становить 150 г для молодшого шкільного віку і 200 г — для старшого. Для забезпечення фізіологічного росту та розвитку організму у дитячому і підлітковому віці слід щоденно споживати молочні продукти, яйця, а також два три — рази на тиждень рибу (бажано жирні морські сорти), два — три рази на тиждень м'ясо птиці, один — два рази на тиждень — червоне м'ясо. Для перекусів слід передбачати певний перелік корисних харчових продуктів, які школярі можуть швидко знайти і спожити без спеціального приготування. Для них можуть підійти овочі, фрукти, сушені фрукти і ягоди, горіхи, насіння, пастила, цільнозернові крекери тощо. Солодощі потрібно обмежити, ВООЗ та національні професійні лікарські асоціації рекомендують обмежити споживання цукру до 20 грамів на день. Загалом десерти та солодощі які вживають діти і підлітки потрібно обмежити на 10% від загальної добової калорійності. Діти молодшого шкільного віку мають споживати менше трьох грамів солі, а школярі старших вікових груп не більше п'яти грамів на день. Слід усвідомлювати, що основна кількість солі споживається у складі перероблених харчових продуктів: хлібу, оброблених м'ясних виробів, сиру, консервів, соусів. Здорове і збалансоване харчування дітей та підлітків разом із регулярною фізичною активністю забезпечують не лише здоров'я школярів, але й безпосередньо впливають на успішність навчання. Сьогодні Україна проходить через найскладніші випробовування

у нашій історії. Але здоров'я дітей лишається головним пріоритетом, не зважаючи на обставини. Адміністрація закладів освіти, батьки і самі діти мають спільно забезпечити умови для сприяння здоровому вибору і дотримання принципів збалансованого харчування під час дистанційного навчання, а також у вільний від уроків час.

Список використаних джерел

1. <https://oplatforma.com.ua/article/15708-kharchuvannya-ditey-pid-chas-dstantsiynogo-navchannya>
2. <https://www.telegraf.in.ua/kremenchug/10112332-yake-maie-buty-kharchuvannya-shkoliariv-pid-chas-dystantsiinoho-navchannia.html>

РОЗРОБЛЕННЯ РАЦІОНІВ ХАРЧУВАННЯ ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Калакура Віолета Вячеславівна

ст. викладач кафедри технології харчування

Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»

ltx@ukr.net

Анотація. В даних тезах викладено основні характеристики лікувально-профілактичного харчування, його вагомість для забезпечення лікувального ефекту на організм людини. Описується вплив дієтичного харчування на хороше самопочуття і працездатність осіб з різними патологіями.

Annotation. These theses outline the main characteristics of therapeutic and preventive nutrition, its significance for providing a therapeutic effect on the human body. The influence of dietary nutrition on the well-being and working capacity of people with various pathologies is described.

Лікувально-профілактичне харчування організовується з метою захисту людини від впливу дії порушеного навколишнього довкілля і повинно відповідати таким основним положенням:

Забезпечення пластичних і енергетичних потреб організму, збалансованість основних нутрієнтів у раціоні, включення в раціон харчування біологічно-активних компонентів з властивостями позитивною дією на патологічні процеси, які виникають в організмі при негативному впливі на нього різних чинників (виробничих, чи навколишнього середовища).

Харчування є одним з найбільш потужних факторів зовнішнього середовища, які обумовлюють життєдіяльність і працездатність людини.

Правильне повноцінне харчування підвищує опірність організму до різних хвороб. Харчування має значне лікувальне значення: лікування є більш ефективним, якщо воно супроводжується відповідним харчуванням. В окремих випадках лікувальне (дієтичне) харчування є провідним лікувальним чинником, в інших — сприяє найбільш ефективній дії медикаментів, фізіотерапевтичних заходів, або інших методів лікування.

Дієтичне харчування забезпечує хороше самопочуття і працездатність осіб, які страждають різними патологіями, попереджає рецидиви і загострення хвороби, розвиток побічних явищ. Воно має важливе значення і як профілактичний захід, який попереджує появу різних захворювань, в тому числі і тих які приводять до інвалідності.

Лікувальне харчування — це харчування з певною нозологією людини, яке забезпечує його фізіологічні потреби в харчових речовинах і одночасно є методом лікування, харчуванням із спеціально підібраних продуктів, які впливають на механізм захворювання.

Основним принципом побудови раціонів лікувально-оздоровчого харчування, або, як їх прийнято називати, лікувальних дієт, є відповідності кількості і якості харчових поживних речовин вживаної їжі до дійсних потреб хворого організму.

Для цього у формулу збалансованого харчування здорової людини вносять ті чи інші зміни, обумовлені характером захворювання. Лікувальні раціони в яких значно змінено вміст окремих харчових речовин в бік збільшення чи зменшення у порівнянні з фізіологічно обґрунтованими нормами можуть привести до загострення хвороби.

Терапевтична дія лікувального харчування базується на наступних принципах: щадіння пошкоджених органів, або систем, стимулювання відновлення функцій пошкоджених органів і систем, нормалізація в організмі порушених процесів обміну речовин.

Нами проведені дослідження щодо можливої організації для студентів з різними інклюзіями у нашому університеті.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ ОЗДОРОВЧОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Калакура Марія Михайлівна

професор кафедри технології харчування, кандидат технічних наук, професор,
mariyakalakura@gmail.com

Любенюк Олена Борисівна

завідувач лабораторії кафедри технології харчування, асистент кафедри
технології харчування

Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
elubenok@gmail.com

Анотація. В тезах розглянуто питання щодо можливості використання харчових добавок у виробництві продуктів харчування, кулінарної продукції оздоровчого призначення з метою розширення їх асортименту на збагачення біологічно-активними речовинами.

Annotation. Theses consider the issue of the possibility of using food additives in the production of food products, culinary products for health purposes with the aim of expanding their assortment to enrich with biologically active substances.

У даний час визначено, що завдяки спеціальному харчуванню можна значно покращити ефективність медикаментозного, фізико та хіміко-терапевтичного лікування і профілактики впливу наслідків незначних доз опромінення людського організму, негативної дії довкілля, виробничих чинників чи захворювань. Виробництво продуктів харчування здійснюється на основі певної законодавчої бази «Про захист прав споживача», «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення», «Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини». Однак нормативні документи, що регламентують якість і безпеку харчових продуктів і харчової сировини, містять загальні вимоги щодо безпеки але не визначають головних критеріїв оцінки якості харчових продуктів.

Визначення критеріїв оцінки якості продуктів харчування в основному здійснюється при формуванні мети призначення кожного виду продукції.

Проблема якості продукції є однією з найбільших і практично визначає внутрішню і зовнішню незалежність, добробут громадян, реальну безпеку держави.

Висока якість продукції є основною їх конкурентоспроможністю на ринку, задоволення різноманітних потреб людей. Якість про-

дуктів, це нормована категорія, що відображає стан натуральності безпеки, здатного позитивно впливати на здоров'я людини і гармонізувати її взаємовідносини з довкіллям та з чинниками ендогенного походження.

Для задоволення потреб населення в раціональному харчуванні розробляються нові продукти, які мають лікувальне, дієтичне, профілактичне, оздоровче та функціональне призначення. Вирішенню цієї проблеми сприяє використання нових біологічно-активних добавок, впровадження прогресивних технологій, що приводить до підвищення якості та біологічних цінностей продуктів харчування.

У досягненні цієї мети значну роль відіграє виробництво різних продуктів харчування з додаванням харчових волокон. Вони необхідні як складова продуктів харчування, а їх недостатня кількість призводить до захворювань шлунково-кишкового тракту, розвитку діабету, атеросклерозу.

Харчові волокна (пектини, целюлоза, геміцелюлоза) містяться у овочевих порошках в кількості 90–94%, є хорошим сорбентом токсичних речовин та радіонуклідів, мають низьку калорійність. У складі овочевих порошків є мінеральні речовини, вітаміни.

Введення овочевих порошків у рецептури інноваційних продуктів харчування дозволяє знижувати їх калорійність, підвищувати біологічну цінність і рекомендувати їх для оздоровчого, лікувально-профілактичного харчування.

Істотний вклад в забезпечення організму людини білковими продуктами може внести введення в раціон харчування високобілкових продуктів рослинного походження: сої та продуктів її переробки (ізолятів, концентратів, текстуратів), насіння гарбуза, квасоля, горох, тощо.

Науковцями нашої держави розроблені технології фаршів, напоїв, ковбас, майонезів, борошняних кондитерських виробів на основі продуктів переробки сої. Інноваційні продукти харчування збагачені повноцінними білками, поліненасиченими жирними кислотами, харчовими волокнами, мінеральними речовинами, лецитином, їх використовують як продукти захисно-профілактичного харчування.

Детальний аналіз наукових досліджень спрямованих на створення інноваційних продуктів харчування показав, що використання інноваційних інгредієнтів у рецептурах істотно поліпшує якість готової продукції, позитивно впливає на стан здоров'я споживачів і забезпечує їм активне творче довголіття.

ВИКОРИСТАННЯ ІНЖЕНЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ АРМУВАННЯ СТЕГНОВОЇ КІСТКИ ІМПЛАНТАТАМИ

Мельник Олександр Вікторович

доцент кафедри права та інформаційних технологій, к.т.н.

Миколаївський інститут розвитку людини Університету «Україна»

melnikaleksandr908@gmail.com

Анотація. Розглянуто питання використання інженерних технологій для армування стегнової кістки імплантатами, що дозволить людині з інвалідністю виконувати необхідні побутові дії при інклюзивному навчанні. Виконано огляд сучасних методик профілактичного армування. Запропоновано застосовувати тривимірне моделювання для впровадження та тестування нових оригінальних конструкцій армування стегнової кістки шляхом симуляції навантажень за трьома ступенями вільності. Аналіз результатів моделювання дозволить виявити доцільність застосування конкретного імплантату для армування.

Annotation. The issue of using engineering technologies to reinforce the femur with implants is considered, which will allow a person with a disability to perform the necessary everyday activities with inclusive education. An overview of modern methods of preventive reinforcement was carried out. It is proposed to use three-dimensional modeling for the introduction and testing of new original designs of femoral bone reinforcement by simulating loads in three degrees of freedom. Analysis of the simulation results will reveal the feasibility of using a specific implant for reinforcement.

Стегнова кістка є найбільшою і найміцнішою кісткою у тілі людини. Враховуючи вертикальне положення тіла при ходьбі і той факт, що стегнова кістка з'єднує два надзвичайно важливі суглоби м'язово-скелетної системи, вона отримує суттєві навантаження у щоденній побутовій діяльності людини. Тільки завдяки мускулатурі, що оточує стегнову кістку та надає їй стабільності, перебираючи деякі навантаження перерозподіляються і не набувають критичної величини. Зазвичай переломи кістки бувають, коли на неї діє надмірна сила згинання або компресія. Для того, щоб кістка зламалась, така сила має бути по-перше надзвичайно великою, по-друге прикладатись при особливих обставинах і кутах. Переломи стегнової кістки найчастіше відбуваються під час падінь людини, у автокатастрофах, нещасних випадках при катанні на лижах та ковзанах, падінні на ногу важких предметів, тощо. Крім того, дегенеративні хвороби

кістки, наприклад остеопороз, який викликає втрату міцності і щільності кістки, також може збільшити ризик перелому. Таке пошкодження майже завжди лікується хірургічно і тут вже найважливішим завданням лікаря є правильне з'єднання частин кістки та фіксування їх за допомогою металофіксатора для подальшого лікування.

Сучасні біоінженерні технології застосовують прогресивні технічні рішення в галузі медицини для розробки різноманітних систем, призначених для вирішення різноманітних клінічних проблем пацієнтів. Створення і використання тривимірних моделей як кісток, так і імплантатів, значно зменшується ризик ускладнень у пацієнтів, які можуть з'явитися в результаті складних хірургічних операцій. Наприклад, комп'ютерне моделювання об'єктів, що застосовуються для армування кісток дозволить лікарю чітко розрахувати більшість нюанси фізичного стану кожного окремого пацієнта за індивідуальною програмою та суттєво збільшити ймовірність успішності запланованої операції [1].

Підвищення надійності, міцності, а також зниження енергетичних і економічних витрат при створенні сучасних матеріалів і конструкцій з них включає створення багатокомпонентних композиційних матеріалів різної внутрішньої структури та призначення. Якщо в області конструкційних матеріалів ці задачі і методи їх розв'язання вивчені достатньо, то дослідженням напруженого стану природних біокомпозиційних матеріалів (кісткова тканина) в області деформування приділялося мало уваги.

Успішно вирішити ці проблеми дозволяє тривимірне моделювання. Так у процесі 3D-моделювання лікар може отримати додаткову інформацію щодо забезпечення механічної сумісності імплантату, яка допоможе визначити спроможність систем організму людини до адаптації та правильного функціонування у вже новоствореній біотехнічній системі. Завдяки проведеному аналізу напруженого стану можна дізнатися чи є вдалими конструкція імплантату, його матеріал та розміщення у кістці [2].

Останнім часом успішно застосовується методика профілактичної імплантації металоконструкцій (профілактичне армування). Показанням для застосування фіксаторів на деяких ділянках стенової кістки є ослаблення кісткової тканини до критичних величин, що можуть виникати при різних травмах та деструктивно-дистрофічних захворюваннях. Після видалення доброякісних пухлин кісток кінцівок (за винятком випадків патологічних переломів) для

збереження пацієнтами активності, що була до операції, застосовується профілактичне армування кістки імплантатами — блоками в режимі шини, при яких імплантат, приймаючи на себе основне навантаження, знижує напруги при навантаженні та деформації шийки стегнової кістки, зменшуючи ймовірність виникнення патологічного перелому. Методика профілактичного армування шийки стегнової кістки за умов протезуванні кінцівки дозволяє знизити ризик виникнення нових переломів шийки стегнової кістки особливо у осіб похилого віку.

Актуальність даної тематики полягає у застосуванні 3D-моделювання для впровадження та тестування нових оригінальних конструкцій армування. Застосування 3D-моделювання дає можливість проводити симуляцію навантажень за трьома ступенями вільності: горизонтальному, вертикальному та ротаційному. Подальший аналіз результатів дозволить лікареві виявити доцільність застосування конкретного імплантату для армування. Це дасть можливість пацієнтові витримувати надмірні навантаження, які будуть локально концентруватись у металевій конструкції імплантату, залишаючи кістку без пошкоджень.

Список використаних джерел

1. Савельєва О.В. Комп'ютерне моделювання імплантату для армування стегнової кістки / О.В. Савельєва, И.В. Прокопович, А.В. Павлишко, А.Л. Матвеев, Т.І. Старушкевич // Комп'ютерні й інформаційні мережі і системи. Автоматизація виробництва. — Одеса, 2018. — Вип. 1(54). — С. 51–59.
2. Савельєва О. Математичний аналіз та комп'ютерне моделювання напружених станів армованої стегнової кістки / О. Савельєва, Т. Старушкевич // Геометричне моделювання та інформаційні технології: науковий журнал. — № 2(6) жовтень 2018. — Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2018. — С. 65–71.

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНЖЕНЕРНИХ РІШЕНЬ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Петренко Тетяна Володимирівна

*старший викладач кафедри автомобільного транспорту та соціальної безпеки
Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
lidatanya@ukr.net*

Анотація. *Враховуючи ситуацію на території України, громадяни нашої країни втратили здоров'я у наслідок важких поранень від вибухів ракет та іншої небезпечної зброї. Ці поранення призвели до втрати кінцівок, зору (частково або повністю), можливість пересуватись самостійно.*

Сучасні технології протезування та розробка різномірних гаджетів дозволяють відновитись людям з інвалідністю, повернутись до звичайного життя, але тільки через повне відновлення та проходження реабілітації.

Annotation. *Considering the situation on the territory of Ukraine, the citizens of our country lost their health as a result of serious injuries from explosions of rockets and other dangerous weapons. These injuries led to the loss of limbs, vision (partially or completely), the ability to move independently.*

Modern technologies of prosthetics and the development of various gadgets allow people with disabilities to recover and return to normal life, but only through full recovery and rehabilitation.

Соціальні гарантії щодо забезпечення допоміжними засобами реабілітації (технічними та іншими засобами реабілітації) осіб з інвалідністю в Україні визначено Законом України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні».

Враховуючи ситуацію на території України, громадяни нашої країни втратили здоров'я у наслідок важких поранень від вибухів ракет та іншої небезпечної зброї. Ці поранення призвели до втрати кінцівок, зору (частково або повністю), можливість пересуватись самостійно.

Сучасні технології протезування та розробка різномірних гаджетів дозволяють відновитись людям з інвалідністю, повернутись до звичайного життя, але тільки через повне відновлення та проходження реабілітації.

У світовій практиці напрацьовано та впроваджено велику кількість різних технічних засобів, зокрема: американська компанія LC

Technologies винайшли пристрій, який дає людям змогу керувати комп'ютером самими лише очима. EyeGaze Edge — це найновіший винахід компанії, яку в 1988 році заснували в підвалі кілька інженерів.

Технологія, завдяки якій працює EyeGaze, називається PCCR, або Центр зіниці/Відбиття від рогівки (Pupil Centre/Corneal Reflection). Планшет поміщають перед користувачем, а знизу прикріплюють маленьку відеокамеру. Око користувача освітлюють світлодіодом, спектр якого наближається до інфрачервоного. За схожим принципом працює HeadMouse Nano — пристрій, який нещодавно розробила техаська компанія Origin Instruments. Камера відстежує рухи цятки з відбивною поверхнею, приклеєної на чолі користувача, що дозволяє людині керувати курсором на екрані комп'ютера. Стівен Гікс, невролог з Оксфордського університету, розробив «розумні окуляри», які посилюють контраст між світлими й темними об'єктами. Ще одна технологія може допомогти навіть людям, які одночасно незрячі й глухі, — таких у світі 1,5 млн. Такі люди можуть спілкуватися за допомогою тактильної абетки, літери в якій позначаються натисканнями і пощипуваннями різних частин долоні. Прогрес з 3D-принтерами і біоелектронікою теж сприяє розробці протезів кінцівок, які додають функціональності людям з обмеженими можливостями. У 2014 році компанія Thalmic Labs із Онтаріо випустила нарукавну пов'язку Muo. Вона дає змогу людині керувати комп'ютерними приладами, зчитуючи електричні сигнали, що виникають на скелетних м'язах, а потім посилюючи ці сигнали на пристрій через Bluetooth.

Отже, неприпустимість військових дій в Україні, створилась ситуація, яка потребує вирішення щодо забезпечення вищезазначеними засобами реабілітації, а також сприянню, з боку держави, налагодити виробництво українських протезів та інших пристроїв для людей з інвалідністю.

Список використаних джерел

1. <https://www.bbc.com>
2. <https://www.msp.gov.ua>

СЕКЦІЯ VIII

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

DIGITAL INCLUSION IN UKRAINE

Домніч Лєся Миколаївна
старший викладач кафедри української мови і літератури,
іноземних мов та перекладу
Інституту філології та масових комунікацій Університет «Україна»
domnichukraine@gmail.com

***Annotation.** These theses set out the aspects of practical implementation of an inclusive policy in Ukraine. The first Ukrainian-language mobile application **Digital Inclusion** is described. The main advantages and specifics of using Ukrainian mobile application are indicated.*

***Анотація.** Тези доповіді окреслюють аспекти практичного впровадження інклюзивної політики в Україні. Описано перший україномовний мобільний додаток **Digital Inclusion**. Вказано основні переваги та специфіку використання українського мобільного додатку.*

Digital inclusion is effort to ensure that everybody can contribute to and benefit from the digital world.

Every day, we use the digital world to perform a range of tasks. This has only increased with the COVID-19 pandemic. People use the Internet and new technologies to work from our homes, learn new skills, etc.

Indeed, the transition to the digital world has brought us many new and exciting opportunities. However, not everyone has equal access to these opportunities. For some people, the digital world is not yet fully accessible. And, others were not taught the skills to participate fully.

Nowadays, in challenging times Government of Ukraine tries to introduce activities such as:

- accessible ICT: making ICT more accessible for all and fostering the development of accessible technologies;
- assistive technologies: supporting the development of ICT that assists people with disabilities in the digital world;
- skills and digital skills: empowering citizens to fight marginalisation and social exclusion, including in careers, through ICT in Education;
- social inclusion: increasing the participation rate of disadvantaged people in public, social and economic activities through social inclusion projects.

The EU is fostering digital inclusion through other policy areas, such as digital skills, active and assistive living, and social inclusion.

The first Ukrainian-language mobile application **Digital Inclusion** is the result of a social partnership that was launched with the support of the Ministry of Education and Science of Ukraine, with the participation of HUAWEI UKRAINE, NGO «Healthy Society» (Odesa), social enterprise «DivoGra» (Brovary of Kyiv region), a community of experts, educational institutions, in particular the Mostyshchen boarding school of the Kyiv region and the national community of activists from the circle of future users of the mobile application, representatives of parent organizations, state institutions, schools, universities, media, business. The technical partner is VRGSoft (Dnipro).

The uniqueness of the solution:

1. The first Ukrainian-language mobile application for speech development and rehabilitation.
2. The multifunctionality of the application for holistic human development: the development of speech and creative thinking.
3. Promotion of cultural heritage and contemporary art using technology.
4. Availability of the program for use on different types of mobile devices (smartphones and tablets) and computers.
5. Involvement of all interested parties from the idea to the finished product in the process of discussing the concept, developing and testing the mobile application.

The Digital Inclusion mobile app is designed to development, restoration of speech and socialization, rehabilitation of children and adults with autism spectrum disorders, after a stroke or in other situations during life when verbal communication is impossible.

Sections «Words» (a universal dictionary with images and audio) and «My sets» (an individual dictionary with images and audio accompani-

ment, which can be supplemented by yourself) will help to develop speech and communication.

Communication thanks to the application can be provided with the help of text, picture cards (icons) and audio accompaniment of words. Thanks to which it is possible to facilitate simultaneous communication and achieve mutual understanding between people who have speech disorders and people with hearing or vision impairments.

Thanks to creative tasks of different levels of complexity in the «Creativity» section of the mobile application, you will be able to develop the talents of people of any age; popularize cultural heritage and modern art in the digital age; share your creative output through messengers and social networks.

The Digital Inclusion mobile application can be downloaded to smartphones and tablets, and the web version can be used on computers.

The mobile application was created for everyone interested in alternative and complementary communication tools, solutions for mental health throughout life.

With the help of a technological solution, it is possible to communicate at any time and in any place, in various scenarios of communication with other people, close environment and strangers.

Each user can register, create their own sets of useful characters, as well as upload their own images and voice them.

The application will be useful in the work of speech therapists, correctional psychologists, specialists in the field of education and social workers.

With the help of the application, medical professionals can communicate with patients who have temporarily or permanently lost speech.

People with speech impairments can use the application for communication with relatives, receiving services, in work and life, etc.

The mobile application can be used to development and restoration of speech; free communication and socialization using a dictionary with images and audio accompaniment of selected words; mental health support; development of innovative thinking; art therapy (individual and group).

JAVASCRIPT: ЯК САМОСТІЙНО ВИВЧИТИ МОВИ ПРОГРАМУВАННЯ З ЧОГО ПОЧАТИ ТА ПРОДОВЖИТИ

Артемчук Дарія Сергіївна

*І курс, група ПЛ 22-1, Інститут комп'ютерних технологій
Науковий керівник: Храпачевський І. В.*

Анотація: Проаналізувати ринок мов програмування та зробити вибір. Скласти план вивчення мови програмування.

Abstract: Analyze the market of programming languages and make a choice. Make a plan for learning a programming language.

В Європі та США вивчення мов програмування стає трендом навіть для людей, далеких від роботи програмістом. Поширюється розуміння того, що базовими навичками програмування повинен володіти кожний користувач комп'ютера нехай навіть він гуманітарій, це потрібно щоб не відстати від життя.

Вивчення мов програмування на сьогодні день дає можливість знайти цікаву роботу. Крім того програмування вчить розв'язувати проблеми аналізуючи їх, розвивають звички шукати кращі та більш ефективні рішення.

Починати вивчення основ програмування краще з мови, зі знанням якої легко знайти роботу. Щороку індекс ТІОВЕ публікує рейтинг найбільш потрібних технологій, а також динаміку зростання та падіння їх популярності.

Виходячи з цих даних, можна відстежити позиції Javascript і зробити відповідні висновки: мова хоч і не найпопулярніша, але стабільно розвивається. Оскільки кількість вакансій на посаду front-end-розробника неухильно зростає, а сфер, де використовується Javascript, стає дедалі більше, то робимо вибір саме з Javascript.

Javascript — прототипно-орієнтована технологія, що використовується для написання сценаріїв, що виконуються спеціальним програмним забезпеченням, це допоміжна ланка в ланцюжку « програмне забезпечення — сценарій — виконання ». Застосовують Javascript для розробки мобільних, десктопних та кросплатформених програм, ігор, клієнтських та серверних частин веб додатків.

Варіантів вивчення цієї мови програмування є кілька: спеціалізовані курси, самостійне вивчення, навчання в університеті.

Як вивчити Javascript з нуля самостійно — план:

1. Навчіться навчатися та запам'ятовувати прості речі. Здатність до саморозвитку необхідно розвивати. Дуже важливо вміти плідно вчитися. Це вимагає самодисципліни та твердої мети, тому перш ніж приступити до навчання, навчіть себе вчитися.

2. Вивчіть основи JavaScript за допомогою посібників та Codecademy: Learn JavaScript, SnoopCode: JavaScript Tutorials, MDN's JavaScript Guide — ці онлайн-ресурси охоплюють граматику, типи, цикли, функції, вирази, числа, дати, форматування та багато іншого.

3. Після того, як вивчіть основи, приступайте до освоєння бібліотек та фреймворків: JQuery, ReactJS, Angular 2, node.js, які дозволять вести розробку на серверній частині JQuery та інше.

4. Створювати свої проекти, створювати та отримувати сертифікати за це. А головне — отримувати зворотний зв'язок від інших учасників спільноти.

Висновок: Вивчити самостійно мову програмування можливо маючи план та мотивування. У програмуванні, як і будь-якій іншій справі, потрібна постійна практика. А ще краще — вчитися та практикуватися одночасно. Необхідно планувати свій день таким чином, щоб було щодня хоча б дві години для занять.

Список використаних джерел

1. Codecademy: Learn JavaScript, SnoopCode: JavaScript Tutorials, MDN's JavaScript Guide — онлайн ресурси для навчання.
2. Девід Фленаган «JavaScript. Подробное руководство».
3. Ерік Фрімен, Елізабет Робсон «Вивчаємо програмування на JavaScript».
4. Дуглас Крокфорд «JavaScript: сильні сторони».
5. Кайл Сімпсон «Ви не знаєте JavaScript»: серія із шести книг.
6. Джон Дакетт «JavaScript та jQuery».
7. Джеремі Макпік та Пол Вілтон «JavaScript. Основи».

КОМПАНІЯ «SAMSUNG»

Бабич Кирило Ігорович

*студента першого курсу, група ПІ-21-ІФМБ,
кафедра інженерії програмного забезпечення
Інститут комп'ютерних технологій
Науковий керівник: Храпачевський І. В.*

Анотація. *Аналіз продуктів, технологій, мережі фірми «Samsung», доведення комфортного користування продукцією.*

Abstract. *Analysis of products, technologies, network of «Samsung», proving the comfortable use of products.*

У сучасному світі в кожен використовують смартфони, планшети, телевізори та іншу техніку, тому будь-яка компанія намагається створити нові технології, які дозволяють використовувати її комфортніше ефективніше. Тому з кожним роком фірма «Samsung» покращувала свою продукцію та створювала інноваційні технології як для смартфонів, так і для сектору побутової техніки. Однак найпопулярнішою продукцією «Samsung» на даний момент є смартфони.

Продукція: смартфони, планшети, телевізори, акустичні системи, смарт годинки, холодильники та інша побутова техніка.

Компанія «Samsung» є одним з найпопулярніших виробників смартфонів, вона забезпечує продукцію новими технологіями. Яскравим прикладом цього є нова лінійка смартфонів «Galaxy Foldables». Основною фішкою цього смартфона є можливість «розгорнути» його у планшет, не втрачаючи функціоналу. В майбутньому завдяки цій технології можуть бути створені нові типи екранів з новими властивостями.

Доступність продукції: смартфони «Samsung» мають лінійки як економ, так і преміум класу. З кожним роком телефони економ класу отримують все більше нових технологій, тому майже кожен може отримати доступний та технологічний смартфон.

Висновок: Компанія «Samsung» сьогодні має високий рівень розвитку, та великий технологічний потенціал. Продукцією компанії зручно та приємно користуватись. Також технологічний гігант має власну операційну систему на основі «Android» — Tizen OS, що дозволяє зручно використовувати всю техніку самсунг у вашому домі.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт «Samsung» — <https://www.samsung.com/ua/>
2. YouTube канал Цитрус — https://www.youtube.com/c/citrus_ua
3. Стаття: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Samsung>.

STARLINK. СУПУТНИКОВА СИСТЕМА КОМПАНІЇ SPACEX

Байдуж Євгенія Юрївна

II курс, група ТУ-20- Іфмб, спеціальність «Туризм»

Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»

zeniabai2005@gmail.com

***Анотація.** У цьому документі розглядаються проблеми, пов'язані з інтернет-технологіями. Тут обговорювалася вдосконалена Інтернет-технологія, яка забезпечує остаточну, потужну та широко розповсюджену супутникову мережу.*

Сьогодні високошвидкісний Інтернет став необхідністю для людей у всьому світі.

***Annotation.** This paper involves the issues related to the internet technologies. The evolved internet technology that provides definitive, strong, and widespread satellite-based networking has been discussed here. At present, high-speed internet has become a necessity for people around the globe.*

Вступ. Після початку повномасштабного вторгнення росії засновник компанії SpaceX Ілон Маск запустив в Україні підтримку сервісу супутникового інтернету Starlink і надіслав термінали, які забезпечують зв'язок із супутниками.

Усі нормативні обмеження щодо використання Starlink на період воєнного часу скасували, тож наразі кожен охочий в Україні теоретично може встановити собі термінал і користуватися інтернетом від SpaceX.

Що таке Starlink і як він працює?

Starlink — це глобальна супутникова система компанії SpaceX. Вона має забезпечити бездротове інтернет-покриття для всієї планети, зокрема, у місцях, де зв'язок ненадійний або взагалі недоступний. В Україні в умовах війни Starlink дає можливість залишатися на зв'язку там, де стаціонарний і мобільний інтернет не працюють через пошкодження мереж.

Ця супутникова система складається з певних компонентів:

- наземні станції;
- користувацькі термінали;
- супутники на низьких орбітах.

Супутник працює як посередник: він передає радіосигнал від наземної станції до користувача з терміналом і навпаки. Між самими наземними станціями та користувачами може бути відстань до тисячі кілометрів.

В Україні, наприклад, немає власної станції, однак українці однаково можуть користуватися інтернетом Starlink завдяки станціям у Польщі та Німеччині. В Україні станцію планують збудувати після війни.

Скільки коштує Starlink і хто ним буде користуватися?

У порівнянні зі стандартними інтернет-провайдером Starlink коштує недешево. Компанія каже, що має 400 000 передплатників у 36 країнах, які зараз охоплює — переважно в Північній Америці, Європі та Австралії. Сюди входять як домогосподарства, так і підприємства. Наступного року Starlink планує ще більше розширити своє покриття в Африці та Південній Америці, а також в Азії — регіонах світу, де інтернет-покриття є більш нерівним.

Як Starlink допомагає Україні?

Коли російські війська просувалися в Україну, вони закрили українські інтернет-сервіси та намагалися заблокувати соціальні мережі.

Ілон Маск зробив Starlink доступним в Україні одразу після початку вторгнення. Близько 15 000 комплектів тарілок і маршрутизаторів Starlink відправлено в країну. Його також використовували на полі бою.

Українські збройні сили використовують його для зв'язку, наприклад, між штабом і військами на місцях. Його сигнали не можна глушити, як звичайні радіосигнали, і для налаштування комплекту потрібно лише 15 хвилин.

Що буде зі Starlink в Україні після війни

SpaceX продовжить розвиватися в Україні. Представництво компанії Starlink Ukraine вже зареєстроване. Це перший крок до відкриття повноцінного офісу.

Після завершення війни сервіс буде доступний безоплатно на певний період для окремих військових і цивільних, однак переважну більшість користувачів, яким термінали надали як гуманітарну допомогу, згодом переведуть на абонплату.

Висновки. Отже, зараз ми живемо в такому світі, де технології розвиваються з неперевершеною швидкістю. Ми дізнаємося новому та стаємо більш досвідченішими. За допомогою всіх новітніх технологій ми можемо відкривати для себе нові можливості. В цій тезі я привела приклад саме про супутникову систему, яка називається Starlink. З кожним днем ми рухаємося до того, що нестача або поганий Інтернет не завадять нам працювати, вчитися та удосконалювати самих себе.

ДОПОВНЕНА РЕАЛЬНІСТЬ І СУЧАСНІ VR-ТЕХНОЛОГІЇ

Безрученко А.В.

1 курс, КТ-22-1, 121 інженерія програмного забезпечення
Інститут комп'ютерних технологій університету «Україна»
Науковий керівник: Храпачевський І. В.

Анотація. Розглянуто відмінність між VR та AR технологіями, їх використання. Переваги та недоліки. В якій сфері можна використовувати.

Annotation. The differences between AR and VR technologies, their use, advantages and disadvantages, in what sphere these technologies can be applied.

Ознайомлення із технологією доповненої та віртуальної реальності, розгляд суті поняття, показати принципи застосування в житті людини.

Віртуальна (доповнена) реальність вже перестала бути просто частиною фантастичних фільмів. Цю інноваційну технологію використовують все ширше. У різних сферах вона відкриває унікальні можливості для навчання, продажів, прийняття рішень, поліпшення сервісу. AR і VR технології також широко використовують і в сфері розваг.

Що це і в чому різниця? AR технології також називають доповненою реальністю. Її принцип в тому, що в поле зору вводяться додаткові візуальні об'єкти, яких насправді не існує. При цьому можлива взаємодія з об'єктами, створеними в середовищі технології AR. Поява систем з доповненою реальністю стало справжньою революцією. Технологія VR — інструменти для створення штучного світу, який передається людині через його зір, слух та інші почуття. Віртуальна і доповнена реальність імітують вплив на об'єкти і реакцію на цей вплив. Для створення ефекту реалістичності доповнена реальність AR і VR відтворює взаємодії в реальному часі. У більшості випадків технології повного занурення у віртуальну реальність розробляються так, щоб об'єкти віртуального світу поводитися відповідно до законів фізики. Саме це робить VR і доповнену реальність застосовними в декількох сферах: освіті (в школах і вищих навчальних закладах для демонстрації експериментів і технологій); промисловості; медицині. сфері нерухомості.

Приклади використання: будівництво — ще одна сфера, в якій доповнена (віртуальна) реальність стане корисним інструментом.

Особливо це стосується завдань, які пов'язані з проектуванням будівель і дизайном інтер'єрів. В обох випадках, об'ємні моделі, побудовані на основі віртуальної реальності, допомагають раціонально використовувати простір, проводити розрахунки і оцінку ефективності різних конструкцій. За допомогою VR і AR можна також презентувати результати роботи архітекторів і дизайнерів.

Методика виконання: практичне використання та порівняння, теоретичний аналіз, систематизація наукових джерел.

Висновки: сучасні технології роблять віртуальну і доповнену реальність в промисловості унікальним інструментом, який підвищує продуктивність і економить ресурси.

Список використаних джерел

1. VR/AR В НАШ ЧАС: ТРЕНД ЧИ НЕОБХІДНІСТЬ. <https://indevlab.com/uk/blog-ua/vr-ar-v-nash-chas-trend-chi-neobhidnist/>
2. ДОДАТКОВА РЕАЛЬНІСТЬ І СУЧАСНІ VR ТЕХНОЛОГІЇ. <https://avada-media.ua/ua/services/vr-ar/>
3. Що таке VR, AR та MR і яка різниця між ними. <https://nachasi.com/tech/2018/08/23/shho-take-vr-ar-ta-mr/>

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ, ПРОФЕСІЙНІЙ ОРІЄНТАЦІЇ ТА ПРАЦЕВЛАШТУВАННІ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Білецька Єлизавета Андріївна

І курс, група ПЛ 22-1, спеціальність «Психологія»

Інститут соціальних технологій Університету «Україна»

Науковий керівник: Храпачевський І. В.

Анотація. У статті розглянута необхідність застосування інформаційних технологій у навчанні, професійній орієнтації та працевлаштуванні людей з особливими потребами.

Annotation. The article considers the necessity of using information technologies in education, professional orientation and employment of people with special needs.

Інформаційно-комунікаційні технології є потужним фактором розвитку сучасного суспільства.

Рівень цивілізованості держави визначається ставленням суспільства до громадян з особливими потребами. Тому метою нашого

дослідження є визначення різних підходів до навчання, професійної орієнтації та працевлаштування людей з особливими потребами.

Актуальність. Сьогодні отримання якісної освіти визначає життєвий успіх, можливість знайти цікаву роботу, жити повноцінним життям. Тому одна з важливих задач соціальної адаптації — надання людям з особливими потребам можливості отримати повноцінну якісну освіту. І основна роль тут відводиться інформаційно-комунікаційним технологіям.

Мета: дослідження можливостей отримання вищої освіти та працевлаштування для осіб з особливими потребами.

Методика: спостереження за різними групами людей з особливими потребами.

Держава взяла на себе відповідальність створити для вказаних осіб умови для доступу до всіх видів освітніх послуг.

Для надання освітніх послуг людям з особливими потребами доцільно використовувати дистанційну форму навчання, яка набуває сьогодні все більшої популярності, а для людей з особливими потребами найчастіше — це єдина можливість отримати спеціальність та вирішити питання працевлаштування.

Для людей з особливими потребами комп'ютер та доступ до всесвітньої мережі Інтернет — це не тільки спілкування, дистанційне навчання, підвищення професійних навичок, а й можливість знайти роботу. Маючи комп'ютер та доступ до мережі люди з особливими потребами можуть працювати вдома, контактуючи з роботодавцем різними способами зв'язку. До таких видів робіт відносяться: набір текстів, введення показників у бази даних, розробка комп'ютерних програм, створення веб-сайтів, пошук довідкової інформації у системі Інтернет, виконання робіт з комп'ютерної графіки, макетування тощо.

Вивчення комп'ютерних програм та застосування Інтернет-технологій сприяє розвитку пізнавальної активності, формуванню наукового мислення, надає можливість самовиразитися шляхом створення власних комп'ютерних проектів. Люди з особливими потребами використовують будь-яку можливість, щоб довести свою спроможність бути ефективними учасниками ринку праці.

Висновок: використання інформаційно-комунікаційних та Інтернет-технологій дозволяє людям з обмеженими функціональними можливостями вести повноцінне життя: спілкуватись, дистанційно навчатись і здобувати освіту, оволодівати фахом, займатись творчістю та науковими дослідженнями, що створює можливість

для самореалізації та інтеграції їх у суспільство. Саме тому означений напрям потребує подальшого наукового дослідження та впровадження в життя.

Список використаних джерел

1. Всеукраїнський центр професійної реабілітації інвалідів <http://mlsp.-kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?artid=37992&catid=41291>
2. Іванова І.Б. Соціально-психологічні проблеми дітей-інвалідів. — К., 2000.
3. Соціальна педагогіка: навч. посіб. / За ред. А.Й. Капської. — К., 2000. — 264 с.

ІТ ОСВІТА ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Бірюкова М.К.

*І курс, група СР 22-1, спеціальність «Соціальна робота»
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Храпочевський Ігор Володимирович*

Анотація. *З'ясовано що для людей з інвалідністю дуже важливою є реалізація себе, а також що в нашій країні для цього є багато можливостей, в тому числі у сфері ІТ.*

Annotation. *It was found out that self-realization is very important for people with disabilities, and that there are many opportunities for this in our country, including in the field of IT.*

Жодна дитина не має відчувати себе іншою та виключеною з освітніх, культурних і соціальних процесів — це головне завдання інклюзії.

Інклюзивне навчання — це система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахуванні багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

Інклюзивне навчання усуває бар'єри в системі освіти та системі підтримки дітей з особливими освітніми потребами. Діти з особливими освітніми потребами отримують можливість соціалізації, розвитку своїх інтересів і талантів і подальшої інтеграції в суспільство, вступу до професійних і вищих закладів освіти, а також налагодити дружні стосунки з однолітками в школі та поза її межами та моделюють належні способи взаємодії з колективом.

Одним з напрямів щодо підвищення якості корекційного та навчального процесу в умовах спеціальної та інклюзивної освіти є використання комп'ютера і його складових та створення різнопрофільних корекційних та навчальних програм.

Інвалідність це не вирок. Для людей з інвалідністю важливою є самореалізація. Якщо людина не знайшла своє місце в житті, то ніяка благодійна допомога не зробить її щасливою. Тому, отримання освіти та можливість знайти роботу є пріоритетними, а ІТ-сфера, саме одна з тих, де можна дистанційно навчатись та добре заробляти.

ІТ — чи не найдоступніша галузь для роботи людей з інвалідністю. Адже, як показує практика, увійти в ІТ може кожен. Адже, як показує практика, увійти в ІТ може кожен.

В Україні для людей з інвалідністю існує багато соціальних проектів за допомогою яких вони мають змогу отримати освіту безкоштовно.

Курси зазвичай відбуваються онлайн. Після закінчення навчання його учасники можуть подавати заявки на конкурси на вакантні посади в провідних ІТ-компаніях України.

Висновки: Для людей з особливими освітніми потребами дуже важливою є реалізація. Навчання та робота у сфері ІТ є дуже доступною та актуальною для людей з інвалідністю.

Список використаних джерел

1. Про інклюзивне навчання: <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>, <https://core.ac.uk/download/pdf/162001387.pdf>

2. Про ІТ освіту для людей з інклюзією: <https://polinfo.gov.ua/3980-lyudyam-z-invalidnistyu-proponuyut-bezkoshtovno-navchatis-it-spetsial-nostyam>

ВРАЗЛИВОСТІ І ПРОБЛЕМИ БЕЗПЕКИ ДАНИХ У ХМАРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Борисенко Олександр Сергійович

І курс аспірантури, група КІ-22-І, спеціальність «Комп'ютерна інженерія»

Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»

Науковий керівник: Тимошенко А.Г., к.т.н., проф.

Анотація. При розповсюдженні хмарних технологій в корпоративному сегменті у споживачів виникає низка нових перешкод, що насперед включає проблеми безпеки та конфіденційності. На додаток до

традиційних ризиків безпеки, що виникають в обчислювальних системах, підключених до Інтернету, хмарні системи мають специфічні проблеми безпеки та конфіденційності через віртуалізацію хмар та характер своєї багаторівневої природи. Ми розглянули деякі конкретні вразливості і проблеми безпеки, пов'язані з природою хмарних обчислень.

Annotation. *With the spread of cloud technologies in the corporate segment, consumers face a number of new obstacles, which primarily include security and privacy issues. In addition to the traditional security risks inherent in Internet-connected computing systems, cloud systems have specific security and privacy concerns due to cloud virtualization and their multi-tiered nature. We've looked at some specific vulnerabilities and security issues related to the nature of cloud computing.*

Проблеми безпеки в хмарних обчисленнях зазвичай пов'язані з основними технологічними компонентами, на які покладаються хмарні обчислення. Цими компонентами є:

– Веб-додатки та служби є найбільш часто використовуваними технологіями для доступу до хмарних обчислень.

– Віртуалізація є основною технологією надання хмарних обчислень. Обидві SaaS і PaaS засновані на віртуалізації інфраструктури, що надається на рівні IaaS.

– Криптографічні методи в даний час є найбільш поширеними методами для досягнення задовільного рівня вимог безпеки для хмарних обчислень.

Далі розглянемо деякі конкретні вразливості і проблеми безпеки, пов'язані з природою хмарних обчислень:

Несанкціонований доступ до інтерфейсу управління: в хмарних обчисленнях інтерфейси управління зазвичай доступні через загальнодоступні мережі для авторизованих клієнтів і можливих неавторизованих зловмисників, тоді як звичайні центри обробки даних зазвичай доступні тільки авторизованим адміністраторам безпосередньо або через приватні мережі.

Проблема відновлення даних: через природу віртуалізації і спільного використання хмарних послуг на апаратному рівні області пам'яті і зберігання, які були орендовані попередніми клієнтами, можуть бути перерозподілені для нових клієнтів.

Вразливість образу шаблону віртуальної машини (VM): нова віртуальна машина зазвичай створюється шляхом клонування образу шаблону попередньо сконфігурованої віртуальної машини, так як

це економить час і зусилля. Таким чином, багато клієнтів будуть орендувати віртуальні машини з однаковими конфігураціями. Зловмисник може збирати інформацію про образи шаблонів хмарних систем, ставши клієнтом хмари з правами адміністратора. Як тільки зловмисник має доступ до образів шаблонів, він може шукати вразливості в цих образах, які також використовуються іншими клієнтами.

Можливість витоку даних: інша проблема вразливості, пов'язана з образами шаблонів віртуальних машин, полягає в тому, що хмарні провайдери можуть використовувати шаблони, створені іншими клієнтами для нових клієнтів. Ці шаблони можуть містити секретні бекдори, створені зловмисником, що прикидатися клієнтом, і дозволяють зловмисникові отримати доступ до віртуальних машин інших клієнтів.

Ін'єкційні вразливості: оскільки більшість хмарних сервісів використовують служби веб-додатків, можна вводити зловмисні коди в хмарну систему, використовуючи вразливості в таких службах веб-додатків, щоб зламати веб-сервери, які обслуговують ці служби.

Метрики безпеки і труднощі моніторингу: клієнти повинні мати можливість вимірювати і контролювати ситуацію безпеки своїх хмарних послуг і ресурсів. Однак надання таких можливостей хмарним клієнтам як і раніше є проблемою, тому що доступні традиційні стандартні інструменти ще не підходять для хмарного середовища.

Складність в управлінні цифровими ключами і випадковими числами: в хмарній системі існують різні типи ключів і випадкових чисел, необхідні для криптографічних операцій. Управління та зберігання різних ключів в хмарному середовищі — непрості завдання, тому що немає повної фізичної ізоляції між ресурсами зберігання, виділеними для різних клієнтів.

Проблема функціональної сумісності хмари: ця проблема пов'язана з тим, як різні хмарні провайдери дозволяють власникам даних безперешкодно переміщати свої дані від одного провайдера до іншого або від хмарного провайдера назад в свої локальні ресурси, коли їм це потрібно. Без функціональної сумісності між хмарними провайдерами, власник даних може заблокувати певного провайдера і не зможе легко перейти до інших провайдерів або оптимізувати послуги між різними провайдерами.

Спостереження за шаблонами активності: шаблони активності одного хмарного клієнта можуть спостерігатися або іншими клієнтами в одній хмарі, або хмарним провайдером. Це спостереження

може бути кроком для атаки безпеки або може бути використано для виявлення ділових дій, які не можуть бути виявлені в звичайних обставинах.

ЗАХИСТ НЕСТРУКТУРОВАНОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА МОБІЛЬНИХ ПРИСТРОЯХ ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В АДАПТИВНИХ КЕЙС-МЕНЕДЖМЕНТ СИСТЕМАХ

Бровченко Євген Миколайович

аспірант, спеціальність 123 «Комп'ютерна інженерія»

Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»

Науковий керівник: Самарай В. П., к. т. н., с. н. с., професор

yebrovchenko@hotmail.com

Анотація. У доповіді розглядається проблема захисту та обробки неструктурованої інформації на мобільних пристроях що активно використовуються в адаптивних кейс-менеджмент системах. Особливості використання та потенційні проблемні моменти в інтеграції та взаємодії.

Ключові слова: мобільний пристрій; адаптивний кейс-менеджмент; безпека; захист інформації; взаємодія користувача з мобільним пристроєм;

Annotation. The report considers the problem of protection and processing of unstructured information on mobile devices that are actively used in adaptive case management systems. Peculiarities of use and potential problem points in integration and interaction.

Key words: mobile device; Adaptive Case Management, ACM; security; data protection; UI/UX;

Сучасні інформаційні системи все більше мають справу з неструктурованою інформацією в умовах певної невизначеності. Це накладає обмеження на використання та залучення сучасних підходів оброблення інформації. Як результат з'являються системи адаптивного кейс менеджменту (Adaptive Case Management, ACM). В ACM системах активно використовуються різноманітні мобільні пристрої. Тому захист інформації на мобільних пристроях, що є невід'ємною частинною цих систем, є вкрай важливим.

Швидке зростання використання мобільних простоїв в сучасному житті людини та функціональні можливості мобільних плат-

форм вимагають певних заходів безпеки у контексті зберігання даних. Все більше приватної інформації потрапляє в цифрове відображення та не контрольоване використання. Існуючі рішення мають тенденцію не відповідати викликам та сучасним вимогам у сфері безпеки та мають дещо обмежений характер використання. В певній мірі ці рішення мають емпіричне обґрунтування та досить непевні позиції щодо масштабування.

Сучасній користувач мобільних пристроїв має певні вимоги що стосуються на ергономіку та рівень інформаційної обізнаності.

Розвиток галузі в цілому вимагає швидких, надійних та ефективних рішень що потрапляють не лише в економічну площину а й площину кібер безпеки.

АРХІТЕКТУРА ПЗ ДЛЯ СИСТЕМ ВЕЛИКОГО МАСШТАБУ

Буртовий Сергій Сергійович

І курс аспірантури, група КІ-22-1, спеціальність «Комп'ютерна інженерія»

Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»

Науковий керівник: Семенко А.І., д.т.н., проф.

Анотація. *Все, що ми будуємо, має структуру — знаємо ми про це чи ні, думали ми про це наперед чи прийшли до цього спонтанно. Чим більше ми інвестуємо у будівництво продукту, тим важче змінити його структуру постфактумом. То у чому полягає важливість структури і з яких причин взагалі ми можемо хотіти змінити її у майбутньому?*

Annotation. *Everything we build has a structure, whether we know about it or not, and whether we thought about it ahead of time or arrived at it spontaneously. The more we invest in building a product, the harder it becomes to change its structure after the fact. But what is the importance of a structure and why would we want to change it at all in the future?*

Структура нашої системи описує:

- призначення продукту;
- якості продукту.

Наприклад, якщо поглянути на архітектуру театру, ми бачимо, що його мета полягає в тому, щоб проводити шоу та виступи. Та якщо ми б змусили людей проживати або проводити робочий час у театрі — замість більш придатних для цього дому або офісу — скоріш за все, вони би почували себе дуже некомфортно і мали би неприємний досвід.

З іншого боку, якщо поглянути на архітектуру житлового будинку, ми бачимо, що у ньому людям було б ідеально проживати. Та проведення великих шоу або вистав не працювало би дуже добре.

Тож коли мова йде про ПЗ, застосовуються ті ж принципи. Є величезна кількість шляхів організувати наш код для досягнення функціональності системи. Та ці різні підходи в організації дадуть нам різні якості системи.

Іншими словами, архітектура ПЗ впливає на те, наскільки:

- ефективним і масштабуємим вийде наш продукт;
- просто нам буде додавати нові функції до продукту;
- легко можна буде збільшувати команду інженерів;
- добре продукт буде реагувати на збої, поломки, недоступність;
- ефективно продукт зможе протистояти атакам на його безпеку.

І, подібно до фізичних структур (будівель, автомобілів, тощо), якщо ми з самого початку організуємо наше ПЗ не найбільш оптимальним способом, вартість повторного проектування буде значною. Значною і у сенсі грошей, і у сенсі часу. Особливо — якщо ми працюємо у системі з великим масштабом — відео за запитом, соціальні мережі, онлайн відеоігри, банки, тощо.

Існує багато викликів при визначенні хорошої архітектури ПЗ для нашої системи. Та одним із найбільших викликів, з яким інженери ПЗ борються найбільше, можна вважати наступне.

На відміну від алгоритму чи формули — які можуть доказово бути одночасно і коректними, і оптимальними — ми не можемо зробити те ж саме для архітектури ПЗ.

Що ми можемо зробити для гарантування нашого успіху, то це:

- дотримуватися методичного процесу проектування;
- застосовувати перевірені в галузі;
- архітектурні шаблони;
- найкращі практики.

Пошуку, вивченню і покращенню таких практик і варто приділити час.

ЦИФРОВІ ВАЛЮТИ У СВІТОВІЙ ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ: ПЕРЕВАГИ, НЕДОЛІКИ, РИЗИКИ, РЕГУЛЮВАННЯ

Галак Владислав Артурович

II-курс, група ПІ-21- ІФМБ, Коледж «Освіта»

Науковий керівник: Храпачевський І. В.

Анотація. *Розглянута перспектива цифрових валют у світовій економіці.*

Annotation. *The perspective of digital currencies in the world economy.*

Електронні гроші — явище не нове. Торгівля через Інтернет збільшила використання нових технологій, збільшуючи тим самим попит на нові методи електронних платежів. Новим є використання Інтернету як нового грошового ринку. Сьогодні гроші стають готовою інформацією у мікропроцесорі або в базі даних. Без сумніву, метою такого інструменту є підвищення ефективності традиційного способу оплати. На даний момент у механізмі Blockchain досі немає чітких стандартів і тому ми не знаємо меж, тому учасники можуть легко спілкуватися без наявності регулятора. За технологією Blockchain стоїть універсальна Інтернетвалюта, що в свою чергу викликає багато питань щодо використання переваг та наявності ризиків / збитків, які можуть виникнути в результаті її застосування.

Метою дослідження є визначення ролі цифрових валют у світовій фінансовій системі, переваг, недоліків та ризиків, які вони несуть користувачам та ринку. Інтернет-торгівля збільшила використання нових технологій, а отже, і попит на нові методи електронних платежів. Це почалося особливо з середини 1990-х з початком інформаційної революції, падінням цін на комп'ютери, в тому числі мережеві.

Біткойн — це цифрова валюта, вартість якої змінюється залежно від загального сприйняття її споживачами. Це пов'язано в першу чергу з тим, що на відміну від стандартних валют, якими ми користуємося, таких як долар або євро, які регулюються центральними банками, для біткойнів регулювання не існує.

Транзакції здійснюються з використанням криптографічного захисту, і виконується їх виконання через мережу загальнодоступних електронних книг, які називаються «леджерс» (книги).

Метою електронних грошей є заміна готівки в операціях невеликої вартості, таким чином уникаючи їх недоліки, наприклад французький досвід роботи з Moneo. Moneo призначений для зменшення

витрат на утримання готівки та купівельну спроможність, що тимчасово передаються більш ефективним способом. Монео пропонує великі переваги для споживачів та роздрібних торговців. Переваги для споживачів: більша швидкість транзакції та потенційна вигода у вигляді знижки на майбутні покупки.

Висновки: криптовалюти описуються як трансформаційна технологія, яка може революціонізувати низку галузей. Оскільки їх неможливо надрукувати чи конфіскувати, криптовалюти також можуть забезпечувати безпечне зберігання вартості.

Список використаних джерел

1. Цифровое золото Натаниель Поппер. Blockchain Revolution Алекс Тапскотт і Дон Тапскотт.

ТИПИ КІБЕРЗАГРОЗ

Гафинець Іванна

Група ПІ-22-1 іст,

Інститут комп'ютерних технологій університету «Україна»

Науковий керівник: Храпачевський І. В.

Анотація. Показано н'ять основних типів кіберзагроз: програми-вимагачі, цільові кібератаки, DDoS атаки, фішинг та внутрішні загрози, пов'язані з діяльністю інсайдерів і людськими помилками.

Annotation. Five main types of cyber threats are shown: ransomware, targeted cyber attacks, DDoS attacks, phishing, and internal threats related to insider activity and human error.

Кіберзагроза — наявні та потенційно можливі явища і чинники, що створюють небезпеку життєво важливим національним інтересам держави у кіберпросторі, справляють негативний вплив на стан кібербезпеки держави, кібербезпеку та кіберзахист її об'єктів.

Програми-вимагачі. Віруси-вимагачі шифрують дані на комп'ютері користувача і вимагають викуп за можливість відновити доступ до них.

Цільові кібератаки. В останні роки кіберзлочинці перейшли до більш цілеспрямованих атак, зосереджуючись на конкретних галузях з їх характерними уразливими місцями.

DDoS атаки. DDoS атака — це атака на будь-яку обчислювальну систему(наприклад, сервер) з метою вичерпати її апаратний ре-

курс шляхом величезної кількості одночасних звернень до неї. Коли система не справляється з обробкою цих звернень, відбувається відмова в обслуговуванні (Denial of Service) і система виходить з ладу.

Інсайдерські загрози. Велика група загроз, джерелом яких є власні співробітники. Поширена в організаціях, де відсутній контроль за наданням прав доступу високого рівня, а також відсутні розмежування з прав доступу до інформаційних ресурсів.

Фішинг. Це вид шахрайства, метою якого є виманювання у довірливих або неуважних користувачів мережі персональних даних.

Методика досліджень. Аналіз літератури, теоритичний аналіз, узагальнення, класифікація.

Висновки: Кожен співробітник повинен мати певне уявлення про сучасні загрози, а тим більше керівник, який ставить завдання фахівцям з кібербезпеки. Базове розуміння кіберзагроз необхідно перемістити з професійної області ІТ фахівців в область загального знання.

Список використаних джерел

1. КІБЕРБЕЗПЕКА В СУЧАСНОМУ СВИТІ. http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/14516/%d0%9e%d0%ae%d0%90_%d0%9a%d1%96%d0%b1%d0%b5%d1%80%d0%b1%d0%b5%d0%b7%d0%bf%d0%b5%d0%ba%d0%b0_%d0%b2_%d1%81%d1%83%d1%87%d0%b0%d1%81%d0%bd%d0%be%d0%bc%d1%83_%d1%81%d0%b2%d1%96%d1%82%d1%96_%d0%b0%d0%ba%d1%82%d1%83%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d1%96_%d0%b2%d0%b8%d0%ba%d0%bb%d0%b8%d0%ba%d0%b8_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

2. Кіберзагрози: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%96%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B7%D0%B0%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B0>

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ

Герасименко Наталія Петрівна

старший викладач

Рівненського інституту Університету «Україна»

Анотація. В запропонованих тезах викладено основні ознаки класифікації інформації в управлінні. Перелічені показники ефективних рішень на основі технологій.

Annotation. The main features of the classification of information in management are outlined in the proposed theses. The indicators of effective technology-based solutions are listed.

Впровадження в сферу управлінської діяльності інформаційних технологій значно збільшить оперативність та ефективність інформаційного забезпечення управлінської діяльності й посилить аналітичну складову процесу прийняття управлінських рішень. Інформаційні технології можна розглядати як сукупність сучасних засобів ортехніки, які в поєднанні з людськими навичками дозволяють формувати, контролювати, направляти інформаційні ресурси, що дає змогу керівнику краще розуміти і орієнтуватися в оточуючих процесах. Система об'єктивного інформаційного забезпечення управління, заснована на використанні новітніх технологій дозволяє не лише своєчасно і повно інформувати керівників, а й надає їм можливості одержувати відповідні консультації в процесі прийняття управлінських рішень.

Саме тому високоефективне інформаційне забезпечення керівництва сучасної установи досягається шляхом створення управлінських ІС, що охоплюють всі рівні управління.

Інформацію, що використовується в управлінні, класифікують за різними ознаками: за формою відображення — візуальна (графіки, таблиці, і т.д.), аудіоінформація (сприймається на слух завдяки звукозапису), аудіовізуальна (поєднує інформацію у формі зображення і звуку); за формою подання — цифрова, буквена і кодована; за порядком виникнення — первинна і вторинна; за характером носіїв інформації — документована і недокументована; за призначенням — директивна (розпорядча), звітна і довідково-нормативна; за напрямом руху — вхідна і вихідна; за стабільністю — умовно-перемінна та умовно-постійна; за способом відображення — текстова (алфавітна, алфавітно-цифрова) і графічна (креслення, діаграми, схеми, графіки); за способом обробки — що піддається і що не піддається механізованій обробці.

Залежно від функції, яку виконує інформація в управлінському циклі, вона буває розпорядчою, зворотного зв'язку, запам'ятовуючою та ін.

У процесі управління постійно відбувається обмін інформацією. Причому напрямок переміщення інформації може бути вертикальним (від керівника до підлеглих або від підлеглих до керівника), так і горизонтальним (між начальниками підрозділів, підлеглими одного рівня). Як джерело інформації може бути вплив зовнішнього середовища, розмір прибутку фірми в минулому кварталі або вказівка керівника. На ефективність прийнятих рішень по управлінню впливає безліч показників: якість, вірогідність й опера-

тивність одержання інформації; знання, досвід, особисті якості керівника; кваліфікаційний склад підлеглих; зовнішнє середовище.

Через органи управління проходить величезна за обсягом, розмаїттям і динамікою інформація. Одна її частина носить безпосередньо управлінський характер і зв'язана з формуванням і реалізацією управлінських рішень, інша — виражає взаємозв'язок держави з суспільством, його численними проявами, з потребами й інтересами громадян. Обидві частини реально злиті в єдиний інформаційний масив, доповнюють один одного.

Процес передачі інформації проходить через безліч посередників, а це значить, що під час передачі інформації відбувається її затримка й перекручування. Крім того, інформація може перетворюватись залежно від того до кого вона адресована. В центрі уваги управлінської діяльності знаходяться інформаційні проблеми надання необхідної в процесі управління інформації, її переробка, створення умов для її оцінки та використання, тобто управлінська діяльність орієнтована не стільки на використання сучасних засобів обчислювальної техніки й телекомунікації, скільки на процеси інформаційного забезпечення [3].

Поняття «інформаційне забезпечення» більше відповідає розумінню забезпечення, як створення підтримки відповідних організаційно-функціональних характеристик системи управління. Таким чином, існують об'єктивні причини для виділення двох значень поняття інформаційне забезпечення: як забезпечення системи управління сукупністю інформації; як діяльність, що пов'язана із засобами збирання, реєстрації, передачі, зберігання, опрацювання та представлення інформації. Обидва значення поняття інформаційного забезпечення нерозривні [4].

Отже, можна зробити висновок, що інформаційне забезпечення системи управління — це поєднання всієї використовуваної у ній інформації, специфічних засобів і методів її обробки, а також діяльності фахівців з її ефективного удосконалення та використання. Інформаційне забезпечення охоплює систему руху й перетворення інформації, включаючи класифікаційні переліки всіх даних, методи їх кодування, зберігання та передачі. Розробка інформаційного забезпечення спрямована на використання технічних засобів управління для постачання необхідної інформації відповідним органам управління з метою організації, по-перше, безперервного процесу збирання, опрацювання, зберігання й пошуку інформації,

а також передачі її на різні рівні управління; по-друге, високої надійності та вірогідності інформації відповідно до встановлених вимог щодо збирання й опрацювання на кожному рівні управління.

Список використаних джерел

1. Береза А.М. Інформаційні системи і технології в економіці: Навч.-метод. посібник. Київ: КНЕУ, 2002. 80 с.
2. Войнаренко М.П., Кузьміна О.М., Янчук Т.В. Інформаційні системи і технології в управлінні організацією. Навч. посіб. Вінниця: ПП Едельвейс і К, 2015. 496 с.
3. Інформаційні системи і технології на підприємстві. Конспект лекцій / Гомонай-Стрижко М. В., Якімцов В.В. Львів: НЛТУ України, 2014. 200 с.
4. Плєскач В.Л., Рогушина Ю.В., Кустова Н.П. Інформаційні технології та системи: Підручник. Київ: Книга, 2004. 520 с.

ВЕБДИЗАЙН В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Городній М.

*група ПП-21- Іфмб, кафедра комп'ютерної інженерії
Інститут комп'ютерних технологій
Науковий керівник: Храпачевський І. В.*

Анотація. Вебдизайн — галузь веброзробки, що охоплює цілий ряд напрямів і дисциплін із створення та супроводу сайтів або вебзастосунків, таких як графічний вебдизайн, проектування інтерфейсів, авторинг, використовність та оптимізація для пошукових систем.

Annotation. Web design is a branch of web development that offers a number of directions and disciplines from the creation and maintenance of sites or web sites, such as graphic web design, interface design, authoring, usability, and optimization for search engines.

Мета: Визначення та надання характеристик основних стадій веб-дизайну на шляху до створення сучасного інформаційного середовища. Налагодити комунікацію з користувачем за допомогою контенту.

Методика дослідження: Допомога у створенні ефективної інформаційної платформи, що відповідає завданням веб-ресурсу, а також зумовлює виявлення та розвиток комерційного, комунікативного, соціокультурного потенціалу цього віртуального середовища.

Найчастіше виконання різних етапів процесу вебдизайну забезпечують відповідні спеціалісти (менеджер проекту, дизайнер, вебпрограміст, вебмайстер тощо), хоча деякі вебдизайнери можуть виконувати усе самостійно. Коли ми чуємо слово сайт — розуміємо, що мова йде про веб-сайт — віртуальний ресурс, який розміщений в глобальній мережі Інтернет. Більшість людей не задумуються, як вони створюються і що для цього потрібно.

Інструменти і технології. На кожному етапі створення сайту вебдизайнери послуговуються різними інструментами. З часом ці інструменти зазнають оновлення у відповідності до нових стандартів і програмного забезпечення, однак принципи їхнього застосування залишаються сталими. У графічному вебдизайні використовують пакети векторної й растрової графіки для створення прототипів зображень чи дизайну у форматі для веб. До інструментів вебдизайну належать також валідатори розмітки та інші засоби тестування використовності й доступності, які дозволяють пересвідчитися у тому, що сайт відповідає стандартам веб. Серед поширених популярних онлайн редакторів лідируюче місце займає онлайн редактор FIGMA. Серед його плюсів є крос платформеність, безкоштовний тарифний план для одного користувача, а також можливість спільної роботи в режимі реального часу.

Правила вебдизайну. Оскільки дизайн містить елементи мистецтва та інженерії, на нього розповсюджуються їхні правила, що можуть забезпечити створення якісних макетів та мокапів для мережових видань. Одне з основних правил вказує, що дизайн має ціль і залежно від задач, обираються засоби. Таким чином дизайном є не оформлення вебсторінок, а конструкторська діяльність, що покликана реалізувати заздалегідь визначні цілі. Існують правила, щодо необхідної кількості кольорів та шрифтів у макеті, симетрії, відступів, порядку подачі матеріалів тощо.

Щоб створити професійний ресурс, контент якого буде 100% під контролем, необхідно: 1) замовити хостинг під сайт; 2) купити доменне ім'я; 3) розробити сайт. На це потрібні матеріальні витрати. На даному етапі розвитку інформаційно-комунікаційних технологій для створення професійного сайту не вистачить лише знання мови розмітки HTML. Для сайту навчального закладу ми б радили використовувати такі CMS як Wordpress, Joomla або Drupal. Тому, що вони підтримують візуальні редактори для створення публікацій.

Висновок: Отже, ініціативні, обізнані з новими веб-технологіями педагоги Волині: від викладача університету, коледжу до вчителя інформатики в школі, можуть суттєво підвищити рівень інформаційної культури в навчальних закладах та й в громаді в цілому. Адже світ змінюють не комп'ютери, а вчителі, які самостійно опановують нові технології та вчать їх інших.

Список використаних джерел

1. Вебдизайн: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Пасічник, В. В. Пасічник ; за заг. ред. В. В. Пасічника ; М-во освіти і науки України. — Л. : Магнолія 2006, 2010. — 519 с. : іл. — (Серія «Комп'ютинг»).

ПОЄДНАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З ІНКЛЮЗИВНИМ В ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ

Гуменюк Олександр Сергійович

викладач

Тернопільського фахового коледжу Університету «Україна»

Анотація. У даній статті проаналізовано застосування дистанційного навчання в інклюзивному середовищі закладу освіти. Визначено, як необхідно будувати навчальний процес та взаємодіяти з людьми з особливими потребами. Сформульовано основні напрямки на яких побудований графічний дизайн та ким повинен бути викладач для студента.

Annotation. This article analyzes the use of distance learning in an inclusive environment of an educational institution. It is determined how to build the educational process and interact with people with special needs. The main directions on which graphic design is built and who should be the teacher for the student are formulated.

Інклюзивне навчання — це система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахуванні багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

Інклюзивне навчання часто вважають альтернативою інтернатній системі, за якою діти з особливими освітніми потребами навчаються в спеціальних закладах освіти та змушені проживати в інтернатних відділеннях при них через їх територіальну розгалуженість.

Жодна дитина не має відчувати себе іншою та виключеною з освітніх, культурних і соціальних процесів — це головне завдання інклюзії [1].

Акцентом термінології є насамперед людина, а потім особливості розвитку, її порушення, інвалідність тощо. Коли ми будемо спиратися на коректні визначення, бачити насамперед дитину, то будемо ефективніше будувати навчальний процес.

Будуючи дистанційний навчальний процес, необхідно пам'ятати, що кожний студент чи студентка, незалежно від того, чи мають вони інвалідність, хочуть, щоб у них було повноцінне навчання. У навчальному процесі не повинно бути інвалідності. Кожен хоче спілкуватися з іншими однолітками, відвідувати університет чи коледж. Коли ми під час підготовки лекцій, практичних та іншого матеріалу будемо спиратися на те, що є студент, а не є його особливі потреби, ми краще розумітимемо та сприйматимемо самого студента й ефективніше будуватимемо навчальний процес.

Кожному студенту потрібен наставник. Цими наставниками часто стають вчителі, викладачі, тому що краще розуміють потреби то чи іншої дитини, і вони можуть разом із нею створити щось цікаве та неповторне. Пам'ятайте про це і з цього починайте будувати ваш дистанційний навчальний курс.

Навчальні програми та процеси з графічного дизайну повинні бути побудовані таким чином, щоб надати базові комплексні знання, необхідні для професії графічного дизайнера. Для всіх, враховуючи також і студентів з особливими потребами. Основи композиції, проектування, колористика, візуальна комунікація у дизайні — все це основні напрямки на яких побудований графічний дизайн. Усі теоретичні знання повинні одразу підкріплюватись практикою. Всі студенти, власноруч повинні розробляти дизайн з усіма необхідними для цього елементами під керівництвом досвідченого викладача чи практикуючого дизайнера.

Отже, навчальні заклади, повинні будувати освітній процес таким чином, щоб враховувати та задовольнити особливі освітні потреби всіх учнів чи студентів. Створення сприятливого середовища, для розвитку можливо лише за умови врахування педагогами, психологами та іншими фахівцями усіх освітніх потреб дітей, студентів.

Список використаних джерел

1. mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya
2. Конспект трансляції «Нової української школи» з кандидаткою педагогічних наук, керівницею інклюзивних проєктів ГО «Бачити серцем», однієї з ТОП-50 учителів світу Global Teacher prize — 2020, експерткою з інклюзії ГС «Освіторія» Наталею Гладких. (<https://nus.org.ua/articles/yak-royednaty-dystantsijne-navchannya-z-inklyuzyvnum/>)
3. Основи графічного дизайну/ Укладачі: Куленко М. Я., Підручник. — К.: Кондор, 2006. — 492 с.
4. Жуковський В. Особливості сучасного дистанційного навчання: потенціал та нові можливості використання. Людинознавчі студії. Педагогіка. 2018. Випуск 6. С. 154–165.
5. Мотуз, Т., Пасічник, Л., & Баранець, Я. (2021). ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету, (1), 172–181.

АВАРІЙНЕ ВІДНОВЛЕННЯ У ХМАРНИХ МЕРЕЖАХ. ПРОБЛЕМАТИКА WARM СЦЕНАРІЮ АВАРІЙНОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Демидов Антон Сергійович

*аспірант I курсу, спеціальність 123 «Комп'ютерна інженерія»
Інституту комп'ютерних технологій Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Даценко І.П., доцент
anton89d@gmail.com*

***Анотація.** Аварійне відновлення є постійною проблемою у сфері інформаційних технологій, але ця проблема є набагато ширшою для хмарних провайдерів, тому що вони повинні продовжувати надавати сервіс для клієнтів навіть під час аварій. У доповіді розглядається проблематика аварійного відновлення за warm моделлю у провайдерах хмарних обчислень.*

***Annotation.** Disaster recovery is a constant problem in IT sphere. This problem is much wider for cloud computing providers since they must provide the service even during accidents. The report examines the problem of disaster recovery according to the warm model in cloud computing providers.*

Платформи хмарних обчислень є теперішньою буденністю використання Інформаційних технологій у всьому світі. Цей концепт

розвивається, великі провайдери хмарних обчислень додають все більше функціоналу, стаючи одним із найпопулярніших та швидко-ростучих технологій у сфері ІТ.

Аварія — це непередбачувана подія протягом життя системи. Це може бути спричинено природними катаклізмами, апаратним чи програмними збоями, або людською помилкою чи саботажем. Це може привести до серйозних фінансових втрат з точки зору бізнеса. У великих компаніях закладають від 2% до 4% відсотків ІТ бюджету для підготовки до аварійного відновлення. [1]

Основне завдання розробки сценарію аварійного відновлення — мінімізування проміжку часу від збою до відновлення сервісу — RTO (recovery time objective). Затримки відновлення після відмови складаються з [2]:

- часу, необхідного на налаштування обладнання;
- час ініціалізації операційної системи;
- час ініціалізації програмного продукту;
- час відновлення стану даних;
- мережеві затримки (IP, DNS).

Показниками ефективного сценарію є мінімальність впливу на нормальну роботу сервісу, географічне розділення та безпековий компонент.

Основними проблемами аварійного відновлення в цілому є ціна (необхідність мати розгорнутий сервіс у іншому географічному регіоні), залежність від провайдера, ціна, безпека, можливість виявлення несправності та потенційні проблеми програмного продукту в цілому (неможливість роботи в іншому географічному регіоні).

Warm модель аварійного відновлення полягає в створенні обмеженого фізичного віддзеркалення сервісу у іншій географічній або структурній зоні, яка не зв'язана з головною та працює незалежно. Час відновленню працездатності сервісу може коливатися від однієї години до одного дня, але цей час необхідно мінімізувати.

При обранні WARM сценарію аварійного відновлення ми можемо мати доволі швидке переключення DNS записів, але для деяких клієнтів це може стати проблемою, тому TTL DNS запису має бути доволі малим. Але, основною проблемою є затримка реплікації бази даних між географічними регіонами. Тому, при аварії є шанс втрачання деяких даних. Також, швидкість переключення репліки бази даних до мастера займає деякий час.

Для вирішення цих проблем є декілька опцій:

- Використання між регіональних балансувальників нагрузки, які здатні переключати трафік на інший регіон автоматично.
- Використання master-master реплікації бази даних, або bi-directional реплікацію.
- Використання глобальних баз даних.
- Використання контейнеризації для зменшення часу ініціалізації.

Список використаних джерел

1. Prakash, S., Mody, S., Wahab, A., Swaminathan S., & Ramani (2012). Disaster recovery services in the cloud for SMEs. IEEE International Conference Cloud Computing Technologies, Applications and Management (ICCCSTAM) (pp. 139–144). <http://dx.doi.org/10.1109/ICCCSTAM.2012.6488087>
2. Alhazmi, O. H., & Malaiya, Y. K. (2013). Evaluating disaster recovery plans using the cloud. Reliability and Maintainability Symposium (RAMS), IEEE Proceedings-Annual (pp. 1–6). <http://dx.doi.org/10.1109/RAMS.2013.6517700>

ІСТОРІЯ ПЕРШОГО ПОКОЛІННЯ ЕОМ

Дмитрюк Олександр

Кафедра комп'ютерної інженерії,

Інститут комп'ютерних технологій

Науковий керівник: Храпачевський І. В.

Анотація. *Історію розвитку ЕОМ варто описувати, використовуючи знання про покоління обчислювальних машин. Кожне покоління ЕОМ характеризується своїми конструктивними особливостями і можливостями. Я зроблю опис першого покоління, однак пам'ятайте, що розподіл ЕОМ на покоління є умовним, оскільки водночас випускалися машини різного рівня.*

Annotation. *The history of the development of computers should be described using knowledge about the generations of computing machines. Each generation of computers is characterized by its design features and capabilities. I will describe the first generation, but remember that the division of computers into generations is conditional, since machines of different levels were produced at the same time.*

Мета. Розглянути історію першого покоління ЕОМ. Дізнатися коли відбувся стрибок у розвитку обчислювальної техніки і як це

вплинуло на створення перших ЕОМ, коли були створені перші ЕОМ і їх недоліки.

Перше покоління ЕОМ. Різкий стрибок у розвитку обчислювальної техніки відбувся в 40-х роках, після Другої світової війни, і пов'язаний він був із появою якісно нових електронних пристроїв — електронно-вакуумних ламп.

Електричні схеми, побудовані на цих лампах, працювали значно швидше, ніж схеми на електромеханічних реле. Зросла швидкість обчислювальних машин, і релейні машини були усунуті продуктивнішими і надійнішими електронними обчислювальними машинами (ЕОМ). Застосування ЕОМ значно розширило коло розв'язуваних завдань. Доступними стали завдання, які раніше просто не ставилися: розрахунки інженерних споруд, розрахунки руху планет, балістичні розрахунки тощо.

Перша ЕОМ створювалася в 1943–1946 рр. у США і називалася ЕНІАК (ENIAC-Electronic Numerical Integrator and Calculator) — електронно-числовий інтегратор і обчислювач). Ця машина містила близько 18 тисяч електронних ламп, багато електромеханічних реле, причому щомісяця виходило з ладу близько 2 тисяч ламп. У машини ЕНІАК, а також в інших перших ЕОМ був серйозний недолік — програма, що виконувалася і зберігалася не в пам'яті машини, а набиралася складним способом за допомогою зовнішніх перемичок. У 1945 р. відомий математик і фізик-теоретик фон Нейман сформулював загальні принципи роботи універсальних обчислювальних пристроїв.

Newmann (Нейман). За фон Нейманом, обчислювальна машина повинна керуватися програмою з послідовним виконанням команд, а сама програма — зберігатися в пам'яті машини. Перша подібна ЕОМ була побудована в Англії в 1949 р. У 1951 році в СРСР була створена «МЗСМ» (малая электронно-счетная машина). Ці роботи здійснювались в Україні (м. Київ) в Інституті електродинаміки під керівництвом видатного конструктора обчислювальної техніки С.О. Лебедева. Можна стверджувати, що «МЗСМ» була першою ЕОМ в континентальній Європі. ЕОМ постійно вдосконалювалися, завдяки чому до середини 50-х років їх швидкодію вдалося підвищити від кількох сотень до кількох десятків тисяч операцій за секунду. Однак при цьому електронна лампа залишалася найненадійнішим елементом ЕОМ. Використання ламп почало гальмувати подальший прогрес обчислювальної техніки. Згодом на зміну лампам прийшли напівпровідникові прилади.

Висновок: Так завершився перший етап розвитку ЕОМ. Обчислювальні машини цього етапу прийнято називати ЕОМ першого покоління. Характерними рисами ЕОМ першого покоління є застосування електронних ламп у цифрових схемах, великі габарити, а також трудомісткий процес програмування. Насправді, ЕОМ першого покоління розміщувалися у великих машинних залах, споживали багато електроенергії та вимагали охолодження за допомогою потужних вентиляторів. Програми для цих ЕОМ потрібно було складати у машинних кодах, і це могли робити тільки фахівці, що знали детально пристрій ЕОМ.

Список використаних джерел

1. <https://sites.google.com/site/vseproeomikomputera/home/istoria-stvo-ren-eom/pokolinna-eom>

КІБЕРБЕЗПЕКА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Железко Андрій Ігорович

І курс, група КІ-22.2-1 фмб-іст, спеціальність «Комп'ютерна інженерія»

Інститут комп'ютерних технологій

Науковий керівник: Петренко П.П. доцент кафедри інформаційних технологій

Анотація. Розглянуто кіберзагрози, що виникли для українського суспільства в сучасних реаліях, запропоновано шляхи подолання загроз та боротьби з ними.

Annotation. *The cyberthreats that have arisen for Ukrainian society in modern realities have been considered, ways of overcoming threats and combating them have been proposed.*

Напад сусідньої країни, що розпочався у 2014 р. і став повномасштабним 24 лютого 2022 р., продемонстрував українцям важливість кібербезпеки, а також наші слабкі і сильні сторони. Сфера цифрової безпеки та захисту персональних даних набула надважливого значення сьогодні, адже росія не лише намагається захопити нас військовим шляхом, а й веде справжню кібервійну із українцями в мережі.

Інтенсивність кіберзлочинів проти України значно зросла, найчастіше відбуваються атаки на об'єкти критичної інфраструктури на регіональному та державному рівнях, такі як спроби зламу банків, електростанції, медіа, сервери окремих корпорацій та інші об'єкти.

Ми бачили безліч спроб вивести з ладу наші системи управління шляхом кібератак, та варто відзначити, що українські фахівці впоралися з викликами на відмінно, і при повномасштабній війні, ми маємо робочі банківські системи, доступ до інтернету, роботу незалежних ЗМІ. А також увесь світ дізнався про талановитих українських хакерів із спільноти Anonymous, яким особисто дякував український президент.

Тож сьогодні інформаційний фронт так само важливий, як і військовий. Та атаки російських злочинців спрямовані не лише на державу і компанії, але і на звичайних громадян. Йде справжня боротьба за оволодіння їхньою свідомістю. Основним способом маніпуляції є фейки, дипфейки, підробка офіційних сайтів та акаунтів українських структур, фішингові посилання та крадіжка особистих акаунтів українських громадян.

Отже в таких надскладних умовах, у яких опинилася наша держава, нам важливо не лише мати належну систему інформаційного захисту та фахівців, що здатні протистояти кібератакам, а й навчати громадян самостійно протистояти загрозам, які виникають для них у кібервійні. Тобто, довіряти лише офіційним джерелам, перевіряти інформацію, не довіряти випадковим публікаціям в соцмережах, захищати власні персональні данні, не вестися на провокації і маніпуляції ворога, не використовувати випадкові посилання та інше.

Методика досліджень: Використано такі методи дослідження: аналіз літератури, теоретичний аналіз, порівняння, узагальнення, систематизація.

Висновки: Отже, сьогодні кібербезпека важлива не лише для працівників ІТ сфери, а і для кожного українця, тож варто приділити більше уваги вивченню цього питання, поширення інформації про інформаційну безпеку, захист персональних даних, інформаційну гігієну, можливо зробити курси медіа грамотності обов'язковими в ВНЗ та доступними для старшого покоління.

Список використаних джерел

1. Д. Безуглий, «Інформаційна безпека України: огляд останніх тенденцій», Фізико-математична освіта, вип. 2(16), с. 13–17, 2018.
2. О. Трофименко, «Моніторинг стану кібербезпеки в Україні», Право-ве життя сучасної України: матер. міжнар. наук.-практ. конф., 17 травня 2019 р., Т. 1, Одеса: Видавничий дім «Гельветика», с. 642–646, 2019.
3. А. Задерейко, А. Троянський, Н. Логинова, Е. Трофименко, Інфокомунікації — сучасність та майбутнє: матер. 7 міжнар. наук.-пр. конф., Одеса, 26–27 жовтня 2017 р., Т. 1, Одеса: ОНАЗ, С. 106–108.

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ

Жулай Роман Олексійович

студент першого курсу, група ПІ-21-1, кафедра комп'ютерної інженерії

Інститут комп'ютерних технологій

Науковий керівник: Храпачевський І. В.

Анотація. *Набуття теоретичних знань та практичних умінь з формування базового уявлення про галузі застосування систем штучного інтелекту;*

Annotation. *Acquisition of theoretical knowledge and practical skills in formation a basic understanding of the field of application of artificial intelligence systems.*

Штучний інтелект — розділ комп'ютерної лінгвістики та інформатики, що займається формалізацією проблем та завдань. При цьому, у більшості випадків алгоритм розв'язання завдання невідомий наперед. Точного визначення цієї науки немає. Немає і точного критерію досягнення комп'ютером «розумності». Ця наука пов'язана з психологією, нейрофізіологією, транс гуманізмом та іншими. Як і всі комп'ютерні науки, вона використовує математичний апарат. Особливе значення для неї мають філософія і робототехніка.

Історія та розвиток: Штучний інтелект — дуже молода область досліджень, започаткована 1956 року. Її історичний шлях нагадує синусоїду, кожен «зліт» якої ініціювався деякою новою ідеєю. На сьогодні її розвиток перебуває на «спаді», поступаючись застосуванню вже досягнутих результатів в інших областях науки, промисловості, бізнесі та навіть повсякденному житті.

Сучасний стан справ: У наш час у створенні штучного інтелекту спостерігається інтенсивний перелом усіх предметних областей, які мають хоч якесь відношення до ШІ в базі знань. Практично всі підходи були випробувані, але до появи штучного розуму жодна дослідницька група так і не дійшла.

Застосування ШІ: Банки застосовують системи штучного інтелекту (СШІ) в страховій діяльності при грі на біржі і управлінні власністю. Методи розпізнавання образів. Широко використовують при оптичному і акустичному розпізнаванні. Медичинській діагностиці, спам-фільтрах, в системах ППО а також для забезпечення ряду інших задач національної безпеки. Розробники комп'ютерних ігор вимушені застосовувати ШІ тої чи іншої міри пропрацьованості.

Стандартними задачами ШІ в іграх є відшукання шляху в двовимірному або тривимірному просторі, імітація поведінки бойової одиниці, обрахунок вірної економічної стратегії і так далі.

ШІ і наукова фантастика: В науково-фантастичній літературі ШІ частіше всього показуються як сила, яка намагається скинути владу людини. Неминучість домінування над світом ШІ, який вийшов з-під контролю. Також про ШІ в своїх творах писали багато письменників: описуючи їх, міркуючи над майбутнім людства.

Висновок: У створенні штучного інтелекту спостерігається інтенсивний перелом усіх предметних областей, які мають хоч якесь відношення до ШІ в базі знань. Дослідження ШІ вплили в загальний потік технологій сингулярності, таких як нанотехнологія, молекулярна біоелектроніка, теоретична біологія, квантова теорія, ноотропіки, екстромофіли тощо.

ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ У ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Загородня Альона Сергіївна

*Аспірантка кафедри менеджменту ім. проф. Й.С. Завадського
Національного університету біоресурсів та природокористування України*

Анотація. *Актуальність даного дослідження є безперечною. Багатомільйонна аудиторія щодня зазнає інформаційного стресу, що призводить до внутрішньоособистісного конфлікту людей з інвалідністю. Дослідження присвячене вивченню безпеки інформаційного середовища людей з інвалідністю.*

Annotation. *The relevance of this study is indisputable. A multi-million audience is exposed to informational stress every day, which leads to an intrapersonal conflict of people with disabilities. The study is devoted to the study of the safety of the information environment of people with disabilities.*

Люди з інвалідністю є всюди. Кількість їх рік у рік зростає. Для кожної людини рано чи пізно настає такий вік, коли її можливості стають обмеженими. Це стосується змін як на фізіологічному, так і психологічному рівнях. Згідно даних ВООЗ, певну форму інвалідності має понад 1 мільярд людей (близько 15% населення світу), від 110 до 190 мільйонів дорослих мають значні труднощі у функціонуванні. І ці

показники інвалідності зростають у зв'язку зі старінням населення та зростанням хронічних порушень здоров'я, окрім інших причин.

У вітчизняному та міжнародному законодавстві було прийнято чимало законів, у яких йдеться про важливість та потребу соціалізації та захист людей з обмеженими можливостями. Прийняття цих законів є прямим доказом існування певних бар'єрів у середовищі, що не дозволяють людям з інвалідністю повною мірою реалізовувати свої права і брати участь у суспільному житті нарівні з усіма іншими громадянами.

Станом на перше січня 2021 року в Україні налічується 2 мільйони 703 тисячі людей з інвалідністю. Такі дані надала Державна служба статистики у відповідь [1]. За даними Держстату, серед осіб з інвалідністю — 163,9 тисячі дітей. У той самий час в Україні люди з інвалідністю перебувають у ситуації соціальної ексклюзії, що характеризується повним неприйняттям цієї групи людей.

Для людей з інвалідністю та їх здоров'я дуже важливо бути включеними до соціуму, бути потрібними, корисними, коханими. Вони більше за інших людей страждають від депресії, невпевненості у завтрашньому дні, самотності, безвиході, неприйняття та нерозуміння. Серед числа людей з інвалідністю є діти, їх поки що не готові прийняти у школах (іноді з ергономічних чи методичних причин), студентів в університетах, інститутах (з тих же причин) та на робочих місцях аналогічно. Коло спілкування цих людей дуже вузьке. Як правило, вони спілкуються з родичами та близькими товаришами, а спілкування як відомо є одна з найважливіших потреб людини, яка настає відразу за фізіологічними потребами поряд зі сном та їжею.

Як показали психологічні дослідження, задоволеність людини життям у пізній дорослості (60–70 років) та успішність пристосування до неї залежать від багатьох факторів. До них належать: здоров'я, економічний стан, позитивне функціонування, реалізація потреби в задоволенні, що раніше давала робота. Чим старша людина стає, тим більше послаблюється її зв'язок із суспільством. Людині все важче стає самостійно задовільнити свої потреби у забезпеченні життя, все більше потрібно уваги та турботи з боку інших людей.

На жаль, при нестачі або відсутності уваги близьких, люди намагаються отримати його ззовні і стають жертвами шахраїв. Як порогу достатку на людей виливаються різні пропозиції щодо швидких і великих грошей. Є численні дані експериментальних досліджень, які дають підставу вважати, що в умовах впливу на індивіда екстре-

мальних значень інформаційних факторів відзначаються біохімічні реакції, зрушення у стані низки фізіологічних функцій та зміни деяких психофізіологічних показників, характерні для ефектів впливу фізико-хімічних стресових чинників є неспецифічною адаптаційною реакцією організму.

Результати досліджень свідчать про те, що при впливі різних екстремальних факторів відзначається зниження обсягу оперативної пам'яті, звуження сприйняття, розподілі уваги, зміни в оперативному мисленні, які через включення компенсаторних процесів не завжди призводять до порушення діяльності.

Неспецифічні адаптаційні процеси, що розгортаються у відповідь на вплив стресових чинників у системі прийому та перетворення інформації, забезпечують обмеження числа одиниць інформації, що переробляються, виключення релевантних сигналів, «відбудову» від сигналів-перешкод. Чим гірше функціонують механізми неспецифічної адаптації, тим нижче стресостійкість системи прийому та перетворення інформації і тим вище внаслідок цього схильність до деструктивних змін. Розгортання адаптаційних процесів у зазначеній системі обов'язково передбачає високий енергетичний фон та напругу енергетичних ресурсів.

Таким чином, зазначені особливості неспецифічних адаптаційних процесів під час екстремального впливу інформаційних факторів дозволяють розглядати психічний стан, що розвивається в цих умовах, як інформаційний стрес людини. Цей вид стресу можна визначити як стан надмірної психічної напруженості з явищами функціональної вегето-соматичної та психічної дезінтеграції, негативними емоційними переживаннями та порушеннями працездатності в результаті несприятливого впливу екстремальних факторів інформаційної взаємодії.

Але інформаційний стрес схильний не лише до представників різних професій. Люди з інвалідністю багато компенсують для себе за допомогою ЗМІ.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України. Соціальний захист населення України у 2020 році. URL : https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/-zb/07/zb_szn_2020.pdf (дата звернення 22.11.2022)

МЕРЕЖА ФІРМИ «APPLE»

Запорожець Богдан Олегович

студент першого курсу, група ПІ-21-Іфмб

Кафедра інженерії програмного забезпечення

Інститут комп'ютерних технологій

Науковий керівник: Храпачевський І. В.

Анотація. *Аналіз продуктів, технологій, мережі фірми «Apple», показати актуальність цієї мережі, доведення комфортного користування мережею.*

Annotation. *Analysis of products, technologies, network of the company «Apple», to show the relevance of this network, proof of comfortable use of the network.*

У наш час кожен користується інтернетом, тому будь-яка компанія створює нові технології, які дозволяють нам комфортніше працювати. Тому з кожним роком фірма «Apple» починали розробку своєї мережі, тобто, ти можеш одночасно працювати з телефону, комп'ютера чи планшета, а також є допоміжні прилади, наприклад, смарт-годинники.

Поняття:

IOS — мобільна операційна система фірми «Apple», на якій працює продукція фірми. Вона поділяється на IOS(смартфони), macOS(для персонального комп'ютера та ноутбуків), watchOS(для смарт-годинників), iPadOS(для планшетів).

MacBook — ноутбук фірми «Apple», який працює на базі macOS (особиста ОС фірми). Вони бувають різних варіантів: MacBook Air — дуже тонкий та легкий ноутбук, має малу діагональ, він підійде тому, хто хоче працювати будь-де і не турбуватись про вагу ноутбука. MacBook Pro — більші за діагоналю, преміальніші за Air, тяжкіші, з комфортом можна користуватися вдома, але для виходу краще підійде Air.

iMac — моноблочний персональний комп'ютер, в корпусі якого зібрано монітор і всю систему. Має велику діагональ, більш потужний, ніж MacBook, тому частіше за все використовують вдома.

iPhone — смартфон, створений фірмою, він працює тільки на IOS(ОС «Apple»).

iPad — це планшет «Apple», який працює тільки на IOS. Зараз його можна використовувати як комп'ютер.

Apple Watch — смарт-годинник «Apple», який сумісний тільки з пристроями «Apple».

Актуальність: Мережа «Apple» є найпопулярнішою на сьогоднішній момент, за допомогою неї вся продукція об'єднується в одне ціле, і ти можеш працювати будь-де, як з телефону, так і з ноутбука. По своєму досвіду можу сказати, що це комфортно, ти можеш не турбуватися про те, що не зможеш перекинути щось на інші операційні системи, за допомогою Apple Connect ти можеш зайти в свій комп'ютер через телефон на будь-якій відстані.

Метод дослідження: Особистий досвід користування продукцією.

Висновок: Мережа продукції «Apple» на сьогоднішній день розвинута на високому рівні, але ще є великий потенціал. За допомогою неї можна зробити життя, працю, тренування комфортнішими, тому що все зкомпоновано точно і без багів.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт «Apple» — <https://www.apple.com/>
2. ТікТок канал Ябко — <https://www.tiktok.com/@jabko.ua>
2. Стаття з вікіпедії — https://uk.wikipedia.org/wiki/Apple_Inc.
2. Фільм іГеній.

ВІРТУАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ

Зінченко Денис Андрійович

1 курс, група ПІ-21-1, Кафедра комп'ютерної інженерії

Інститут комп'ютерних технологій

Науковий керівник: Храпачевський І. В.

Анотація. *Аналіз характеристик, технологій, предметів, схема роботи та сфери використання віртуальної реальності.*

Annotation. *Analysis of characteristics, technologies, subjects, scheme of doing and spheres of use of virtual reality.*

Мета статті: Ознайомлення з технологією віртуальної реальності та способів її використання в житті людей.

Віртуальна реальність (від англійського Virtual reality) — різновид реальності в формі тотожності матеріального й ідеального, що створюється та існує завдяки іншій реальності. У вужчому розумінні — ілюзія дійсності, створювана за допомогою комп'ютерних систем, які забезпечують зорові, звукові та інші відчуття.

Існують такі характеристики VR:

Породженість — віртуальна реальність створюється активністю іншої реальності, зовнішньої щодо неї (константної);

Актуальність — віртуальна реальність існує тільки «тут і тепер», поки активна константна реальність;

Автономність — у віртуальній реальності свій час, простір і закони існування, що можуть бути відмінними від таких у константній реальності;

Інтерактивність — віртуальна реальність може взаємодіяти з іншими реальностями, в тому числі і з тією, що її створює [1].

До них часом додаються такі, як перетвореність, спостережувальність, потенційність, символічність, відмінність, ірраціональність.

Як працює технологія VR: VR-окуляри — це спеціалізований пристрій, здатний симулювати різноманітні аудіовізуальні тривимірні простори. Ефект присутності створюється завдяки передачі адаптивної картинки на кожне око окремо й відслідковування всіх рухів голови датчиком-гіроскопом та акселерометром. Також використовується: магнітометр — своєрідний компас, що поліпшує орієнтацію у 3D-просторі; магнітна кнопка — розширює можливості користувача під час гри (наприклад, може слугувати курком у стрільнинах або прискорювачем швидкості в автоперегонах); контролер руху — дозволяє користувачу брати безпосередню участь у грі та взаємодіяти з об'єктами; пульт — дозволяє керувати вбудованим відеоплеєром та значно розширює функціонал VR-окулярів; навушники — забезпечують повне «занурення» у віртуальну реальність; мікрофон — дозволяє вводити інформацію голосом та спілкуватися з іншими користувачами; зовнішні датчики орієнтації в просторі — розміщуються в кутах кімнати для кращого відслідковування переміщень у віртуальній реальності.

Сфери використання VR:

Навчання — моделювання складної чи небезпечної діяльності, наприклад, керування транспортом, хірургічних операцій.

Наука — візуалізація внутрішньої будови об'єктів, молекулярних і атомних структур. Зокрема в медицині віртуальна реальність забезпечує дистанційне і точне керування інструментами.

Дизайн — побудова й редагування тривимірних моделей механізмів, споруд тощо; симуляція та дослідження різних впливів на них.

Розваги — віртуальні тури, екскурсії, відеоігри з ефектом занурення в ігровий світ.

Військова сфера — тренування пілотів, водіїв, операторів, підрозділів з імітацією збройних сутичок тощо (симулятор Virtual Battlespace).

Медицина — в Китаї віртуальну реальність використовують для лікування наркозалежних. Людям показують реалістичні сцени вживання наркотиків та їхні наслідки. Також віртуальну реальність, якщо постаратись, можна використовувати для навчання хірургів.

Висновок: Віртуальна реальність дуже перспективна сфера, яка може використовуватись для покращення інших сфер життя. Віртуальна реальність має куди розвиватись і з часом, можливо, вона витіснить немало часу реального життя посилаючись на свої переваги.

Список використаних джерел

1. Стаття вікіпедії — https://uk.wikipedia.org/wiki/Віртуальна_реальність
2. Сайт Teachhub — <https://teach-hub.com/virtualna-realist>

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЖИТТІ ЛЮДЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Карпенко Дарина

*І курс, група ФТ-22-1, спеціальність «Фізіотерапія та ерготерапія»,
Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Храпачевський І. В.*

Анотація. *Визначено основну проблематику осіб з обмеженими можливостями. Розглянуто основні сучасні винаходи та технічні прийоми, що дозволяють особам з обмеженими можливостями. Окреслено перспективи розвитку даного напрямку.*

Annotation. *The main problems of people with disabilities are identified. The main modern inventions and techniques that allow people with disabilities. Prospects for the development of this area are outlined.*

«Хто володіє інформацією, той володіє світом». Колись так сказав Уїнстон Черчіль, його слова не втратили актуальності й до сьогодні. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, близько мільярда людей в усьому світі мають обмежені можливості. У Європі й Америці це кожен п'ятий. І оскільки вони мають менші шанси знайти роботу, рівень бідності серед цих людей вдвічі вищий за середній. Тож технології, які можуть допомогти людям з обмеженими

можливостями ефективніше проявляти себе на робочому місці, а також поліпшити якість життя, без сумнівів, необхідні.

Інклюзія — процес включення всіх громадян в соціумі. І насамперед тих, що мають труднощі у фізичному чи розумовому розвитку. Він передбачає розробку і застосування тих методів, які зможуть дозволити кожній людині рівноправно брати участь суспільному житті. Інклюзія — це процес реального включення осіб з особливими освітніми потребами в активне суспільне життя.

Окуляри для незрячих. За даними ВООЗ, у світі налічується близько 39 мільйонів незрячих. Але 90% з них мають хоча б якийсь рівень чутливості до світла. Голландські розробники з компанії Envision спільно з Google створили «розумні» окуляри для сліпих і слабозорих. Пристрій оснащений камерою з технологією комп'ютерного зору і голосовим помічником. До дужки окулярів кріпиться бездротова смарт-камера, яка зчитує тексти, штрих-коди в супермаркеті, розпізнає обличчя, предмети, тварин, транспортні засоби та ін. і передає всю цю інформацію просто у вухо користувача. Користувачами таких окулярів можуть стати не лише повністю або частково незрячі люди, а й ті, хто страждає на дислексію, або втомлюються під час читання.

Механічна рука для глухих. Вчений Ервін Сміт створив механічну руку, яка перекладає вимовлені слова на мову жестів. Пристрій працює таким чином: робот сприймає людську мову, трансформує «почуте» в текст і перевіряє наявність оновлень для мов з усього світу. Після цього «розумна» рука робить переклад на мову жестів. Винахідники також відзначають доступність новинки, адже вона може бути створена за допомогою 3D-принтера. Сміт і його студенти, які працювали над винаходом, сподіваються, що механічна рука допоможе більш ніж 70 мільйонам глухих людей в усьому світі, які покладаються на мову жестів.

Міопротези — це протези, які працюють від певного скорочення м'язів, тобто в куксоприймач протезу вмонтовують датчики і певна група м'язів працює, людина уявляє, що хоче взяти і відкриває кисть. Приміром, у 2014 р. компанія *Thalnic Labs* із Онтаріо випустила нарукавну пов'язку *Муо*. Вона дає змогу людині керувати комп'ютерними приладами, зчитуючи електричні сигнали, що виникають на скелетних м'язах, а потім посилаючи ці сигнали на пристрій через *Bluetooth*. Гендиректор *Thalnic* Стівен Лейк каже, що пов'язка *Муо* «одягається прямо на руку, без хірургічних опера-

цій чи обробки шкіри, і дає змогу отримувати значно стійкіші сигнали, аніж з використанням електродів».

Висновки: Нерідко форма подачі інформації та її зміст є недоступною для людей з інвалідністю. Так, люди з ослабленим зором не можуть користуватися публікаціями, які надруковані дрібним шрифтом. Програми телебачення, які демонструються без субтитрів, або не мають перекладу на жестову мову є недоступні для нечуючих людей. Якщо інформація не супроводжується абеткою Брайля, або іншими відповідними тактильними формами, вона є недоступною для незрячих людей. Але на щастя, в наш час уже існує купа винаходів, щоб мати змогу подолати бар'єр зінклюзії.

Список використаних джерел

1. Як технології допомагають людям з особливими освітніми потребами: https://www.bbc.com/ukrainian/science/2016/02/160202_tech_disability_ko
2. Механічна рука перекладає слова на мову жестів <https://iii.ua/uk/news/mehanichna-ruka-perekladaie-slova-na-movu-zhestiv>
3. Канадсько-український проект «інклюзивна освіта для дітей з інвалідністю в Україні» https://ud.org.ua/images/pdf/Dostupnist_ta_universalnij_dizayn.pdf

ОПИС СУЧАСНОЇ КІБЕРБЕЗПЕКИ І БЕЗПЕКА В ІНТЕРНЕТІ

Катрин Богдан

*Група КТ-22-1 іст, спеціальність «Інженерія програмного забезпечення»
Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Храпачевський І. В.*

Анотація. У статті розглянуто сучасні розглянемо детальніше типові помилки користувачів Інтернету, які роблять їх вразливими до кібератак. Наведено засади сучасної кібербезпеки. Запропоновані рекомендації стратегій запобігання реалізації кібератак, наведено приклади атак та можливі варіанти їх мінімізації та недопущення.

Annotation. The article considers modern problems of cybersecurity in Ukraine. The principles of modern cybersecurity are given. Recommendations of strategies to prevent cyber attacks are offered, examples of attacks and possible options for their minimization and prevention are given.

Кібербезпека — це безпека ІТ систем (обладнання та програм). Інформаційна безпека — це безпека інформації, зазвичай організації чи компанії, у тому числі в ІТ системах. Кібербезпека є частиною

Інформаційної безпеки будь-якої організації. Встановлення елементарних чи слабких паролів — для зламу яких хакерам достатньо перевірити декілька найпоширеніших комбінацій. Наприклад, встановлення паролю, який складається із послідовності чисел або дати народження користувача, використання єдиного або схожих паролів для усіх облікових записів чи збереження паролів у браузері, є типовою помилкою також.

Нехтування двофакторною автентифікацією — встановлення надійного паролю не завжди зможе надійно захистити ваші дані від шахраїв або хакерів, тому більшість сервісів використовують двофакторну аунтіфікацію. Використання неперевіраних мереж Wi-Fi у публічних місцях — через підключення до невідомих мереж ви можете і не підозрювати що ваші особисті дані виловлюють спеціальні програми — фішинг. Не завантажуйте сторонні програми і файли — Перевіряйте файли антивірусом і головою (малоймовірно, що хтось надсилає вам «Скаргу з податкової» у форматі zip-архіву) перед відкриттям. Не переходьте за сторонніми підозрілими посиланнями — В тому числі, із соцмереж. Особливо якщо вони надійшли від невідомих вам користувачів. А краще — взагалі ігноруйте повідомлення від невідомих вам людей.

Висновок. Сучасна Кібербезпека на мою думку поки ще не є достатньо розвиненую щоби бути абсолютно безпечною але завдяки тому що ми маємо різних видів кібер-фахівців достатнього рівня, які максимально використовують свої можливості щоб цей час наступив скоріше, ми можемо бути впевнені що Кібербезпека не стоїть на одному місці і поступово розвивається.

Список використаних джерел

1. <https://eba.com.ua/sekrety-kiberbezpeky-5-klyuchovyh-pravyl-bezpeky-interneti/>
2. <http://vpu40.ptu.org.ua/wpcontent/uploads/2020/11/%D0%BA%D1%96%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D0%B0%D0%9F%D0%9E%D0%A0%D0%90%D0%94%D0%98.pdf>

ПІДСУМКИ 2021 РОКУ ІТ-ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ ТА ПРОГНОЗИ НА МАЙБУТНЄ

Клюєв А. Р.

*II курс, група ПІ22.3-1, спеціальність:» Інженерія програмного забезпечення»
Інститут комп'ютерних технологій
Науковий керівник: Храпачевський І.В.*

Анотація. Розглянуто розвиток ІТ-індустрії в Україні за попередній рік.

Annotation. The development of the IT industry in Ukraine over the previous year was considered.

Україна, як і уся Східна Європа — це потенційно потужний R&D хаб, куди світові гіганти будуть приходити за новими рішеннями. Українські ІТ аутсорсери будуть отримувати все більше замовлень по розробці необхідних рішень. Найбільш перспективними є напрями: кіберзахист, автоматизація управління бізнесом, робота з Big Data та розробка хмарних рішень.

Завдяки великій кількості партнерств та клієнтів з розвинутих країн світу, українська ІТ індустрія дуже глибоко інтегрована в глобальні процеси. Внутрішні клієнти теж змінюються. Українські компанії, хоч і з запізненням, але активно цифровізуються, з урахуванням віддаленої роботи та інших викликів, пов'язаних з пандемією.

За даними DOU кількість ФОП, що працюють з ІТ рекордно зросла за рік майже на 50 тис. до 252 тис. Цього року на DOU опубліковано понад 112 тисяч вакансій. Це майже вдвічі більше, ніж у 2020-му. Попит на ІТ-спеціалістів в Україні зростає в середньому на 30% в рік й на кожен працевлаштовану людину припадає 30–40 відкритих вакансій. Експерти зазначають, що в 2030 році в Україні прогнозується дефіцит у понад 230 тисяч ІТ-фахівців різного профілю.

ІТ освіта потребує комплексного оновлення на всіх рівнях. 16 грудня на найбільшій освітній ІТ-конференції України Synergy. IT Business & IT Education Віцепрем'єр-міністр — Міністр цифрової трансформації Михайло Федоров представив дорожню карту розвитку ІТ-освіти в Україні. Очікується, що представлена дорожня карта сприятиме якісним змінам у сфері розвитку ІТ-освіти: неформальної освіти, вищої та фахової передвищої освіти, а також загальної середньої освіти.

За даними НБУ, впродовж січня-травня 2022 року ІТ-індустрія демонструє зростання у порівнянні з аналогічним 2021 роком. До

кінця року експортна виручка може сягнути \$8,5 млрд. Якщо ІТ-фахівці, які виїхали за кордон, втратять податкове резиденство в Україні, то експортна виручка може скласти близько \$7,2–7,5 млрд.

Висновок: Отже, ІТ-індустрія в Україні розвивається швидко і якісно, Україна навіть під час війни демонструє зростання у порівнянні з аналогічним 2021 роком.

Список використаних джерел

1. <https://itukraine.org.ua/summing-up-the-year-in-the-it-industry-the-key-points-of-the-meeting-with-the-media/pidbivamo-pidsumki-roku-v-it-industrii-klyuchovi-tezi-zustrichi-iz-media.html>, <https://telegraf.design/news/doslidzhennya-yak-vijna-vplynula-na-rozvytok-it-industriyi-ukrayiny/>

КОМУНІКАЦІЯ З УЧАСНИКАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЯК ВАЖЛИВА ВИМОГА ФОРМУВАННЯ ВІДНОСИН ДОВІРИ, ПРОЗОРОСТІ, ДОТРИМАННЯ ЕТИЧНИХ НОРМ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

Козакевич Антоніна Станіславівна

*доцент кафедри економіки, обліку та фінансів, к.е.н., доцент,
Рівненський інститут Університету «Україна»*

Дубинець Леся Михайлівна

*II курс магістратури, спеціальність «Економіка»
kas-59@ukr.net*

Анотація. *Професійно-педагогічна комунікація є засобом здійснення професійної діяльності педагога. Метою статті є огляд інструментів педагогіки партнерства зі всіма учасниками освітнього процесу.*

Ключові слова: *комунікація, авторитарна комунікація, багатостороння комунікація, комунікативний кодекс.*

Annotation. *Professional-pedagogical communication is a special function of the professional activity of a teacher. The purpose of the article looking at the tools of pedagogy of partnership with all the participants in the educational process.*

Key words: *communication, authoritarian communication, rich-sided communication, communication code.*

Комунікація — це інструмент побудови довіри і репутації закладу освіти. Це двосторонній процес. Адже ефективність комуні-

кації оцінюється через те, як саме вас зрозуміли. Те, які знання, думки, досвід, емоції залишилися у вашої аудиторії, і є критерієм того, чи досягли ви успіху. [2].

На зміну авторитарній комунікації має прийти багатостороння комунікація, діалог між учасниками освітнього процесу. Авторитарна комунікація характеризується психологічною установкою «зверху вниз», безособовим характером тексту, без урахування особливостей слухачів, приховуванням почуттів, аксіоматичним змістом. Багатостороння комунікація відбувається «на рівних», поліфонічно, з персоналізацією, обліком індивідуальних особливостей слухачів, відкритим презентуванням власних почуттів, дискусійним характером змісту [1].

Учасники освітнього процесу, які володіють навичками ефективного спілкування, здатні продуктивно будувати взаємини, уникати конфліктних ситуацій, а за потреби — конструктивно їх вирішувати. Визначальним у цій діяльності має бути комунікативний кодекс. Комунікативний кодекс — система принципів, правил і конвенцій спілкування, які регулюють мовленнєву поведінку учасників комунікації й ґрунтуються на певних категоріях і критеріях. Спілкування, засноване на принципі гуманізму з дотриманням сучасного комунікативного кодексу, сприятиме становленню особистості, здатної навчатися упродовж життя.

Формати комунікації керівника закладу освіти можна досить умовно класифікувати як безпосереднє спілкування (офлайн) або спілкування за допомогою електронних засобів комунікації (онлайн). Спілкування між учасниками освітнього процесу може відбуватися також із використанням сучасних технологій: месенджери, групи у соціальних мережах.

Слід пам'ятати один із важливих принципів суспільної комунікації: хто першим повідомив про подію, той значною мірою і визначає подальший розвиток її медійного висвітлення. Порада для керівника — як повідомляти про події у закладі освіти.

– Що сталося — ми надаємо повну інформацію про подію, одразу блокуючи або принаймі суттєво зменшуючи можливості недостовірного інформування з цього приводу.

– Що ми робимо — заклад освіти демонструє свою активну позицію у вирішенні проблеми.

– Чого очікувати — знімаємо або принаймі суттєво зменшуємо некомфортний для людини стан невизначеності, показуємо перспективу вирішення проблеми.

Дотримання правил комунікації як важливої складової педагогіки партнерства всіма учасниками освітнього процесу вбереже від багатьох труднощів та помилок.

Порада для керівника — підтримка співпраці між педагогічними працівниками, які мають професійно, конструктивно та толерантно спілкуватися і взаємодіяти з колегами заради кращих результатів освітнього процесу. Підтримка та заохочення участі педагогів у різноманітних формах професійного спілкування: як формалізованих (семінари, конференції, вчительські (не)конференції у форматі EdCamp тощо), так і неформальних — у вигляді спільних екскурсій, туристичних поїздок, шкільних свят тощо.

Про те, що керівництво закладу освіти сприяє створенню психологічно комфортного середовища, яке забезпечує конструктивну взаємодію здобувачів освіти, педагогічних та інших працівників закладу освіти та взаємну довіру, будуть свідчити такі індикатори: урізноманітнення форм комунікації з учасниками освітнього процесу та громадою; задоволеність учасників освітнього процесу загальним психологічним кліматом у закладі освіти; оцінка учасниками освітнього процесу дій керівництва, спрямованих на формування відносин довіри та конструктивної співпраці; рівень доступу учасників освітнього процесу та представників місцевої громади до спілкування із керівництвом (особистий прийом, звернення, використання сучасних засобів комунікації тощо); вчасний розгляд керівництвом закладу освіти звернень учасників освітнього процесу; наявність рішень за результатами розгляду звернень.

Методи для отримання такої інформації: спостереження за освітнім середовищем, анкетування батьків, студентів, педагогічних та інших працівників, інтерв'ю з представниками громади.

Список використаних джерел

1. Спілкування як обмін інформацією (комунікація). URL: https://stud.com.ua/25112/psihologiya/spilkuvannya_obmin_informatsiyeyu_komunikatsiya (дата звернення 08.02. 2020).
2. Як побудувати ефективні комунікації: інструкція для освітян. URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-pobuduvaty-efektyvni-komunikatsiyi-instruktsiya-dlya-osvityan> (дата звернення 10.02. 2020).

ІСТОРИЯ РОЗВИТКУ ПЕРШИХ МОВ ПРОГРАМУВАННЯ

Коломієць М.О.

І курс група ФТ-22-1, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія»
Інститут соціальних технологій університету «УкрСіна»
Науковий керівник: Храпачевський І. В.

***Анотація.** Тут описано зародження, розвиток, становлення і проблеми перших мов програмування в світі.*

***Annotation.** The origin, development, formation and problems of the first programming languages in the world are described here.*

Технології міцно увійшли в наше життя. Важко уявити наше життя без телефонів, комп'ютерів та телевізорів. Завдяки інтернету ми маємо доступ до безмежної інформації, спілкуванню та розвагам. Все це існує завдяки талановитим програмістам та інженерам, що працювали над розвитком технологій.

Вважається, що першою мовою програмування високого рівня є Панкальколь. Її розробив німець Конрад Цузе в період з 1943–1945 рр. Але не дивлячись на свою першість вона не викликала інтересу у інженерів того часу і не була до кінця завершена. Реалізацію можливостей цієї мови здобула лише в період з 1998–2000 років.

Наприкінці 40-их — початку 50-их застосовували інтерпретовані системи кодування, коли певні команди мови програмування кодували числами, які вже інтерпретувалися машинним кодом. Ці системи отримали назву «автоматичним програмуванням». Вони були значно легшими в роботі, ніж машинні коди, але мали менший (до 50 разів) швидкість кодів. Через це, перевагу надавали машини кодам. До таких систем належали — Short Code для BINAC (1949) і UNIVAC I (1952), Speedcoding[en] для IBM 701, розроблена Джоном Бекусом у 1954.

Першою багато концептуальною мовою програмування вважається Адресна мова програмування, що була реалізована 1955 року на ЕОМ «Київ». Мова має опосередковану адресацію вищих рангів. В ЕОМ «Київ» апаратно була реалізована «штрих-операція», аналогом якої є розіменування вказівників.

Першою широкоживаною мовою програмування вважається фортран, розроблений групою Джона Бекуса. Її створили в 1954 році, але випустили лише в 1957 році. Він був створений і використовувався спеціально для IBM 704. Головним призначенням фортрану

було швидке наукове обчислення. Випущений 1958 року Фортран II дозволяв незалежну компіляцію підпрограм, що давало змогу створювати більші програми, оскільки через низьку надійність IBM 704 не можна було скомпіювати без збоїв велику програму (понад 300–400 рядків) одразу.

Висновки: Не дивлячись на примітивність, повільну швидкість, незручність і еннргозатрмтрімть ці мови програмування підштовхнули до розвитку і становлення сучасних мов програмування, що міцно увійшли в наше життя.

ІТ-ТЕХНОЛОГІЇ У СТРУКТУРІ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ АГРОБІЗНЕСУ

Компанієць Олександр Олександрович

І курс, група КІ-22-1, кафедра комп'ютерної інженерії

Інститут комп'ютерних технологій

Науковий керівник: Храпачевський І. В.

Анотація. *Визначити роль інформаційних технологій у веденні агробізнесу в Україні.*

Annotation. *To determine the role of information technologies in conducting agribusiness in Ukraine.*

Україна, як аграрно-індустріальна держава постійно розвиває сферу агробізнесу. Сьогодні аграрний сектор є основою економіки нашої держави. Але в сучасних реаліях, при величезній конкуренції за ринки збуту сільгосппродукції, на перше місце виходить не її кількість, а якість. У сучасному розумінні якість продукції включає в себе її екологічність. Саме тому таке важливе значення набуває впровадження екологізації виробництва сільськогосподарської продукції на всіх етапах її отримання та збереження.

Роль ІТ-технологій. У цьому процесі не останнє місце займають ІТ-технології. ІТ-технології ефективно інтегруються в усі сфери агропромислового виробництва. Сучасне екологічно-орієнтоване сільське господарство просто неможливе без застосування ІТ-технологій. Причому, якщо раніше новітні передові еко-технології були ексклюзивним пріоритетом в основному великих агрохолдингів, то сьогодні все більше невеликих і середніх фермерських господарств результативно використовують квадрокоптери і дрони, ав-

томатичні системи поливів, різного роду «розумні» сенсори і найпердовіше програмне забезпечення.

Конкуренція та основні завдання. Беручи до уваги серйозну конкуренцію за ринки збуту і виснаження природних ресурсів, для того, щоб розвивати успішне, сучасне, конкурентно-здатне сільське господарство — ІТ-технології є необхідністю.

У агроєкології — першорядне завдання ІТ-технологій полягає в якісному зборі, процесингінг різноманітних даних. Це необхідно для прийняття ефективних управлінських рішень на підставі всебічного аналізу. Для цього збираються і обробляються програмні аналізатори великих масивів даних, інформація від різного роду сенсорів, приладів фото/відео-фіксації.

Моделювання даних. Моделювання даних процесів дозволяє знизити ризики мінімум на 20%. Крім того, розуміння погоди дозволяє раціонально організувати зрошення, внесення добрив і застосування засобів захисту рослин, що в середньому підвищить ефективність заходів на 30%. За допомогою масштабованих програмних інструментів різних платформ, наприклад, англійської «Hummingbird», що використовується в Україні з 2019р., відбувається зберігання і управління великими обсягами інформації, яка постійно оновлюється. Далі формуються плани диференційованого внесення необхідних добрив; карти наявності бур'янів перед посівом і в міжряддях; рекомендації щодо зрошення, захисту; розрахунки густоти посівів, розрахунок площ рослинного покриття. В допомогу українським аграріям впроваджується використання геофізичних вимірювальних систем. Використовуючи пристрій Topsoil Mapper, можна точно відстежити механіку ґрунту, тобто його склад і отримати точну карту родючості. Ці параметри обов'язкові у використанні для оптимального управління глибоким розпушуванням.

Ще одна сторона ІТ-технологій полягає в ефективному витрачання ресурсів завдяки використанню необхідної кількості посівного матеріалу, зрошуваної води, добрив, засобів захисту рослин. У сформованих рекомендаціях враховується не тільки культурна, а й сортова відмінність рослин в залежності від зони зростання.

Висновки. Таким чином, впровадження ІТ-технологій покликано не тільки підвищити ефективність технологічної і агрономічної складової, а й вирішити багато еколого-економічних питань в землеробстві та сільському господарстві в цілому.

Список використаних джерел

1. Гончаренко О.В. Розвиток інституту агроінновацій в Україні: еволюційні обмеження і перспективи. Агросвіт. 2014. № 10. С. 12–16.
2. Запірченко Л.Д., Рябоволик Т.Ф. Особливості інноваційної діяльності та впровадження інновацій у виробничу діяльність аграрних підприємств. Центральна науковий вісник. Економічні науки. 2018. Вип. 34. С. 259–268.
3. Олійник О.В., Сідельнікова І.В. Агроінноваційна діяльність як ключовий чинник економічного зростання. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Економіка»: збірник наук. пр. / за заг. ред. акад. НАПН України І.Ф.Прокopenка. Харків: ХНПУ, 2018. Вип. 18. С. 51–61.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ЇХ МІСЦЕ ТА РОЛЬ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Кондакова Мальвіна

*Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Самарай В.П., к.т.н., с.н.с., доцент*

Анотація. *Інформаційні технології є частиною сучасного життя не тільки людини, а й бізнес-процесів. Використання інформаційних технологій в управлінні підприємством здійснюється з метою ефективною та оперативною комп'ютерною обробки інформаційних ресурсів.*

Annotation. *Information technologies are a part of modern life not only of a person, but also of business processes. The use of information technologies in the management of the enterprise is carried out for the purpose of effective and operational computer processing of information resources.*

Зараз інформаційні технології впроваджуються на багатьох підприємствах, організаціях та різних органах влади. Розроблені концепції впровадження ІТ в наукові заклади, фабрики, тощо. Наприклад Концепція впровадження інформаційних технологій у законодавчих органах влади передбачає як автоматизацію самого процесу, так і аналізу роботи, налагодження спілкуванням між різними органами влади та населенням.

Основними напрямками використання інформаційних технологій є: програмне забезпечення інформаційно-комунікаційних технологій; інформаційні технології математичного моделювання механіки; комп'ютерне моделювання фізичних і хімічних процесів;

комп'ютерне моделювання та інформаційні системи в економіці; інформаційні технології в техніці; інформаційно-комунікаційні технології в управлінні; internet в освіті та наукових дослідженнях; комп'ютерно-орієнтовані системи навчання; інформаційно-комунікаційні технології в математичній освіті; проблеми навчання інформатики в середніх навчальних закладах; проблеми навчання інформатики у вищих навчальних закладах.

Комунікаційні, інформаційні й технологічні відкриття другої половини ХХ століття визначили розвиток людства в ХХІ столітті. Лідери «великої вісімки», зібравшись на Окінаві в липні 2000 року, у так званій «Окінавській хартії глобального інформаційного суспільства» заявили: «Інформаційно-комунікаційні технології (ІТ) є одним з найважливіших чинників, що впливають на формування суспільства ХХІ століття. Їх революційний вплив стосується способу життя людей, їхньої освіти й (Інформаційні системи) життєво важливим стимулом розвитку світової економіки. Вони також дають можливість приватним особам, фірмам і співтовариствам, що займаються підприємницькою діяльністю, більш ефективно і творчо розв'язувати економічні й соціальні проблеми».

Для України інформатизація — шлях не лише до європейської інтеграції, але й до економічного добробуту. Українська стратегія інформатизації нині розробляється за участі вітчизняних економістів, правників, урядовців, наукових робітників інформаційно-телекомунікаційної галузі, а також підприємців, журналістів, фахівців з ІТ, активістів громадських організацій найрізноманітнішого спрямування, робітників освітянської сфери і просто небайдужих користувачів мережі. Суспільно значуща робота справді виконується всім суспільством.

Вироблення дієвої, ефективної національної стратегії розвитку Інформаційного суспільства — найважливіше завдання, що має бути виконане негайно, бо від нього залежать всі наступні, великі й малі, кроки на шляху до Глобального Інформаційного Суспільства.

Методи використання: Зараз інформаційні технології впроваджуються на багатьох підприємствах, організаціях та різних органах влади. Розроблені концепції впровадження ІТ в наукові заклади, фабрики тощо. Наприклад, Концепція впровадження інформаційних технологій у законодавчих органах влади передбачає як автоматизацію самого процесу, так і аналізу роботи, налагодження спілкування між різними органами влади та населенням.

Висновки: Інформаційні технології міцно увійшли в наше життя. Застосування ЕОМ стало буденною справою, хоча зовсім ще недавно робоче місце, обладнане комп'ютером, було великою рідкістю. Інформаційні технології відкрили нові можливості для роботи і відпочинку, дозволили багато в чому полегшити працю людини.

Сучасне суспільство навряд чи можна уявити без інформаційних технологій. Перспективи розвитку обчислювальної техніки сьогодні складно уявити навіть фахівцям. Однак, зрозуміло, що в майбутньому нас чекає щось грандіозне. І якщо темпи розвитку інформаційних технологій не скоротяться (а в цьому немає ніяких сумнівів), то це відбудеться дуже скоро.

Список використаних джерел

1. Інформаційні системи — http://www.islu.ru/k_inform/infssystemst.html.
2. Вікіпедія <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
3. Інформаційні технології <http://studcon.org/informaciyni-tehnologiyi-yih-misce-ta-rol-u-suchasnomu-suspilstvi>

ВАЖЛИВІСТЬ СИСТЕМ МОНИТОРИНГУ ЗАХВОРЮВАНОСТІ У БОРОТЬБІ З ПАНДЕМІЄЮ (НА ПРИКЛАДІ COVID-2019)

Кондратюк Наталія Ігорівна

*І курс, група ПІ-22-Ім, спеціальність «Програмна інженерія»
Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Одрібець С. П., доцент*

Анотація Дана робота висвітлює важливість систем моніторингу захворюваності у боротьбі з пандеміями. Ця тема стала особливо актуальною протягом останніх декількох років на тлі сплеску захворюваності COVID-19. Методами Data Mining досліджено динаміку хвороби, щоб вчасно вживати необхідних заходів відповідно до рівня поширення захворювання. На основі аналізу датасету з банку даних Kaggle виявлено основні фактори, які сприяють поширенню хвороби. Використовуючи прогнозу систему на основі цього набору даних, буде можливо з високою вірогідністю передбачати нові випадки хвороб, аби вжити запобіжних заходів для зупинення стрімкого поширення небезпечних епіdemій.

Annotation. This work presents the importance of disease monitoring systems fighting with pandemics. This topic has become especially relevant over the past few years because the incidence of COVID-19 was spread thro-

ughout the world quickly. The dynamics of this disease have been studied using Data Mining methods in order to take the necessary measures in time according to the level of disease spread. The main factors that contribute spreading COVID-19 have been identified based on the analysis of the data-set from the Kaggle data bank. A predictive system on this data set could predict new cases of disease with high probability in order to take precautionary measures to stop the rapid spread of dangerous epidemics.

У грудні 2019 року в місті Ухань, що в центральному Китаї, виявили перший випадок інфекційної хвороби під назвою коронавірус (COVID-19). Причиною хвороби став вірус SARS-CoV-2. Почалось його стрімке поширення різними країнами світу. 11 березня 2020 року ВООЗ (Всесвітня Організація Охорони Здоров'я) оголосила COVID-19 пандемією. На момент оголошення пандемії захворіли 118 тисяч осіб в 114 країнах, померли 4291 людина. На початку епідемії не було ефективних методів боротьби з недугою, незважаючи на швидке поширення інформації про неї в ЗМІ. Мало місце занепокоєння в суспільстві та змінився стиль життя людства.

Людство переживає багато пандемій. Вірус SARS відомий ще з 2003 року, але 16 років тому ця проблема не була такою актуальною, як зараз. Через тривалий час вищезгаданий вірус набув значного поширення. Порівнюючи статистику вірусу SARS та COVID-19 можна виявити, що останній несе більше шкоди людству, ніж SARS, але спалахи та піки небезпечної хвороби спостерігаються в тих регіонах, які більше постраждали від SARS. З огляду на це, можна зробити припущення, що подальші епідемії будуть більш небезпечними, ніж COVID-19, піки захворювання спостерігатимуться в тих районах, які були уражені попередньою епідемією.

Аналіз даних про COVID-19 за період з лютого 2020 року до вересня 2022 року, табличне та графічне їх представлення дає можливість виявити країни з найбільшою кількістю випадків на COVID-19, щоб вжити карантинних норм та знизити смертність від небезпечної хвороби, що є одним з основних завдань ВООЗ.

Серед методів, які використовувались в дослідженні, можна виділити:

- статистичний аналіз;
- аналіз відхилень та викидів;
- оцінювання;
- візуалізація;

- аналіз часових рядів;
- підбиття підсумків.

У сучасному Інтернет орієнтованому світі дані про COVID-19 були доступні для моніторингу і аналізу майже онлайн. Можливо, через політичні міркування або інші фактори уряди країн не надавали достовірну інформацію щодо захворювання, як наслідок — їх відсутність. Це ускладнило обробку даних та спотворило результати дослідження.

У результаті дослідження було виявлено основні фактори, які спричиняють спалахи коронавірусу:

- політичне та економічне становище країн;
- географічне положення країни та густина її населення;
- рівень свідомості населення протидіяти хворобі;
- масові заходи (святя, концерти тощо) та недотримання карантинних норм;
- якість діагностики в країнах світу;
- готовність влади надавати актуальну статистику захворювань та смертей;
- тощо.

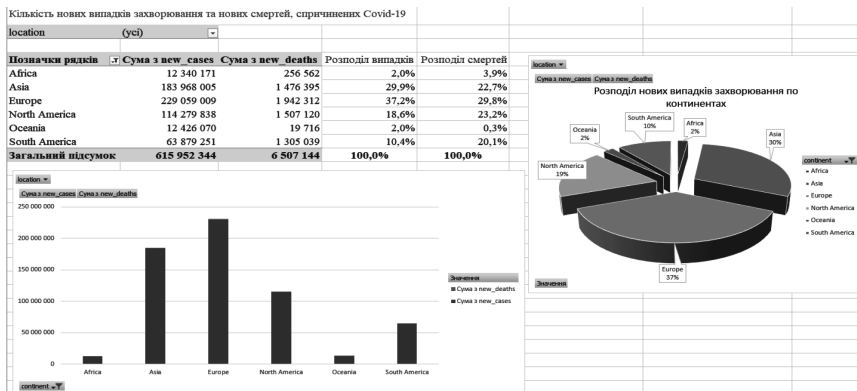

Рисунок 1 — Нові випадки та смерті від Covid-19

Результатом дослідження виявилось те, що епідемія найбільше уразила країни Європи з високим ступенем розвитку економіки (рисунком 1), очікувана тривалість життя немовлят, народжених під час пандемії, та тривалість життя людей, які хворіють на недугу істотно зменшиться. Варто звернути увагу на те, що при аналізі даних були встановлені проблеми і маніпуляції у звітності деяких країн,

що не припустимо, коли людство має справу з такою серйозною загрозою. Адже на 14 липня 2022 року чисельність населення планети збільшилась до 8 мільярдів осіб, а це, в свою чергу, збільшує густину населення і пришвидшує поширення пандемії.

Розробка прогнозної системи на основі аналізу дозволить виявляти нові випадки небезпечної хвороби та надавати рекомендації уряду країн з високими показниками захворюваності щодо введення жорстких/пом'якшених карантинних норм та підвищувати рівень вакцинації, аби запобігти стрімкому поширенню різновидів COVID-19 та споріднених хвороб.

Список використаних джерел

1. URL: <https://www.kaggle.com/datasets/arslanali4343/covid19-data-from-world>.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ

Крюкова Катерина Олександрівна

*1 курс, ТУ-22-1, спеціальність «Туризм»,
Інститут філології та масових комунікацій
Науковий керівник: Храпачевський І. В.*

Анотація. *Розглянути: що таке інформаційні технології управління та найбільш відомі системи управління.*

Annotation. *Consider: what are management information technologies and the most famous management systems.*

Метою інформаційної технології управління є задоволення інформаційних потреб усіх без винятку співробітників організації, що мають справу з прийняттям рішень. Вона може бути корисна на будь-якому рівні управління. Ця технологія орієнтована на роботу в середовищі інформаційної системи управління і використовується при гіршій структурованості розв'язуваних завдань, якщо їх порівнювати з задачами, які розв'язуються за допомогою інформаційної технології обробки даних.

Інформаційні технології управління — це сукупність методів і засобів пошуку, збору, обробки, зберігання, передачі та захисту інформації і знань для вирішення завдань управління на базі програмного забезпечення і засобів обчислювальної та телекомунікаційної техніки.

У даний час в практиці управління комерційними фірмами використовуються різноманітні системи, які пропонуються виробниками програмного забезпечення. Серед них найбільш часто зустрічаються такі.

Системи планування ресурсів підприємства ERP (Enterprise Resource Planning). Це клас інтегрованих систем управління, що представляє собою уніфіковану централізовану базу даних, єдине додаток і загальний користувальницький інтерфейс для управління фінансово-господарською діяльністю.

Системи управління взаємовідносинами з клієнтами CRM (Customer Relationship Management). Це клас систем управління зовнішніми відносинами підприємства. Системи управління взаємовідносинами з клієнтами CRM включають в себе методи управління, що дозволяють підвищити ефективність продажів.

Системи інформаційної підтримки аналітичної діяльності BI (Business Intelligence). Ці системи служать сховищем аналітичних даних; вони також включають в себе набір засобів обробки інформації. Вони являють собою сховище даних з набором інструментів для отримання даних з ERP та інших систем і методи подальшого аналізу зібраних даних.

Висновок: ІТ управління ідеально підходить для задоволення інформаційних потреб працівників різноманітних функціональних підсистем (підрозділів) або рівнів керування організацією. Ця інформація має вигляд регулярних або спеціальних управлінських звітів, що містить відомості про минуле, дійсне і ймовірне майбутнє організації.

Список використаних джерел

1. https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%96_%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97
2. https://pidru4niki.com/74242/informatika/informatsiyni_tehnologiyi_up_ravlinnya
3. https://stud.com.ua/31842/menedzhment/informatsiyni_tehnologiyi

СТВОРЕННЯ TELEGRAM-БОТА ДЛЯ ПЕРЕГЛЯДУ РОЗКЛАДУ ТА ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Кузьменко Богдан Володимирович

І курс, група ПІ-22-1, спеціальність «Інженерія програмного забезпечення»

Інститут комп'ютерних технологій Університету України

Науковий керівник: Храпачевський І. В.

Анотація. Розглянуто плюси використання чат-бота, у плані спрощення отримання інформації щодо навчання та його більшої ефективності.

Annotation. The advantages of using a chatbot in terms of simplifying the receipt of information on training and its greater efficiency are considered.

Метою створення Telegram-бота для перегляду розкладу навчальних занять є спрощення пошуку власного розкладу для студента навчального закладу. Бот створюється у месенджері, а отже не потрібно встановлювати ніяких додаткових програм на мобільний пристрій, що є актуальним для збереження вільної пам'яті пристрою.

Бот — це програма, в заданому користувачем або автоматично-му режимі виконує ряд дій за допомогою інтерфейсів, зазвичай використовуваних людьми [1]. Слово «бот» є скороченням від robot — чеської лексеми, що позначає автоматичний пристрій, що виконує ряд механічних операцій згідно з алгоритмом.

Також під ботом розуміється віртуальна програма, яка виконує повторювані одноманітні дії в мережі. Вона може робити це з високою швидкістю на відміну від живої людини. Підтримку ботів поступово додають сучасні месенджери: першим це зробив Telegram, а зовсім недавно платформу для віртуальних помічників анонсував Facebook Messenger. Боти є і в Slack — месенджері для компаній, але в ньому переважають боти для вирішення бізнесзавдань.

Чат-бот — це програма, яка працює всередині месенджера. Така програма здатна відповідати на питання, а також самостійно задавати їх. Чатбот використовуються в різних сферах для розв'язання типових задач.

Чат-боти можуть використовуватися в службах підтримки, допомагаючи вирішити прості питання, наприклад, такі як зміна пароля.

Чат-боти можна використовувати для пошуку інформації. Наприклад, прогноз погоди, афіша заходів. В месенджері Telegram можна знайти десятки тисяч ботів, здатних розповісти про погоду або допомогти вибрати подарунок.

Чат-бот, імітує співрозмовника в чаті. Перші експерименти постворенню подібних програм почалися ще півстоліття тому. Один з успішних прикладів надання взаємодії з машиною ілюзії людського спілкування — Еліза, написаний в 1966 році чат-бот[2], що імітує (або, скоріше, пародіює) діалог з психотерапевтом.

Чат-боти можуть створюватися для особистого і ділового користування. Персональні чат-боти використовуються як особисті помічники користувача і виконують завдання управління календарем, відправки текстів, прийому викликів, пошуку і відтворення аудіо та відео файлів і тощо. Ділові чат-боти розробляються для бізнесвикористання і призначені для залучення клієнтів до діалогу, виконання різних процесів, пов'язаних з маркетингом, продажами та інших допоміжних завдань. Такі чат-боти використовуються в багатьох сферах бізнесу для автоматизації процесів спілкування з клієнтами, а також виконання аналітичних функцій.

За призначенням чат-ботів поділяють на:

- а) чат-ботів для розмов на широкий спектр тем;
- б) орієнтованих на певну мету[3].

Працювати з чат-ботом просто: потрібно додати його в список контактів і почати переписку. Найчастіше у відповідь бот надішле інформацію про себе, список доступних команд або виведе на екран кнопки, здатні перетворювати вікно діалогу в інтуїтивно-зрозумілий мінідодаток. Чат-бот не вимагає трафіку для скачування, часу на установку, не займає місця в пам'яті і місце на екрані смартфона.

Висновок: отже, ця інновація допоможе зменшити дорогоцінний час на отримання інформації, яка могла бути десь втрачена чи просто не отримана. Це дасть більше часу студентам на виконання самого навчання та додаткову мотивацію для виконання поставлених завдань та навчання.

Список використаних джерел

1. <https://www.seonews.ru/glossary/bot/>
2. <https://te-st.ru/2016/06/08/chatbots/>
3. <https://dzone.com/articles/chatbots-with-machine-learning-buildin-neural-con>
4. <https://zp.edu.ua/sites/default/files/konf/konf2020.pdf>

МОБІЛЬНИЙ ІНТЕРНЕТ В МЕРЕЖАХ СТІЛЬНИКОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

Кузьмін Артем Андрійович

1 курс, група ІС-22-1 іфтс,

спеціальність «Інформаційна бібліотечна та архівна справа»

Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»

Науковий керівник: Храпачевський І. В.

***Анотація.** Розглянуто стандарти передачі даних в стільникових мережах та історію їх розвитку. Розглянуто послуги мобільного інтернету в сучасних стільникових мережах.*

***Annotation.** Data transmission standards in cellular networks and the history of their development are considered. Mobile Internet services in modern cellular networks are considered.*

Мобільний інтернет — це бездротовий доступ в інтернет за допомогою мереж операторів стільникового зв'язку. Термін «мобільний» означає, що це технологія доступу в мережу з будь-якого місця покриття, яка дає можливість користуватися послугами як стаціонарно, так і в русі. В даний час такими мережами покрита практично вся територія України, і доступ в глобальну мережу можна отримати практично в будь-якому місці на території нашої країни.

Швидкість передачі даних в стільникових мережах за 20 років збільшилася від 9,6 кбіт/с за протоколом WAP до понад 1Гбіт/с в мережах 5G. В Україні з 2018 року працюють мережі 4G стільникових операторів Vodafone, Київстар, lifecell. За цим стандартом забезпечується швидкість передачі даних до 100Мбіт/с.

На такій швидкості абонент отримує надшвидкий веб-серфінг; перегляд ТБ або стрімінгових сервісів у високій якості; музику онлайн у високій якості; доступ до соціальних мереж з швидким завантаженням фото та відео; користування месенджерами з повідомленнями, відправленням файлів, фото та відео, проведенням якісних дзвінків з відео чи без відео; передачу даних між пристроями; проведення або участь у вебінарах, конференціях, навчальному процесі; мобільний шопінг; управління банківськими рахунками та здійснення платежів; безліч інших функцій.

Окрема група послуг надається для розвитку Internet of Things, або ІоТ. Це технологія взаємодії пристроїв один з одним і з зовнішнім середовищем за допомогою вбудованих технічних і програмних

рішень. Завдяки IoT можна автоматично і в режимі реального часу відслідковувати роботу різних систем: від стану обладнання до ланцюгів поставок. IoT-технології знаходять застосування в різних галузях: торгівлі, фінансах, логістиці, охороні, сфері послуг.

Методика досліджень: Використано наступні методи дослідження: аналіз інтернет-ресурсів, аналіз веб-сайтів операторів стільникового зв'язку.

Висновки: Мобільний інтернет рухає вперед цілі напрямки у промисловості, освіті, цифровізації. Сприяє створенню робочих місць та зростанню ВВП країни. Майбутнє мобільного інтернету майже не має горизонтів і меж, послуги та пристрої будуть все більше розвиватися та поширюватися.

Список використаних джерел

1. <https://mobinet.com.ua/internet>
2. Наталія Зінько. Що таке мобільні мережі 1G, 2G, 3G...? <https://allspares.ua/uk/articles-and-video/what-are-1g-2g-3g-etc-mobile-networks/>
3. <https://www.vodafone.ua>
4. <https://hub.kyivstar.ua>

РІЗНОМАНІТНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ 3D-МОДЕЛЮВАННЯ У РІЗНИХ СФЕРАХ ЛЮДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Левченко Віктор

студент групи ПІ-21-ІФмб, кафедра комп'ютерної інженерії

Інститут комп'ютерних технологій

Науковий керівник: Храпачевський І. В.

Анотація. Розглянуто 3D-моделювання, як вид моделювання. Перспективи використання 3D-моделювання.

Annotation. 3D modeling is considered as a type of modeling. Prospects for the use of 3D modeling.

У комп'ютерній графіці 3D-моделювання — це процес розробки математичного представлення будь-якої тривимірної поверхні об'єкта за допомогою спеціалізованого ПЗ. Продукт моделювання є 3D-модель. Вона може бути представлена у вигляді програмного коду або відображена у вюпорті чи вювері, як 3D-модель, а також за допомогою двовимірного зображення, що створюється за допомогою проце-

су рендерингу. 3D-моделі можуть створюватись вручну або автоматично, у тому числі за допомогою 3D-сканера. Виготовлення моделей вручну є подібним до створення скульптури в пластичному мистецтві.

Для створення 3D моделі використовують такі програми: Autodesk 3ds Max, Autodesk Maya, Autodesk Softimage, AutoCAD, ArchiCAD та інші. Серед відкритих програм, які розповсюджуються вільно Blender, K-3D і Wings3D.

Сучасне програмне забезпечення дозволяє використовувати незалежно від алгоритму моделювання різноманітні підходи для побудови моделі.

Примітиви — моделювання за допомогою простих геометричних фігур (кулі, циліндри, конуси тощо), які використовуються як цеглинка при побудові складніших об'єктів. Перевагою методу є швидка та легка побудова, а також те, що моделі є математично визначені і точні. Підходить до технічного моделювання і менше для моделювання органіки. Деякі програми можуть рендерити з примітивів на пряму, інші використовують примітиви тільки для моделювання, а пізніше конвертують для подальшої роботи або рендерингу.

3D-сканування, використання 3D моделювання: дизайн інтер'єру, архітектура, реклама і маркетинг, міське планування, промисловість, комп'ютерні ігри, кінематограф, архітектура та дизайн інтер'єрів, анімація, тестування механізмів.

Методика досліджень: Використано наступні методи дослідження: аналіз літератури, теоретичний аналіз, аналіз програм для тривимірного моделювання, порівняння, узагальнення, класифікація, систематизація наукових джерел.

Висновки: 3D моделювання має великий потенціал для розвитку в подальшому потрібно і далі її розвивати та зробити більш доступною та поширеною.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Лучко Юлія Іванівна

*доцент кафедри правових та інформаційних технологій,
кандидат педагогічних наук,*

*Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
yuliya.luchkov@gmail.com*

Анотація. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій може бути вагомим чинником змін на краще у навчанні осіб з особливими освітніми потребами, адже вони відкривають широкі можливості для покращення якості освіти, її доступності. Їх використання значно розширює можливості для навчання, спрощуючи доступ до освітніх та професійних даних і відомостей; покращує функціональні можливості та ефективність управління засобами навчання; сприяє інтеграції національних інформаційних освітніх систем у світову мережу; сприяє доступу до міжнародних інформаційних ресурсів в галузі освіти, науки і культури.

Annotation. The use of information and communication technologies can be a significant factor in changes for the better in the education of persons with special educational needs, because they open wide opportunities for improving the quality of education and its accessibility. Their use significantly expands opportunities for learning, simplifying access to educational and professional data and information; improves the functionality and efficiency of management of teaching aids; contributes to the integration of national informational educational systems into the global network; promotes access to international information resources in the field of education, science and culture.

Інформаційно-комунікаційні технології є значущою рушійною силою глобалізації суспільства. Інформаційно-комунікаційні технології у підтримці інклюзивного навчання — це один з ефективних інструментів розвитку, виховання і навчання осіб з особливими освітніми потребами. Як вказано в Саламанській декларації, сучасний рівень розвитку інформаційно-комунікаційних технологій значно розширює можливості для викладачів та студентів, спрощуючи доступ до освітніх та професійних даних і відомостей; покращує функціональні можливості та ефективність управління засобами навчання; сприяє інтеграції національних інформаційних освітніх систем

у світову мережу; сприяє доступу до міжнародних інформаційних ресурсів в галузі освіти, науки і культури [1].

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій може мотивувати осіб з особливими освітніми потребами до навчання та сприяти їх соціалізації, адже вони відкривають широкі можливості для покращення якості освіти, її доступності.

В Постанові КМУ [3] «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» визначено обов'язкові вимоги та ключові компетентності результатів навчання учнів на рівні базової середньої освіти. Однією з ключових компетентностей є — інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає:

- впевнене, критичне і відповідальне використання цифрових технологій для власного розвитку і спілкування;
- здатність безпечно застосовувати інформаційно-комунікаційні засоби в навчанні та інших життєвих ситуаціях;
- дотримуватись принципів академічної доброчесності.

Ми притримуємося думки Ю.Носенко [2], яка виділяє три основні шляхи використання ІКТ в інклюзивній освіті:

- у компенсаційних цілях (використання ІКТ в якості технічної допомоги, підтримки, часткової компенсації або заміщення відсутніх природних функцій, що дозволяє учням з особливими потребами повноцінно залучатись до процесів спілкування й взаємодії);
- у комунікаційних цілях (допоміжні прилади і програмне забезпечення, альтернативні форми зв'язку, що полегшують або уможливають комунікацію у більш зручний спосіб, специфічний для кожного виду функціонального обмеження);
- у дидактичних цілях (сприяють диференціації, задоволенню індивідуальних потреб, особистісному розвитку дітей з особливими потребами, розкриттю їх здібностей, повноцінній інклюзії, включенню в освітнє й суспільне середовище) [1].

Використання інформаційно-комунікаційних технологій в якості технічної допомоги, у компенсаційних, комунікаційних та дидактичних цілях сприяє подоланню цифрового розриву, дозволяє значно покращити рівень викладання шкільних предметів, збільшити мотивацію учнів до вивчення дисциплін, розширити сферу самостійної діяльності та поліпшити самооцінку осіб з особливими потребами. Тому важливо розвивати й удосконалювати інформаційно-комунікаційні технології задля забезпечення підтримки інклюзивної освітньої діяльності.

Список використаних джерел

1. Вашенко Л. С., Заблоцька О. С., Зимня І. С., Локшина О. І. Використання інформаційно-комунікаційних технологій для формування інформаційної компетентності студентів. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Умань, 2020.

2. Носенко Ю. Г. Деякі аспекти впровадження засобів ІКТ в інклюзивну освіту. Зб. матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених «Наукова молодь-2014». Київ, с. 54–56, 2014.

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.11.2022).

ФІРМА «INTEL»

Мельниченко Андрій Олександрович

*І курс, група ПІ-21-Іфмб, кафедра інженерії програмного забезпечення
Інститут комп'ютерних технологій
Науковий керівник: Храпачевський І. В.*

Анотація. *Intel Corporation — американська корпорація, що виробляє широкий спектр електронних пристроїв та комп'ютерних компонентів, включаючи мікропроцесори, набори системної логіки (чипсети) та ін. Штаб-квартира — у місті Санта-Клара, штат Каліфорнія, США.*

Abstract. *Intel Corporation is an American corporation that manufactures a wide range of electronic devices and computer components, including microprocessors, system logic sets (chips), and more. The headquarters are in Santa Clara, California, USA.*

Компанія «Intel» на даний момент дуже популярна компанія, та має великий попит як для геймерів так і для офісний робіт.

Intel Core i7-12700K

Бренд:	Intel
Тип	Процесор
Тип ро'єму	Socket 1700
Тактова частота	3.6 (Turbo 5.0)
Об'єм кеш-пам'яті третього рівня:	25 мб
Назва ядра:	Alder Lake

Загальна кількість ядер:	12
Кількість високопродуктивних ядер:	8
Виробнича технологія, нм:	Intel 7
Потужність TDP, Вт:	125 (Turbo 190)
Інтегрована графіка:	Intel UHD Graphics 770
Тип пам'яті:	DDR5-4800/DDR4-3200

Intel Core i9-12900K

Бренд:	Intel
Тип	Процесор
Тип ро'єму	Socket 1700
Тактова частота	3.2 (Turbo 5.5)
Об'єм кеш-пам'яті третього рівня:	30 мб
Назва ядра:	Alder Lake
Загальна кількість ядер:	16
Кількість високопродуктивних ядер:	8
Виробнича технологія, нм:	Intel 7
Потужність TDP, Вт:	125 (Turbo 241)
Інтегрована графіка:	Intel UHD Graphics 770
Тип пам'яті:	DDR5-4800/DDR4-3200

Компанія «Intel» довгий час вважався стандартом для геймінгу, доки торік AMD не зробило революцію на ринку напівпровідників зі своїми новими Ryzen.

З кожним новим поколінням, та серією процесорів вони стають потужніші, та коштовнішими.

Список використаних джерел

1. Офіційний Сайт «Intel»: <https://www.intel.com/>
2. Стаття з вікіпедії: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Core>
3. Допоміжний ресурс від «Intel»: <https://ark.intel.com/content/www/ru/-ru/ark.html>
4. Процесори: Процесор Intel Core i7-12700K, Intel Core i9-12900K

КЛАСИФІКАЦІЯ ІНФОРМАЦІЇ З ОБМЕЖЕНИМ ДОСТУПОМ

Мельничук Максим Юрійович

І курс, група ЗІС-22-Ім, спеціальність 029 «Інформаційна, архівна та бібліотечна справа»

Бундак Олена Анатоліївна

*к.і.н., доцент, доцент кафедри права та фінансів
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
olenabundak@gmail.com*

Анотація. Розглянуто нормативно-правові акти України, що стосуються питання обмеженого доступу до інформації, наголошено специфіці службової та конфіденційної інформації.

Annotation. *The normative legal acts of Ukraine concerning the issue of limited access to information were considered, the specifics of official and confidential information were emphasized.*

Питання обмеження доступу до інформації регулюються різними нормативно-правовими актами України, серед яких: Конституція України, закони України «Про інформацію», «Про доступу до публічної інформації», «Про державну таємницю» та ін. Важливим компонентом у законодавстві про доступ до інформації є рішення Європейського суду з прав людини, які є джерелом права в Україні.

В останні роки можна спостерігати порівняно жвавий розвиток інформаційного законодавства в Україні та покращення роботи органів державної влади та місцевого самоврядування в даній сфері, хоча багато питань у цій сфері залишаються проблемними та не вирішеними у правовому полі України. Зокрема, практика забезпечення доступу до інформації про публічних осіб в нашій державі суперечить європейським стандартам, про що свідчить і нормотворча діяльність законодавчого органу, виконавчої влади, правозастосовна практика судової гілки влади та правотлумачна практика Конституційного суду України. Так, проблемними залишаються питання відкритості інформації, доступу до суспільно значимої інформації, доступу до інформації про публічних осіб, конкуренції норм про захист таємниці особистого життя та права на доступ до інформації суспільного інтересу, доступу до екологічної інформації, якості активного інформування органів державної влади про свою діяльність, а також виконання законодавства про доступ до інформації, в тому числі представниками законодавчої гілки влади.

Відповідно до ч. 1 ст. 6 ЗУ «Доступ до публічної інформації» інформацією з обмеженим доступом є [1]: конфіденційна інформація; таємна інформація; службова інформація. Обмеження доступу до інформації здійснюється відповідно до закону при дотриманні сукупності вимог, зазначених в ч. 2 ст. 6 [1].

Відповідно до ч. 5 ст. 6 відповідного ЗУ не може бути обмежено доступ до інформації про розпорядження бюджетними коштами, володіння, користування чи розпорядження державним, комунальним майном, у тому числі до копій відповідних документів, умови отримання цих коштів чи майна, прізвища, імена, по батькові фізичних осіб та найменування юридичних осіб, які отримали ці кошти або майно. При дотриманні вимог, передбачених ч. 2 ст. 6 цього закону, зазначене положення не поширюється на випадки, коли оприлюднення або надання такої інформації може завдати шкоди інтересам національної безпеки, оборони, розслідуванню чи запобіганню злочину.

Згідно з ч. 6 ст. 6 Закону не належать до інформації з обмеженим доступом відомості, зазначені у декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, оформленій за формою і в порядку, що встановлені ЗУ «Про засади запобігання і протидії корупції» [2].

Також, відповідно до ЗУ «Про інформацію» (ч. 4 ст. 21) до інформації з обмеженим доступом не можуть бути віднесені такі відомості [3]: про стан довкілля, якість харчових продуктів і предметів побуту; аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні ситуації, що сталися або можуть статися і загрожують безпеці людей; стан здоров'я населення, його життєвий рівень, включаючи харчування, одяг, житло, медичне обслуговування та соціальне забезпечення, соціально-демографічні показники, стан правопорядку, освіти і культури населення; факти порушення прав і свобод людини і громадянина; про незаконні дії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб; інші відомості, доступ до яких не може бути обмежено відповідно до законів та міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Вимоги щодо прозорості інформації містяться також у ЗУ «Про засади запобігання і протидії корупції» (ч. 2 ст. 16), а саме, не може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом інформація про [2]: розміри, види благодійної та іншої допомоги, що надається фізичним та юридичним особам чи одержується від них особами,

зазначеними в ч. 1 ст. 4 цього Закону; розміри, види оплати праці осіб, зазначених у ст. 4 цього Закону, а також одержані цими особами за правочинами, які підлягають обов'язковій державній реєстрації, дарунки (пожертви).

Положення ч. 7 ст. 6 ЗУ «Доступ до публічної інформації» підкреслює, що обмеженню доступу підлягає інформація, а не документ [1]. Якщо документ містить інформацію з обмеженим доступом, для ознайомлення надається інформація, доступ до якої необмежений. Віднесення інформації до державної таємниці здійснюється на підставі рішень державних експертів з питань таємниць про віднесення інформації до державної таємниці. Віднесення відомостей до конфіденційної інформації може здійснюватися фізичними та юридичними особами, крім суб'єктів владних повноважень. Обмеження доступу до службової інформації здійснюється власне суб'єктами владних повноважень — розпорядниками відповідної інформації.

Відповідно до ч. 1 ст. 7 ЗУ «Доступ до публічної інформації» не може бути віднесена до конфіденційної інформація, зазначена в ч. 1, 2 ст. 13 цього Закону.

Згідно з ст. 9 ЗУ «Про доступ до публічної інформації», до службової може належати інформація [1]: що міститься в документах суб'єктів владних повноважень, які становлять внутрішньому службову кореспонденцію, доповідні записки, рекомендації, якщо вони пов'язані з розробкою напряму діяльності установи або здійсненням контрольних, наглядових функцій органами державної влади, процесом прийняття рішень і передують публічному обговоренню та/або прийняттю рішень; зібрана в процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни, яку не віднесено до державної таємниці.

Документам, що містять інформацію, яка становить службову, присвоюється гриф «для службового користування». Її перелік складається органами державної влади, органами місцевого самоврядування, іншими суб'єктами владних повноважень, у тому числі на виконання делегованих повноважень, не може бути обмеженим у доступі (ч. 2, 3 ст. 9 Закону «Про доступ до публічної інформації») [1].

Таким чином, обмеження доступу до інформації суб'єктами владних повноважень відбувається шляхом внесення такої інформації у відповідні переліки відомостей, затверджені в органах державної влади, на підставі чого відповідна інформація вважається інформацією для обмеженого користування.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про доступ до публічної інформації». ВВР України. 2011. № 32. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_35409
2. Про засади запобігання і протидії корупції: Законі України від 13.03.2012 р. № 40. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3206-17>.
3. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 48. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12/ed20110106>.

ПРОГРАМУВАННЯ

Острианський Дмитро Сергійович

Інститут філології і масових комунікацій

Науковий керівник: Храпачевський І. В.

Анотація. У програмуванні, коментар це зрозуміла для програміста анотація в кодї комп'ютерної програми. Їх пишуть для того щоб зробити сирцевий код більш зрозумілим, вони ігноруються при компіляції й інтерпретації. Запис коментарів сильно відрізняється в залежності від мови програмування.

Annotation. In programming, a comment is an annotation in the code of a computer program that is understandable for the programmer. They are written in order to make the raw code more understandable, they are ignored during compilation and interpretation. Writing comments is very differs depending on the programming language.

Мета. Вид програмування, пов'язаний із створенням програмного коду, який на основі описів деяких процесів, алгоритмів або даних породжує інші програми для автоматизації описаних процесів, виконання послідовностей операцій алгоритмів або обробки даних.

Актуальність. Процес проектування, написання, тестування, зневадження і підтримки комп'ютерних програм.

Програмування поєднує в собі елементи інженерії. У широкому значенні програмування використовується у значенні створення програми дій або алгоритмів та навчання людей або пристроїв діяти за алгоритмами. Серед основних персональних рис, необхідних для програмування, виділяють: пам'ять, логічне мислення, концентрацію уваги, здатність виконання великих обсягів дрібної роботи. Теоретичною основою програмування є галузь комп'ютерних наук, яка включає в себе такі напрямки як комп'ютерна архітектура, операційні

системи, алгоритми, бази даних, комп'ютерні мережі, штучний інтелект та деякі інші.

Результатом програмування зазвичай є програма або програмний продукт. Типова програма складається або з клієнтської і серверної частин, або тільки з клієнтської частини. Клієнтська частина виконується на комп'ютері кінцевого користувача і має графічний інтерфейс, а серверна частина обслуговує одночасно всіх під'єднаних користувачів з використанням бази даних. Технологія програмування постійно розвивається, що призводить до появи нових мов програмування, інструментів розробки і сфер застосування. Також підвищується потужність готових компонентів, доступних для використання програмістами. Тому важливою ознакою програмування є регулярне опанування нових технологій.

Методика досліджень. Для вивчення вимог до інженерів-програмістів, які діють на сучасному ринку праці, використовуються різні методи, як-от опитування роботодавців і досвідчених фахівців підприємства ІТ-галузі, метод експертних оцінок, аналіз вакансій, розмішених на web-сайтах з пошуку роботи і персоналу.

Висновки. Попит на програмістів і розробників в галузі високих технологій у нашій країні зростає з кожним роком. ІТ-спеціалісти потрібні як у сільському господарстві, так і в банківській галузі, а також, власне, в самій ІТ-індустрії. Існує стереотип, що всі айтишники — це програмісти, але це не так. ІТ-галузь об'єднує в собі досить багато різнопланових професій, в тому числі й «нетехнічних».

Список використаних джерел

1. <https://www.academia.edu/47584124>
2. <https://stsaltiv.gov.ua/useful-info/it-profesii>

ПОЛІПШЕННЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДВОПОЛЮСНИКА З ВІД'ЄМНИМ ОПОРОМ

Павленко Олег Юрійович

Інститут Комп'ютерних технологій Університету «Україна»

Науковий керівник: Тимошенко А. Г., к.т.н., с.н.с.

asd9746@gmail.com

Анотація. Відомі схеми компенсації падіння напруги на резисторі використовують лінійний опір резистора на вході та на інверсному виході підсилювача постійного струму (ППС). Така схема компенсує падіння

напруги на лінійному опорі для компенсації падіння напруги на діоді необхідно мати нелінійний коефіцієнт підсилення ППС. В роботі пропонується поліпшення роботи двополюсника з від'ємним опором, в якому використовується діод. Пропонується до вхідного резистора додати додатковий діод. Це створює нелінійну вольт-амперну характеристику ППС. При малих значеннях струму, який буде протікати через двополюсник, коефіцієнт падіння напруги на додатковому діоді дозволить компенсувати на вихідному діоді. Таким чином, створюється ефект нелінійного коефіцієнта підсилення. При малих значення струму коефіцієнт підсилення великий а при збільшення струму зменшується.

Ключові слова: двополюсника з від'ємним опором, підсилювач постійного струму,

Annotation. *Known resistor voltage drop compensation schemes use the linear resistance of the resistor at the input and at the inverting output of the DC amplifier (DC). Such a scheme compensates for the voltage drop on the linear resistor, to compensate for the voltage drop on the diode, it is necessary to have a non-linear amplification factor of the PPS. The paper proposes to improve the operation of a bipolar device with negative resistance, which uses a diode. It is suggested to add an additional diode to the input resistor. This creates a non-linear volt-ampere characteristic of the PPS. At small values of the current that will flow through the bipolar, the voltage drop coefficient on the additional diode will allow compensation on the output diode. Thus, the effect of a nonlinear amplification factor is created. At low current values, the amplification factor is large, and when the current increases, it decreases.*

Keywords: bipolar with witch resistance, DC amplifier.

У роботі розглядається схема двополюсника, за допомогою якого можна компенсувати падіння напруги на діоді [1, 2, 3]. Діод необхідний в електричній схемі при об'єднанні кількох двополюсників. Наприклад, в схемі визначення екстремальної напруги.

Найпростіша така схема має вигляд рис. 1. Вона містить вихідний резистор 6 у якого напруга подається на вхід інверсного підсилювач 7. При приєднанні джерела струму між точками (2–1) вихідна напруга підсилювача на резисторі 5 протилежна напрузі вхідного резистора 6 і більша за величиною. Тому вона компенсує падіння напруги двополюсника (1–2) разом з падінням напруги на діоді 3. Таким чином реалізується від'ємний опір двополюсника.

Більш досконала схема рис. 2. приведена в роботі [3]. Вона відрізняється додаванням діоду 8 у вхідний контур підсилювача 7. Це дозволяє компенсувати нелінійність падіння напруги діода 3.

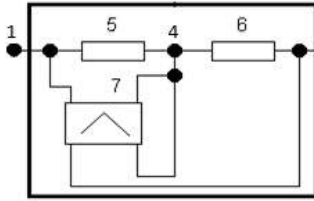

Рис. 1.

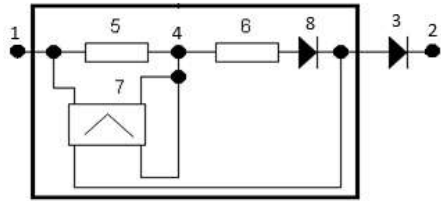

Рис. 2.

Проведені дослідження показали можливість використання таких двополюсників для побудови багатовстабільних елементів. Якщо об'єднати вхідні точки 1 кількох двополюсників і окремо вихідні точки 2 та приєднати джерело струму в точках 1 (позитивний полюс), точках 2 (негативний полюс) то струм пройде по одному з двох двополюсників і на виході діода 3 заблокує всі інші гілки.

Якщо позитивним полюсом приєднати джерела напруги в різні двополюсники то джерело струму виділить гілку з найбільшим джерелом напруги.

Список використаних джерел

1. Костенко Л. Й. Перерахункові схеми на потенційних елементах // Л. Й. Костенко, Т. І. Семенюк, А.Г. Тимошенко. Зб. Вісник КПІ. Серія «Автоматика та електроприладобудування». Вип.9 1972 р. Київ.
2. Тетельбаум І.С. Багатофазні перерахункові схеми із дешифрацією станів //І.С. Тетельбаум, А. Г. Тимошенко Зб. «Вісник КПІ Сер. Радіотехніки та електроакустики» № 13 1976 р. Київ.
3. Тимошенко А. Г. Використання «від'ємного опору» в моделях задач мережного аналізу / А. Г. Тимошенко, В. І. Павленко, О. В. Бузовський. Вісник університету «Україна», «Інформатика, обчислювальна техніка та кібернетика», Київ, 2018 р., № 2(21/2). ст.42–46.

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

Павлик Віталій Юрійович

аспірант I курсу, група КІ-22-1, спеціальність «Комп'ютерна інженерія»

Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»

Науковий керівник: Самарай В. П., к. т. н, с. н. с., професор

Анотація. Інформаційно-комунікаційні технології як підтримка інклюзивної освіти є одним із ефективних інструментів розвитку, виховання та навчання учнів з особливими освітніми потребами. У тезах розглянуто основні категорії інформаційно-комунікативних технологій, список умов для оптимального використання ІКТ в інклюзивній освіті та подальші дії для покращення ситуації з інклюзивною освітою в цілому.

Annotation. Information and communication technologies as support for inclusive education are one of the effective tools for the development, education and training of students with special educational needs. The theses consider the main categories of information and communication technologies, a list of conditions for the optimal use of ICT in inclusive education, and further actions to improve the situation with inclusive education in general.

Хоча доступ до освіти покращився з 2000 року, кількість людей, виключених із систем освіти, все ще залишається серйозною проблемою. Кожна одинадцята дитина молодшого шкільного віку позбавлена формальної освіти, причому більшість із них проживає в країнах Африки на південь від Сахари [1]. Соціально-економічний статус і стать дитини є визначальними факторами, але інвалідність є основним фактором виключення [2]. Насправді поєднання кількох факторів посилює освітню відчуженість для мільйонів людей з обмеженими можливостями, чії численні перешкоди на шляху до освіти часто залишаються поза увагою в освітніх програмах. Крім того, їх перебування у закладі освіти не обов'язково означає, що вони мають ефективний доступ до навчання. Школярі та студенти з обмеженими можливостями, які відвідують навчальний заклад, часто навчаються в окремих середовищах та/або з ресурсами, які є недостатніми та/або погано адаптованими для забезпечення їхнього успіху в навчанні. Так, люди з обмеженими можливостями в 10 разів рідше відвідують навчальні заклади, ніж інші [3], а діти з обмеженими можливостями в країнах з низьким і середнім рівнем доходів мають на 19% менше шансів отримати базові навички читання, ніж їхні однолітки без обмежень [4].

ІКТ відіграють ключову роль у тому, щоб зробити навчальні заклади місцями отримання знань, навичок і ставлення, вільними від будь-якої форми дискримінації чи сегрегації, надаючи вчителям або лекторам широкий спектр освітнього контенту та заходів, доступних для всіх їхніх учнів. ІКТ можуть допомогти учням подолати труднощі зору, слуху, спілкування, запам'ятовування/концентрації/навчання або руху верхніх кінцівок (це здатність часто потрібна для письма або інших занять).

ІКТ можна розділити на три основні категорії:

– Навчальні матеріали і діяльність, така як: цифрові медіа, метою яких є передача уроків/навичок студенту (наприклад, аудіокнига, навчальне відео з сурдодопрекладом тощо).

– Апаратне забезпечення, яке служить посередником для забезпечення доступу до певного навчального контенту/діяльності (наприклад, комп'ютер для перегляду жестового перекладу аудіодокумента).

– Функції доступності, які роблять апаратне забезпечення доступним для всіх (наприклад, програма зчитування екрана, яка дозволяє незрячому студенту або студенту з вадами зору використовувати комп'ютер для доступу до вмісту в Інтернеті).

Дослідження, проведене в ряді країн Африки, показало, що в більшості випадків для оптимального використання ІКТ в інклюзивній освіті необхідно виконати низку умов [5]:

- Шкільна інфраструктура;
- Закупівля якісного обладнання;
- Цифрові навички;
- Медичний та реабілітаційний супровід;
- Координація для забезпечення правильного використання та підтримки ІКТ;

У країнах з низьким і середнім рівнем доходу вже є багато прикладів значного прогресу в досягненні цих умов, і вони підтверджують життєво важливе значення встановлення партнерства та координації між ключовими гравцями (включаючи уряди, приватний сектор, інституційні донори, агентства ООН, школи та університети) і пошуку інноваційних рішень.

Висновки. Інформаційно-комунікаційні технології відіграють важливу роль в інклюзивному навчанні школярів та студентів. Для покращення стану інклюзивної освіти та її забезпечення більшої кількості людей, урядам варто інтегрувати ІКТ у свої плани в галузі

освіти і існуючі та майбутні освітні стратегії, а також виділити конкретні бюджети для їх реалізації. Учасникам громадянського суспільства (організації людей з обмеженими можливостями, НУО, місцеві асоціації тощо) слід сприяти партнерству та підвищенню обізнаності серед зацікавлених сторін, а зацікавленим сторонам варто визначити передові практики, підтримувати їх впровадження та сприяти їх повторюваності для оптимального та ширшого використання ІКТ у навчанні на підтримку більш інклюзивної освіти.

Список використаних джерел

1. UNESCO-UIS (2018). Fact Sheet N–48: One in five children, adolescents and youth is out of school.
2. UNICEF (2021). Combatting the Costs of Exclusion for Children with Disabilities and their Families.
3. Plan International (2019). Plan International agit pour l'éducation des enfants handicapés, on <https://www.plan-international.fr/news/2019-12-03-plan-international-agit-pour-leducation-des-enfants-handicapes>
4. UNESCO (2020). Global Education Monitoring Report.
5. The study « Barriers and levers for the use of telerehabilitation through experimentation in three countries », also conducted by Humanity & Inclusion, outlines similar barriers to be lifted and conditions to be in place (training of professionals, sustainable economic model, increased ICT skills, robust policy framework, and collaboration among stakeholders).

КОМПОНЕНТИ СИСТЕМИ ОПРАЦЮВАННЯ ДАНИХ. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Петренко Віра Олександрівна

I курс, ТУ-22-1, спеціальність «Туризм»

Інститут філології та масових комунікацій

Науковий керівник: Храпачевський І. В.

Анотація. Розглянути: інформаційна технологія опрацювання даних використовується для розв'язання добре структурованих задач, стосовно яких є необхідні вхідні дані і відомі алгоритми та інші стандартні процедури їх опрацювання.

Annotation. Consider: information technology of data processing is used to solve well-structured problems, for which there are necessary input data and known algorithms and other standard procedures for their processing.

Мета: розгляд основних функцій системи опрацювання даних, компоненти (види) забезпечень.

Система опрацювання даних (СОД) призначена для інформаційного обслуговування фахівців різних органів управління підприємства, що приймають управлінські рішення.

Викремлення типових операцій опрацювання даних дало змогу створити спеціалізовані програмно-апаратні комплекси для їх реалізації: різні периферійні пристрої, оргтехніку, стандартні набори програм, у тому числі **пакети прикладних програм (ППП)**. Конфігурація апаратних комплексів утворює так звану топологію обчислювальних систем.

Інформаційне забезпечення — це сукупність методів і засобів розміщення й організації інформації, що включають системи класифікації і кодування, уніфіковані системи документації, раціоналізації документообігу та форми документів, методів створення внутрішньомашинної інформаційної бази інформаційної системи. Від якості розробленого інформаційного забезпечення особливо залежать достовірність і якість прийнятих управлінських рішень.

Програмне забезпечення — сукупність програмних засобів для створення та експлуатації СОД засобами обчислювальної техніки. До складу програмного забезпечення входять базові (загальносистемні) та прикладні (спеціальні) програмні продукти. Базові програмні засоби використовують для автоматизації взаємодії людини і комп'ютера, організації типових процедур опрацювання даних, контролю і діагностики функціонування технічних засобів СОД. Прикладне програмне забезпечення становить сукупність програмних продуктів, призначених для автоматизованого розв'язування функціональних завдань інформаційної системи. Вони можуть бути розроблені як універсальні засоби (текстові редактори, електронні таблиці, системи управління базами даних) та як спеціалізовані, тобто такі, що реалізують функціональні підсистеми (бізнес-процеси) об'єктів різної природи (економічні, інженерні, технічні тощо).

ЕОМ — електронно — обчислювальна машина.

Технічне забезпечення — це комплекс технічних засобів, що застосовуються для функціонування системи опрацювання даних, і містить пристрої, за допомогою яких виконуються типові операції опрацювання даних як поза ЕОМ (периферійні технічні засоби збирання, реєстрації, первинного опрацювання інформації, оргтехніка різного призначення, засоби телекомунікації і зв'язку), так і на ЕОМ різних класів.

Правове забезпечення — це сукупність правових норм, що регламентують створення і функціонування інформаційної системи.

Правове забезпечення розробки інформаційної системи включає нормативні акти договірних взаємовідносин між замовником і розробником ІС, правове регулювання відхилень. Правове забезпечення функціонування СОД включає: умови надання юридичної чинності документам, отриманим із застосуванням обчислювальної техніки; права, обов'язки і відповідальність персоналу, в тому числі за своєчасність і точність опрацювання інформації; правила користування інформацією і порядок вирішення суперечок щодо її достовірності.

Лінгвістичне забезпечення — це сукупність мовних засобів, що використовуються на різних стадіях створення та експлуатації СОД для підвищення ефективності розробки й забезпечення спілкування людини та ЕОМ.

Висновок. Практично всі системи опрацювання даних інформаційних систем незалежно від сфери їх застосування включають однаковий набір складових (компонентів), що називаються видами забезпечення. Прийнято виокремлювати інформаційне, програмне, технічне, правове, лінгвістичне забезпечення.

Список викистаних джерел

1. https://pidru4niki.com/10610928/informatika/komponenti_sistemi_opratsyuvannya_danih
2. ЕОМ (техніка) — Вікіпедія (wikipedia.org)

ЕЛЕКТРОННИЙ ПІДРУЧНИК — ВИКЛИК ЧАСУ

Порохін Олександр Едуардович

IV курс, група ЗКІ-19-1, спеціальність «Комп'ютерна інженерія»

Бундак Олена Анатоліївна

к.і.н., доцент, доцент кафедри права та фінансів

Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»

Анотація. *В умовах світової епідемії Ковід-19 та повномасштабної війни з Російською федерацією актуалізоване питання створення електронних підручників, які є помічником зі зручною навігацією та широкими можливостями.*

Annotation. *In the conditions of the global epidemic of Covid-19 and a full-scale war with the Russian Federation, the issue of creating electronic textbooks, which are an assistant with convenient navigation and wide possibilities, has become topical.*

Дана тематика є предметом розгляду В. Холмогорова, П. Орлова, В. Шевченка, І.Голяд та ряду інших науковців. Нині ЕП є складовою навчального процесу всіх типів закладів освіти України.

Електронний підручник — продукт освітнього характеру, який містить в собі навчальні та довідкові матеріали, представлений в електронній формі на носіях будь-якого типу або розміщений в комп'ютерних мережах. Відмінність його від традиційного підручника в тому, що переглянути його можливо лише при наявності електронних цифрових засобів; він може містити текстові, графічні, анімаційні, аудіо та відео компоненти; повинен забезпечувати перевірку рівня засвоєння знань (тестовий контроль, самоконтроль, розв'язок ситуаційних завдань з можливістю моніторингу).

Найбільш популярною формою електронного підручника в Україні є приклад фірми Pocketbook. Характеристика: габарити — 130x190x13.8 мм; дисплей — 6*; процесор — Samsung S3C2440 400 МГц; оперативна пам'ять/ флеш-пам'ять — 64 Мб/1 Гб; формати книг — FB2; FB2 ZIP; TXT; DJVU; RTF; HTML; PRC; CHM; EPUB;DOC;TCR [1].

Електронні підручники узагальнено поділяють на три типи: 1) відсканований паперовий підручник; 2) традиційний підручник з гіпертекстовими вставками; 3) спеціально розроблений електронний підручник. Незалежно від типу, в електронному підручнику має бути застосований принцип квантування, тобто навчальний матеріал має бути поділений на розділи, які так само — на модульні кадри з текстовою складовою та візуалізацією. Кожен модуль складається з теоретичного блоку, контрольних запитань з теорії, вправ і тестів, контекстної довідки тощо. Між собою модулі пов'язані гіпертекстовими посиланнями, щоб учень за принципом розгалуження міг оперативно переходити від одного модуля до іншого. Доцільно, щоб електронний підручник містив і графічний та ілюстративний матеріал [2]. <https://osvita.ua/school/method/16840/>

Відповідно до висновків дослідників, електронний підручник повинен відповідати ряду вимог: чіткість та логічність структури; базовий обсяг матеріалу, який вивчається; бажано щоб кожний розділ вмещав не лише текст, а й інформацію з використанням аудіо-або відеоматеріалів; наявність лінійки прокрутки, яка дозволяє повторити матеріал з будь-якого місця; супроводження текстів перехресними посиланнями, які дозволяють скоротити час пошуку потрібної інформації; розділ самоконтролю і перевірки має містити

роз'яснюючі кадри та посилання, що дозволять здобувачеві освіти швидко ліквідувати пробіли в знаннях; наявність глосарію[3].

Позитивні результати від електронного підручника не піддаються сумніву, особливо їх потрібність для людей з особливими потребами. Адже вони створюють передумови для подолання фізичних, сенсорних і когнітивних бар'єрів на шляху до освіти учнів і здобувачів освіти з різними формами інвалідності. Так, для учнів та здобувачів освіти з дислексією та сліпих технологія електронної книги дає змогу зробити підручники доступними через перетворення тексту в доступних електронних форматах.

Проте слід пам'ятати, що електронний підручник — це не аналог друкованого видання, скоріше він виступає своєрідним освітнім середовищем. За таким підручником не потрібно йти до бібліотеки а рідер можна завантажити не виходячи з дому і використовувати одразу.

Серед недоліків слід відзначити: відсутність єдиних стандартів їх розробки; для створення підручника необхідні спеціальні знання з використання відповідного програмного забезпечення; велика конкуренція з наявними LMS (наприклад, Moodle).

Отже, ми можемо зробити висновок, що електронний підручник є практична реальність та відповідність часу, існують у вільному доступі, проте не всі вони відповідають Державному стандарту.

Список викираних джерел

1. URL : <http://www.exler.ru/exprom/06-04-2010/html>
2. URL : <https://osvita.ua/school/method/16840/>
3. URL : <http://edu-lider.ru/metodika-ispolzovaniya-elektronno-go-uchebn-ika-naurokax/>

СУЧАСНА ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА: РОСІЯ ПРОТИ УКРАЇНИ

Радущинський Ілля
студент групи КІ-21-1, кафедра інженерії програмного забезпечення
Інститут комп'ютерних технологій
Науковий керівник: Храпачевський І. В.

Анотація. У статті розглянуто поняття інформаційної війни. Названо та проаналізовано основні тенденції розвитку технологій таких війн. Авторами проаналізовано конкретні інформаційні атаки

російського телебачення щодо України впродовж лютого—березня 2014 року.

Annotation. *The article deals with the concept of information warfare. Named and analyzes the main trends in the development of technologies such wars. The authors analyzed specific information on Russian TV attacks Ukraine during February — Mart 2014.*

Мета дослідження полягає у демонстрації прийомів та технологій обману в повідомленнях російських телеканалів. Такий аналіз дозволить зрозуміти основні принципи дії інформаційних атак, методи подання ЗМІ завідомо неправдивої інформації, її маскуванню під факт.

У XX столітті поняття «війна» не обов'язково передбачає воєнні дії. Одним із найбільш брудних методів сучасної війни є боротьба інформацією, себто інформаційна війна. Інформаційна війна має на меті послабити моральні сили супротивника, використовуючи при цьому управління інформацією. Така війна не призводить безпосередньо до жертв, людських втрат, руйнувань. Впродовж декількох останніх років у просторі засобів масової інформації відбувається інформаційна війна між Російською Федерацією та Україною. Вперше словосполучення «інформаційна війна» було вжито в 1985 році в Китаї. В основу теоретичних підходів китайських фахівців у галузі інформаційного протиборства покладені погляди давньокитайського військового діяча Сунь-Цзи. Він першим аргументував необхідність інформаційного впливу на супротивника.

Останнім часом все частіше з'являються приклади, коли з метою досягнення політичних цілей засоби масової інформації застосовуються замість збройних сил. Інформаційна війна нині йде потай, без масових людських жертв, що в підсумку не викликає великої соціальної напруженості у суспільстві. Так, наприклад, людські жертви США у війні з В'єтнамом і потужні антиурядові виступи, що спалахнули внаслідок цього, змусили політичне керівництво відкликати війська. Ефективність інформаційної війни, при правильній її організації, полягає в тому, що вона здатна істотно відірвати довіру до політичної влади в суспільстві.

Читаючи газету, слухаючи радіо або дивлячись телевізор, люди на керується своїми переконаннями та схемами настанов, що відносяться до мас-медіа в цілому, щоб направляти сприйняття й витягати зі своєї пам'яті та бази знань необхідні судження про те, що відображено в подія-новинах. Інститутам, що займаються комуні-

кацією, приписують авторитетність або здатність вселяти довіру. Відомо багато випадків безвідповідальності ЗМІ, коли в погоні за сенсацією вони не тільки сприяли залякуванню населення, а й заважали діям поліції та рятувальних груп.

Висновки. Отже, інформаційна війна є боротьбою нового типу, об'єктом якої є свідомість людей. Вона базована на можливості управління і маніпулювання суспільною свідомістю, підпорядкуванні волі людини. На сьогоднішній день універсальних прийомів щодо інформаційного впливу не виражено.

Список використаних джерел

1. Дроздовська О. М. Понятійно-категорійний апарат масової свідомості як різновиду суспільної свідомості // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: Зб.наук.праць / Гол. Ред. В. Г. Воронкова. — Вип. 39. — Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2009. — С. 121–139.
2. Леонтьєва Л. Є. Історія використання психологічних операцій Німеччиною і Радянським Союзом в роки Другої Світової війни (1941–1945 рр.): Дис. канд. воен. наук / Л. Леонтьєва — Л. : ДУ «Львівська політехніка», 1997. — 179 с.
3. Лисенко В. В. Чутки — активний засіб модифікації суспільної свідомості / В. Лисенко // Політичний менеджмент. — 2004. — № 6. — С. 96–150.
4. Требін М. Інформаційне суспільство. Війни нової епохи / М. Требін // Віче. — 2002. — № 4. — С. 33–58.
5. Fukuyama F. — The end of history and the last man/ F. Fukuyama — London, 1999.

ОПТИМІЗАЦІЯ ВИСОКОНАВАНТАЖЕНИХ БАЗ ДАНИХ У ХМАРНИХ СЕРВІСАХ ДЛЯ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ

Рожков Сергій Миколайович

*І курс аспірантури, група КІ-22-1, спеціальність «Комп'ютерна інженерія»
Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Семенко А.І., д.т.н., проф.*

Анотація. Технології що використовуються у розробці застосунків змінюються швидко, але, не зважаючи на це, однією із основних частин бекенду є бази даних де корінні зміни відбуваються не так часто. Метою цієї роботи є сформулювати та, за можливості, вирішити інфраструктурні проблеми фінансових установ, що пов'язані з регуляціями, які стосуються збереження та роботи із персональними

даними користувачів, а також випрацювати архітектурні рішення використання хмарних інфраструктур в цьому секторі.

Annotation. *Technologies used in the development of applications are changing rapidly. On the other hand, one of the main parts of the backend is a database which does not undergo fundamental changes so often. The purpose of this work is to formulate and, if possible, to solve fintech companies' infrastructural problems related to regulations on saving and working with personal data of clients, and to develop architectural solutions for using of cloud infrastructures in this sector as well.*

Тема є досить обширною, адже тут постійно треба жонглювати між максимальним КПД віртуального заліза, кошторисом, потребами, оптимізацією та працезатратами. Незалежно від того, чи ви переносите існуючу базу даних або створюєте з нуля хмарну, потрібно буде вибрати правильну хмарну інфраструктуру. Характеристики, які вона повинна мати:

- вертикальні та горизонтальні гнучкість та масштабування;
- підтримка доступу у різних країнах;
- мінімальні мережеві затримки (latency);
- адмірність та резервне копіювання даних.

Після аналізу статичних даних клієнтів які мігрували свої бази даних у хмарні середовища(або ж розгортали нові) можна виділити основні проблеми із якими вони зіштовхнулися:

1. Продуктивність роботи із гіпервізором. Через відмінності в тому, як ІТ-ресурси постачаються та інструментуються, у хмарі, сервера функціонують інакше, ніж локальні апаратні ресурси так як працює із залізом не на пряму а через гіпервізор.

2. Кошторис. Чи треба використовувати хмарні сервіси баз даних чи все ж використовувати самоінстальовану базу даних, так як перш за все мета бізнесу -це більше заробляти та менше витратити. А далі відштовхуватися від результатів.

3. Кібербезпека. Хмарний обліковий запис — результат ділової угоди між вами або вашою організацією та постачальником хмарних послуг. Захист облікових даних — одна з найбільших проблем, пов'язаних із розташуванням даних у хмарі, адже потрібно надати повний доступ до всіх даних, включаючи ті, на які поширюються права адміністратора.

4. VCP DR. У коспанії мають бути всі процедури і політики згідно до регуляцій.

Мета цієї роботи полягає у тому щоб розглянути та дослідити кожен із цих пунктів. Виміряти продуктивність того чи іншого підходу до побудови архітектури та інсталяції баз даних і кореляцію із витраченими коштами, безпекою як доступу до самої бази даних так і даних користувачів та безпекою знаходження їх у самому хмарному середовищі що у ній збережені та реалізацією резервного копіювання і можливості по розгортанню баз до необхідного стану або до даних які вона мала на конкретний час (PITR (Point-in-Time Recovery)).

РІЗНОВИДИ КОМП'ЮТЕРНИХ ВІРУСІВ І МЕТОДИ ЗАХИСТУ ВІД НИХ. ОСНОВНІ АНТИВІРУСНІ ПРОГРАМИ.

Руденко Наталія Іванівна

*1 курс, група ГРС-22-1, спеціальність «Готельно-ресторанна справа»
Інженерно технологічний Інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Храпачевський І. В.*

Анотація. *Розглянути, що таке віруси. Дізнаємося види комп'ютерних вірусів. Методи захисту від них. Що таке антивірусні програми та найпопулярніші антивіруси в світі.*

Annotation. *Consider what viruses are. We learn the types of computer viruses. Methods to protect against them. What are antivirus programs, how to use them and the most popular antiviruses in the world.*

Актуальність. Комп'ютерний вірус (англ. computer virus) — комп'ютерна програма, яка має здатність до прихованого самопоширення. Одночасно зі створенням власних копій віруси можуть завдавати шкоди: знищувати, пошкоджувати, викрадати дані, знижувати або й зовсім унеможлиблювати подальшу працездатність операційної системи комп'ютера.

Комп'ютерні віруси бувають п'яти типів: 1. Шкідник, 2. Знищувач, 3. Хробак, 4. Жарт, 5. Комбінований.

Основний захист комп'ютера від вірусів — встановлення антивірусної програми та її регулярне оновлення. Антивіруси перевіряють операційну систему і файли на наявність вірусів.

Антивірусна програма (антивірус) — спеціалізована програма для знаходження комп'ютерних вірусів, а також небажаних програм загалом, та відновлення заражених такими програмами файлів,

а також для профілактики — запобігання зараженню файлів чи операційної системи шкідливим кодом.

Найбільш популярні антивірусні програми — Антивірус Касперського, Dr.Web, ESET NOD32, Norton Antivirus, Panda Security, Avast!, COMODO, Microsoft AntiSpyware, NANO Антивірус та ін.

Антивірусна програма може видалити вірус, якщо він безпосередньо перебуває на комп'ютері, але якщо той же вірус стане впроваджуватися у Ваш комп'ютер з Інтернету, наприклад, із завантаженням веб-сторінки, то антивірусна програма нічого з ним зробити не зможе — до тих пір, поки він не проявить свою активність на ПК. Тому, повноцінний захист комп'ютера від вірусів неможливий без фаєрвола — спеціальної захисної програми, яка сповістить про наявність підозрілої активності, коли вірус намагається підключитися до комп'ютера.

Використання фаєрвола в мережі Інтернет дозволяє обмежувати кількість небажаних підключень ззовні до комп'ютера, і значно знижує ймовірність його зараження. Крім захисту від вірусів, також значно ускладнюється доступ зловмисників (хакерів) до інформації і спроба завантажити потенційно небезпечну програму на Ваш комп'ютер.

Метод дослідження: Боротьба з вірусами через антивірусні програми.

Висновок. Віруси штучно створені людиною, тому вірус сам зашкодити ПК не може, а ось його програмному забезпеченню так. Але ми всі повністю не захищені від вірусів, але маючи антивірус та використовуючи фаєрвол ви зможете захистити від чужого вторгнення в ваш ПК.

Список використаних джерел

1. Що таке комп'ютерні віруси? <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
2. Що таке антивірусна програма? <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
3. Як захистити свій ПК від вірусів? <https://www.bsmu.edu.ua/blog/1622-yak-zahistiti-svii-pk-vid-virusiv/>

КРИПТОАНАЛІЗ БЕЗПЕКИ ДАНИХ НА МОБІЛЬНИХ ПРИБОРАХ

Середа Андрій Володимирович

І курс, група КІ-22-І, спеціальність «Комп'ютерна інженерія»

Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»

Науковий керівник: Даценко І. П., доцент

andrew.sereda@gmail.com

Анотація. У доповіді розглядаються новітні типи криптографічних алгоритмів у різних мобільних операційних системах (IOS, Android). Пропонується дослідити різні методи для оцінки стійкості та ефективності представлених алгоритмів. Криптоаналіз математичних моделей та фізичних приладів для захисту конфіденційної чи чутливої інформації.

Annotation. The report examines the latest types of cryptographic algorithms in various mobile operating systems (IOS, Android). It is proposed to investigate various methods for evaluating the stability and efficiency of the presented algorithms. Cryptanalysis of mathematical models and physical devices to protect confidential or sensitive information.

Розвиток інформаційних технологій не стоїть на місці і розвивається досить швидкими темпами. Рівень діджиталізації країни впливає також на її місце у світі. Найбільшою проблемою розвитку інформаційних технологій країни є доступність інформації та здатність людей цю інформацію швидко засвоювати. Для швидкої обробки та освоєння великої кількості наявної інформації все частіше використовують мобільні пристрої. В сучасному світі життя без мобільних пристроїв вже складно уявити, тому треба приділяти велику увагу заходам безпеки під час їх використання.

Допитливі розуми всього світу кожного дня знаходять все нові і нові вразливості, отже потрібно дотримуватися існуючих рекомендацій по правилам безпеки. Дослідження та розгляд методів стійкості можуть підштовхнути галузь до більш серйозних дій по протидії шахрайству та доступу до конфіденційних даних.

Кібербезпека з кожним днем набуває все більшої і більшої актуальності. Люди переймаються цим вже досить давно і це стає необхідністю, а також повсякденністю так же як і реальна безпека особистого життя. Цікаво буде дослідити наскільки захищені різні операційні системи мобільних пристроїв. Яку інформацію можливо буде отримати з пристроїв та наскільки це просто зробити. З іншої

сторони криптологи застосовують кібераналіз для порушення конфіденційності і цілісності інформації. За допомогою математичних методів та побудови моделі пристрою для аналізу вірогідностей швидкості і доцільності стійкостей криптографічних алгоритмів.

Однією із найважливіших характеристик криптографічного захисту інформації вважається стійкість алгоритму до криптоаналізу. Тобто стійким вважається алгоритм, який для успішної атаки вимагає від противника недосяжних обчислювальних ресурсів, недосяжного обсягу перехоплених відкритих і зашифрованих повідомлень чи ж такого часу розкриття, що по його закінченню захищена інформація буде вже не актуальна, і т. д. У більшості випадків крипостійкість не можна математично довести, можна тільки довести уразливість криптографічного алгоритму.

На даний момент світовий ринок операційних систем для мобільних пристроїв з великим відривом очолюють двоє лідерів: Google Android та Apple iOS. У процесі еволюції обидві платформи сформували підходи до організації безпеки даних користувача. Кожна має свої переваги та недоліки. Закрите середовище розробки iOS та оперативне реагування на вразливість створюють довіру до Apple. Але досі Apple повністю не захищає користувачів від зламу та компрометації даних різними каналами. Google за останні кілька років значно підвищила безпеку ОС Android за рахунок використання криптографічної функціональності. Але фахівці з кіберкриміналістики все ще можуть обійти захисні механізми Android та отримати доступ до даних.

Дослідження буде включати огляд наявних методик оцінки ефективності криптографічного захисту мобільних пристроїв. Системний комплекс може вирішити задачу аналізу стійкості пристрою до вразливості. У експерименті приймають участь тільки пристрої що належать автору наукової праці та його близьких з їх згоди. Жодні програмні продукти не будуть використовуватись без згоди з їх авторами.

Список використаних джерел

1. Мао В.: Сучасна криптографія. Теорія і практика, 2003. — 707 с. — ISBN 978-0132887410
2. Cetin Kaya Coc, Cryptographic Engineering/ Cetin Kaya Coc// Springer Science+Business Media, LLC 2009 — 171 p.
3. Apple Platform Security. May 2022 available at: <https://support.apple.com/guide/security/welcome/web>(accessed 21 October 2022).
4. Secure Android devices. available at: <https://source.android.com/docs/security> (accessed 12 November 2022).

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДТРИМКИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

Снітко Юлія Миколаївна

Викладач циклової комісії правознавства
Полтавського фахового коледжу Університету «Україна»

Анотація. У тезах розглянуто інформаційно-комунікаційні технології підтримки інклюзивної освіти як один з важливих інструментів навчання студентів з особливими освітніми потребами. Запропоновано засоби, використання яких компенсує деякі природні функції організму дитини. Висвітлено можливості сучасних платформ Microsoft та Google. Описано переваги використання соціальних мереж та електронної пошти. Досліджено цифрові технології, які корисні викладачам в умовах інклюзивного освітнього простору.

Annotation. The theses consider information and communication technologies of supporting the inclusive education as one of the important tools for the education of students with special educational needs. Means the use of which compensates some of the natural functions of the child's body are proposed. The possibilities of modern Microsoft and Google platforms are highlighted. The advantages of using social networks and e-mail are described. Digital technologies that are useful for teachers in an inclusive educational space are investigated.

Останнім часом спостерігається зростання уваги до інклюзивної освіти. Як наслідок, в теперішніх умовах воєнного часу, зростає актуальність впровадження інформаційно-комунікаційних технологій як основного засобу у роботі зі студентами з особливими освітніми проблемами при дистанційному навчанні.

Так як, інформаційно-комунікаційні технології відкривають широкі можливості для доступності інклюзивної освіти та покращують її якість, можна стверджувати, що використання цих технологій мотивує студентів з особливими освітніми проблемами навчатися.

При дистанційному навчанні необхідно мультимедійне обладнання (комп'ютер чи ноутбук, мікрофон, веб-камера та ін.) за допомогою якого буде підтримуватись зв'язок студента з викладачем. Адже, завдяки Інтернету, навчання відбувається незалежно від фізичного розташування студентів. Під час дистанційного навчального процесу викладач спілкується зі студентами у режимі онлайн, також надсилає завдання для виконання електронними засобами з подальшою відправкою результатів до навчального закладу.

Інформаційно-комунікаційні технології при інклюзивному навчанні можна використовувати в якості компенсаторного (технічна підтримка традиційних для навчання видів діяльності — читання й письма, полегшуючи доступ до дидактичних ресурсів і навчальну взаємодію, частково компенсуючи або заміщуючи відсутність природних функцій), комунікаційного (забезпечення альтернативної форми зв'язку як інструменту, що полегшує та робить можливим спілкування, дозволяючи особам з особливими освітніми потребами комунікувати в більш зручний спосіб) та дидактичного (зумовлює перегляд традиційних підходів до навчання й викладання, започатковує нову епоху в освітніх перетвореннях, адже нові технології принесли різноманіття педагогічних стратегій для навчання студентів з особливими потребами) засобу [1, ст. 27].

Великі компанії такі як Microsoft, Google намагаються адаптувати власні платформи та зробити їх більш зручними для людей з особливими потребами. Наприклад, службові програми для операційної системи Windows мають віртуальну клавіатуру, спеціальні клавіші швидкого доступу та можуть бути налаштованими як екранні індикатори або як звукові попереджувальні сигнали. Студенти з особливими освітніми потребами можуть використовувати такі функції як клавіша миші (MouseKeys), залипання клавіш (StickKeys), повторна клавіша (repeatKeys), повільна клавіша (SlowKeys), тональність клавіш (ToggleKeys), клавіша відмов (BounceKeys). Ці засоби дозволяють здобути більших результатів, таких як швидкості введення даних та комфортності у обробці різноманітного візуального матеріалу [2].

Звичайними засобами для комунікацій для студентів з обмеженими можливостями стали соціальні мережі та електронна пошта. Зараз популярними месенджерами в Україні є WhatsApp, Telegram, Viber та інші. Вони мають функцію голосового та відеодзвінка, їх інтерфейс адаптований до максимального зчитування екрану. Присутні клавіші швидкого доступу, набір номера, функції завершення дзвінка, груповий чат, тощо. До переваг також відносять змогу долучитися до колективної спільноти виконуючи такі навчальні завдання як: написання тексту, вивід інформації на друк, спілкування на форумі, запис відео та аудіо контенту, надсилання малюнків, графіків, публікування домашніх завдань, ділитися інформацією та ін. Таким чином, відбувається постійна взаємодія учасників освітньої діяльності у зручний час.

До цифрових технологій також відносять засоби для супроводу інклюзивного навчання, які поділяють за типом на апаратні і про-

грамні. До апаратних засобів відносять Е-книгу, мишу для стопи, сенсорний екран, стилус для керування ротом, вібраційну систему нагадування, цифрову ручку з можливістю аудіо запису, брайлівський дисплей, клавіатура та ін. Серед програмних засобів виділяють аудіо книги, сурдо-комунікатори, зчитувачі екрана монітора, перетворювачі звуку в текст, мовні синтезатори, комп'ютерні ігри різного типу, засоби для перевірки правопису тощо [3, ст. 67].

Отже, в результаті впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в роботу інклюзивної освіти можна очікувати підвищення ефективності процесу навчання та забезпечення активності студентів удосконалювати знання у різноманітних ситуаціях освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання: навчальний посібник / за заг. ред. Ю. Г. Носенко. — Полтава: ПУЕТ, 2018. — 261 с.

2. Бондаренко Т.В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій для забезпечення доступності і розвитку інклюзивної освіти. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/331402995_VIKORISTANNA_INFORMACIINO-KOMUNIKACIJNIH_TEHNOLOGIJ_DLA_ZABEZPECENNA_DOSTUPNOSTI_I_ROZVITKU_INKLUZIVNOI_OSVITI.

3. Семеніхіна О., Друшляк М. Топологія цифрових технологій інклюзивного освітнього простору / Фізико-математична освіта, том 35, № 3, 2022. — 78 с.

МЕТОДИ ПІДБОРУ КОМАНД ГРАВЦІВ КОМП'ЮТЕРНИХ ІГОР НА ОСНОВІ ОЦІНКИ ЇХ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТА КОМАНДНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Суглобов Сергій Вікторович

аспірант, група КІ-22-1, спеціальність «Комп'ютерна інженерія»

Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»

Науковий керівник: Тимошенко А. Г.

***Анотація.** Система підбору команд є життєво важливою в сучасних багатокористувацьких мережових іграх. Вона безпосередньо впливає на задоволення гравців та досвід у грі, особливо коли це стосується ігрових сесій з багатьма гравцями в команді, наприклад 5х5, 6х6. Також система розраховується для роботи на увесь світ, що включає різні регіони та території та різні платформи з котрих заходять пограти*

гравці (PC, Xbox, PS4/5). Успішний пошук гравців залежить від наступних факторів:

– Розуміння кожного гравця по ряду критеріїв: **географічному**, такий як регіон, платформа, територія з гарним пінгом (дуже важливо для швидких ігор); **персональному**, як оцінка вміння гравців, ігровий прогрес, довірений аккаунт (як один із способів боротьби з недоброчесними гравцями).

– Базуючись на вище зазначеній інформації поділити наявних гравців на найбільш підходящі групи для гри в ігрових сесіях.

– Розділити підібрані вище групи на команди котрі будуть мати схожі показники по силі і матимуть вірогідність на перемогу не нище дозволеної.

Annotation. *The matchmaking system is vital in today's multiplayer online games. It directly affects player satisfaction and in-game experience, especially when it comes to multiplayer game sessions such as 5x5, 6x6. Also, the system is designed to work worldwide, which includes different regions, territories and different platforms from which players come to play (PC, Xbox, PS4/5). A successful search for players depends on factors:*

– *Understanding each player by a number of criteria: **geographical**, such as region, platform, territory with good ping (very important for fast games, like shooters); **personal**, such as assessment of players' skills, game progression, trusted account (as one of the ways to fight against cheaters)*

– *Based on the above information, divide the available players into the most suitable groups for playing in game sessions.*

– *Balance selected groups above into teams that will have similar indicators of strength and will have a probability of victory no lower than the permitted one (by game design or statistics).*

Актуальність дослідження зумовлено розвитком багатокористувацьких мережевих ігор, з великою кількістю різних режимів і різними наборами команд та відсутністю достатнього матеріалу для повноцінної побудови такої системи.

Більшість систем пошуку гравців значною мірою покладаються на точну оцінку ігрових навичок гравців для побудови справедливої гри. Найбільш складним критерієм оцінки гравця вважається його майстерність котра має оцінюватися і мінятися в процесі гри. Також варто зазначити що з самого початку ми не знаємо нічого про гравця і щоб оцінити його майстерність він має пограти деякий час. Оцінка гравця може відбуватися різними алгоритмами для початкового

етапу і для подальшого часу. Більшість ігрових систем пошуку партнерів базуються на точних навичках гравця, які описують загальну силу окремого гравця з коефіцієнтом підбору (MMR). Для оцінки майстерності використовують наступні найбільш відомі алгоритми: ELO, TrueSkill [2], Glicko[3] та їх варіанти або розширення.

Класичні алгоритми MMR є на основі Байєсівських імовірнісних графічних моделей. У цьому випадку MMR кожного нового гравця ініціалізується єдиним рахунком і поступово оновлюється після кожної гри. Однак ці алгоритми лише оновлюються з бінарними результатами виграшів і поразок у матчах, ігноруючи при цьому продуктивність гравців і в багатьох випадках можуть бути упередженими в випадку оцінки команд.

Ігрові системи пошуку гравців спрямовані на пошук рівних суперників, щоб створити чесний матч, щоб усі команди в грі мали однакові здібності і тим самим шанси на виграш. Хороша система пошуку партнерів уникає розбіжностей, наскільки це можливо, оскільки слабкі команди та гравці відчують величезне розчарування, якщо вони переважані в грі. Якість підбору безпосередньо впливає на задоволеність і утримання гравців [1], і на основний життєвий цикл гри.

Складна система пошуку гравців зазвичай будується на основі багатьох правил. Кожне правило відповідає за оцінку гравців по одному критерію, тобто на виході кожного правила ми маємо отримати результат відповідності гравців один до одного. Після чого поєднавши всі результуючі данні отримати групи гравців котрі можуть грати між собою та можуть бути поєднані в команди.

Також, системи пошуку партнерів для мережевих ігор мають бути максимально оптимізованими і працювати швидко, щоб гравці могли швидко потрапляти в ігрові сесії, це також впливає на безпосереднє задоволення від гри.

Обговоримо проблематику по пунктах:

По-перше, система пошуку партнерів приймає рішення залежно від багатьох критеріїв, тоді як головним фактором є бали навичок гравців. Для оцінки навичок можна використовувати декілька підходів використовуючи різні алгоритми в кожного з яких є свої переваги і недоліки.

По-друге, це поєднати всі критерії по підбору в одну систему і робити групування гравців по цим критеріям.

По-третє, це зберігти баланс між гравцями під час поділу їх на команди. Важливим етапом є оцінка кінцевих команд з вирішенням

чи є пропозиція на матч конкурентною, тобто обидві команди повинні мати шанси на виграш, не обов'язково однакові.

І четверте, це збір статистики з системи, щоб оцінити якість підбору гравців, мати розуміння чи коректно система працює і це також інструмент для налаштування системи.

Кожен із наведених пунктів є достатньо складним елементом загальної системи підбору гравців. Такі системи використовуються багатьма великими компаніями, але жодна з них не відкриває особливостей впровадження і не робить код таких систем відкритим. Також є дуже мало публікацій на тему побудови ідеальної системи підбору.

Метою дослідження є:

- Алгоритми оцінки майстерності гравця
- Алгоритми і способи поєднання багатьох критеріїв для пошуку гравців у команди
- Дотримання балансу між командами
- Оцінка рівномірності команд до запропонованого матчу та можливого передбачення результату гри
- Збір статистики по гравцям і її зберігання, зазвичай це дуже великі об'єми даних
- Збір метрик роботи системи підбору для розуміння ефективності роботи

Список використаних джерел

1. Mingliu Chen, Adam N Elmachtoub, and Xiao Lei. Matchmaking strategies for maximizing player engagement in video games. SSRN 3928966, 2021.
2. Ralf Herbrich, Tom Minka, and Thore Graepel. Trueskill: A bayesian skill rating system. In Proc. of the 19th international conference on neural information processing systems, pages 569–576, 2006.
3. Mark E Glickman. The Glicko system. Boston University, 16:16–17, 1995.

РОЗРОБКА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ РОБОТИ МУНІЦИПАЛЬНИХ ТРАНСПОРТНИХ СЛУЖБ

Таран Єлизавета Дмитрівна

I-курс, група СР-21-1фмб, спеціальність «Соціальна робота»

Інститут соціальних технологій

Науковий керівник: Храпачевський І. В.

Анотація. Розглянуто проблеми роботи муніципальних служб та методи їх подолання за допомогою програмного забезпечення.

Annotation. *The problems of the work of municipal services and the methods of their assistance for the help of software are examined.*

Однією з актуальних проблем багатьох міст України є збільшення кількості транспортних засобів, що призводить, по-перше, до значного погіршення екологічного стану в місцях великих транспортних розв'язок, а, по-друге, до перевантаженості доріг, пробок і аварій.

У такій ситуації доцільною є розробка програмного забезпечення як для моніторингу екологічної стійкості громадського транспорту, так і обліку його руху, що дозволить підвищити якість роботи муніципальних транспортних служб.

Для реалізації поставленої мети створено базу даних для зберігання наступних даних щодо громадського транспорту: інформація про всі транспортні маршрути, про зупинки муніципального транспорту, про всі види транспорту і їх маршрути, про пересування громадського транспорту.

Для уніфікації даних, отриманих з міських муніципальних служб в необробленому вигляді, розроблено алгоритм їх послідовного зчитування й обробки. Якщо вхідні дані містять незаповнені обов'язкові поля, то весь запис вважається некоректним та не додається до бази даних. Інформація перевіряється на актуальність раз на добу та за необхідності оновлюється.

Структура і принципи роботи ПЗ

Розроблено програмне забезпечення, яке складається з двох окремих модулів:

1) модуль для оцінки екологічної стійкості громадського міського транспорту;

2) модуль для обліку руху громадського міського транспорту.

Програма представляє собою клієнт-серверний веб-додаток, написаний із використанням мови PHP, а в якості СУБД обрано MySQL.

Перший модуль дозволяє:

– візуалізувати та оцінити екологічну картину, що формується як громадським транспортом в цілому, так і окремими його видами та маршрутами;

– отримувати статистичні дані за певний період та аналізувати транспортні потоки для виявлення екологічно проблемних ділянок.

За результатами досліджень, проведених за допомогою першого модуля, було визначено види транспорту та маршрути, які найбільше забруднюють довкілля, що дозволило скласти план оптимізації окремих маршрутів та модернізації деяких типів транспортних засобів.

Другий модуль дозволяє:

– вести облік переміщення транспорту;

– виявляти порушення під час робочих змін;

– складати графік руху транспорту;

– отримувати та аналізувати інформацію по кожному з типів транспорту, маршруту та зупинці.

Статус транспорту визначається одним з чотирьох сценаріїв:

– транспортний засіб присутній на маршруті без порушень;

– транспортний засіб присутній на маршруті з порушеннями;

– транспортний засіб зійшов з маршруту, не припинивши виконання завдання;

– транспортний засіб зійшов з маршруту, припинивши виконання завдання.

Висновки. На основі отриманих даних щодо переміщення транспорту формується розклад прибуття транспорту на кожную зупинку маршруту. За результатами досліджень, проведених за допомогою другого модуля, було виявлено факти порушення правил дорожнього руху і несвоєчасні сходження транспорту з маршруту міським громадським транспорту, а також сформовано графіки руху транспортних засобів.

Список використаних джерел

1. Лямзін А. О. Імплементация парадигмы ситілогістичних рішень ефективною транспортної мережі в умовах раціонального природокорис-тування / А. О. Лямзін // НДР. — Маріуполь: ПДТУ. — 2014. — С. 237.

2. Dougherty M. A review of neural networks applied to transport / M. Dougherty // Transp. Res. C. — 1995. — Volume 3, Issue 4.

3. Интернет-газета: Приазовский рабочий [Электронный ресурс] / Контроль в режиме он-лайн за курсированием общественного транспорта — важная составляющая улучшения ситуации с пассажирскими перевозками / Д. Н. Мирошниченко. — 2017. — Режим доступа: <http://pr.ua/news.php?new=47780>.

ОПИС СУЧАСНОЇ КІБЕРБЕЗПЕКИ І БЕЗПЕКА В ІНТЕРНЕТІ

Ткачов Р. Е.

*І курс, група ЖР-22, спеціальність «Журналістика»
Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: Храпачевський І. В.*

Анотація. У статті розглянуто сучасні проблеми кібербезпеки в Україні. Наведено засади сучасної кібербезпеки. Запропоновані рекомендації стратегій запобігання реалізації кібератак, наведено приклади атак та можливі варіанти їх мінімізації та недопущення.

Annotation. The article deals with the current problems of cyber security in Ukraine. The basics of modern cyber security are given. Proposed recommendations for the strategy of preventing the implementation of a cyber-attack, examples of attacks and options for their minimization and prevention are provided.

Кібербезпека — це безпека ІТ систем (обладнання та програм).

Інформаційна безпека — це безпека інформації, зазвичай організації чи компанії, у тому числі в ІТ системах. Кібербезпека є частиною Інформаційної безпеки будь-якої організації.

Оплата товару — Шахраї не використовують еквайринг — оплату платіжними картками. Бо електронний платіж легко відстежити, а нечесним продавцям таке нецікаво. Тому, якщо вас просять оплатити замовлення готівкою, переказати кошти на якусь картку — варто насторожитись.

«Гарячі» пропозиції — Ще один виверт — змушувати покупця купити прямо зараз, бо «акція скоро закінчиться» чи навіть бо «магазин влаштовує повний розпродаж». Як правило, такі «акції» і «розпродажі» у шахраїв не закінчуються ніколи, а зникають разом із сайтом.

Банкомати — Щоб скористатися вашою карткою, правопорушники мають отримати пін-код і скопіювати інформацію з магнітної стрічки карти. Роблять це різними методами. Найчастіше — встановлюють відеокамеру і записують, як ви вводите пін-код. Щоб порушити цей «ідеальний» злочин — просто прикривайте вільною рукою (чи капелюхом, наприклад) момент введення пін-коду. І навіть якщо вони отримують доступ до магнітної стрічки карти — без пін-коду завдання для них значно ускладнюється чи навіть унеможливується.

Що не можна довіряти соціальним мережам:

- дані про точне місце проживання (будинок, квартира);
- інформацію, що може становити цінність: паролі, коди, особисту інформацію про громадян, дані документів, бізнес-інформацію, фінансову, бухгалтерську тощо;
- фото та відео особистого змісту.

Обов'язково користуйтеся антивірусами — Фахівці розповіли одному з українських видань, що Virus #Petya блокує Avast, тоді як антивірус «Касперський» його не бачить.

Не завантажуйте сторонні програми і файли — Перевіряйте файли антивірусом і головою (малоймовірно, що хтось надсилає вам «Скаргу з податкової» у форматі zip-архіву) перед відкриттям.

Не переходьте за сторонніми підозрілими посиланнями — В тому числі, із соціальних мереж. Особливо якщо вони надійшли від невідомих вам користувачів. А краще — взагалі ігноруйте повідомлення від невідомих вам людей.

Висновок. Сучасна Кібербезпека, на мою думку, поки ще не є достатньо розвиненою, щоби бути абсолютно безпечною; але завдяки тому що ми маємо різних видів кібер-фахівців достатнього рівня, які максимально використовують свої можливості, щоб цей час наступив скоріше, ми можемо бути впевнені, що Кібербезпека не стоїть на одному місці і поступово розвивається.

Список використаних джерел

1. <https://cutt.ly/Hg14qwT>.
2. <https://cutt.ly/Ng182gP>

**ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА:
ВИДИ, ОЗНАКИ, НИНІШНІЙ ЕТАП РОЗВИТКУ**

Франчук Володимир Михайлович

І курс, група ПІ-22-1 іст,

спеціальність «Інженерія програмного забезпечення»

Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»

Науковий керівник: Храпачевський І. В.

Анотація. Розглянуто історію розвитку, ознаки та нинішній стан аналогових обчислювальних пристроїв. Розглянуто історію розвитку, ознаки та нинішній стан цифрових обчислювальних пристроїв.

***Annotation.** The history of development, features and current state of analog computing devices are considered. The history of development, features and current state of digital computing devices are considered.*

Метою статті є аналіз історії цифрових й аналогових пристроїв, їхніх особливостей, нинішнього стану розвитку.

Впродовж розвитку людства, людина потребувала все більших обчислювальних можливостей для подальшого розвитку. Це призвело до появи двох видів обчислювальних приладів, а саме: аналогових, цифрових.

Аналогові: першими аналоговими пристроями були ваги, що використовували гравітацію порівняння маси; але перший розвинутий аналоговий пристрій з'явився в стародавній Греції. Одним з таких пристроїв був антикітерський механізм, що визначав фазу місяця і положення небесних тіл. Починаючи з 1600 років, було винайдено багато аналогових обчислювальних пристроїв, що виконували важкі математичні задачі для симуляції реальних подій і світу. Хорошими прикладами є, логарифмічна лінійка (яка довгий час використовувалася інженерами, до винайдення калькулятора), часи та планіметр (призначений для визначення площі, обмеженої замкнутою кривою на площині); більш складними в реалізації є гармонічний аналізатор Кельвіна, приціли бомбардувальників, та, з найновішого, процесор для AI. Плюсами цього виду обчислювальних пристроїв, є: енергоефективність, швидкодія та великий обчислювальний потенціал. Мінусами ж є: вузьконаправленість та малозадачність, важкість у виробництві, нестійкість до зовнішніх умов, неточність та різні результати за однакових параметрів. На сьогоднішній день є шанс, що буде створено нове покоління аналогових пристроїв, доказом цього є використання аналогових пристроїв в розробці AI, що є більш ефективним, ніж реалізація через цифрові пристрої.

Цифрові обчислювальні пристрої є найбільш поширеними в сучасному житті. Вони пройшли довгий шлях розвитку і завоювали популярність завдяки своїй універсальності. Цифрові пристрої працюють на базі чисел. Примітивним прикладом є рахівниці. Починаючи з епохи Відродження розроблялися механічні цифрові прилади. Наприклад, 13-розрядний сумувальний пристрій Да Вінчі, механічний калькулятор Вільгельма Лейбніца, машина Бебіджа, та багато схожих пристроїв. Використання цифрових даних дає цьому виду пристроїв такі переваги над аналоговими варіантами, як: точність

в обчисленнях та однаковий результат при однакових даних, легкість в виробництві, універсальність й багатозадачність, стійкість до зовнішніх умов. В сучасному світі, цифрові пристрої домінують у світі, але сучасна реалізація цих приладів наблизилися до піку своїх можливостей, та й виявилось, що не всі задачі їм під силу. Це означає те, що в скорому майбутньому ми зможемо побачити або нову компоновку цифрових приладів (квантові, хімічні або біотехнологічні комп'ютери), або домінацію аналогових пристроїв в деяких сферах життя.

Висновок: розглянувши проаналізовану інформацію, можна зробити висновок, що в майбутньому нас очікує поява нового покоління аналогових пристроїв та збільшення їхньої частки в нашому житті, або створення нового покоління цифрових пристроїв, що можливо базуватиметься на основі біології, фізики або іншої науки.

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ОСОБЛИВИМ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Храпач Катерина Олександрівна

викладач дошкільних дисциплін,

Педагогічний фаховий коледж комунального закладу вищої освіти

«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»

Запорізької обласної ради м. Запоріжжя

Анотація. У роботі проаналізовано особливості впровадження дистанційного навчання в освітній процес закладу вищої освіти. У сучасних умовах виникає потреба в отриманні вищої освіти дистанційно, що дає змогу не лише навчатися онлайн, але й отримувати вищу освіту людям з особливими освітніми потребами. Дійшли висновку, що здобуття освіти особами інвалідністю та (або) людьми з особливими освітніми потребами є однією з основних та невід'ємних умов їх успішної соціалізації, забезпечення їх повноцінної участі в житті суспільства, ефективної самореалізації у різних видах професійної та соціальної діяльності.

Annotation. The article analyzes the peculiarities of the introduction of distance learning into the educational process of a higher education institution. In modern conditions, there is a need to receive higher education remotely, which makes it possible to study online, as well as receive higher education for people with special educational needs. They came to the conclusion that the acquisition of education by persons with disabilities and (or) people with

special educational needs is one of the main and integral conditions for their successful socialization, ensuring their full participation in the life of society, effective self-realization in various types of professional and social activities.

Дистанційне навчання — процес отримання знань, умінь та навичок за допомогою інтерактивного спеціалізованого освітнього середовища, заснований на використанні модульних програм навчання та новітніх інформаційних технологій, що забезпечують обмін навчальною інформацією на відстані та реалізують систему супроводу та адміністрування навчального процесу [1].

Дистанційне навчання виступає не лише у ролі надійної альтернативи традиційної освіти, але як унікальної системи інтеграції, де здобувачі освіти можуть брати участь в освітньому процесі, не будучи присутніми на заняттях в освітньому закладі. При цьому дана форма навчання має свої позитивні та негативні сторони.

Велике значення у дистанційному навчанні має мотивація. Саме мотивація до здобуття дійсно міцних знань є рушійною силою для дистанційного навчання.

Перевагами дистанційного навчання здобувачів освіти з ООП є: можливість підвищити інтенсивність спілкування з викладачем під час використання сучасних технологій; використання всіх можливостей комп'ютерних технологій, які допомагають у навчанні осіб з ООП. Основна перевага дистанційних технологій у навчанні полягає у відсутності суворої прив'язки до місця проведення занять, в індивідуалізації навчання за рахунок адаптації рівня та форми навчального матеріалу, належного налаштування сервісів, виходячи з індивідуальних особливостей кожного учня. З'являється можливість організувати щадний режим навчання, скорочуючи кількість годин навчального навантаження, нормуючи кількість часу, що проводиться за комп'ютером, багато разів повертаючись до матеріалу, що вивчається, при необхідності. Незважаючи на фізичну віддаленість суб'єктів навчання один від одного, існує реальна можливість взаємного спілкування в рамках занять як по вертикалі (педагог — той, хто навчається), так і по горизонталі (між тими, хто навчається, в режимі електронної пошти, конференцій, чату, віртуальних семінарів тощо) [2].

При дистанційному навчанні стимулюються значущі для соціалізації процеси саморозвитку та самореалізації, активності студентів з ООП. Вони не лише отримують певну суму знань, а й вчаться самотійно їх набувати, взаємодіючи з іншими учасниками освітнього

процесу, цим відбувається розвиток соціально значимих якостей особистості та професійних компетенцій.

Але разом із перевагами існують і недоліки дистанційного навчання. Для реалізації дистанційного навчання викладач повинен знати освітній сегмент мережі Інтернет, орієнтуватися в педагогічних мережеских спільнотах, мати навички проведення освітнього процесу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, знати та вміти застосовувати педагогічні технології дистанційного навчання, вміти викладати свій предмет у будь-якій формі за допомогою будь-яких засобів спілкування [3]. Аудиторія учнів звужується через відсутність технічної можливості включення до навчального процесу. Також викладач повинен знати про психофізичні особливості студента з інвалідністю та їх вплив на процеси сприйняття та переробки інформації; знати можливості та обмеження інформаційних та телекомунікаційних технологій у забезпеченні студентів навчальною інформацією у доступній формі, здійснювати індивідуальний підхід у наданні навчальних матеріалів та формах контролю результатів навчання [4]. При дистанційному навчанні відбувається обмеження безпосереднього емоційного впливу викладача на студента з метою підтримки його інтересу та навчальної мотивації.

Таким чином, серед переваг дистанційного навчання для здобувача освіти можна виокремити: можливість підлаштовувати темп навчання під себе; виявити зони розвитку здобувачів освіти; проглядати навчальний матеріал повторно; зниження психічного та фізичного навантаження; формування навички самоосвіти (навчитися вчитися). Проте поряд з перевагами є і недоліки у впровадженні дистанційного навчання в освітній процес. До них можемо віднести: обмеження безпосереднього соціального спілкування; гаджетизація життя; мала кількість годин, яка відведена на практику.

Список використаних джерел

1. Жевакіна Н.В. Технологія дистанційного навчання: сутність та особливості. Вісник. Луган. держ. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка. № 4. 2003. С. 68–73.
2. Закон України «Про освіту». URL: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/110-zakon-ukrayinupro-osvitu> (дата звернення: 20.11. 2022).
3. Кухаренко В.М. Дистанційне навчання: умови застосування. Дистанційний курс : навч. посіб. / за ред. В.М. Кухаренка. 3-тє вид. Харків : НТУ«ПІ», «Торсінг», 2002. 320 с.
4. Осадчий В.В. Система дистанційного навчання університету. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. № 5. 2010. С. 7–16.

СУЧАСНІ МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Шевчук Богдана

студентка групи СР-21-Іфмб, спеціальність «Соціальна робота»

Інститут соціальних технологій

Науковий керівник: Храпачевський І. В.

Анотація. Розглянуто поняття сучасних мультимедійних технологій, їх класи. Особливості і засоби використання у навчальному процесі. Пошук застосування. Викоремлення сфер застосування.

Annotation. The concepts of modern multimedia technologies and their classes are considered. Features and means of use in the educational process. Application search. Delineation of application areas.

Мультимедійна технологія — це технологія, яка дозволяє за допомогою комп'ютера інтегрувати, обробляти і водночас відтворювати різноманітні типи сигналів, різні середовища, засоби і способи обміну даними, відомостями.

Засоби мультимедійних технологій розділяють на два класи: на основі взаємодії і на основі використання самих мультимедійних технологій. До першого класу доцільно віднести засоби синхронної взаємодії (відеоконференції), асинхронної взаємодії, он-лайн режим (вебінари, електронні навчальні матеріали). До другого класу належать різноманітні віртуальні об'єкти, реальні відеофрагменти, аудіофрагменти, анімаційна графіка тощо.

Сьогодні мультимедіа-технології — один із перспективних напрямів у інформатизації навчального процесу. Мультимедіа- та гіпермедіа-технології інтегрують у собі потужні розподілені освітні ресурси, що здатні забезпечити середовище для формування та розвитку ключових компетентностей, до яких відносяться в першу чергу інформаційна й комунікативна. Мультимедіа- та телекомунікаційні технології відкривають принципово нові методичні підходи до організації педагогічного процесу в системі загальної освіти.

Мультимедійні технології знаходять своє застосування в різних областях, включаючи рекламу, мистецтво, освіту, індустрію розваг, техніку, медицину, математику, бізнес, наукові дослідження і просторово-часові програми.

Висновки: Мультимедійні технології є актуальними у 2022 році, та мають досить широке застосування серед молоді. Також застосовується у навчальному процесі, а саме для його спрощення та поліпшення. Окрім навчання технологія використовується у багатьох інших індустріях.

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ: СУЧАСНИЙ ЕКСКУРС

Шкітов Андрій Анатолійович

І курс, група КІ-22-1а, спеціальність «Комп'ютерна інженерія»

Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»

opcncore@gmail.com

Анотація. Тези присвячені дослідженню соціальних мереж переваг їх та недоліків у сучасному виміру. Завдяки тому, що соціальні мережі заповнили життя сучасних людей і майже в кожній людині є свій власний профіль. Число осіб, що користуються соціальними мережами росте і, як наслідок, кількість онлайн-покупок також відповідно зростатиме. Соціальні мережі внесли зміни в те, як ми спілкуємося один з одним. Це змінює наше уявлення про те, що означає почати бізнес. За допомогою цього засобу ми можемо отримувати інформацію про поточні події, ділитися своїми улюбленими веб-сайтами один з одним і запам'ятовувати моменти, використовуючи фотографії та відео, щоб ділитися ними з сім'єю і друзями.

Annotation. The tezises is devoted to the study of social networks, their advantages, and disadvantages in the modern dimension. Because social networks have filled the lives of modern people and almost everyone has their own profile. The number of people using social networks is growing and, as a result, the number of online purchases will also increase accordingly. Social media has changed the way we communicate with each other. It changes our perception of what it means to start a business. Through this medium we can get information about current events, share our favorite websites with each other and capture moments using photos and videos to share with family and friends.

Є багато позитивних моментів, які слід враховувати під час розгляду новітньої форми соціальних мереж, але це також може бути світ, наповнений безліччю негативних моментів. Ви можете використовувати такі веб-сайти, як Facebook, для запуску нової бізнес-ідеї, продажу товарів або послуг і розширення охоплення вашого бренду. Ці платформи також можуть стати неминучим місцем, де тиск з боку однолітків може підштовхнути людей до вибору, який вони б ніколи не зробили без його впливу [1–4].

Сьогодні ми дивимося на такі бренди, як Twitter, LinkedIn, Facebook і Instagram для соціальних мереж, але цей інструмент комунікації був всюди з початку 2000-х років. Six Degrees заслужив визнання

як перший офіційний сайт, заснований 1997 року Ендрю Вайнрайхом, з піковим числом учасників 1 мільйон. До цього люди заходили в чати AOL. Потім у 2002 році, за рік до LinkedIn, з'явився Friendster, щоб підготувати ґрунт для того, що ми бачимо сьогодні [7–8].

Плюси і мінуси соціальних мереж часто більше пов'язані з вашими пріоритетами під час їхнього використання, а також зі сторінками і людьми, з якими ви хочете взаємодіяти. Як ви можете скористатися цими критичними точками зору сьогодні? (таблиця 1).

Таблиця 1

**Порівняльна таблиця переваг і недоліків соціальних мереж
[розроблено на основі джерел 5–7]**

Переваги	Недоліки
Соціальна мережа допомагає спілкуватися з людьми по всьому світу	Через соціальні мережі у відкритий доступ просочується багато інформації, такої як фотографії, відео тощо, які можуть бути використані не за призначенням.
Це дає наявність простих і доступних засобів комунікації	Він охоплює безліч проблем конфіденційності, пов'язаних із вашими особистими даними.
Живі оновлення та новини доступні на платформах соціальних мереж	Кількість випадків кіберзалякування збільшилася
Це допомагає в брендингу та зростанні бізнесу	Це може бути серйозним відволіканням для багатьох людей і стати для них залежністю.
Це дає платформу для розваг і веселощів	Це може спричинити проблеми зі здоров'ям, такі як порушення сну.

Соціальні мережі дають нам можливість швидко поширювати важливу інформацію серед широкого загалу. Департамент у справах ветеранів використовує цей інструмент для запобігання спробам самогубства в групах ветеранів після їхнього повернення з бойових дій. Всесвітня організація охорони здоров'я використовувала його для боротьби з поширенням неправдивої інформації після ядерної катастрофи 2011 року в Японії, коли люди заохочували вживання солі для боротьби з наслідками радіації.

Висновок: Отже, можна використовувати соціальні мережі для знешкодження соціальної стигми. Це допомагає нам залишатися на зв'язку один з одним, дізнаватися про поточні події та ділитися хорошими моментами свого життя.

Переваги та недоліки використання соціальних мереж також показують, що їх можна використовувати для поширення ненависті та залякування інших. Щодня публікується близько 10 000 твітів, що містять расистські образи. Він може створювати ехо-камери, де послідовники посилюють екстремістську пропаганду всередині своєї групи, що з часом може призвести до радикалізації. Це також може призвести до соціальної ізоляції. Ось чому суспільство повинно робити здоровий вибір при використанні цієї технології.

Список використаних джерел

1. Івашньова С. Використання соціальних сервісів та соціальних мереж в освіті / С. Івашньова // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. — 2012. — № 2. — С. 15–17.
2. Коневщинська О. Е. Електронні соціальні мережі як складник сучасних соціальних медіа / О. Е. Коневщинська, С. Г. Литвинова // Інформаційні технології і засоби навчання. — 2016. — Т. 55. — № 5. — С. 42–54.
3. Майнаєв Ф. Я. Використання соціальних мереж у on-line-навчанні / Ф. Я. Майнаєв // Innovative solutions in modern science. — 2016. — № 2 (2). — С. 1–9.
4. Пінчук О. П. Історико-аналітичний огляд розвитку соціальних мережних технологій та перспектив їх використання у навчанні / О. П. Пінчук // Інформаційні технології і засоби навчання. — 2015. — № 4 (48). — С. 14–34.
5. Audi J. P. Bato. Students' attitudes towards the development of an online guidance counseling system / Audi J. P. Bato, D. Marcial // Information Technologies and Learning Tools. — 2016. — Vol 56. — № 6. — P. 40–50.
6. Barnes N. Social Media Adoption Soars as Higher-Ed Experiments and Reevaluates Its Use of New Communications Tools [Електронний ресурс] / N. Barnes, A. Lescault. — Режим доступу до джерела : <http://snrc.org/sites/default/files/higherEd.pdf>. — Дата звернення : 19.02.2017.
7. Qualman E. Socialnomics: How Social Media Transforms the Way We Live and Do Business / E. Qualman // Wiley — 2009. — P. 288.

СЕКЦІЯ ІХ

НАУКОВІ НАПРЯМИ ДИЗАЙНУ БЕЗБАР'ЄРНОГО АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА

ОБЛАШТУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНИХ ДИТЯЧИХ ІГРОВИХ МАЙДАНЧИКІВ

Діброва Євгеній Олександрович

*І курс, група ДЗ-22-Ім-іті, спеціальність «Дизайн»
Інженерно технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Хавхун Г. М., канд. архіт., доцент*

Анотація. Розглядаються ключові принципи та вимоги до дизайну дитячих майданчиків, доступних для усіх категорій дітей: безпека знаходження, доступність використання, наявність необхідного простору та розміру, безперешкодний доступ для користувачів із обмеженнями, надання широкого спектру ігрових можливостей. Наведений приклад світового досвіду успішного впровадження вимог інклюзивності в облаштуванні ігрового простору. Зроблений висновок про те, що в сучасних умовах забезпечити в достатній кількості інклюзивні дитячі майданчики складно, тому як варіант, можливо дообладнати вже наявні ігрові зони конструкціями, що будуть придатні для мало мобільних груп.

Annotation. Key principles and requirements for the design of playgrounds accessible to all categories of children are considered: safety of location, accessibility of use, availability of the necessary space and size, unimpeded access for users with disabilities, provision of a wide range of play opportunities. An example of the world experience of successfully implementing the requirements of inclusiveness in the arrangement of the playing space is given. It was concluded that in modern conditions it is difficult to provide a sufficient number of inclusive playgrounds, therefore, as an option, it is possible to equip the already existing play areas with structures that will be suitable for less mobile groups.

Дитячий майданчик — це дорослий світ у мініатюрі і важливо проектувати їх так, щоб зручно і доступно було всім, і ніхто в соціумі не відчував себе неповноцінним, так як побудова окремих ігрових площадок для дітей з вадами розвитку суперечить самій суті інклюзії.

Дизайн інклюзивного майданчика має бути зрозумілим та передбачати логічність та інтуїтивність його використання. Ігрове середовище має відповідати чинним стандартам безпеки та бути комфортним для дітей із різними сенсорними потребами, розмірами тіла, мобільністю, особливостями сприйняття, тощо. Для запобігання травм при падінні майданчики обладнують ударопоглинальним безпечним покриттям. Також важливо, щоб легкодоступним був маршрут до майданчика [2]. Ширина пішохідних шляхів повинна бути не менше 1,8 м; повздовжній ухил не має перевищувати 1:20, якщо перевищує, слід передбачати спеціальні пологі обхідні шляхи; сходи мають дублюватися пандусами шириною 1,2 м, при двосторонньому русі — не менше 1.8 м; покриття повинне бути рівним та не слизьким [1].

У Пало Альто (США, штат Каліфорнія) є найбільший у світі інклюзивний майданчик «Чарівний міст», який доступний для дітей, незалежно від їх фізичних, розумових чи сенсорних здібностей. По території на інвалідному візку можна під'їхати до кожного куточка майданчика; обладнаний пандусами, спеціальними вбиральнями, промаркованою плиткою; для дітей з аутизмом створені спеціальні зони, де все ізольоване від звуку. Тобто, все облаштовано так, щоб діти з інвалідністю вільно бавилися з тими, хто не має особливих потреб, і не відчували при цьому дискомфорту, що є яскравим прикладом того, як продуманий дизайн забезпечує комфорт всіх груп населення [3].

Отже, при проектуванні дитячих інклюзивних майданчиків необхідно враховувати такі фактори: безперешкодний доступ для користувачів з обмеженнями, наявність необхідного простору та розміру, надання широкого спектру ігрових можливостей, безпека знаходження, доступність використання. Забезпечити в достатній кількості інклюзивні дитячі майданчики складно, але, як варіант, можливо дообладнати вже наявні ігрові зони конструкціями, що будуть придатні для мало мобільних груп. На сьогодні це є вагомим проблемою, так як такі дитячі майданчики є невід'ємною складовою при створенні дизайну благоустрою міста.

Список використаних джерел

1. ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення». — К.: Мінрегіон України, 2018.
2. ДБН В.2.2-5:2011 «Благоустрій територій». — К.: Укархбудінформ, 2012.
3. Інклюзивні дитячі майданчики 22.09.2019 [Електронний ресурс] // Режим доступу: https://zaxid.net/projects/gra_ne_delay_vsih/

ЗАГАЛЬНА ДИНАМІКА РИНКУ ЛЕГКОВИХ АВТОМОБІЛІВ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Леценко Дмитро Володимирович

*IV курс, група АТ-21.3-Іті, спеціальність «Автомобільний транспорт»
Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Петренко Т. В., старший викладач*

Анотація. Легкові транспортні засоби — це основна частина автомобільного ринку України, а також сегмент, який зазнав найбільших змін та реформ, але для людей з інвалідністю автомобіль є засобом, який полегшує переміщення містом та спрощує вирішення побутових проблем. Законодавство України визначає, що держава повинна надавати людям з інвалідністю автомобіль в користування терміном на 10 чи більше років. Нажаль, люди десятки років стоять у списках на отримання автомобіля і не бачать його.

Annotation. Passenger vehicles are the main part of the automotive market of Ukraine, as well as the segment that has undergone the greatest changes and reforms, but for people with disabilities, a car is a means that facilitates movement around the city and simplifies the solution of everyday problems. The legislation of Ukraine determines that the state must provide people with disabilities with a car for use for a period of 10 years or more. Unfortunately, people have been waiting for a car for tens of years and have not seen it.

Легкові транспортні засоби — це основна частина автомобільного ринку України, а також сегмент, який зазнав найбільших змін та реформ, але для людей з інвалідністю автомобіль є засобом, який полегшує переміщення містом та спрощує вирішення побутових проблем. Законодавство України визначає, що держава повинна надавати людям з інвалідністю автомобіль в користування терміном на 10 чи більше років. Нажаль, люди десятки років стоять у списках на отримання автомобіля і не бачать його.

На сьогодні, модель «Таврія» єдина машина, яку надає держава, при цьому вона підходить не кожному, а привести іномарку для людини з інвалідністю не можливо, оскільки такі транспортні засоби мають високу вартість. Оцінювання динаміки ринку легкових автомобілів залежить від багатьох чинників, які формуються зовнішньою та внутрішньою економічною ситуацією в країні.

З 2014 року основними вимогами, які висуваються до транспортних засобів для використання людьми з інвалідністю наступні:

1. Коробка передач. Автоматична коробка передач автомобіля найбільш ефективно управляє розподілом крутного моменту двигуна, проста в обслуговуванні і є найбільш виправданим вибором. Вона значно спрощує процес пересування, скорочуючи до мінімуму кількість дій водія. Конструктивно роботизована коробка передач є по суті механічною, але без третьої педалі. За вижим зчеплення в такій КП відповідає електропривід (актуатор).

2. Ширина дверей. Чим ширші водійські двері, тим краще. Особливо для людей, які пересуваються на візку. Тоді вони легко і без травматизму можуть переміститися на водійське місце для зручного керування.

3. Місце для візка. Продовжуючи тему людей з інвалідністю, які пересуваються на візку, то їм обов'язково потрібне місце для нього. Відповідно візок має легко і без проблем вміщатися в авто для подальшого транспортування. Тому так важливо, щоб в авто було велике багажне відділення.

4. Висота автомобіля. Для комфортного пересідання рівень крісла в авто повинен відповідати рівню висоті сидіння у візку. Можливе відхилення у висоті сидінь, однак воно має бути незначним і не відчутним для водія з інвалідністю.

5. Зручне розташування поручнів. Поручні допомагають людині з інвалідністю переміститися на місце водія. Зазвичай в європейських іномарках враховані потреби водіїв з інвалідністю і в таких моделях, наприклад, як Skoda, Volkswagen на оббивці прикріплено зверху поручні. Завдяки їм люди з інвалідністю пересідають на місце водія.

6. Платформи для транспортування людини у візку в салон автомобіля це зручно та вигідно, але це ризиковано і створює небезпеку для водіїв з інвалідністю. Найчастіше такі платформи укомплектовують у мінівени та буси. Однак тут є нюанси. По-перше, не кожному водію з інвалідністю буде в нагоді такі моделі транспортних засобів. По-друге, зазвичай у них для комфортного перемі-

щення людини у візку повністю викидається водійське сидіння (прихована найбільша загроза).

Отже, в Україні люди з інвалідністю надають перевагу більш габаритним транспортним засобам, ніж звичайним легковим машинам. Особливою популярністю користуються буси та автомобілі класу універсал. За кордоном основні тенденції вибору машини для людей з інвалідністю при транспортуванні є автомобілі-мінівени, а також дообладнані суцільнометалеві фургони — встановлені сидіння, кріплення крісел-візків, підйомні пристрої для них, системи вентиляції, опалення та кондиціонери в салоні, вікна, евакуаційні виходи, поручні та інше обладнання, освітлення підлоги відповідно до технічного замовлення. Новинкою на ринку автомобілів для людей з інвалідністю є бусики з ліфтом та водійським сидінням-трансформером. Досліджуючи загальну динаміку ринку легкових автомобілів для людей з інвалідністю в Україні, слід розробити відповідні відповідну нормативно-правову базу та враховувати закупівлю транспортних засобів для людей з інвалідністю в бюджетах місцевих адміністрацій.

Список використаних джерел

1. <https://t1.ua>
2. <https://www.msp.gov.ua>

ДИЗАЙН ЖИТЛОВОГО ІНТЕР'ЄРУ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ВАДАМИ ЗОРУ

Литовченко Микита Андрійович

ст. гр. ДЗ-22-1м-іті спеціальність «Дизайн»

Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»

Науковий керівник: Ломовський А. І., доцент

norvegs65@gmail.com

***Анотація.** Публікація відображає новий підхід до вирішення проблеми щодо пересування в приміщеннях для людей з вадами зору на прикладі проектної пропозиції щодо організації житлового інтер'єру для сім'ї слабкозорих мешканців, яка була виконана автором в рамках бакалаврського диплома. Основною концепцією розробки є застосування шаблонів з різними тактильними матеріалами, які інтегровані в поверхні огороження і меблів. Колористична модель інтер'єру передбачає застосування кольо-*

рів, які добре бачать люди з ослабленим зором: білий, чорний, темно-синій та помаранчевий. Конструкція меблів включає обкламки з контрастними кольорами по їх периметру для підсилення виразності контурів. Розроблені пропозиції та прийоми, на думку автора, нададуть можливість слабкозорому мешканцю спиратися на тактильні відчуття та асоціації і, таким чином, полегшать орієнтацію в просторі квартири.

Annotation. *The publication reflects an alternative approach to solving the problem of movement in premises for people with visual impairments on the example of a design proposal for the organization of a residential interior for a family of visually impaired residents, which was completed by the author as part of a bachelor's degree. The main concept of the development is the use of templates with various tactile materials integrated into the surfaces of the fence and furniture. The color model of the interior involves the use of colors that people with impaired vision can see correctly: white, black, dark, blue and orange. To enhance the expressiveness of the contours in the design of the furniture, coverings with contrasting colors are provided along the perimeter. According to the author, the developed proposals and methods will allow a visually impaired resident to rely on tactile sensations and associations, which will facilitate orientation in the space of the apartment.*

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), в світі понад 285х300 мільйонів людей страждають від порушень зору, з них 40х45 мільйонів незрячі. В Україні точною офіційною статистики щодо таких людей немає, але за неофіційними даними це складає 100 тисяч, з них понад 10 тисяч — діти [1].

Люди з вадами зору через свої адаптивні та орієнтаційні обмеження потребують підсилення зорових, тактильних та слухових сигналів для компенсації своїх можливостей [2]. З уваги на те, що в житлових інтер'єрах вони проводять більше частину свого часу, важливо створити комфортні умови для їх проживання.

У рамках бакалаврського диплома автором розроблена проектна пропозиція щодо організації житлового інтер'єру для сім'ї з вадами зору.

Об'єкт розробки — двокімнатна квартира, яка знаходиться в ЖК «АКВАРЕЛІ-2», м. Вишневе, Київська обл.

Мета розробки — створення зручного житлового простору для незрячої людини, з врахуванням ергономічних вимог.

На площі квартири передбачаються наступні функціональні зони: вхідна, гігієнічна, зберігання, сну, робоча, приготування їжі, відпочинку, зона відкритих приміщень. Основною концепцією

розробки є застосування шаблонів для різних зон, які інтегровані в поверхні огородження і меблів для полегшення орієнтації в просторі квартири. Шаблони мають вигляд металевих рамок певних геометричних форм з наповненням різними матеріалами. Форма рамки та матеріал наповнення мають викликати у мешканця квартири асоціації з певною функцією приміщення, що допоможе людині з вадами зору краще зрозуміти своє місцеперебування. Зокрема, для зони зберігання шаблон має вигляд трапеції, що асоціюється з формою сукні і виконаний з тканини; для відкритих приміщень — півколо, як бутон квітки, матеріал — штучна трава, що асоціюється з рослинами, які, зазвичай, вирощують там. Вибір форм та матеріалів вирішує сам господар житла.

Тактильна пам'ять є основою для людей з вадами зору, що підтверджується дослідженнями. Тому, якщо вони будуть контактувати з шаблонами кожного дня, то це закріпить їх в асоціативній пам'яті та полегшить пересування в квартирі, так як при відсутності підкріплень (повторного сприйняття) образи пам'яті тьмяніють [3].

Ідея застосування тактильних шаблонів в інтер'єрі виникла після ознайомлення з тактильною книжкою-картинкою для незрячих дітей «Дивовижний світ» [udesan svijet] — це магістерський дипломний проект із візуальних комунікацій, розроблений в Загребському університеті (Хорватія), який включає дослідження, ідею, написання історії, дизайн та ручне виготовлення моделі [4].

Конструкція меблів в квартирі передбачає застосування обкладок по їх периметру для підсилення виразності контурів. Обкламки повинні відрізнятись контрастними кольорами відносно самих виробів. Колористична модель інтер'єру передбачає застосування кольорів, які добре бачать люди з ослабленим зором: білий, чорний, темно-синій та помаранчевий.

Розроблені пропозиції та прийоми, на думку автора, нададуть можливість слабкозорому мешканцю спиратися не на зорову пам'ять, а на тактильні відчуття та асоціації з існуючими об'єктами і, таким чином, полегшать орієнтацію в просторі квартири.

Список використаних джерел

1. Міжнародний день незрячих людей [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://labcentr.kr.ua/?p=14648>

2. Тулашвілі Ю.Й., Савчук Н.А., Стасюк Л.П., Симончук Ю.П., «Сучасний світ і незрячі». Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції (24–26 вересня 2019 року), Луцьк, 2019. — 25 с. — 234 с.

3. Формування уявлень при дефектах зору [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://um.co.ua/9/9-2/9-200128.html>

4. Tactile Picture Book for Blind Children [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://www.behance.net/gallery/30101433/Tactile-Picture-Book-for-Blind-Children>

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЄКТУВАННЯ УНІВЕРСАЛЬНИХ РОБОЧИХ МІСЦЬ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Пресняков Олександр Андрійович

IV курс, група АТ-21.3-1itі, спеціальність «Автомобільний транспорт»

Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»

Науковий керівник: Петренко Т. В., старший викладач

Анотація. Якщо проєктується спеціалізоване робоче місце для конкретної людини з інвалідністю, то воно повинно включати комплект меблів, обладнання та допоміжні пристрої, пристосовані для конкретного виду інвалідності. Слід також включати в процес проєктування: доступність до паркувальних місць та входи до будівель; доступність до ліфтів та інших підйомних пристроїв; доступність зони безпеки та інші елементи доступності, а також забезпеченість покажчиками напрямку до найближчого доступного елемента.

Annotation. If a specialized workplace is designed for a specific person with a disability, it should include a set of furniture, equipment and auxiliary devices adapted for a specific type of disability. The following should also be included in the design process: accessibility to parking spaces and entrances to buildings; accessibility to elevators and other lifting devices; accessibility of the safety zone and other accessibility elements, as well as provision of direction indicators to the nearest accessible element.

Держава гарантує своїм громадянам рівні права, це поширюється і на створення однакової доступності для всього населення незалежно від ступеня його мобільності. Законодавці прийняли ряд документів, які покликані забезпечити доступність будівлі для осіб з інвалідністю: Постанова КМУ 913 від 07.12.16, Постанова КМУ 929 від 30.11.16, Постанова КМУ 257 від 12.04.17. Зведення нерухомості повинно відбуватися з дотриманням правил, прописаних в цих актах. А побудовані будівлі необхідно привести у відповідність

з ними. Крім цього, існують будівельні норми, що забезпечують доступність будівлі для маломобільних груп населення: ДБН 2006 «доступність будівель і споруд для маломобільних груп населення».

Основні вимоги щодо облаштування робочих місць для людей з інвалідністю, які переміщуються на візках:

1. Достатність ширини коридорів, що дозволяє переміщатися по них на колясці.

2. Відсутність перешкод на висоті 0,7–2,1 м від підлоги.

3. Наскільки туалети обладнані для інвалідів-візочників.

4. Міцність перил.

5. Достатність ширини прорізів.

6. Відсутність перешкод, які заважають пересуванню колясок із-за предметів інтер'єру.

Якщо проєктується спеціалізоване робоче місце для конкретної людини з інвалідністю, то воно повинно включати комплект меблів, обладнання та допоміжні пристрої, пристосовані для конкретного виду інвалідності. Робочі місця для осіб з інвалідністю, які пересуваються на візках, в офісних та адміністративних приміщеннях повинні складати не менше 5,65 кв. м.

Слід також включати в процес проєктування: доступність до паркувальних місць та входи до будівель; доступність до ліфтів та інших підйомних пристроїв; доступність зони безпеки та інші елементи доступності, а також забезпеченість показниками напрямку до найближчого доступного елемента.

Отже, у нових Державних нормах будівництва щодо інклюзивності прописано необхідність і чіткі вимоги до проєктування в установах, організаціях, на підприємствах робочих місць та простору, які враховуватимуть потреби людей з інвалідністю. Їх кількість і види, розміщення в структурі будівлі встановлюються у завданні на проєктування.

Список використаних джерел

1. <https://hrliga.com>.
2. <https://ueec.com.ua>.
3. <https://phm.gov.ua>.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДТРИМКИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ІРЦ

Севастьянова Дар'я Дмитрівна

І курс, група ДЗ-22-Ім-іті, спеціальність «Дизайн»

Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»

Науковий керівник: Хавхун Г. М. канд.архит., доц. кафедри дизайну

nika961116@gmail.com

Анотація. У тезах представлено сучасні підходи до організації навчання та супроводу дітей з ООП у контексті соціальної моделі сприйняття особливих освітніх потреб. На сьогодні наявні різні підходи до визначення потреб дитини, що ускладнюють процес отримання результатів комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини, зокрема, формулювання рекомендацій, перерахування загальних порад, які не належать до особливих потреб. Проблема визначення потреб є актуальною для вдосконалення діяльності інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ), організації освітнього середовища.

Annotation. The thesis presents modern approaches to the organization of education and support of children with special educational needs in the context of the social model of perception of special educational needs. Today, there are various approaches to determining a child's needs, which is a complex process of obtaining the results of a complex psychological-pedagogical assessment of the child's development, in particular, formulating recommendations, listing general advice that does not belong to special needs. The problem of determining the need is relevant for improving the activities of inclusive resource centers (IRCs), organization of the educational environment.

Через певні фактори та події в житті можуть виникати різні порушення розвитку дитини, які стають причиною особливих освітніх потреб (ООП). Існує два основні підходи до розуміння сутності ООП: медичний та соціальний.

У рамках соціальної моделі обмеженнями розглядаються бар'єри в оточуючому середовищі з якими постійно зіштовхуються особи з ООП, зокрема: архітектурні, фізичні, організаційні, інформаційні, інституційні, існуючі численні стереотипи і упередження. Також важливим є затвердження в Україні 9 квітня 2022 року наказом № 810-22 МЕУ «Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я» (МКФ), що пропонує концептуальні рамки та єдину стандартизовану термінологічну мову

для позначення існуючих проблем, і дає змогу зосередити увагу не на діагнозі, а на функціональних можливостях організму дитини. Соціальна модель передбачає, що система освіти має бути більш гнучкою, здатною до забезпечення рівних прав на отримання освіти всіма дітьми без обмежень. [4]

Інновації у галузі спеціальної педагогіки і психології зумовили реорганізацію системи консультативно-діагностичної допомоги та започаткували діяльність мереж, нових для нашої країни установ — інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ), які повинні стати першою ланкою на шляху здобуття освіти дитиною з особливими освітніми потребами [3].

На сьогодні у роботу ІРЦ впроваджено суттєві зміни. Це, насамперед: пакет методик для оцінювання особливих освітніх потреб дитини як світовий стандарт діагностики (діагностування лише в контексті визначення особливостей); система автоматизації роботи інклюзивно-ресурсних центрів (АС «ІРЦ»), що забезпечує створення єдиного інтегрованого інформаційного середовища у сфері інклюзивної освіти; критерії щодо рівнів підтримки дітей з особливими освітніми потребами в умовах закладу освіти. При цьому враховується, що труднощі та потреби у підтримці можуть стосуватися різних сфер розвитку дитини: фізичної (сенсо-моторної), когнітивної, мовленнєвої, емоційно-вольової, соціальної та є повністю індивідуальними» [2].

Зазначені зміни зумовлюють сучасні підходи до організації роботи з дітьми з ООП: забезпечення доступності до якісної освіти на всіх рівнях, розширення мережі закладів освіти та гарантування батькам права вибору освітнього маршруту для своєї дитини; поширення підтримуючого навчання як концептуального підходу, що реалізується у процесі застосування новітніх технологій викладання та супроводу [1].

За даними МОН України станом на травень 2020 року створено та працює 627 інклюзивно-ресурсних центрів у всіх областях України, тож діти з особливими освітніми потребами та їхні батьки можуть отримати відповідні послуги за місцем проживання. Організація внутрішнього простору таких центрів спрямована на отримання академічних знань, розвитку комунікації, стимуляцію рухової активності дитини, розвиток моторики, стимуляцію ігрової діяльності дитини та інтелектуального розвитку, розвиток навичок самообслуговування.

Сучасний період — час становлення діяльності ІРЦ. Зокрема, надзвичайно важливим є на основі теоретичних підходів та аналізу

вже наявного практичного досвіду удосконалення нормативної бази, розроблення чітких та узгоджених методичних рекомендацій щодо здійснення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини та узагальнення результатів у висновку ІРЦ.

Список використаних джерел

1. В. Засенко, Л. Прохоренко, «Освіта «особливих» дітей: стратегія розвитку», Рідна школа, № 3–4, с. 48–52, 2019. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/241308633.pdf>

2. А. Колупаєва, О. Таранченко, Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник, Харків, Україна: «Ранок», 2019. URL: [https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyku/dlya-pedpratsivnykiv-ospotreby/Navch%20ditei%20z%20osobl%20osvitnimy%20potrebamy%20v%20inkl%20seredovyshchi%20\(Kolupaieva_Taranchenko\).pdf](https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyku/dlya-pedpratsivnykiv-ospotreby/Navch%20ditei%20z%20osobl%20osvitnimy%20potrebamy%20v%20inkl%20seredovyshchi%20(Kolupaieva_Taranchenko).pdf)

3. В. Засенко, А. Колупаєва, О. Таранченко, «Освіта дітей з особливими потребами: від інституалізації до інклюзії», у Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні, В. Кремень, Ред. Київ, Україна: Педагогічна думка, 2016, с. 68–77. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nrk/Analitichni-materialy/7-natsionalna-dopovid-pro-stan-i-rozvitok-osviti-v-ukraini.pdf>

4. Е. Данілавічюте, «Діти з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі», Особлива дитина: навчання і виховання, № 3 (87), с. 7–18, 2018. URL: https://lib.iitta.gov.ua/712696/2/%D0%94%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%96%D1%87%D1%8E%D1%82%D1%94_2018_%D0%9E%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D0%B0%20%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0.pdf

ЕРГОНОМІКА ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Станішевський Олександр Миколайович

*І курс, група ТХ-22-Ім, спеціальність « Харчові технології»
Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Ратушенко А. Т., доцент, к.т.н.*

Анотація. Ергономіка вивчає вплив середовища на ефективність і якість діяльності людини, його працездатність, фізичне й психічне благополуччя. Ергономіка визначає оптимальні величини навантажень у середовищі — як за окремими показниками, так і за їх поєднання. Взаємозалежне ергономічне проектування систем «людина — середо-

вище» — непорушна вимога до оптимізації діяльності людини та умов цієї діяльності, характерне для ергономіки.

Annotation. *Ergonomics studies the influence of the environment on the efficiency and quality of human activity, his work capacity, physical and mental well-being. Ergonomics determines the optimal values of loads in the environment — both by individual indicators and by their combination. Interdependent ergonomic design of «man — environment» systems is an inviolable requirement for optimization of human activity and the conditions of this activity, characteristic of ergonomics.*

«Ергономіка, — як писав один з її засновників, — це наукові дослідження взаємодії людини й робочого середовища».

Ергономіка вивчає вплив середовища на ефективність і якість діяльності людини, його працездатність, фізичне й психічне благополуччя. Ергономіка визначає оптимальні величини навантажень у середовищі — як за окремими показниками, так і за їх поєднання. Взаємозалежне ергономічне проектування систем «людина — середовище» — непорушна вимога до оптимізації діяльності людини та умов цієї діяльності, характерне для ергономіки.

Ергономічне проектування включає різного роду роботи, перелік яких визначається особливостями об'єкта, ступенем близькості до прототипу, повнотою ергономічних даних. Незмінними залишаються підстави і логіка проектних робіт. Спільними підставами ергономічного аналізу є наступні положення:

- ергономічного аналізу піддаються результати конструкторських і дизайнерських проробок (варіанти проекту);

- базою ергономічної оцінки проекту є дані про характеристики та факторах діяльності, вибрані з відповідної бази або отримані в результаті досліджень;

- процес ергономічного аналізу носить циклічний характер: результати оцінки повертаються в конструкторське і дизайнерське підрозділи для внесення змін або затвердження результатів вирішення кожного завдання.

Ергономічні методи і методики, які можуть застосовуватися для розробки концепції, включають моделювання та методики аналізу робочих завдань, масштабовані моделі і моделі в натуральну величину, групові обговорення.

Базовими для ергономіки є психологічні моменти, пов'язані, перш за все, з психологією праці.

Основні серед них такі:

- психологічні особливості особистості;
- психологічні особливості уваги;
- роль психологічного клімату в колективі.

На основі цих принципів виділені основні структурні рівні композиційної організації інтер'єрних просторів громадських будівель:

- «загальний» — визначає композиційні особливості формування інтер'єрного простору будинку в цілому;
- «індивідуальний» — вирішує композиційну організацію окремого приміщення й підпорядкований загальному в створенні цілісності образного вирішення.

Будь-яке ергономічне дослідження повинно починатися з аналізу діяльності людини і функціонування системи «людина — предмет».

Описове професіографування включає:

- аналіз технічної та експлуатаційної документації;
- ергономічне і інженерно-психологічне обстеження обладнання, зіставлення результатів обстеження з руко-ництвом і нормативними документами по ергономіці;
- спостереження за ходом робочого процесу і поведінкою працівників і постетителів;
- бесіду з працюючим людиною і відвідувачем;
- самозвіт людини в процесі діяльності;
- анкетування та експертну оцінку;
- хронометраж чітко помітних складових робочого процесу і процесу життєдіяльності;
- кількісну оцінку ефективності робочого процесу і процесу життєдіяльності.

Соматографічні і експериментальні (макетні) методи оцінки ергономічних проектів використовуються для визначення оптимальності співвідношень між пропорціями людської фігури і формою, розмірами машини (предмета), її елементів.

За допомогою схематичного зображення (шаблону) можна перевірити:

- співвідношення пропорцій людської фігури, розмірів і форми обладнання, меблів, робочого місця та ін.;
- досяжність елементів інтер'єру, органів управління і зручність їх розміщення;
- оптимальні і максимальні межі зони досяжності кінцівок;

- огляд і умови зорового сприйняття, наприклад, з робочого місця під час стеження за об'єктом спостереження (індикаторами) і т.д.;
- зручність форми робочого місця, простору для маніпулювання, сидіння, пульта і т.д.;
- зручність підходу до функціональних зон, робочого місця або відходу з них, оптимальні розміри проходів, комунікацій.

Експериментальні (макетні) методи засновані на застосуванні макетування проєктованої середовища в різному масштабі і з різним ступенем деталіровки.

Ці методи дозволяють:

- наявність взаємозв'язку межд складно-структурними конструкторськими обладнання;
- загальну і детальну відповідність обладнання людині;
- відчувати ще проєктоване обладнання на зручність роботи з ним;
- визначати відповідність просторових параметрів пов'язаних з урахуванням антропометричних особливостей користувачів проєктованого обладнання.

ДИЗАЙН ДЛЯ ВСІХ, КОЛИ В ЦЕНТРІ — ЛЮДИНА

Сухорукова Неля Степанівна

викладач

Тернопільського фахового коледжу Університету «Україна»

terнопil_tcdn@ukr.net

Анотація. Рівність та доступність середовища для кожного — це основне завдання дизайну. **Універсальний дизайн** — це стратегія, спрямована на те, щоб проєктування і компоненти будь-якого середовища, комунікації, інформаційних технологій чи послуг були однаково доступні чи зрозумілі всім та відповідали вимогам спільного користування. Завдяки універсальному дизайну особи з обмеженими можливостями матимуть безперешкодний доступ до навколишнього простору нарівні з усіма.

Annotation. Equality and accessibility of the environment for everyone is the main task of design. An universal design is strategy, directed on that planning and components of any environment, wares, communication, information technologies or services, were identically accessible or clear all and answered the requirements of the general use. Due to the universal design of person with the limited possibilities will have an unimpeded access to surrounding space equally with all.

Універсальний дизайн — це дизайн предметів, середовища, програм та послуг, покликаний зробити їх максимально придатними для використання усіма людьми без необхідності пристосування. Головним завданням спеціального дизайну є його практична сфера: забезпечити оптимальну доступність будівель і приміщень для людей з інвалідністю та інших маломобільних груп населення і звести до мінімуму існування можливих перешкод.

В Україні нараховується понад три мільйони осіб з особливими потребами. Для багатьох із них навколишнє середовище залишається недоступним. І це не просто архітектурна недоступність для людини з обмеженими можливостями до певного об'єкта, а недоступність її до суспільного простору взагалі. Бо існують перепони, які вона фізично не в силі подолати.

Простір має бути доступний для кожної людини. Дизайн приміщень, установ, будівель громадського призначення, вулиць має передбачати зручне й безпечне переміщення та практичне користування ними людей різного росту, способів пересування, здорових і з фізичними проблемами, дітей та літніх громадян. Це — універсальний дизайн або «дизайн для всіх». Не треба його спеціально організовувати для когось, у тому числі для людини з особливими потребами. Завдання кожного сучасного дизайнера, архітектора, будівельника та інших зодчих, які розбудовують наші міста і села, проєктують ландшафти, облаштовують вулиці, місця відпочинку, транспортні зупинки, створюють дизайн приміщень — максимально домогтися універсальності дизайну, щоб в результаті ними могло користуватися найбільш широке коло людей.

Термін «універсальний дизайн» визначений у Конвенції ООН «Про права осіб з інвалідністю», яку Україна ратифікувала у 2009 році. Універсальний дизайн — це стратегія, спрямована на те, щоб проєкування і компоненти будь-якого середовища, виробів, комунікації, інформаційних технологій чи послуг були однаково доступні чи зрозумілі всім та відповідали вимогам спільного користування. Відтак, концепція універсальності — поняття значно ширше, ніж суто дизайн середовища, бо воно стосується і освіти, і транспорту, промислової продукції та багатьох інших чинників, які потрібні для життєдіяльності кожної людини. Проте, на мою думку, все починається з дизайну і тому, перш за все, саме він має бути досконалим до універсальності.

Суспільство легко сприймає нові стилі зручності, навіть, здавалось би, у простих буденних речах. Наприклад, зараз ми вже бачи-

мо, що вимикачі світла знаходяться на нижчому рівні, бо люди можуть бути різного росту; немає порогів на вході у певну будівлю; у сучасних ліфтах після натиску на кнопку, вам озвучують, який це поверх; пандуси уже конструюють розворотні, а не рейкові. Це і є універсальний дизайн на благо людям.

Важливо, щоб не поодиночно, а скрізь, де зводяться новобудови, дотримувались принципу універсального дизайну. Утім, у нас універсальний дизайн не закладений як основа проектування будівництва і ландшафтних розробок. Можливо, тільки в деяких нових будинках компанії-забудовники дотримуються цих принципів. В Україні більше прийнято робити щось спеціальне для осіб з інвалідністю. Але воно не може бути спеціальним. Воно має бути універсальним.

Окрім того, що за принципом універсального дизайну оточуюче середовище має бути максимально доступним й зручним для всіх без винятку, воно ще повинно бути естетично-красивим і художньо-гармонійним, адже покликане надихати, піднімати настрій, сприяти творчому розвитку, продуктивній праці, успішному навчанню усіх, хто в ньому знаходиться. Краса для всіх! Творити саме таку красу, щоб кожна людина незалежно від своїх особливостей почувала себе комфортно, легко, приємно, — мрія і завдання кожного дизайнера.

Список використаних джерел

1. Конвенція ООН «Про права осіб з інвалідністю», ратифікована Законом України № 1767-VI від 16.12.2009 р.

2. Закон України «Про внесення зміни до Закону України «Про ратифікацію Конвенції про права інвалідів і Факультативного протоколу до неї» від 07.09.2016 № 1490-VIII.

ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗБАР'ЄРНОГО СЕРЕДОВИЩА У НІМЕЧЧИНІ

Шарапата Віра Анатоліївна

І курс, група ДЗ-22-Ім-іті, спеціальність «Дизайн»

Інженерно технологічний інститут Університету «Україна»

*Науковий керівник: Гук Л. Й., засл. працівник культури України, професор
кафедри дизайну
sharapatavera@ukr.net*

Анотація. Обґрунтовується актуальність звернення до досвіду Німеччини щодо організації безбар'єрного середовища в умовах післявоєнної України. Розглядається комплексний підхід, регламентований чинним законодавством країни, щодо вирішення проблеми доступності. Наведені прийоми створення Веб-сайтів з інклюзивним дизайном для актуальних користувачів інтернету; напрямки підтримки шкільної освіти для людей з інвалідністю; безбар'єрне працевлаштування для осіб, які менше представлені на ринку праці; доступ до транспортних засобів і об'єктів будівництва. Зроблений висновок про те, що відбудова України після закінчення війни має включати комплекс заходів в усіх сферах життєдіяльності, оскільки вони всі пов'язані між собою.

Annotation. The relevance of referring to Germany's experience in organizing a barrier-free environment in the conditions of post-war Ukraine is substantiated. A comprehensive approach, regulated by the current legislation of the country, to solving the problem of accessibility is considered. Techniques for creating Web sites with an inclusive design for current Internet users are given; areas of support for school education for people with disabilities; barrier-free employment for persons who are less represented on the labor market; access to vehicles and construction sites. It was concluded that the reconstruction of Ukraine after the end of the war should include a set of measures in all spheres of life, since they are all interconnected.

Безбар'єрне середовище — це простір, в якому немає місця дискримінації та враховуються інтереси кожного. Критерії організації безбар'єрного архітектурного середовища повинні мати такий порядок пріоритетів: доступність, безпека, інформативність і зручність. Актуальність даної теми в Україні обумовлена, зокрема, війною, так як кожен день інфраструктура країни потерпає від ракетних ударів та отримують тяжке поранення наші воїни і мирне населення. На кінець 2021 року в Україні налічувалося 2 мільйони 703 тисячі людей

з інвалідністю, але з початком війни у 2022 році й на сьогоднішній день вже очевидно, що їх кількість збільшиться. Тому, відбудова країни після війни має враховувати необхідність організації безбар'єрного середовища і рівних можливостей для всіх категорій людей.

Багато країн вже виробили свої стандарти доступності, взявши до уваги кращий практичний досвід інших. Зокрема, варто звернути увагу на досвід Німеччини, де на кінець 2021 року проживало 7,8 мільйона людей з важкими формами інвалідності і де, на сьогодні, застосовують комплексний підхід до вирішення питання безбар'єрності. Такий підхід передбачає: доступ до інформації, працевлаштування, безбар'єрний транспорт тощо.

Так як люди з інвалідністю, особливо люди з вадами зору, є актуальною групою користувачів інтернетом, для доступу до інформації створені безбар'єрні веб-сайти, де вони можуть використовувати керування з клавіатури, шрифт Брайля, джойстики та голосовий вхід. На сайтах створюють функцію, яка дозволяє перейти на інклюзивний дизайн або одразу розроблений дизайн з простим для розуміння текстом, зручним керуванням та великим контрастним шрифтом.

Починаючи зі шкільної освіти люди з інвалідністю мають перевагу з дистанційним навчанням. Є компанії, які спеціально створені для того, щоб виконувати замовлення людей з фізичними вадами та вадами зору на електронні шкільні матеріали: відсилають PDF файли, перекладають та друкують шрифтом Брайля, створюють медіа-файли та відео з субтитрами. Чинний Закон про кваліфікаційні можливості передбачає доступ до продовження освіти та навчання, грошову допомогу на навчання працівників.

Інклюзивний та безбар'єрний доступ до працевлаштування передбачає такі пункти: вдосконалення нормативно-правової бази, загальну освіченість, та підвищення рівня кваліфікації. Основна їх мета дати більше можливостей категорії людей, які на ринку праці менше представлені (люди старшого віку, молоді, люди з інвалідністю та матері з дітьми до 6 років) [1].

У Німеччини існує Закон про рівність людей з обмеженими можливостями (BGG) — в якому йдеться про доступність в транспортних й будівничій сферах. Федеральний уряд зобов'язаний проектувати нові цивільні будівлі, переобладнувати й розширювати їх безбар'єрно згідно обов'язкових технологічних правил. Ці зобов'язання поширюються на будівлі, які належать федеральному уряду, установам, корпораціям та фондам публічного права [2].

Доступ до безбар'єрних транспортних засобів та їх використання включає зручні висадки, посадки та можливість знайти зупинку. Закон про дорожній дух та Закони про місцевий та громадський транспорт в федеральних землях регулюють фінансування місцевого транспорту, його роботу та організаційну структуру [3].

Аналізуючи досвід Німеччини можна зробити наступний висновок: відбудова України після закінчення війни має включати комплекс заходів в усіх сферах життєдіяльності, оскільки вони всі пов'язані між собою: у сфері інформації, освіти, працевлаштування, доступності транспорту і забудови для створення безбар'єрного середовища для всіх категорій людей.

Список використаних джерел

1. Створення безбар'єрного середовища та соціальна інклюзія: світовий досвід для України. аналіт. доп. / [Зубченко С. О., Каплан Ю. Б., Тищенко Ю. А.]. — Київ : НІСД, 2020. — 24 с.
2. Існуюча федеральна будівля. URL: https://www.bundesfachstelle-barrierefreiheit.de/DE/Fachwissen/Gebaeude/Bestandsgebaeude-Bund/bestandsgebaeude-bund_node.html.
2. Мобільність. URL: https://www.bundesfachstelle-barrierefreiheit.de/DE/Fachwissen/Mobilitaet/mobilitaet_node.html.

ЗМІСТ

Секція 5

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Андрухів А. В.

Проблеми працевлаштування людей з інвалідністю
у відповідності до Конвенції ООН «Про права осіб
з інвалідністю» 7

Василенко Д. К.

Проблеми працевлаштування людей з інвалідністю 9

Гусейнов Р. Т.

Актуальні проблеми працевлаштування людей з інвалідністю ... 11

Канівець Н. В.

Безпека осіб з інвалідністю при роботі з устаткуванням
в закладах ресторанного господарства 14

Карпенко А. С.

Актуальні проблеми працевлаштування військовослужбовців
з інвалідністю 16

Луцкевич Н. І., Неклюєнко Т. В.

Аналітична оцінка ринку праці Хмельниччини в умовах
воєнного стану 20

Мариношенко Д. Ю.

Працевлаштування осіб з інвалідністю в Макдональдз 23

Суханова А. О.

Актуальні проблеми працевлаштування людей з інвалідністю ... 25

Сухорукова Н. С., Овчарик Є. Я.

Проблеми працевлаштування і соціальної адаптації молоді
з особливими потребами в дизайнерській сфері 27

Федоренко Т. В.

Організація трудових відносин в умовах воєнного стану,
в тому числі й осіб з інвалідністю 30

Чорнобай О.В.

Домашнє насильство як фактор репродукування дітей з девіантною поведінкою 33

Секція 6

ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Рябокін Н. О.

Inklusive bildung. Deutschland 38

Аванесян Г. М., Лісовенко А. В.

Проблеми осіб із інвалідністю в інклюзивному освітньому середовищі 40

Анастасова Н. М.

Соціально-емоційний розвиток дітей з тяжкими порушеннями артикуляційного апарату в умовах сьогодення 42

Гевчук А. І.

Усі ми різні, та права в нас рівні 45

Добровітька О. О.

Викладач як основний суб'єкт толерантного освітнього простору 47

Ігнатенко А. Д., Рейнська В. Б.

Проект «Громада, дружня до дітей» як перспектива розвитку місцевих громад 50

Клик С. Е.

Освіта України в умовах воєнного часу 53

Коваленко В. Ф.

Особливості працевлаштування людей з інвалідністю в Україні . . . 56

Лісний І. А.

Етапи формування та розвитку інклюзивної освіти у міжнародному праві 59

Лісовець М. А., Товста С. П.

Батьки, які виховують дитину з інвалідністю. Соціально-педагогічна робота з ними 62

Лісовський П. М. Філософія науки у системі військово-промислових інновацій для розвитку інклюзивного середовища	65
Луговський О. Ф. Тактильні посібники як об'єкт інтелектуальної власності	70
Мозолюк-Боднар Л. М. Правові засади інклюзивного навчання в умовах воєнного стану	73
Овчарова А. В. Американсько-Польські відносини	76
Орловська І. Г. Європейська політика реалізації прав осіб з інвалідністю	78
Пасічник Я. С. Міжнародно-правові джерела та особливості регулювання інклюзивно-освітніх інформаційних технологій мережі інтернет	81
Попович Ю. Інклюзія в освіті: державне регулювання в Україні	83
Рачинський Р. Ю. Інвалідність та документи в галузі прав людини	86
Рейнська В. Б., Борзенков С. І., Борзенкова К. О. Роль органів державної влади та місцевого самоврядування у формуванні інклюзивного освітнього середовища	88
Рикова В. В. Вплив Україно-Російського конфлікту на середовище системи міжнародних відносин	91
Сердюк В. П. Актуальні питання кримінального провадження в умовах воєнного надзвичайного стану	94
Сердюк Є. В. Історичні аспекти юридичної психології	97

Скільська М. І. Міжнародна практика допомоги людям похилого віку	100
Слободян О. О. Набута потреба в інклюзії	102
Стеца Н. В. Актуальність формування відносини між особами з інвалідністю і соціальними працівниками	104
Шуклін О. В. Державна підтримка осіб з особливими освітніми потребами . . .	108
Якименко А. А. Проблеми реалізації житлових прав осіб з інвалідністю	111

Секція 7

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ІНЖЕНЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Бабанов І. Г., Ратушенко А. Т. Електроконтактні методи оброблення м'ясних фаршів з метою інтенсифікації приготування сосисок без оболонки в закладах громадського харчування	115
Врублевська Р. О. Харчування дітей під час дистанційного навчання	118
Калакура В. В. Розроблення раціонів харчування лікувально-профілактичного призначення	120
Калакура М. М., Любенюк О. Б. Інноваційні технології продуктів харчування оздоровчого призначення	122
Мельник О. В. Використання інженерних технологій для армування стегнової кістки імплантатами	124

Петренко Т. В.

Використання сучасних інженерних рішень в інклюзивному середовищі 127

Секція 8

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

Домніч Л. М.

Digital inclusion in Ukraine 129

Артемчук Д. С.

Javascript: як самостійно вивчити мови програмування з чого почати та продовжити 132

Бабич К. І.

Компанія «Samsung» 134

Байдуж Є. Ю.

Starlink. Супутникова система компанії Space X 135

Безрученко А.В.

Доповнена реальність і сучасні VR-технології 137

Білецька Є. А.

Інформаційні технології у навчанні, професійній орієнтації та працевлаштуванні людей з інвалідністю 138

Бірюкова М. К.

ІТ-освіта для людей з особливими освітніми потребами 140

Борисенко О. С.

Вразливості і проблеми безпеки даних у хмарному середовищі ... 141

Бровченко Є. М.

Захист неструктурованої інформації на мобільних пристроях що використовуються в адаптивних кейс-менеджмент системах 144

Бурговий С. С.

Архітектура ПЗ для систем великого масштабу 145

Галак В. А. Цифрові валюти у світовій фінансовій системі: переваги, недоліки, ризики, регулювання	147
Гафинець І. Типи кіберзагроз	148
Герасименко Н. П. Використання інформаційних технологій в процесі управління	149
Городній М. Вебдизайн в інклюзивному освітньому середовищі	152
Гуменюк О. С. Поєднання дистанційного навчання з інклюзивним в графічному дизайні	154
Демидов А. С. Аварійне відновлення у хмарних мережах. Проблематика wasm сценарію аварійного відновлення	156
Дмитрюк О. Історія першого покоління ЕОМ	158
Железко А. І. Кібербезпека в сучасній Україні в умовах війни	160
Жулай Р. О. Штучний інтелект	162
Загородня А. С. Проблеми інформаційної безпеки у людей з інвалідністю	163
Запорожець Б. О. Мережа фірми «Apple»	166
Зінченко Д. А. Віртуальна реальність	167
Карпенко Д. Сучасні технології в житті людей з особливими освітніми потребами	169

Катрин Б. Опис сучасної кібербезпеки і безпека в інтернеті	171
Клюєв А.Р. Підсумки 2021 року ІТ-індустрії в Україні та прогнози на майбутнє	173
Козакевич А. С., Дубинець Л. М. Комунікація з учасниками освітнього процесу як важлива вимога формування відносин довіри, прозорості, дотримання етичних норм в закладі освіти	174
Коломієць М.О. Історія розвитку перших мов програмування	177
Компанієць О. О. ІТ-технології у структурі екологізації агробізнесу	178
Кондакова М. Інформаційні технології, їх місце та роль у сучасному суспільстві	180
Кондратюк Н. І. Важливість систем моніторингу захворюваності у боротьбі з пандемією (на прикладі COVID-2019)	182
Крюкова К. О. Інформаційні технології управління	185
Кузьменко Б. В. Створення Telegram-бота для перегляду розкладу та домашнього завдання навчальних занять	187
Кузьмін А. А. Мобільний інтернет в мережах стільникового зв'язку	189
Левченко В. Різноманітність використання 3D-моделювання у різних сферах людської діяльності	190
Лучко Ю. І. Використання інформаційно-комунікаційних технологій для забезпечення інклюзивної освіти	192

Мельниченко А. О. Фірма «Intel»	194
Мельничук М. Ю., Бундак О. А. Класифікація інформації з обмеженим доступом	196
Остряньський Д. С. Програмування	199
Павленко О. Ю. Поліпшення характеристики двополюсника з від'ємним опором	200
Павлик В. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології інклюзивного навчання	203
Петренко В. О. Компоненти системи опрацювання даних. Інформаційні технології	205
Порохін О. Е., Бундак О. А. Електронний підручник — виклик часу	207
Радушинський І. Сучасна інформаційна війна: Росія проти України	209
Рожков С. М. Оптимізація високонавантажених баз даних у хмарних сервісах для фінансового сектору	211
Руденко Н. І. Різновиди комп'ютерних вірусів і методи захисту від них. Основні антивірусні програми	213
Середа А. В. Криптоаналіз безпеки даних на мобільних пристроях	215
Снітко Ю. М. Інформаційно-комунікаційні технології підтримки інклюзивного навчання	217

Суглобов С. В. Методи підбору команд гравців комп'ютерних ігор на основі оцінки їх індивідуальної майстерності та командної взаємодії . . .	219
Таран Є. Д. Розробка програмного забезпечення для підвищення якості роботи муніципальних транспортних служб	223
Ткачов Р. Е. Опис сучасної кібербезпеки і безпека в інтернеті	225
Франчук В. М. Обчислювальна техніка: види, ознаки, нинішній етап розвитку	226
Храпач К. О. Особливості дистанційного навчання здобувачів освіти з особливим освітніми потребами	228
Шевчук Б. Сучасні мультимедійні технології	231
Шкітов А. А. Переваги і недоліки соціальних мереж: сучасний екскурс	232

Секція 9
НАУКОВІ НАПРЯМИ ДИЗАЙНУ
БЕЗБАР'ЄРНОГО АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА

Діброва Є. О. Облаштування інклюзивних дитячих ігрових майданчиків . . .	235
Лещенко Д. В. Загальна динаміка ринку легкових автомобілів для людей з інвалідністю	237
Литовченко М. А. Дизайн житлового інтер'єру для людей з порушенням зору . . .	239
Пресняков О. А. Особливості проектування універсальних робочих місць для людей з інвалідністю	242

Севастьянова Д. Д. Організація підтримки дітей з особливими освітніми потребами в ІРЦ	244
Станішевський О. М. Ергономіка закладів ресторанного господарства	246
Сухорукова Н. С. Дизайн для всіх, коли в центрі — людина	249
Шарапата В. А. Досвід організації безбар'єрного середовища у Німеччині	252

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

XXII МІЖНАРОДНА НАУКОВО- ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

XXII ANNUAL INTERNATIONAL CONFERENCE

ONLINE (ZOOM)

«ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ
СЕРЕДОВИЩЕ: ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ ТА КРАЦІ ПРАКТИКИ»

«*INCLUSIVE EDUCATIONAL
ENVIRONMENT: PROBLEMS,
PROSPECTS, BEST PRACTICES*»

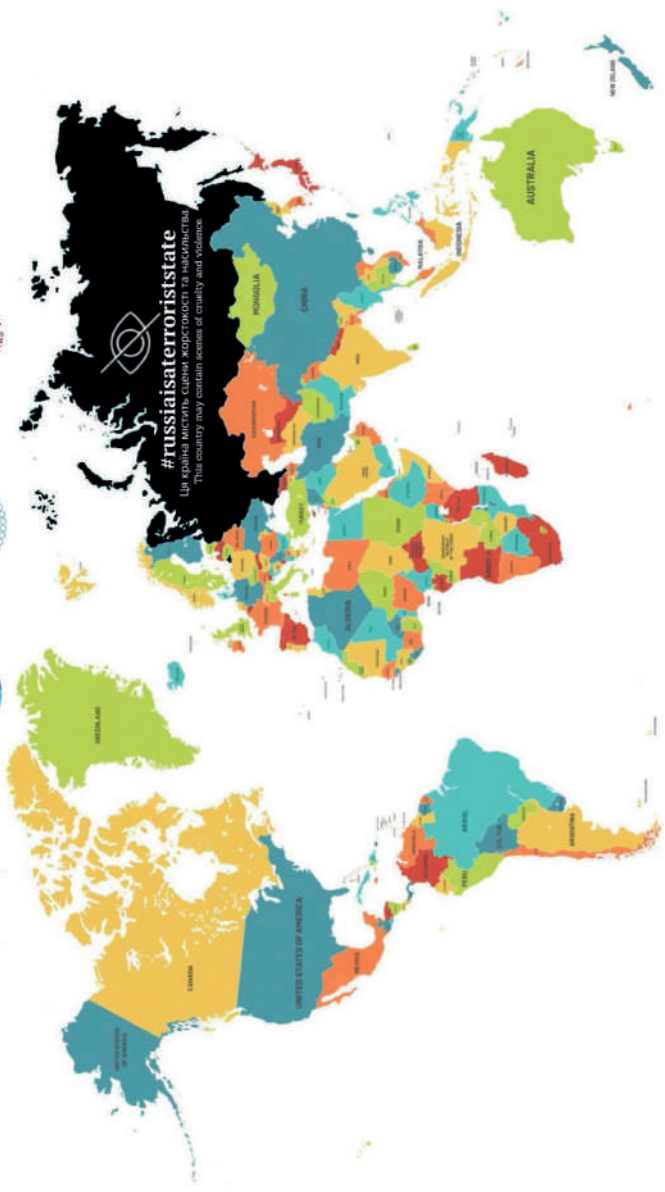
ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ/PLENARY MEETING

ІДЕНТИФІКАТОР/MEETING ID: 835 9047 0294

КОД ДОСТУПУ/PASSCODE: 12345

30 листопада та 1 грудня 2022 р.
November 30 and December 1, 2022

ПАРТНЕРИ КОНФЕРЕНЦІЇ

#support Ukraine

CONFERENCE PARTNERS

МЕТА КОНФЕРЕНЦІЇ - ІНТЕГРАЦІЯ ЗУСИЛЬ УЧЕНИХ, ОСВІТЯН, ПІДПРИЄМЦІВ, ПРОМИСЛОВЦІВ ТА ГРОМАДСЬКИХ ДІЯЧІВ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ ТА РОЗВ'ЯЗАННЯ ШИРОКОГО КОЛА ПРОБЛЕМ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ЛЮДЕЙ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ.

- Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна
- Представництво фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні;
- Міністерство освіти і науки України;
- Міністерство соціальної політики України;
- Київська міська державна адміністрація;
- Київська міська рада;
- Посольство Литовської Республіки в Україні;
- Сенат Республіки Польща;
- Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю;
- Національна Асамблея людей з інвалідністю України;
- Святошинська районна в місті Києві державна адміністрація;
- Vilnius University Šiauliai Academy (Литва);
- Klaipeda University (Литва);
- Vilnius University Šiauliai Academy (Литва);
- Eastern Switzerland University of Applied Sciences (Швейцарія);
- Research of Georgian National University SEU (Грузія);
- Mūkolas Romeris University (Литва);
- Бельуар Подолгічна Клініча (Велика Британія);
- Фундація «Європейська родина» (Польща);
- Міжнародна Академія Екології та Здоров'я (Литва);
- Міжнародна академія культурології і комунікації Ф. Кафки (Чехія);
- ABC Czerzyński (Польща);
- NOW-A sp. z o.o (Польща);
- Туристичний комплекс «SOL NESSEBR» (Болгарія);
- Миколаївський інститут розвитку людини Університету «Україна»;
- Всеукраїнська молодіжна громадська організація студентів з інвалідністю «Г аудемус»;
- Благодійний фонд «Добробут XXI століття»;
- ГО «Соціальна перспектива»;
- Діячий реабілітаційний центр Святошинського району;
- Вертебрально-оздоровчий центр Самінова.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ЛЮДЯМ З ІНВАЛІДНІСТЮ ТА ВНУТРІШНЬО- ПЕРЕМІЩЕНИМ ОСОБАМ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

PSYCHOLOGICAL ASSISTANCE FOR PEOPLE WITH DISABILITIES AND INTERNALLY DISPLACED PERSONS IN WARTIME CONDITIONS

ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ №1 | PANEL DISCUSSION №1

Модератори: *Ганна Давиденко, докторка педагогічних наук, професорка, проєкторка з наукової та міжнародної діяльності Університету «Україна».*

Анастасія Базилеюк, кандидатка психологічних наук, доцентка, начальниця управління діяльності Університету «Україна».

12¹⁴–12³¹ Анна Старева, кандидатка педагогічних наук, доцентка, директорка Миколаївського інституту розвитку людини Університету «Україна».

Інклюзивна освіта під час війни, виклики та практичні поради щодо їх вирішення: приклад Миколаївського інституту розвитку людини Університету «Україна»

12³¹–12³¹ Ніна Гаєвська, тренерка із самозахисту та асертивності для жінок* та дітяк* за методикою WenDo, випускниця Університету «Україна».

Навчання самооборони жінок з інвалідністю та без, як превенція насилля та відновлення почуття безпеки втрачене через військову дії

12³¹–13¹⁶ Станіміра Георгиева, менеджерка з міжнародних зв'язків туристичного комплексу «SOL NESSEBR», Болгарія:

Наталія Барна, докторка філософських наук, професорка, директорка Інституту філології та мовних комунікацій Університету «Україна».

Роль міжнародного стажування у підготовці студентів з інвалідністю: досвід Болгарії в умовах надання тимчасового притулку українцям

13¹⁶–13¹⁷ Інгріда Барананускіене, докторка, професорка, Клайпедський університет, Литва

Медіація для людей з інвалідністю під час війни

13¹⁶–13¹⁸ Павел Качмарчик, доктор філософії з менеджменту та якості, Президент Благодійного фонду «ABC Стерсузкі», генеральний директор NOW-A sp. z o.o., Варшава, Польща

Абетка Емпатії: як навчання наймолодших усуває бар'єри та стереотипи щодо людей з інвалідністю. Змінюємо мислення та негативне ставлення.

Hosts: *Dr. Prof. Hanna Davydenko the Vice-Rector for Research and International Relations of University «Ukraine».*

PhD Anastasia Bazyleiuk, Associate Professor, Head of the Department of Educational Process of the University «Ukraine»

PhD Anna Stareva, Associate Professor, Director of the Mykolaiv Institute of Human Development of the University «Ukraine», Inclusive Education at the Wartime, Challenges and Practical Advice on Solving Them: the Example of the Mykolaiv Institute of Human Development of the University «Ukraine»

Nina Gaevska, Self-defense and Assertiveness Trainer for Women* and Girls* Using the WenDo Method., graduate of the University «Ukraine».

Self-defense Training for Women With and Without Disabilities as a Way to Prevent Violence and Restore a Sense of Security Lost Through Military Action

Stanimira Georgieva, International Relations Manager of the «SOL NESSEBR», Tourist Complex, Bulgaria;

Prof. dr. Natalia Barna, Director of the Institute of Philology and Mass Communications of the University «Ukraine».

The Role of International Internship in the Training of Students with Disabilities: the Experience of Bulgaria in the Conditions of Providing Temporary Shelter to Ukrainians

Prof. dr. Ingrida Baranauksiene, Klaipeda University, Lithuania.

Mediation for People with Disabilities during Wartime

Pavel Kaczmarczyk, PhD in Management and Quality Studies, CEO at ABC Sterczyski, CEO at NOW-A sp. z o.o., Warsaw, Poland

The ABCs of Empathy: How Teaching the Youngest Eliminates Barriers and Stereotypes About People with Disabilities. We change thinking and negative attitudes.

ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ №2 | PANEL DISCUSSION №2

ЮРИДИЧНА ДОПОМОГА ТА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

LEGAL ASSISTANCE AND SOCIAL PROTECTION IN WARTIME CONDITIONS

Модератори: Анастасія Базиленко, кандидатка психологічних наук, доцентка, начальниця управління освітньої діяльності Університету «Україна»;
Ганна Довіденко, докторка педагогічних наук, професорка, проректорка з наукової та міжнародної діяльності Університету «Україна».

13th-14th Вікторія Назаренко, Генеральний секретар Національної Асамблеї людей з інвалідністю України.
Громадські організації осіб з інвалідністю в умовах війни та роль НАІУ у створенні інклюзивного суспільства

14th-14th Олексій Суєнніков, начальник управління освіти Святошинської районної в місті Києві державної адміністрації.
Роль органів місцевого самоврядування у створенні інклюзивного суспільства в умовах воєнного часу: приклад Святошинської районної в місті Києві державної адміністрації

14th-14th Ольга Бондар-Петровська, кандидатка юридичних наук. Заслужена юристка України, Народна депутатка України 5, 6 скл., Університет Миколая Романаса, Литва.
Соціальний захист українців в Європейському Союзі під час війни в Україні: досвід Литви

14th-15th Стефан Шленкер, професор, Університет прикладних наук Східної Швейцарії, Швейцарія;
Світлана Грицай, магістриня соціальної роботи, Університет прикладних наук Східної Швейцарії, Національний університет Чернігівського політехніку.
Багатоаспектний погляд на концепцію соціального захисту в умовах (не тільки) воєнного часу

13th-15th Анна Фірцаїшвілі, докторка, професорка, проректорка з наукової роботи Грузинського національного університету SEU, Грузія.
Сучасні події в Грузії (в правовому та соціальному контексті), спричинені війною в Україні

Hosts: PhD Anastasiya Bazylenko, Associate Professor, Head of the Department of Educational Process of the University "Ukraine";
Dr. Prof. Hanna Dovidenko, the Vice-Rector for Research and International Relations of University "Ukraine".

Victoria Nazarenko, General Secretary of the National Assembly of Persons with Disabilities of Ukraine.
Public Organizations of Persons with Disabilities in Wartime and the Role of NAIU in Creating an Inclusive Society

Oleksy Sukennikov, Head of the Education Department of the Svyatoshyh District State Administration in the city of Kyiv.
The Role of Local Government Administration in Creating an Inclusive Society at Wartime: the Example of the Svyatoshyh District State Administration in the city of Kyiv

Prof. Olga Bondar-Petrovska, PhD in Law, Honored Lawyer of Ukraine, Ukrainian MP of 5th, 6th Con., Mykolasa Romers University, Lithuania.
Social Protection of Ukrainians in the European Union During the War in Ukraine: Experience of Lithuania

Prof. Stephan Schlenker, Eastern Switzerland University of Applied Sciences, Switzerland;
Svitlana Hrytsai, Master of Social Work, University of Applied Sciences of Eastern Switzerland, Cherniviv Polytechnic National University.
A Multi-Perspective View on the Concept of Social Protection in (Not Only) Wartime Conditions

Prof. dr. Anna Phirtschishvili, Vice-Rector for Research of Georgian National University SEU, Georgia.
The Current Occasions in Georgia (in the Legal and Social context) Caused by the War in Ukraine

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

PHYSICAL REHABILITATION OF PEOPLE WITH DISABILITIES IN WARTIME CONDITIONS

ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ №3 | PANEL DISCUSSION №3

Модератори: Анастасія Базиленко, кандидатка психологічних наук, доцентка, начальниця управління освітньої діяльності Університету «Україна»

15³⁰–15⁴⁵ Ганна Шаповалова, докторка медичних наук, професорка, провідна фахівчиня з питань фізичної та реабілітаційної медицини.

Сучасні напрями розвитку фізичної терапії/реабілітації

15⁵⁰–16⁰⁵ Любов Голівець, магістрия фізичної терапії, ерготерапії, завідувачка дитячого реабілітаційного центру Святошинського району.

Комплексна реабілітація дітей з інвалідністю в умовах сучасного державного реабілітаційного центру

16¹⁰–16²⁵ В'ячеслав Євмінюв, Президент вертебрально-оздоровчого центру Євмінюва, Заслужений тренер України, провідний фахівець фізичної реабілітації, розробник інноваційних технологій в сфері фізичної реабілітації людини. Профілактика та корекція захворювань хребта, як одне з найактуальніших питань під час війни та в мирний час: як це зробити?

16³⁰–16⁴⁵ Костянтин Разумовський, лікар, експерт у сфері древньої медицини Європи, Азії та Сходу, Президент Міжнародної Академії Екології та Здоров'я, Литва; Віце-президент міжнародної академії культурології і комунікації ф. Кафка, Чехія; член Асоціації фахівців спортивної медицини та лікувальної фізичної культури України, Австрія.

Інноваційні практики для декомпресії хребта і нейроstimуляції центральної нервової системи військових в умовах війсьмового стану

16⁵⁰–17⁰⁵ Таяшія Хродзька, провідна фахівчиня шкорової терапії нижніх кінцівок в Бельвюар Подологічній Клініці, Велика Британія, магістрия Винницького Інституту Університету «Україна».

Ударно - хвильова терапія при тендінопатії

Host: PhD Anastasiya Bazylenko, Associate Professor, Head of the Department of Educational Process of the University "Ukraine"

Prof. dr. Hanna Shapovalova, Leading Specialist in Physical and Rehabilitation Medicine.
Modern Directions of Physical Therapy/Rehabilitation Development

Lyubov Golivets, Master of Physical Therapy, Occupational Therapy, Head of The Children's Rehabilitation Center of Svyatoshyin District.
Comprehensive Rehabilitation of Children with Disabilities at a Modern State Rehabilitation Center

Vyacheslav Yevminov, President of the Yevminov Vertebral Health Center, Honored Trainer of Ukraine, Leading Specialist in Physical Rehabilitation, Developer of Innovative Technologies in the Field of Human Physical Rehabilitation.
Prevention and Correction of Diseases of the Spine, as One of the Most Pressing Issues During Wartime and in Peacetime: How to Do It?

Kostyantyn Razumovskyi, a Doctor, an Expert in the Field of Ancient Medicine in East Asia and in Europe, President of the International Academy of Ecology and Health, Lithuania; Vice-President of the International Academy of Cultural Studies and Communication of F. Kafka, Czech Republic; Member of the Association of Specialists in Sports Medicine and Therapeutics of Physical Culture of Ukraine, Austria.

Innovative Practices for Decompression of the Spine and Neurostimulation of the Central Nervous System of the Military in Conditions of Martial Law

Tayshya Hrodzyska, Belvoir Foot Health Clinic Senior Specialist (Great Britain), Master's student of the Vinnytsia Institute of the University «Ukraine».

Shock wave therapy for tendinopathy

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ОСВІТНЯ ТА СОЦІАЛЬНА ІНКЛЮЗІЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД <i>Education and social inclusion of people with disabilities: a multidisciplinary approach</i>	316
СЕКЦІЯ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ТА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ <i>Psycho-pedagogical foundations of professional development and self-realization of young people in the inclusive educational environment</i>	318
СЕКЦІЯ 3. ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ <i>Inclusive educational environment of the New Ukrainian School.</i>	320
СЕКЦІЯ 4. МЕДИЧНА, ФІЗИЧНА ТА СПОРТИВНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ <i>Medical, physical and sports rehabilitation for people with disabilities</i>	322
СЕКЦІЯ 5. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ <i>Current problems of employment of people with disabilities</i>	324
СЕКЦІЯ 6. ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА <i>The legal and organizational basis of formation and development of an inclusive educational environment</i>	325
СЕКЦІЯ 7. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ІНЖЕНЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА <i>Innovative technologies in dietary foods for special purposes</i>	327
СЕКЦІЯ 8. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ <i>ICT in inclusive education</i>	328
СЕКЦІЯ 9. НАУКОВІ НАПРЯМИ ДИЗАЙНУ БЕЗБАР'ЄРНОГО АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА <i>Scientific directions in design architectural barrier-free environment</i> ..	330

СЕКЦІЇ

СЕКЦІЯ 1. ОСВІТНЯ ТА СОЦІАЛЬНА ІНКЛЮЗІЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД | *Education and social inclusion of people with disabilities: a multidisciplinary approach*

01.12. 2022 р., 12⁰⁰-15⁰⁰

Керівник: *Масляннікова Ірина Вікторівна, к. психол. н., доцент, завідувачка кафедрою соціальної роботи та педагогіки.*

Пашко С. В., викладач кафедри філології та соціально-гуманітарних дисциплін Полтавського інституту економіки і права Університету «Україна».

THE HISTORY OF SPECIAL NEEDS EDUCATION: FROM ANCIENT TIMES TO PIONEERS

Заїка В. М., к. психол. н., доцент кафедри соціальної роботи та спеціальної освіти Полтавського інституту економіки і права Університету «Україна».

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ АЛЕКСИТИМІЇ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ

Кравченко О. О., д. пед. н., професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти УДПУ імені Павла Тичини.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЗАСОБАМИ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ

Письмак О. С., викладачка кафедри інформаційних та комп'ютерних технологій Дубенської філії Університету «Україна».

МЕЙНСТРІНІНГ ІНВАЛІДНОСТІ

Сипко Л. М., к. ф. н., доцент Тернопільського фахового коледжу Університету «Україна».

ОСВІТНЯ ТА СОЦІАЛЬНА ІНКЛЮЗІЯ СТУДЕНТІВ ІЗ РОЗЛАДАМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ

Скільська М. І., викладачка Тернопільського фахового коледжу Університету «Україна».

ЩЕ РАЗ ДО ПОНЯТТЯ «ІНКЛЮЗИВНЕ СУСПІЛЬСТВО»

Твардовська О. А., викладач Тернопільського фахового коледжу.
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Цицаковський Є. І., студент II курсу, групи ПЛ-21-1-пк, спеціальності 053 «Психологія» Новокаховського гуманітарного інституту Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Пшенична М. В.**, к. е. н.

ПСИХОЛОГІЧНА ТА СОЦІАЛЬНА ДЕЗАДАПТАЦІЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО І МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Щуцька Г. В., доктор технічних наук, доцент, директор Київського фахового коледжу прикладних наук;

Давиденко Н. І., кандидат технічних наук, завідувач відділення технологій Київського фахового коледжу прикладних наук;

Терещенко О. Д., перекладач-дактилолог Київського фахового коледжу прикладних наук.

ОСВІТА ЛЮДЕЙ З ПОРУШЕННЯМ СЛУХУ ПІД ЧАС ВІЙНИ. ТРИМАЙМО ОСВІТНІЙ СТРІЙ 24/7

СЕКЦІЯ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ТА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ МОЛОДИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ | *Psychopedagogical foundations of professional development and self-realization of young people in the inclusive educational environment*

01.12. 2022 р., 12⁰⁰-15⁰⁰

Керівник: *Османова Аліме Мамедівна, к. психол. н., завідувачка кафедри психології.*

Безбородько М. В., студентка II курсу, магістратури, групи ЗПЛ-21м-мк, спеціальності «Психологія» Миколаївського інституту розвитку людини Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Старева А.М.,** к. пед. н., доцент.

ПРИНЦИПИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СТУДЕНТІВ В ОСВІТЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Бруквенко О. О., студентка IV курсу, групи ЗПЛ21-1м, спеціальності «Психологія» Інституту соціальних технологій Університету «Україна»;

Науковий керівник: Мілютіна К. Л., д. психол. н., професор кафедри психології.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НЕВРОТИЧНИХ РОЗЛАДІВ У ОСІБ ЗРІЛОГО ВІКУ І ЇХ КОРЕКЦІЯ

Мілютіна К. Л., д. психол. н., професор, професор кафедри психології розвитку КНУ імені Тараса Шевченка;

Цикота А., студент III курсу історичного факультету ОП «Музезнавство, пам'яткознавство», КНУ ім. Т.Г. Шевченка.

ЗАСТОСУВАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЇ ДІТЕЙ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ТАБОРІ ВІДПОЧИНКУ

Овчаренко О. Ю., магістр психології, асистент кафедри психології Інституту соціальних технологій Університету «Україна».

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Путінцева К. О., студентка IV курсу, групи ПЛ-19-1-пк, спеціальності 053 «Психологія» Новокаховського гуманітарного інституту Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Пшенична М. В.**, к. е. н.

ПРОФЕСІЙНА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПСИХОЛОГІЯ» В УМОВАХ ВІЙНИ

Співак Л. М., д. психол. н., професор, професор кафедри психології Інституту соціальних технологій Університету «Україна».

ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ІНВАЛІДНІСТЮ В ВОЄННИЙ ЧАС

Старєва А. М., кандидат педагогічних наук, доцент, директор Миколаївського інституту розвитку людини Університету «Україна».

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Торба О. А., викладач циклової комісії правознавства Полтавського фахового коледжу Університету «Україна».

ІНКЛЮЗІЯ СТУДЕНТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

Тригубова А. П., студентка I курсу магістратури, групи ПЗ-21-1м, спеціальності «Право» Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Ізуйта П.О.**, к. ю. н., доцент, професор кафедри цивільного господарського, адміністративного права та правоохоронної діяльності.

СОЦІАЛЬНА ІНКЛЮЗІЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ І ПРОБЛЕМА ЛЮДСЬКОЇ ГІДНОСТІ

**СЕКЦІЯ 3. ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЕ СЕРЕДОВИЩЕ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ** | *Inclusive educational environment of
the New Ukrainian School.*

01.12.2022 р., 12⁰⁰-15⁰⁰

Керівник: *Масляннікова Ірина Вікторівна, к. психол. н., доцент,
завідувачка кафедри соціальної роботи та педагогіки.*

Бертучіо Т. Р., студентка II курсу магістратури, групи ЗСР-21-1м, спеціальності «Соціальна робота» Інституту соціальних технологій Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Базиленко А. К.,** к. психол. н., доцент.

**МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ДЛЯ
ДІТЕЙ-СИРИТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО
ПІКЛУВАННЯ**

Іванюк І. Я., старший викладач Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна».

**ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ
ОСВІТИ: КОМПОНЕНТИ, КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ**

Коваль О. В., студентка II курсу, групи ЗСПО-21-1м, спеціальності «Спеціальна освіта» Інституту соціальних технологій Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Литовченко О. В.,** д. пед. н., доцент.

**КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВИЙ КОМПОНЕНТ У ОСВІТ-
НЬОМУ ПРОЦЕСІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПО-
ТРЕБАМИ В УМОВАХ ВІЙНИ**

Савчук Л. О., к. пед. н., доцент кафедри психології, соціальної роботи та гуманітарних дисциплін Рівненського інституту Університету «Україна».

**ПРОДУКТИВНЕ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОС-
ВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ КЛАСІ НОВОЇ
УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

Скільська М. І., викладач Тернопільського фахового коледжу Університету «Україна».

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

Товт І. С., к. іст. н., доцент, старший викладач кафедри педагогіки і психології дошкільної та початкової освіти КЗ КОР «Білоцерківський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж».

ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Шишко І. М., заступник директора з навчально-виховної роботи Харківської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 113 Харківської міської ради Харківської області, аспірантка інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України.

ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

Шурубін К. А., студентка ІІ курсу групи ЖР-21-2фмб-р1, спеціальності «Журналістика» Полтавського інституту економіки і права Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Рябокін Н. О.**, к. ф. н., доцент.

ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ НУШ

СЕКЦІЯ 4. МЕДИЧНА, ФІЗИЧНА ТА СПОРТИВНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ | *Medical, physical and sports rehabilitation for people with disabilities*

30.11. 2022 р., 17⁰⁰-19⁰⁰

Керівник: *Адирхаєва Людмила Вікторівна, к.пед.н., доцент, завідувачка кафедрою фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання.*

Бучинський О. С., аспірант, Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут ім. І. Сікорського».

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПАЦІЄНТІВ З ПЛЕЧЕ-ЛОПАТКОВИМ ПЕРІАРТРИТОМ

Єремійчук Г. О., студентка III курсу, групи СПО-20-1, спеціальності 016 «Спеціальна освіта»;

Бундак О. А., к. і. н., доцент, доцент кафедри права та фінансів Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна».

МЕТОДИКА ТА ЗАСОБИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ХВОРИХ ІЗ ТРАВМАТИЧНИМИ УШКОДЖЕННЯМИ ХРЕБТА

Бундак О. А., к. і. н., доцент, заступник директора з науково-методичної роботи Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна».

СПІВПРАЦЯ ІНСТИТУТУ З РЕАБІЛІТАЦІЙНИМИ ЦЕНТРАМИ ВОЛИНИ

Шабатура В. А., студентка II курсу, групи ЖР-21, спеціальності «Журналістика» Полтавського фахового коледжу Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Рябокін Н. О.,** к. ф. н., доцент.

МЕДИЧНА, ФІЗИЧНА ТА СПОРТИВНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Шаповалова Г. А., д. мед. н., професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання Інституту соціальних технологій Університету «Україна».

САНАТОРНО-КУРОРТНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ В СТАДІЇ РЕМИСІЇ ОНКОЗАХВОРЮВАНЬ З УРАХУВАННЯМ СУПУТНОЇ ПАТОЛОГІЇ

Шаповалова Г. А., доктор медичних наук, професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»;

Шмакова І. П., д. мед. н., професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання Інституту соціальних технологій Університету «Україна».

ЗАСТОСУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ФАКТОРІВ У САНАТОРНО-КУРОРТНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ У ПЕРІОДІ РЕМІСІЇ ОНКОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

СЕКЦІЯ 5. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ | *Current problems of employment of people with disabilities.*

01.12. 2022 р., 10⁰⁰-12⁰⁰

Керівники: *Фаст Олексій Олександрович, к.ю.н., доцент, завідувач кафедри права та загальноправових дисциплін;*
Бригінець Олександр Олексійович, д. ю. н., доцент, професор кафедри права та загальноправових дисциплін.

Андрухів А. В., студент IV курсу, групи ЗПЗ-1-if, спеціальності «Право» Івано-Франківської філії Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Чічеріна М. О.,** старший викладач кафедри права та гуманітарних дисциплін.

ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО КОНВЕНЦІЇ ООН ПРО ПРАВА ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Чорнобай О.В., студентка II курсу магістратури, спеціальності «Психологія» Вінницького соціально-економічного інституту Університету «Україна».

ДОМАШЄ НАСИЛЬСТВО ЯК ФАКТОР РЕПРОДУКУВАННЯ ДІТЕЙ З ДЕВІАНТНОЮ ПОВЕДІНКОЮ

СЕКЦІЯ 6. ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА | *The legal and organizational basis of formation and development of an inclusive educational environment*

01.12. 2022 р., 10⁰⁰-12⁰⁰

Керівники: *Яровой Тихон Сергійович*, д.н.з держ. управ., доцент кафедри завідувач кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу;
Лісовський Петро Миколайович, д. філос. н., професор кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу.

Рябокін Н. О., к. ф. н., доцент, завідувач кафедри філології та соціально-гуманітарних наук Полтавського інституту економіки і права Університету «Україна».

INKLUSIVE BILDUNG. DEUTSCHLAND

Гевчук А. І., студентка I курсу спеціальності «Право» Тернопільського фахового коледжу Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Скільська М. І.**, викладач.

УСІ МИ РІЗНІ, ТА ПРАВА В НАС РІВНІ

Добровіцька О. О., к. пед. н., доцент кафедри правових та інформаційних технологій Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна».

ВИКЛАДАЧ ЯК ОСНОВНИЙ СУБ'ЄКТ ТОЛЕРАНТНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Клик С. Е., старший викладач кафедри психології та соціальної роботи Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна».

ОСВІТА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Луговський О. Ф., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну Черкаського державного технологічного університету.

ТАКТИЛЬНІ ПОСІБНИКИ ЯК ОБ'ЄКТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Мозолюк-Боднар Л. М., к. ю. н., доцент, доцент кафедри правових та інформаційних технологій Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна».

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Овчарова А. В., студентка VI курсу, групи ЗМІ-21-1м, спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна».

АМЕРИКАНСЬКО - ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ

Рикова В. В., студентка магістратури, спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна».

ВПЛИВ УКРАЇНО-РОСІЙСЬКОГО КОНФЛІКТУ НА СЕРЕДОВИЩЕ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Скільська М. І., викладач Тернопільського фахового коледжу Університету «Україна».

МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА ДОПОМОГИ ЛЮДЯМ ПОХИЛОГО ВІКУ

Слободян О. О., студент I курсу, групи ПЗ-22-1-if, спеціальності «Право» Івано-Франківської філії Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Слободян І. Ю.**

НАБУТА ПОТРЕБА В ІНКЛЮЗІЇ

Стеца Н. В., старший викладач Рівненського інституту Університету «Україна».

АКТУАЛЬНІТЬ ФОРМУВАННЯ ВІДНОСИНИ МІЖ ОСОБАМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ І СОЦІАЛЬНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ

Шуклін О. В., студент IV курсу, групи ЗПЗ-20.2-2-мк, спеціальності «Право» Миколаївського інституту розвитку людини Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Половченя А. Б.**, к. ю. н, доцент.

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Якименко А. А., голова циклової комісії з права Хмельницького фахового коледжу Університету «Україна».

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЖИТЛОВИХ ПРАВ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

СЕКЦІЯ 7. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ІНЖЕНЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА | *Innovative technologies in dietary foods for special purposes*

01.12. 2022 р., 15⁰⁰-17⁰⁰

Керівник: *Залюбовський Марк Геннадійович, к.т.н., доцент кафедри автомобільного транспорту, директор Інженерно-технологічного інституту*

Лісовський П. М., д. філос. н., професор кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна».

ФІЛОСОФІЯ НАУКИ У СИСТЕМІ ВІЙСЬКОВО-ПРОМИСЛОВИХ ІННОВАЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА

Петренко Т. В., старший викладач кафедри автомобільного транспорту та соціальної безпеки Інженерно-технологічного інституту Університету «Україна».

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНЖЕНЕРНИХ РІШЕНЬ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Порохін О. Е., студент IV курсу, групи ЗКІ-19-1, спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія»;

Бундак О. А., к. і. н., доцент, доцент кафедри права та фінансів Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна».

ЕЛЕКТРОННИЙ ПІДРУЧНИК — ВИКЛИК ЧАСУ

СЕКЦІЯ 8. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ | *ICT in inclusive education.*

01.12. 2022 р., 9⁰⁰-10⁰⁰

Керівник: *Самарай Валерій Петрович, к. т. н., с. н. с., професор, директор Інституту комп'ютерних технологій Університету «Україна»*

Байдуж Є. Ю., студентка II курсу, групи ТУ-20-1фмб, спеціальності «Туризм» Інституту філології та масових комунікацій Університету «Україна».

STARLINK. СУПУТНИКОВА СИСТЕМА КОМПАНІЇ SPACE X

Бровченко Є. М., аспірант, спеціальність 123 «Комп'ютерна інженерія» Інституту комп'ютерних технологій Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Самарай В. П.**, к. т. н, с. н. с., професор.

ЗАХИСТ НЕСТРУКТУРОВАНОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА МОБІЛЬНИХ ПРИСТРОЯХ ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В АДАПТИВНИХ КЕЙС-МЕНЕДЖМЕНТ СИСТЕМАХ

Буртовий С. С., аспірант I курсу, групи КІ-22-1, спеціальності «Комп'ютерна інженерія» Інституту комп'ютерних технологій Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Семенко А. І.**, д.т.н., проф.

АРХІТЕКТУРА ПЗ ДЛЯ СИСТЕМ ВЕЛИКОГО МАСШТАБУ

Гуменюк О. С., викладач Тернопільського фахового коледжу Університету «Україна».

ПОЄДНАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З ІНКЛЮЗИВНИМ В ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ

Демидов А. С., аспірант I курсу, спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія» Інституту комп'ютерних технологій Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Даценко І. П.**, доцент.

АВАРІЙНЕ ВІДНОВЛЕННЯ У ХМАРНИХ МЕРЕЖАХ. ПРОБЛЕМАТИКА WARM СЦЕНАРІЮ АВАРІЙНОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Кондратюк Н. І., студентка I курсу, групи ПІ-22-1м, спеціальності «Програмна інженерія» Інституту комп'ютерних технологій Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Одрібець С. П.**, доцент.

ВАЖЛИВІСТЬ СИСТЕМ МОНІТОРИНГУ ЗАХВОРЮВАНОСТІ У БОРОТБІ З ПАНДЕМІЄЮ (НА ПРИКЛАДІ COVID-2019)

Мельничук М. Ю., студент I курсу, групи ЗІС-22-1м, спеціальності 029 «Інформаційна, архівна та бібліотечна справа»;

Бундак О. А., к. і. н., доцент, доцент кафедри права та фінансів Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна».

КЛАСИФІКАЦІЯ ІНФОРМАЦІЇ З ОБМЕЖЕНИМ ДОСТУПОМ

Павлик В. Ю., аспірант I курсу, групи КІ-22-1, спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія» Інституту комп'ютерних технологій Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Самарай В. П.**, к. т. н, с. н. с., професор.

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

Середа А. В., студент I курсу, групи КІ-22-І, спеціальності «Комп'ютерна інженерія» Інституту комп'ютерних технологій Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Даценко І. П.**, доцент.

КРИПТОАНАЛІЗ БЕЗПЕКИ ДАНИХ НА МОБІЛЬНИХ ПРИБОРАХ

СЕКЦІЯ 9. НАУКОВІ НАПРЯМИ ДИЗАЙНУ БЕЗБАР'ЄРНОГО АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА | *Scientific directions in design architectural barrier-free environment.*

01.12. 2022 р., 15⁰⁰-17⁰⁰

Керівник: *Залюбовський Марк Геннадійович, к.т.н., доцент кафедри автомобільного транспорту, директор Інженерно-технологічного інституту*

Діброва Є. О., студент I курсу, групи ДЗ-22-1м-іті, спеціальності «Дизайн» Інженерно-технологічного інституту Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Хавхун Г. М.,** канд. архіт., доцент кафедри дизайну.

ОБЛАШТУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНИХ ДИТЯЧИХ ІГРОВИХ МАЙДАНЧИКІВ

Лещенко Д. В., студент IV курсу, групи АТ-21.3-1іті, спеціальності «Автомобільний транспорт» Інженерно-технологічного інституту Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Петренко Т. В.,** старший викладач кафедри автомобільного транспорту та соціальної безпеки.

ЗАГАЛЬНА ДИНАМІКА РИНКУ ЛЕГКОВИХ АВТОМОБІЛІВ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Литовченко М. А., студент I курсу магістратури, ст. групи ДЗ-22-1м-іті спеціальності «Дизайн» Інженерно-технологічного інституту Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Ломовський А. І.,** доцент.

ДИЗАЙН ЖИТЛОВОГО ІНТЕР'ЄРУ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ

Пресняков О. А., студент IV курсу, групи АТ-21.3-1іті, спеціальності «Автомобільний транспорт» Інженерно-технологічного інституту Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Петренко Т. В.,** старший викладач кафедри автомобільного транспорту та соціальної безпеки.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЄКТУВАННЯ УНІВЕРСАЛЬНИХ РОБОЧИХ МІСЦЬ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Севастьянова Д. Д., студентка I курсу, групи ДЗ-22-1м-іті, спеціальності «Дизайн» Інженерно-технологічного інституту Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Хавхун Г. М.**, канд. архіт., доцент кафедри дизайну.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДТРИМКИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В ІРЦ

Сухорукова Н. С., викладач Тернопільського фахового коледжу Університету «Україна».

ДИЗАЙН ДЛЯ ВСІХ, КОЛИ В ЦЕНТРІ — ЛЮДИНА

Шарапата В. А., студентка I курсу, групи ДЗ-22-1м-іті, спеціальності «Дизайн» Інженерно-технологічного інституту Університету «Україна»;

Науковий керівник: **Гук Л. Й.**, засл. працівник культури України, професор кафедри дизайну.

ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗБАР'ЄРНОГО СЕРЕДОВИЩА У НІМЕЧЧИНІ

**ПРИЄДНУЙТЕСЬ ДО УНІВЕРСИТЕТУ «УКРАЇНА» У
СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ, ЩОБ ПЕРШИМИ
ДІЗНАВАТИСЬ ПРО НАШІ НОВІ ЗАХОДИ:**

**Університет "Україна" UU University
"Ukraine" UU**

@uu_university

<https://www.facebook.com/UUkraine/>

@uu_university

https://www.instagram.com/uu_university/

University Ukraine

<https://www.youtube.com/UniversityUkraine>

Офіційний сайт: <https://uu.edu.ua/>

Організаційний комітет конференції:

conference.uu@gmail.com

Наукове видання

**ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ:
ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА КРАЩІ ПРАКТИКИ**

**INCLUSIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT:
PROBLEMS, PROSPECTS, BEST PRACTICES**

Тези доповідей
XXII міжнародної науково-практичної конференції
м. Київ, 30 листопада та 1 грудня 2022 р.

У двох частинах

Частина 2

Materials
of XXII Annual International Conference
Kyiv, November 30, December 1, 2022

Part 2

Комп'ютерна верстка — С. С. Думанецька
Дизайн обкладинки — Н. А. Бабинець

Матеріали подані в авторській редакції.

Формат 60x84/16.
Ум. друк. арк. 16,9.
Наклад 150 прим. Замовлення №

*Видавець і виготовлювач Університет «Україна»
03115, м. Київ, вул. Львівська, 23
тел. (044) 424-40-69, (044) 424-56-26, e-mail: ukraine.vdk@email.ua.
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК №405 від 06.04.01.*